

Nabijheid in lokale journalistiek

De rol van nabijheid als nieuwswaarde en in de werkpraktijk, volgens lokale journalisten in Zuid-Holland

Susan Wichgers

Masterscriptie Journalistiek en Nieuwe Media

Universiteit Leiden

Nabijheid in lokale journalistiek

*De rol van nabijheid als nieuwswaarde en in de werkpraktijk, volgens lokale
journalisten in Zuid-Holland*

Universiteit
Leiden

Susan Wichgers (s1261916)

Begeleider: Prof. dr. J.C. de Jong

Tweede lezer: Dr. A.W.M. Koetsenruijter

Master: Media Studies – Journalistiek & Nieuwe Media (20 ECTS)

Datum: 09-07-2020

Voorwoord

Als lokale journalist en masterstudent is er natuurlijk niks mooier dan die twee werelden te combineren, en een scriptie over lokale journalistiek te kunnen schrijven. Ik ben blij dat mij die kans werd gegeven, en inmiddels ligt het resultaat hier nu voor u: mijn scriptie over nabijheid in lokale journalistiek.

Ik wil deze pagina graag gebruiken om iedereen te bedanken die ervoor heeft gezorgd dat deze scriptie bestaat. Allereerst mijn begeleider, Prof. dr. Jaap de Jong, voor het vertrouwen in het onderzoek, de persoonlijke begeleiding en constructieve kritiek. Daarnaast ontzettend veel dank aan de tien lokale journalisten die allemaal (minstens) een uur de tijd hebben genomen voor een interview, en zodoende dit onderzoek mogelijk hebben gemaakt.

Ook veel dank aan mijn (ex-)studiegenoten Fenna, Mirjam en Mariska en mijn vriend Luuk voor zowel morele als inhoudelijke steun, mijn ouders voor hun wijze raad en geruststelling, en mijn lieve vrienden en collega's voor hun geduld en aanhoudende interesse in het proces.

En dan nu voor u, de lezer: veel leesplezier gewenst!

Susan Wichgers

Leiden, 9 juli 2020

Samenvatting

Lokale journalistiek wordt geassocieerd met woorden als ‘dichtbij’, ‘betrokken’, ‘gezellig’ en ‘herkenbaar’ (NLPO, 2019). Het publiek verwacht dat een lokale journalist zowel een kritische waakhond is, als actief deelneemt aan de gemeenschap (Poindexter et al., 2006). Ook zijn lokale journalisten grotendeels afhankelijk van hun publiek als bron (Nielsen, 2015). In deze scriptie, een vervolg op het onderzoek van De Jong en Koetsenruijter (2019) naar het medialandschap in Zuid-Holland, wordt onderzocht hoe nabijheid het werk van lokale journalisten beïnvloedt. Er is onderzocht welke rol nabijheid als nieuws waarde heeft, en wat de invloed van nabijheid op de journalistieke functies is. Daartoe zijn er tien semigestructureerde diepte-interviews afgenomen met lokale journalisten uit Zuid-Holland en is er gebruik gemaakt van de bestaande data van De Jong en Koetsenruijter (2019). De belangrijkste conclusies van dit onderzoek zijn dat nabijheid een essentiële factor is als nieuws waarde en als eigenschap voor een lokale journalist, dat nabijheid de informerende en verbindende functie versterkt, maar mogelijk een gevaar vormt voor de controlerende functie van lokale journalistiek.

Inhoudsopgave

Voorwoord	1
Samenvatting.....	2
1. Inleiding	5
2. Lokale journalistiek en nabijheid.....	7
2.1 De functies van lokale journalistiek.....	7
2.1.1 Informeren.....	8
2.1.2 Controleren	8
2.1.3 Verbinden	9
2.1.4 Nabijheid in de dagelijkse werkpraktijk	9
2.2 Nieuwswaarden.....	11
2.2.1 Wat maakt nieuws nieuwswaardig?.....	11
2.2.2 Nabijheid als nieuwswaarde in lokale journalistiek	13
3. Methode.....	14
3.1 Semigestructureerde diepte-interviews	14
3.2 Werkwijze	15
3.3 Analyse	16
4. Resultaten.....	17
4.1 Nabijheid en de functies van een lokale journalist	17
4.1.1 Informeren.....	17
4.1.2 Verbinden	18
4.1.3 Controleren	19
4.2 Nabijheid als nieuwswaarde.....	21
4.2.1 Het vinden van nieuws	21
4.2.2 Wat is lokaal nieuws?	22
4.3 De lokale journalist en nabijheid.....	23
5. Conclusie en discussie	26
5.1 Een essentiële factor	26

5.2	Versterkt de informerende en verbindende functie	27
5.3	Mogelijk gevaar voor de waakhondfunctie.....	27
5.4	Discussie	28
Literatuur.....		29
Bijlagen		31
Bijlage 1: Topiclijst.....		31
Bijlage 2: Transcripten van de interviews		32

1. Inleiding

Het beeld van een lokale journalist laat zich als volgt schetsen: iemand die middenin de samenleving staat, alles weet van zijn of haar omgeving en mensen op de hoogte brengt van gebeurtenissen in de buurt. Bij een landelijk journalist dient zich eerder een beeld aan van de gehaaide verslaggever, kritisch, niet bang om mensen tegen zich in het harnas te jagen.

Dat beeld is gestoeld op enige logica. Lokale journalisten wonen tussen hun bronnen, ze zijn letterlijk dichtbij hun werk. Landelijke journalisten hebben misschien meer afstand tot hun onderwerpen. Ze ondervinden daardoor minder persoonlijke gevolgen als ze kritisch zijn. Bij een lokale journalist is voor te stellen dat een kritisch stuk, afgezien van professionele gevolgen, ook persoonlijke gevolgen kan hebben.

Deze ideeën worden bevestigd door recent onderzoek van de stichting Nederlandse Lokale Publieke Omroepen (2019), die het publiek heeft gevraagd naar hun associaties met lokale en nationale media. De stichting liet de proefpersonen, zowel gebruikers als niet-gebruikers van lokale en regionale media, woorden opschrijven die ze associëren met lokale media en daarnaast anekdotische of verhalende ervaringen vertellen.

Het publiek associeert lokale en regionale media met positievere begrippen dan landelijke media. Woorden als 'dichtbij', 'betrokken', 'gezellig' en 'herkenbaar' werden genoemd. Uit de anekdotische ervaringen bleek verder dat lokaal nieuws als objectiever en minder sensatiebelust wordt beschouwd, en dat het een positievere toon heeft.

Volgens Nielsen (2015) vervullen lokale media, evenals nationale, nog altijd de klassieke waakhond-functie – al is het op kleinere schaal. Ze zijn dus objectief, kritisch en houden de lokale democratie in de gaten. Uit publieksonderzoek van Costera Meijer (2010, p. 338) blijkt dat ook het publiek van de lokale journalistiek verwacht dat zij die rol vervult.

Nielsen stelt daarnaast echter dat lokale journalisten zichzelf weliswaar graag zien als onafhankelijk en afgescheiden van de samenleving waar ze over schrijven, maar dat dat bij lokale journalistiek wat ingewikkelder ligt; hun publiek is immers ook hun bron. En het publiek verwacht tegelijkertijd ook van een lokale journalist dat hij deel uitmaakt van de samenleving.

Uit Amerikaans onderzoek van Poindexter et al. (2006) naar wat het publiek van lokale media verwacht, blijkt dat het publiek het deel uitmaken van de samenleving zelfs belangrijker vindt dan het vervullen van de waakhondfunctie.

Dat is een interessante tegenstrijdigheid: een lokale journalist moet dus onderdeel zijn van de gemeenschap en voor bronnen is hij afhankelijk van zijn eigen publiek, maar tegelijkertijd moet hij succesvol een waakhondfunctie bekleden.

In de praktijk zou dat voor problemen kunnen zorgen. Het publiek (bestaande uit burgers, maar ook wethouders en ondernemers) is zowel een nieuwsbron, als hetgeen de journalist in de gaten moet houden als waakhond, en daarnaast vaak de persoonlijke leefomgeving van de journalist.

Hoe journalisten zelf omgaan met hun nabijheid tot de gemeenschap en hoe de mate van nabijheid hun producties beïnvloedt, zijn daarom interessante vragen, evenals de vraag hoe de nabijheid tot het publiek een rol speelt in het definiëren van wat nieuws is en wat niet.

Deze scriptie bouwt deels voort op een eerder onderzoek naar het medialandschap in Zuid-Holland (De Jong en Koetsenruijter, 2019). Waar zij een algemeen beeld van het medialandschap hebben geschetst, probeer ik dieper in te gaan op hoe de lokale journalisten zelf hun functie beschouwen, wat hun verhouding is tot de plaats en het publiek waar ze voor schrijven, hoe ze afwegen wat wel of geen nieuws is, en of er een verband is tussen deze factoren. In deze scriptie probeer ik daarom een antwoord te vinden op de volgende hoofdvraag:

Wat is de rol van nabijheid als nieuwswaarde in lokale journalistiek en op welke manier beïnvloedt nabijheid de functies van een lokale journalist, volgens lokale en regionale journalisten in Zuid-Holland?

In het volgende hoofdstuk wordt bestaande literatuur over het onderwerp uiteengezet. Daartoe bespreek ik eerst het verband tussen nabijheid en de functies van een lokale journalist, en daarna nabijheid als nieuwswaarde.

2. Lokale journalistiek en nabijheid

Lokaal nieuws, lokale media en lokale journalisten zijn vanzelfsprekend dichtbij in geografisch opzicht. Maar dichtbij is niet hetzelfde als nabij: nabijheid omvat veel meer dan alleen de locatie van een journalist, en kan op allerlei manieren doorwerken in de journalistiek. De term die in Engelse literatuur wordt gebruikt is *proximity*, en dekt wellicht beter de lading.

In dit hoofdstuk leg ik aan de hand van bestaande literatuur het verband tussen lokale media en nabijheid. Eerst wordt lokale journalistiek in zijn algemeenheid besproken: de belangrijkste functies van lokale media, en de invloed van nabijheid op die functies (2.1). Daarna volgt een paragraaf over nieuwswaarden en nabijheid als nieuwswaarde (2.2).

2.1 De functies van lokale journalistiek

Het klassieke beeld is dat van de journalist als ‘vierde macht’, de controleur van de trias politica, ook wel de waakhond van de democratie. Ook zijn journalisten verantwoordelijk voor het actief vergaren en verspreiden van informatie (Deuze, 2005, p. 447). Deze rollen gelden althans voor de landelijke journalist.

Voor lokale journalisten ligt dat net iets anders, stelt Nielsen (2015). Naast de informerende functie en die van kritische waakhond, wordt er namelijk van lokale journalisten verwacht dat ze actief deel uitmaken van de gemeenschap. Daarbij zijn lokale journalisten afhankelijk van diezelfde gemeenschap om hun werk goed te doen (Nielsen, 2015, p. 11) – daar putten ze hun bronnen uit, bijvoorbeeld. Het zou daarom goed mogelijk kunnen zijn dat lokale journalisten een iets andere functie vervullen, of de functies op een andere manier invullen, dan hun landelijke collega’s.

In deze scriptie onderscheid ik drie functies van de journalistiek, aansluitend op De Jong en Koetsenruijter (2019, pp. 3-4):

- Informeren: informatie verstrekken aan het publiek over bepaalde zaken, relevante gebeurtenissen in de toekomst of het verleden;
- Controleren: het controleren van de democratie (en andere machthebbers), zoals inconsequente beslissingen van politici in twijfel trekken, of nagaan of een groot, invloedrijk bedrijf wel zuiver is;
- Verbinden: ‘*community building*’, het publiek een platform geven om een mening te uiten, gelijkgestemden samenbrengen.

Uit het onderzoek van De Jong en Koetsenruijter (2019, p. 75-76) blijkt dat ook lokale journalisten zelf onder meer die drie functies als de ‘essentie van lokale journalistiek’ bestempelen: het

informereren van burgers van wat er in de buurt gebeurt, het controleren van de macht (zowel politiek als anderszins) en het verbinden.

In deze paragraaf worden deze drie functies afzonderlijk besproken in het licht van lokale journalistiek.

2.1.1 Informeren

Lokale journalisten houden hun publiek op de hoogte van wat er om hen heen gebeurt. Als er geen lokale media zijn, krijgen burgers minder informatie, blijkt uit onderzoek van Karlsson en Hellekant Rowe (2019) naar Zweedse gemeentes. Zij vergeleken gemeentes met en zonder lokale redactie, en zagen dat er in gemeentes met een redactie meer uniek, niet-gekopieerd nieuws werd gemaakt. Daarnaast was de kwaliteit van de informatie een stuk lager in gemeentes zonder redactie: er was meer misdaadnieuws en nieuws dat direct van politieke besluitmakers kwam. Er valt dus een gat in de informatievoorziening als lokale media vertrekken (Karlsson & Hellekant Rowe, 2019, p. 22).

Voldoende en kwalitatief goede informatievoorziening is belangrijk: geïnformeerde burgers zijn betrokken burgers, zo blijkt uit verschillende onderzoeken. Mensen die lokaal nieuws volgen, zijn meer betrokken bij de politiek. En een gemeenschap met kwalitatief goede lokale media, is ook maatschappelijk meer betrokken (Putnam, 2000; Hess & Waller, 2016; in De Jong & Koetsenruijter, 2019, p. 3).

De functie van informeren gaat dus om meer dan het informeren alleen; het dient een hoger doel, namelijk het betrekken van de burger bij het democratisch proces. Door burgers te informeren over politieke besluiten en gebeurtenissen in hun leefomgeving, blijven ze op de hoogte en zijn ze eerder geneigd hun weloverwogen stem te laten gelden bij verkiezingen (Putnam, 2000, pp. 29-35).

Uiteindelijk zorgen goed functionerende media dus voor een gezonde democratie. In het geval van lokale media is het daarnaast, om in goede informatie te kunnen voorzien, belangrijk dat een journalist in geografisch opzicht dichtbij is (Karlsson & Hellekant Rowe, 2019, p. 17).

2.1.2 Controleren

Lokale journalisten zien zichzelf als objectief en neutraal (Nielsen, 2015, p. 11; Firmstone & Coleman, 2014, p. 598). Uit onderzoek van NLPO (2019) blijkt dat het publiek die zienswijze deelt. Lokale journalistiek is objectiever dan landelijke journalistiek, vinden burgers, en minder sensatiebelust.

Daaruit blijkt dat lokale journalisten, althans in de ogen van de journalisten zelf en hun publiek, nog steeds de traditionele rol van waakhond vervullen. Anderzijds is het goed denkbaar dat die objectiviteit moeilijk te behouden is als ze afhankelijk zijn van hun publiek voor hun nieuwsgaring en

bronnen. Het publiek verwacht ook van de journalist dat hij of zij actief deel uitmaakt van de gemeenschap, een zogenoemde 'goede buur' (Poindexter et al., 2006).

Hoewel Poindexter et al. (2006) stellen dat de rol van een goede buur die van een kritische waakhond niet in de weg hoeft te staan, zijn er ook argumenten denkbaar waarin dat wel zo kan zijn. Bijvoorbeeld als een lokale journalist een wethouder goed kent. In zo'n geval zou de nabijheid van de lokale journalist, de betrokkenheid van de journalist in de gemeenschap, de objectiviteit in de weg kunnen staan.

Echter, als er helemaal geen lokale journalisten zijn of als er geen lokaal nieuws is, hebben autoriteiten zoals politici vrij spel om informatie te verspreiden die hen goed uitkomt (Karlsson & Hellekant Rowe, 2019, p. 17). Dat kan gevaarlijk zijn, omdat de informatievoorziening dan eenzijdig wordt en er geen controle is.

2.1.3 Verbinden

Door de grote mate van nabijheid en betrokkenheid van lokale journalisten bij hun publiek en het karakter van lokale journalistiek, is het goed voor te stellen dat verbinden hierin een grotere rol speelt dan in grootschaligere journalistiek. Een aanwijzing daarvoor is bijvoorbeeld dat Deuze (2005, p. 447) alleen de functies controleren en informeren noemt in zijn uiteenzetting over landelijke journalistiek.

Ook wordt dit vermoeden bevestigd door de uitspraken van geïnterviewden in De Jong en Koetsenruijter (2019, p. 75-76) over de essentie van de journalistiek, waarin zij vaak 'dichtbij zijn' noemden. Uit het onderzoek van de NLPO (2019) blijkt daarnaast dat het publiek lokale journalistiek associeert met termen als 'dichtbij', 'betrokken', 'gezellig' en 'herkenbaar'.

Verbinden kan op verschillende manieren: lokale media bieden een platform waar mensen hun mening kunnen uiten, maar kunnen daarnaast zorgen dat burgers zich meer verbonden voelen met hun gemeenschap. Door lokaal nieuws krijgen mensen het idee dat ze meer met elkaar gemeen hebben dan de plek waar ze wonen, de gemeenschapszin en een gevoel van een gedeelde identiteit wordt sterker (Nielsen, 2015, p. 16).

2.1.4 Nabijheid in de dagelijkse werkwijze

Nabijheid kan op allerlei manieren doorwerken in de journalistiek volgens Ahva en Pantti (2014), waaronder in de 'werkwijze': de mate van nabijheid van een journalist tot zowel de nieuwsgebeurtenis in geografisch en temporeel opzicht, als tot de bronnen in sociaal opzicht. Zoals Nielsen (2015, p. 11) stelt, kan het voor lokale journalisten bijvoorbeeld moeilijker zijn om de rol van objectieve waakhond te vervullen, omdat ze zelf ook deel uitmaken van de gemeenschap. In die zin

lijkt nabijheid dus ook invloed te hebben op de controlerende functie van lokale journalisten – nabijheid kan het kritisch controleren van de macht in de weg staan.

Aan de andere kant lijkt nabijheid verbinden juist makkelijker te maken. De Jong en Koetsenruijter (2019, p. 75) vroegen lokale journalisten naar de essentie van lokale journalistiek. Als antwoord noemden lokale journalisten onder andere 'dichtbij zijn'. Dichtbij in de zin van sociaal dicht bij de mensen en het gebied, wat zich verhoudt tot de functie van verbinden. Zoals Paul van den Bosch, hoofdredacteur AD regio verwoordt: 'Je informeert, amuseert en inspireert ook: kritisch als het moet, trots en chauvinistisch als het kan.' (in De Jong en Koetsenruijter, 2019, p. 75)

Lokale journalisten zijn vanzelfsprekend geografisch meer nabij nieuwsgebeurtenissen, maar ze ervaren ook een grotere mate van sociale nabijheid dan landelijke collega's, zo blijkt ook uit de literatuur. Lokale journalisten hechten meer waarde aan directe bronnen, en specifiek aan gewone burgers en aan politici als bron, dan landelijke journalisten, volgens Vlaams onderzoek (De Keyser, Raeymaeckers, & Paulussen, 2010, pp. 144-147). Waar burgers en politici meestal als onbetrouwbare bronnen worden bestempeld, in hetzelfde rijtje als PR-medewerkers en bronnen uit bedrijven (Reich, 2010, p. 22), hebben lokale journalisten daar dus een andere kijk op.

Nu is dichtbij zijn of nabijheid niet exact hetzelfde als verbinden, maar het heeft wel met elkaar te maken. Immers: door als journalist dichtbij te zijn, het nieuws van dichtbij te brengen, en het nieuws ook dicht bij de mensen te houden, creëert een lokale journalist gemeenschapszin, en zorgt daarmee voor verbinding. Nabijheid en verbinding zijn dus aan elkaar verwant, en het is daarom voor te stellen dat verbinden voor lokale journalisten een belangrijkere functie is dan voor landelijke collega's.

2.2 Nieuwswaarden

Welke rol heeft nabijheid als nieuwswaarde in de lokale journalistiek? Die vraag probeer ik in deze paragraaf te beantwoorden. Na een algemene introductie over nieuwswaarden, zet ik uiteen hoe nabijheid als nieuwswaarde kan fungeren, en in het bijzonder voor lokale journalistiek.

2.2.1 Wat maakt nieuws nieuwswaardig?

Galtung en Ruge waren in 1965 de eersten om nieuwswaarden te introduceren: een lijst voorwaarden waar een gebeurtenis aan kan voldoen om nieuws te worden. Ze baseren deze lijst op hun onderzoek naar de representatie van drie specifieke buitenlandse gebeurtenissen in Noorse kranten. In hun onderzoek gaat het vooral om de vraag: waar moet een gebeurtenis die zich geografisch ver weg afspeelt aan voldoen om belangrijk genoeg te zijn voor het nieuws?

Overigens gebruiken Galtung en Ruge niet de term nieuwswaarden; zij spreken zelf over nieuwsfactoren. Pas in later werk van andere wetenschappers die hun onderzoek citeren, wordt er over de lijst factoren gesproken als nieuwswaarden.

Deze factoren, stellen Galtung en Ruge (1965, p. 70), hebben in meerdere of mindere mate invloed op elkaar. Een aantal voorbeelden van die factoren zijn of de gebeurtenis betrekking heeft op de elite, de frequentie van de gebeurtenis, en of het zich heel onverwacht voordoet. Als een gebeurtenis zowel betrekking heeft op de elite als heel onverwacht is, dan maakt die meer kans om in het Noorse nieuws verslagen te worden dan een gebeurtenis die uitsluitend betrekking heeft op de elite.

Ook introduceren ze de term culturele nabijheid (Galtung & Ruge, 1965, p. 67), een term die interessant is in het licht van deze scriptie. Culturele nabijheid wil zeggen dat een gebeurtenis appelleert aan een bepaald gevoel van herkenbaarheid.

De conclusies die Galtung en Ruge uit hun studie trekken, welke factoren invloed op elkaar hebben en op welke manier, daar wordt inmiddels over gesproken als 'nieuwswaarden' – de voorwaarden waar een gebeurtenis in het buitenland aan moet voldoen om nieuws te worden in eigen land. Ze concluderen onder andere dat hoe verder een land weg is, hoe meer impact een gebeurtenis moet hebben om nieuws te worden. De komst van een nieuwe regering is bijvoorbeeld nieuws, maar alle kleine gebeurtenissen die daartoe hebben geleid worden niet verslagen (Galtung en Ruge, 1965, p. 81).

Deze voorwaarden gelden dus voor buitenlands nieuws; het is geen uitputtende lijst die op al het nieuws toepasbaar is. Sinds deze publicatie zijn er echter veel wetenschappers geweest die hebben voortgeborduurd op het concept nieuwswaarden, zoals Harcup en O'Neill (2001; 2017).

Zij merkten op dat de nieuwsfactoren van Galtung en Ruge, naast dat die specifiek toegespitst waren op buitenlands nieuws, hypothetisch zijn en alleen een uitspraak doen over gebeurtenissen, niet over nieuws dat over andere onderwerpen gaat (Harcup & O'Neill, 2001, p. 262).

Harcup en O'Neill hebben daarom een eigen, modernere lijst van de nieuwswaarden opgesteld, door met de factoren van Galtung en Ruge een inhoudsanalyse te doen. Ze hebben het nieuws uit de drie grootste Britse dagbladen geanalyseerd.

Uit hun onderzoek blijkt onder andere dat er één hele grote factor ontbreekt: entertainment.

Sommige verhalen die ze analyseerden waren niet zozeer informatief van aard, maar hadden als voornaamste doel om de lezer te vermaken (Harcup & O'Neill, 2001, p. 274). Bijvoorbeeld als het iets te maken had met dieren, als er goede fotomogelijkheden waren of als het een humoristisch verhaal was.

Ook verrassende elementen, goed of juist slecht nieuws en relevantie staan in hun 'moderne versie' van de lijst nieuwswaarden. Relevantie houdt in: verhalen over gebeurtenissen, groepen of landen die relevant zijn voor het publiek. Galtung en Ruge (1965) noemden relevantie ook al als factor, maar dan samen met de term culturele nabijheid onder het overkoepelende *meaningful*. Zij stellen: een gebeurtenis kan nieuws worden als het betekenisvol is, en iets kan betekenisvol zijn door culturele herkenbaarheid óf door relevantie - als een gebeurtenis ver weg en weinig herkenbaar is, maar toch bepaalde implicaties heeft voor het publiek (Galtung & Ruge, 1965, p. 67). Harcup en O'Neill (2001) maken dat onderscheid niet en voegen het samen tot één nieuwswaarde, onder de noemer relevantie.

Daarnaast merken Harcup en O'Neill (2001, p. 277) op dat de lijst nieuwswaarden zou moeten worden beschouwd als iets om op voort te borduren, en niet als een vaststaand gegeven. In 2017 hebben Harcup en O'Neill hun lijst nieuwswaarden opnieuw gereviseerd. Vijf nieuwe nieuwswaarden (waaronder *shareability* en audio-visuels, als gevolg van de digitalisering) waren het resultaat (Harcup en O'Neill, 2017, p. 1482).

2.2.2 Nabijheid als nieuwsaarde in lokale journalistiek

Nabijheid als nieuwsaarde, in het bijzonder in lokale journalistiek, is nog vrij onontgonnen terrein in de literatuur. Onderzoek naar nabijheid als nieuwsaarde heeft vrijwel uitsluitend betrekking op buitenlands nieuws (Galtung & Ruge, 1965; Harnusch, 2008; Ahva & Pantti, 2014). Wetenschappers hebben zich voornamelijk gebogen over de vraag wanneer gebeurtenissen in het buitenland voldoende nabij zijn om in het nieuws te komen.

Daarnaast is er geen consensus over de vraag of nabijheid gelijk is aan de nieuwsaarde relevantie, een onderdeel is van relevantie, of dat het twee afzonderlijke nieuwsaarden zijn. Galtung en Ruge (1965) maakten een tweedeling, maar Harcup en O'Neill (2001; 2017) voegen de twee termen samen onder de noemer *relevance*.

Volgens Bednarek en Caple (2017, p. 62) worden de termen relevantie en culturele nabijheid door wetenschappers regelmatig door elkaar gebruikt, en betekenen ze dus hetzelfde. Ook Ahva en Pantti (2014) gebruiken nabijheid en relevantie door elkaar. Het gaat dan volgens hen niet alleen om culturele nabijheid, maar ook om fysieke, concrete aspecten van nabijheid, zoals *geografisch* (hoe dichtbij iets gebeurt) en *temporeel* (hoe recent de gebeurtenis is), of juist *emotionele nabijheid* (een gebeurtenis die gevoelens oproept bij mensen).

Misschien meer nog dan in buitenlands nieuws, is bij lokaal nieuws voor te stellen dat nabijheid en relevantie hetzelfde betekenen als het gaat om nieuwsaardigheid. Lokaal nieuws is immers per definitie nabij – dat maakt het lokaal. In deze scriptie wordt verder onderzocht wat de precieze rol is van nabijheid als nieuwsaarde in lokale journalistiek. In het volgende hoofdstuk wordt de methode daartoe besproken.

3. Methode

Om antwoord te kunnen geven op de hoofdvraag, heb ik gekozen om tien semigestructureerde interviews te houden met lokale en regionale journalisten in Zuid-Holland. Daarnaast put ik voor mijn resultaten uit de data van het eerdere onderzoek naar regionale en lokale journalistiek in Zuid-Holland (De Jong en Koetsenruijter, 2019). Dat bestaat uit 42 diepte-interviews met gemeentelijke communicatieprofessionals en lokale mediavertegenwoordigers, onder wie journalisten en hoofdredacteurs.

3.1 Semigestructureerde diepte-interviews

Als een onderzoeksvraag een individuele ervaring over een bepaald fenomeen bevraagt, zijn kwalitatieve interviews de beste methode om daar antwoord op te krijgen (Brinkmann, 2013, p. 47). Dit onderzoek gaat over de perceptie van lokale Zuid-Hollandse journalisten op hun werk en functie. Dat maakt interviews een zeer geschikte methode.

Diepte-interviews kunnen verschillende niveaus van gestructureerdheid hebben: gestructureerd, semigestructureerd en ongestructureerd. Brinkmann (2013, pp. 18-21) beargumenteert in zijn boek over kwalitatief interviewen echter dat er niet zoiets bestaat als een volledig gestructureerd of ongestructureerd interview, en dat het meer een glijdende schaal betreft.

In dit onderzoek is gekozen voor semigestructureerde interviews, om zoveel mogelijk extra informatie te kunnen uitvragen wanneer gewenst. Van te voren zijn topics en vragen opgesteld, maar de interviewer heeft naast de opgestelde vragenlijst ruimte voor extra vragen, vervolgvragen of stellingen. Een gestructureerd interview zou te veel beperkingen hebben opgelegd; een ongestructureerd interview teveel variatie in de antwoorden, wat een goede analyse lastig maakt. Vervolgvragen kunnen stellen is belangrijk in dit onderzoek – het biedt bijvoorbeeld ruimte om naar concrete voorbeelden te vragen om het antwoord inzichtelijker te maken. Samen met de hoofdvragen zorgen vervolgvragen voor de grondigheid die kwalitatieve interviews typeert (Rubin & Rubin, 2012, p. 169).

Zowel van de kant van de interviewer als van de geïnterviewden zijn er valkuilen als het gaat om de kwaliteit van de interviews (Roulston, 2010). Zo kan een geïnterviewde, bedoeld of onbedoeld, zich iets zich verkeerd herinneren of sociaal wenselijke antwoorden geven. Ook kan de interviewer vragen stellen die de geïnterviewde niet begrijpt.

De meeste literatuur over de kwaliteit van kwalitatieve interviews is voornamelijk toegespitst op de sociale wetenschappen, specifiek de psychologie. Daar is het eerder denkbaar dat respondenten vragen niet begrijpen of sociaal wenselijk antwoorden dan in dit onderzoek, waar de respondenten

een vrij homogene groep zijn en het niet gaat om pijnlijke of controversiële onderwerpen. Toch heb ik geprobeerd rekening te houden met de mogelijke valkuilen, door om concrete voorbeelden te vragen, respondenten de ruimte en tijd te geven om na te denken, vragen toe te lichten waar nodig en respondenten niet van te voren in te lichten over het onderwerp. Daar zal ik verder op ingaan in de volgende paragraaf.

3.2 Werkwijze

Voor de interviews heb ik tien lokale journalisten geselecteerd. Het is een steekproef van journalisten van verschillende soorten media (geschreven pers, televisie, radio, online of een combinatie daarvan) die werkzaam zijn in gebieden van verschillende grootte en een combinatie van steden en dorpen, om een zo goed mogelijke indruk te krijgen van lokale en regionale journalisten in de hele provincie.

De lokale journalisten wisten niet van het precieze onderwerp van het onderzoek; hen werd verteld dat het doel van het interview was om meer te weten over de identiteit van lokale journalisten – globaler dan het eigenlijke onderwerp. Daar is bewust voor gekozen om sociaal wenselijke antwoorden te vermijden. Immers zouden lokale journalisten wellicht niet graag woordelijk toegeven dat nabijheid een negatieve invloed heeft op hun functie. Daarnaast heb ik de term ‘nabijheid’ niet genoemd in het interview om de vragen, en daarmee de antwoorden, zo concreet mogelijk te houden.

De topiclijst die is gebruikt voor de interviews zit in bijlage A. De in totaal negen vragen kunnen worden ingedeeld in drie thema's:

- Het verschil tussen landelijke en lokale journalistiek
- De identiteit van een lokale journalist
- Het werk van een lokale journalist

Alle thema's bevatten drie vragen. In het eerste deel worden de journalisten bevraagd naar hun dagelijkse werk. Daarmee probeer ik bloot te leggen of er een verschil is tussen het werk of de functies van lokale en landelijke journalisten in de ogen van lokale journalisten. De laatste vraag van het eerste deel bevraagt indirect het belang van nabijheid in de productie van lokaal nieuws: of landelijke organisaties even goed lokaal nieuws kunnen maken als lokale en waarom. Het verschil tussen landelijke en lokale journalisten is immers de (geografische, culturele en sociale) afstand tot hun onderwerp en bronnen – oftewel, de mate van nabijheid.

In het tweede thema, de identiteit van een lokale journalist, gaat het specifieker over nabijheid in hun dagelijks (professioneel) bestaan. Naast de voordelen daarvan, vraag ik naar de eventuele nadelen van nabijheid, die denkbaar zijn als het privéleven van een journalist zich in dezelfde

omgeving afspeelt als het werk dat hij of zij doet. Ten slotte vraag ik naar eigenschappen of kwaliteiten die een lokale journalist moet bezitten.

De vragen in het derde en laatste thema richten zich vooral op het nieuwsselectieproces van lokale media: wat voor onderwerpen worden behandeld, wat voor stukken komen op de voorpagina en welke nooit? Zijn er ook onderwerpen die te klein zijn om te behandelen, en wat voor beeld gebruiken ze graag? Op die manier komen we erachter hoe nabijheid als nieuwswaarde functioneert voor lokale journalisten.

De richttijd voor de interviews was een uur en ze zijn allemaal afgenomen in de zomer van 2019. Sommige duurden wat langer of korter, met twee uitschieters van 35 minuten en anderhalf uur, maar uiteindelijk hebben alle journalisten iedere vraag beantwoord en bevat ieder interview een vergelijkbare hoeveelheid bruikbare informatie. De interviews zijn opgenomen met een mobiele telefoon en woordelijk getranscribeerd (zie bijlage 2).

3.3 Analyse

Beide datasets heb ik onderworpen aan een kwalitatieve inhoudsanalyse. In de interviews van De Jong en Koetsenruijter (2019) door te zoeken naar steekwoorden ‘dichtbij’/‘nabij’/‘trots’/‘geworteld’, vanwege de veelheid aan data (ruim 220.000 woorden). Deze termen zijn gekozen omdat die in eerste instantie de aanleiding zijn geweest voor dit onderzoek. Daarnaast heb ik gezocht naar ‘informer’, ‘verbinden’ en ‘controleren’ en naar ‘nieuwswaarde(n)’/‘nieuwswaardig’, omdat dat de onderwerpen van dit onderzoek zijn.

De tien eigen interviews (60.000 woorden) heb ik geanalyseerd volgens de methode van Rubin en Rubin (2012, p. 190). Door systematisch te coderen kan er neutraler naar de data worden gekeken, en zo min mogelijk vanuit een bepaald perspectief of eventuele bias van de onderzoeker.

Ik heb eerst passages met relevante thema's gemarkeerd volgens een kleurensysteem, waarna ik alles met dezelfde kleur bij elkaar in een bestand heb gezet. Die bestanden heb ik gedestilleerd tot drie hoofdthema's: journalistieke functies, nieuwswaarden, en de nabijheid van de journalist zelf. Daarna heb ik de passages binnen die bestanden geordend en subcategorieën gemaakt binnen de drie grote thema's. Die beschrijf ik in het volgende hoofdstuk: de resultaten.

4. Resultaten

In dit hoofdstuk worden de bevindingen van de tien afgenomen diepte-interviews uiteengezet. Eerst bespreek ik de invloed van nabijheid op de functie en rol van lokale journalisten, daarna behandel ik nabijheid als nieuws waarde.

4.1 Nabijheid en de functies van een lokale journalist

Hoe beïnvloedt nabijheid de rol van een lokale journalist? Om daar een antwoord op te krijgen, is aan de geïnterviewden gevraagd wat de belangrijkste functie van lokale journalistiek is volgens hen. In deze paragraaf bespreek ik per functie of en op welke manier nabijheid een rol speelt bij het vervullen van die functie.

4.1.1 Informeren

Gevraagd naar de functies van lokale journalistiek, wat de journalisten met hun medium proberen te bereiken, noemen de meeste geïnterviewden allereerst de functie informeren. Het publiek informeren over wat er gebeurt in hun directe leefomgeving: zowel over leuke evenementen, als wat er door de politiek besloten wordt en wat er daardoor zal gaan veranderen.

- Dus het klinkt misschien een beetje vergezocht, maar je houdt ook wel een beetje de economie draaiende, of het leven draaiende, in Delft. Ik denk dat dat ook wel een soort rol is. [...] het is wel belangrijk voor mensen, want het gebeurt in hun leefomgeving. En wij proberen dat wel op een laagdrempelige en begrijpelijke manier aan mensen door te geven eigenlijk. (Iris Olsthoorn, Indebuurt Delft)
- We hebben een informerende rol. En informeren in de vorm van verslaan, dus verslag doen van wat er gebeurt. Anderzijds informeren door zelf nieuws te maken. (Michel la Faille, KBradio)
- Wat wij doen: ik vind het leuk om mensen te informeren over zoveel mogelijk wat er in de stad gebeurt. (Chris de Waard, Sleutelstad)

Lokale journalistiek informeert, meer dan landelijke journalistiek, over direct zichtbare onderwerpen. En anderzijds kunnen lokale journalisten op hun beurt ook weer politici informeren met hun werk.

- Je merkt dat er iets leeft, er zijn een paar mensen die zich ergens druk om maken, dan ga je dat uitzoeken. Er was laatst een artikel dat ik gemaakt heb, daar heb ik heel veel tijd in gestoken, en dan is dat op dat moment het meest complete document wat er op dat onderwerp is. Vervolgens gaan raadsleden zich daarmee inlezen en in de raad dat ter

discussie stellen. En dan heeft het effect, dat er dan dus opeens een hele andere houding van de gemeenteraad tegenover een onderwerp is. (Willemijn Sneep, Vers Beton)

Omdat raadslid vaak geen fulltime functie is, hebben zij niet altijd de tijd om zich voor ieder onderwerp in te lezen, meent Willemijn Sneep. Lokale journalistiek kan op die manier ook een informerende rol spelen: juist om het nieuws van het publiek naar de politici te brengen – een omgekeerde spreekbuis.

4.1.2 Verbinden

Verbinden is, na informeren, de functie die de meeste geïnterviewden noemen als belangrijkste functie van lokale journalistiek.

- Is natuurlijk allemaal wel een beetje te herleiden op dat informeren, maar we hebben bijvoorbeeld ook een best succesvolle rubriek Delftse Mysteries. [...] We merken dat dat heel goed werkt, omdat mensen de stad dan beter leren kennen. En ook al wonen ze er al veertig jaar, dan zeggen ze alsnog: ik wist het niet, dat dat zo zat. Ik denk dat het ook wel een beetje mensen verliefd laat worden op hun stad. [SW: *Dus ook community building?*] Ja, een soort waardering ofzo, voor wat er hier allemaal is. Natuurlijk zijn we kritisch, als het moet, maar ons uitgangspunt is wel gewoon: Delft is leuk, en dat willen we laten zien. (Iris Olsthoorn, Indebuurt Delft)
- Ik heb bijvoorbeeld net een interview gehad met iemand en haar huis bestond 125 jaar. Dat klinkt natuurlijk heel suf, maar daar komen een heleboel mooie oude beelden bij [...] Het gaat eigenlijk nergens over, maar het maakt het wel speciaal, dan zien de mensen: oh ja, dat is die en die straat, kijk hoe het er vroeger uit zag. (Marjanne Dijkstra, Het Kompas)

Verbinden doen lokale journalisten op verschillende manieren, soms door heel letterlijk via een soort oproep mensen aan elkaar te koppelen. In andere voorbeelden door een podium te geven aan het publiek, door producties te maken die mensen raken of door de 'leuke' dingen uit de regio te benadrukken.

- Een tijd geleden hadden we een verhaal over iemand die heel eenzaam was met kerst, dan hoop je aan de voorkant dat mensen gaan reageren: nou, ik vind het wel mooi als diegene dan op kerstavond ergens aan tafel zit. (Henk Ruijl, Omroep West)
- Dan nodigen we alle besturen en trainers en alles uit om gewoon met elkaar te gaan netwerken. Dat is ook een vorm van verbinden. Dus je kan dat echt in allerlei vormen kan je dat zien. Maar ook bijvoorbeeld door zo'n hospice, waar wij dan die serie van hebben gemaakt, is ook een vorm van verbinden. [...] Dat je uiteindelijk dan het hospice wat meer

verbindt met de bevolking. Dat je laat zien dat het er is, en wat voor werk ze doen. Mensen die dat mooi vinden, denken: dat wil ik eigenlijk ook wel, of daar wil ik ook wel een steentje aan bijdragen. (Michel la Faille, KBRadio)

- En sport vind ik heel erg lokaal. Het heeft ook een verbindende rol denk ik. Als er iets in de krant staat, dan is dat de talk of the town, dat is leuk. (Jojanneke Weijermars, gemeente Bodegraven. Uit De Jong & Koetsenruijter, 2019)

In sommige steden of dorpen gaat dat verbinden als vanzelf, omdat er veel gemeenschappelijke factoren zijn. Sommige regio's hebben dat ook, zoals Limburg of Friesland, waar bijvoorbeeld de taal alleen al een bindende factor is. In andere regio's is dat misschien een voetbalclub. Maar bij Omroep West is dat lastiger, vertelt Henk Ruijl.

- Ja, als ik iets vergeten ben te noemen is dat wij een verbinder willen zijn in deze regio, door zelf dat voorbeeld te geven met lokale omroepen, maar ook door de binding te maken tussen mensen in de regio. Dat is dus in deze regio best lastig, want er is niet zo'n verbindende factor, dus dan moet je het heel erg zoeken in onderwerpen of vragen die leven. (Henk Ruijl, Omroep West)

Verbinden gaat dus 'makkelijker' als er al een gemeenschapsgevoel bestaat, en dat is vanzelfsprekend in kleinere gebieden makkelijker te vinden dan in een hele regio.

4.1.3 Controleren

De meeste geïnterviewden geven aan dat de kleinschaligheid geen problemen oplevert voor een objectieve en kritische houding, ondanks dat er soms wel sprake is van belangenverstrengeling. Zo vertelde de hoofdredacteur van Klokradio bijvoorbeeld dat haar politiek verslaggever ook voorzitter van de Molenstichting is, en dat de gemeente een woonwijk wilde bouwen waardoor de wind uit de zeilen van de molens zou worden gehouden.

- Bijvoorbeeld: mijn man doet de politieke programma's sinds een paar jaar, niet iedereen vindt dat leuk om te doen. Maar hij is ook voorzitter sinds een paar jaar van de Molenstichting. Ja, daar zit wel eens een conflictsituatie. [SW: *Heeft u daar een voorbeeld van?*] Een nieuwe woonwijk ofzo plannen in de buurt van de molen, zodat dus de wind uit de zeilen van de molen gehaald wordt. [SW: *En hoe gaat dat dan? Vindt hij dat moeilijk om mee om te gaan?*] Nee, dat hangt misschien ook van degene af, dat moet je dan wel kunnen. Als je maar gewoon nette vragen stelt en geen eigenbelang. (Marjo de Waard, Klokradio)

Marianka Peters van de Goudse Post heeft de grote mate van nabijheid wel eens als probleem ervaren voor haar controlerende functie.

- [Over een voormalig burgemeester] Ik heb hem wel uit de wind gehouden, dat wel. [...] En je wordt in de gaten gehouden. Ik woonde aan de Singel, en hij woonde aan de overkant, en aan de andere kant woonde een gemeenteraadslid. En die zag precies wanneer ik daar naar binnen ging. Echt vreselijk, dat ging hij natuurlijk Twitteren. (Marianka Peters, Goudse Post)

Over het algemeen vinden de geïnterviewden echter dat de controlerende functie niet in het geding komt door nabijheid. Velen erkennen dat het in theorie een probleem zou kunnen zijn, maar in de praktijk hebben ze niet het idee dat het zo is.

- [...] als ik er toch over twijfel of het misschien iets leuks is voor een stukje, dan vraag ik het gewoon aan mijn collega. Die komt zelf uit een hele andere setting, die heeft heel andere vrienden, vriendinnen, kennissen. Dan zeg ik tegen haar: dit is aan de hand, wat vind jij? Vind je dit een onderwerp, of zeg je nee? En als zij dan zegt ja, vaak pakt zij het dan zelf ook nog op, want ik heb geen zin om mijn beste vriendin te gaan zitten interviewen zeg maar, dus dat is op zich wel een goede verdeling. En andersom gebeurt dat ook. (Iris Olsthoorn, Indebuurt Delft)
- Ja, de wethouder die vorige periode wethouder Wonen was, die heeft in mijn ogen heel veel steken laten vallen. Ik vind het een hele vriendelijk man, we kunnen ook heel goed met elkaar overweg, maar ik ben wel kritisch naar hem geweest. In zijn afscheidsinterview zei hij: ik vind het helemaal niet leuk dat je dit nu weer oprakelt. [...] hij heeft gewoon, hoe vriendelijk en aardig hij ook is, hij heeft het niet goed genoeg gedaan. [...] Dus dat vind ik niet moeilijk, dat weten ze ook, en die wethouders kennen echt het spel wel. (Hélène Ouwerkerk, Streekblad Zoetermeer)

Jozanneke Weijermars (uit De Jong & Koetsenruijter, 2019) van de gemeente Bodegraven ziet juist wel dat het voor lokale journalisten lastig kan zijn om kritisch te blijven, omdat ze zelf onderdeel van de gemeenschap zijn.

- Allereerst, wat ik al noemde, dat je toch vaak het persoonlijke erin gemengd ziet. Het is altijd ook van toepassing op de journalist zelf en dat kunnen ze op lokaal niveau niet altijd scheiden. [...] *[Interviewer: hoe vind je dat het zou moeten functioneren?]* Ook als een controlerende macht. Het soft nieuws daarvoor lees je de krant maar ondertussen moet er ook iemand zijn die de misstanden aan de kaak stelt. (Jozanneke Weijermars, gemeente Bodegraven. Uit De Jong & Koetsenruijter, 2019)

Volgens Jozanneke Weijermars gebeurt dat, in haar gemeente althans, nu niet. Het zou dus kunnen dat het door de grote mate van nabijheid voor een lokale journalist lastiger is om de controlerende functie uit te voeren, maar dat ze dat zelf niet zo ervaren.

4.2 Nabijheid als nieuwswaarde

Deze paragraaf is opgesplitst in twee delen: hoe de geïnterviewden hun nieuws vinden, en welke gebeurtenissen lokaal nieuws zouden kunnen zijn of juist niet.

4.2.1 Het vinden van nieuws

Het grootste verschil tussen het werk van landelijke en lokale journalisten, zit volgens de geïnterviewden in de nabijheid tot de lezers, en ook de nabijheid van het nieuws. Slechts één geïnterviewde woont niet in het dorp waar zij over schrijft; de rest werkt in zijn eigen leefomgeving. Dat heeft tot gevolg dat de journalisten letterlijk op hun nieuws stuiten, als ze bijvoorbeeld naar hun werk fietsen:

- Ik ging even naar mijn moeder. Die woont op de Singel. Ik denk: oh, ze zijn dat hele wandelpad aan het maken. Ik denk: ik stop even, maak wat foto'tjes. Even kijken hoe ver ze daarmee zijn, dan maak ik er straks even een stukje over. (Chris de Waard, Sleutelstad)

Lokale journalisten die werken waar ze wonen, in dit geval negen van de tien geïnterviewden, krijgen dus veel nieuws als vanzelf mee, door zich simpelweg te bewegen door de stad of regio. Daarnaast worden ze regelmatig benaderd door lezers met verhalen. Het publiek weet ze door de kleinschaligheid goed te vinden. Een aantal geïnterviewden geeft ook aan dat ze, misschien eerder dan landelijke journalisten, nieuws halen uit hun privéleven: door iets wat ze op een verjaardag hebben gehoord, wat hun kinderen hebben meegemaakt, of bij de bakker of slager hebben opgevangen:

- Ja, mijn kinderen gaan op stap en kopen in een café veertig lachgasballonnetjes. In een café, op zaterdagavond. Kennelijk verkopen cafés in deze stad lachgasballonnetjes, kun je die vrij krijgen. Dus wij zijn nu dat verhaal aan het maken [...] Nou, dat komt gewoon uit het feit dat mijn kinderen thuiskomen met de mededeling. (Henk Ruijl, RTV West)
- Alleen wij zitten in de haarvaten, en wij horen bij de slager en de bakker dingen, die zij [landelijke journalisten, SW] niet horen. Dat is denk ik voor ons heel belangrijk. Je hoort het op straat [...] Vier, vijf dagen was er geen tv-ontvangst, niks mogelijk, en iedereen werd hier in het dorp van het kastje naar de muur gestuurd, ik ook. En dan sta je in de winkel, en dan hoor je iedereen erover lekken: kijk. (Marjo de Waard, Klokradio)

4.2.2 Wat is lokaal nieuws?

De onderwerpen waar lokale journalisten over schrijven, zijn onderwerpen die zichtbaar zijn in het dagelijks leven van de lezers. Wat geen nieuws is voor landelijke media, is wel nieuws voor lokale media. Dat kunnen hele kleine dingen zijn:

- Maar ook qua orde van grootte, een heel ander soort nieuws. Want de straatkrantverkoper op de hoek kan bij ons al nieuws zijn, terwijl dat negen van de tien keer voor een landelijk medium niet zo snel nieuws is. Iets heel kleins kan al snel nieuws zijn [...] het is gewoon een soort microniveau wat je hier uitoefent. (Marjanne Dijkstra, Het Kompas Sliedrecht)
- We doen ook soms hele kleine dingetjes, die zet je dan alleen even op insta ofzo. Ik had van de week een foto van loslopende koeien op de Gooimeerlaan. Daar gaan we dan niet een artikel van maken maar op Instagram. Dan zie je gelijk dat mensen dat wel leuk vinden om even te zien. (Chris de Waard, Sleutelstad)

Geografische nabijheid speelt dus een grote rol als nieuws waarde, maar daarnaast lijken sociale en emotionele nabijheid ook als nieuws waarde te dienen. Gevraagd naar een voorbeeld van een goede lokale productie, of de productie waar ze zelf het meest trots op zijn, komen vaak onderwerpen voorbij waarmee ze iets voor de gemeenschap hebben veranderd of onderwerpen die appelleren aan bepaalde gevoelens van het publiek:

- Maar ik ben ook trots dat we op 4 augustus het Varend Corso samen met de WOS in beeld gaan brengen [...] Omdat we aanvoelen dat dat een trots is op de streek, en dat je vanuit die trots een prachtig programma kan maken. Of dat we afgelopen weekend op Parkpop voor het eerst dit jaar vooral online en social inzetten en wat minder radio en tv. En dat ons Instagramaccount bijna ontplofte van wat we daar deden, en dat we heel veel meer volgers hebben. Daar vertaalt zich dan die trots in, en die geworteldheid. (Henk Ruijl, RTV West)
- Dat vond ik echt een mooie productie, een sfeerreportage over de laatste dag dat het ziekenhuis in Sliedrecht open was. [...] Mensen hun kinderen zijn er geboren, of je opa is er overleden, of je moeder of vader. Dus ja, voor veel mensen had dat toch een bepaalde sentimentele waarde, want daar zijn mijn kinderen geboren, of daar is opa overleden, en nu wordt het ziekenhuis tegen de grond gegooid. [...] Dat komt wel aan hun identiteit: een ziekenhuis minder, gaan we naar de grote stad, als dorp hebben wij dat niet meer. (Marjanne Dijkstra, Het Kompas)
- Nou, waar ik heel trots op ben, dat is vorig jaar gebeurd: de begraafplaats hier, die heet IJsselhof. En het wordt beheerd door Yarden. Toen had Yarden bedacht, en dat stond ook in

het contract met de gemeente, dat ze na tien jaar een aanvraag kunnen doen om de naam te veranderen. Nou, dat hebben ze dus gedaan, het Yardenhuis Gouwestreek. We hebben hier ook Rabobank Gouwestreek, dus het was net alsof je bij een verzekeringsbedrijf binnen kwam. [...] Ik heb er een paar columns over geschreven, en door een paar politici werd dat weggevaagd als flauwekul. Zevenduizend reacties heb ik erop gekregen. Op Twitter, Facebook, telefoontjes, noem maar op. [...] Uiteindelijk werd Yarden ook gek van telefoontjes van boze mensen, die hebben het weer teruggedraaid naar de oude letters die er stonden. (Marianka Peters, Goudse Post)

Het belang van sociale en emotionele nabijheid als nieuwswaarde is ook terug te zien in andere onderwerpen. Bijvoorbeeld als een beroemdheid afkomstig uit de regio iets presteert:

- [...] Als Sarina Wiegman zondag wint, dan zijn wij een trotse regionale omroep, omdat Sarina Wiegman uit onze regio komt. Als coach van het Nederlands vrouwenvoetbalteam. Dan hoeft je geen polonaise te dansen met, maar het makkelijke van trots is dat het heel makkelijk appelleert aan gevoelens van trots bij luisteraars en lezers en volgers, dus dat is wel een fijn iets om aan te raken. Wij hebben hier Sjaak Bral op de radio als Haagse cabaretier. Nou, dat programma is natuurlijk vooral voor de Haagse luisteraar interessant, omdat hij het Haagse publiek aanspreekt, omdat hij de Haagse trots verwoordt. [...] Dus trots speelt wel een belangrijke rol in wat we doen. (Henk Ruijl, RTV West)
- [...] Want je komt dan heel gauw weer uit op de mensen die wel vaker in onze krant staan: René van Kooten, dat is een artiest, een musical-artiest. Die staat regelmatig in de krant, Zoetermeer is gek op die man. [...] En Zoetermeer heeft echt zoiets van: onze René van Kooten. Zoetermeerders vinden het fijn als hij in de krant staat. (Hélène Ouwerkerk, Streekblad Zoetermeer)

Omdat lokale journalisten vaak zelf onderdeel zijn van de gemeenschap, dus nabij zijn tot hun publiek in allerlei opzichten, kunnen zij goed aanvoelen wat wel of niet nieuwswaardig is. Immers: wat voor henzelf nieuws is, is ook nieuws voor het publiek. In de komende paragraaf weid ik daar verder over uit.

4.3 De lokale journalist en nabijheid

Opvallende 'bijvangst' uit de interviews was dat veel geïnterviewden stelden dat een lokale journalist een bepaalde band moet hebben met het gebied waarin hij of zij werkt. Geworteld zijn, of gevoel hebben voor de regio, werd vaak genoemd als kwaliteit die een lokale journalist moet bezitten.

Zowel om aan de nieuws waarde nabijheid te raken, omdat je als ‘gewortelde’ journalist weet wat inwoners raakt, als om de functie goed te kunnen vervullen.

Lokale journalisten moeten immers producties kunnen maken die in het belang zijn van een stad of regio, die de leefomgeving van het publiek beter maken, stellen de geïnterviewden. Door ze te informeren over de leuke dingen die er gebeuren, door problemen (en eventueel oplossingen) aan te kaarten of door te berichten over onderwerpen waarvan je weet dat het een bepaald gevoel teweeg brengt bij je publiek. En daar is een bepaalde mate van nabijheid voor nodig, blijkt bijvoorbeeld uit een anekdote van Marjanne Dijkstra.

- We hebben een cartoon in de krant bijvoorbeeld, en we hebben wel eens een grappige cartoon. Wij vonden hem grappig, de suggestie werd gewekt van overspel. Het ging over een robot, nou ja, het was een hele flauwe cartoon. Maar in Sliedrecht kreeg ik serieus ingezonden brieven, omdat mensen het niet vonden kunnen dat er de suggestie werd gewekt dat er overspel werd gepleegd. Ja, als je die in Gorinchem had geplaatst, was er niemand geweest die erop gereageerd had. Maar ik kreeg serieus vier mailtjes: smakeloze cartoon, of ik alsjeblieft niet meer dit soort dingen wilde plaatsen. [...] Dus per dorp verschilt het hier al een beetje, van wat kun je wel doen, wat kun je niet doen. Misschien is het dan toch belangrijk dat je het gevoel hebt, dat je weet wat je kunt doen. (Marjanne Dijkstra, Het Kompas Sliedrecht)

Het belang van geografische en sociale nabijheid van de journalist tot het publiek komt ook in andere interviews terug. Bijvoorbeeld bij het vinden van nieuws, of het goed kunnen uitvoeren van het werk.

- We zitten hier in Dordrecht. Als hier iets gebeurt, dan zitten we er bovenop, omdat we letterlijk hier zitten. Ga je naar Zwijndrecht net over de brug, dan wordt het al iets lastiger, maar ga je echt de polder in, dan wordt het echt heel lastig vaak. Dat is wel waar we dagelijks mee worstelen. Hoe haal je het nieuws daar vandaan. (Jos Verlegh, AD De Dordtenaar. Uit De Jong & Koetsenruijter, 2019)
- Dan moet je echt zoals de jongens in Den Haag, Xander van der Wulp enzo, die zitten wel helemaal geworteld. Ja, die kunnen dat daar wel. Maar ja als die in Gouda iets zouden verslaan, zouden ze ook tegen een muur lopen. En zelfs de ambtenaren weten niet alles. Dat kun je ze niet kwalijk nemen, want 70 procent woont niet in Gouda. Daar maak ik me ook wel eens zorgen om. Die stappen op de trein, en gaan naar Zoetermeer ofzo. (Marianka Peters, Goudse Post)

Ten slotte is een band met de regio volgens de geïnterviewden belangrijk vanwege het netwerk en dossierkennis.

- [...] omdat ik hier zelf ook ben opgegroeid, weet je toch iets meer van de dieper liggende structuren ook. Wie wie kent, wie waar belang in heeft. Ik denk dat als je als journalist uit Amsterdam hier komt, dat je het dan wel een heel stuk moeilijker hebt. En je weet ook niet, je voelt ook niet wat mensen belangrijk vinden. (Iris Olsthoorn, Indebuurt Delft)
- [...] Er zijn gebieden in Zoetermeer waar ik nooit kom. Dus dan heb je toch anderen ook nodig die dan zeggen: heb je gehoord dat...? En social media, speelt ook natuurlijk een hele belangrijke rol. Ik ben erg actief op Facebook, in ieder geval ook kijken. En zoals met dat hertenkamp, het is wel hier vlakbij en ik fiets er iedere dag langs, maar toch wist ik niet dat dat ineens een probleem was. Maar dat zie je dan weer op Facebook. Dat kan natuurlijk in principe vanuit alles. Het gaat erom dat je een netwerk hebt, en met mensen praat, en niet achter je bureau blijft zitten. Naar netwerkborrels gaan of bijeenkomsten gaan, dat mensen je kennen. (Hélène Ouwerkerk, Streekblad Zoetermeer)

De meningen over of de functie ook uit te voeren is als een journalist niet in de regio woont, verschillen: sommige geïnterviewden menen dat een netwerk en dossierkennis wel op te bouwen is, andere zijn ervan overtuigd dat je op z'n minst een aantal jaren in de regio moet hebben gewoond. Alle geïnterviewden zijn het er echter over eens dat journalisten een band moeten hebben met de regio, en dat het werk gemakkelijker en leuker is als een journalist zelf onderdeel is van de gemeenschap. Kortom: geografische nabijheid is praktisch, maar sociale en culturele nabijheid is nog belangrijker om goed werk te doen als lokale journalist, volgens de geïnterviewden.

5. Conclusie en discussie

Met de tien semigestructureerde diepte-interviews en de data van De Jong en Koetsenruijter (2019) kan een antwoord worden gegeven op de volgende vraag:

Wat is de rol van nabijheid als nieuwswaarde in lokale journalistiek en op welke manier beïnvloedt nabijheid de functies van een lokale journalist, volgens lokale en regionale journalisten in Zuid-Holland?

5.1 Een essentiële factor

Allereerst de rol van nabijheid als nieuwswaarde. Uit de interviews kan worden geconcludeerd dat nabijheid als nieuwswaarde in lokale journalistiek een essentiële factor is. Een gebeurtenis die niet nabij is, is geen nieuws, zo blijkt uit de interviews. Lokaal nieuws moet zichtbaar of voelbaar zijn in het dagelijks leven van het publiek. Die nabijheid kan op verschillende manieren worden ingevuld: geografisch en temporeel nabij, zoals loslopende koeien op de weg, maar ook sociaal, emotioneel of cultureel nabij. Dat laatste is ook terug te zien in de 'trots' waar veel geïnterviewden over spreken: de journalisten dragen graag een bepaald gevoel van trots uit.

Dat sluit aan bij de definitie van Ahva en Pantti (2014) van nabijheid als nieuwswaarde. Impliciet stellen zij ook dat nabijheid gelijk staat aan relevantie, omdat ze de termen door elkaar gebruiken. Hoewel dat vooral betrekking heeft op buitenlands nieuws, lijkt dat in dit onderzoek ook voor lokaal nieuws te gelden.

Hiermee hangt samen dat nabijheid ook voor de journalist zelf een essentiële factor is. Uit de interviews komt sterk naar voren dat de geïnterviewden de ervaring hebben dat het werk beter uitgevoerd kan worden als een lokale journalist afkomstig uit of woonachtig is in dezelfde regio. Dat heeft drie redenen: het netwerk, dossier- of achtergrondkennis, en 'gevoel hebben' voor de plaats, aanvoelen wat nieuwswaardig is.

Het gaat er in het laatste geval dan niet om dat een journalist geografisch nabij is – want hij of zij mag verhuisd zijn – maar om een culturele of sociale vorm van nabijheid. Een lokale journalist mag of kan ook wel ergens anders wonen, vinden sommige geïnterviewden, maar een bepaalde positieve band met de regio is onmisbaar, daar zijn ze eenduidig over.

Deze bevindingen stroken met het beeld dat het publiek heeft van lokale media: dat die een positievere toon hanteren dan nationale media (NLPO, 2019). Het gevaar van zo'n positieve band of toon kan zijn dat een journalist het vermogen verliest om kritisch te zijn, waarover meer in de volgende paragrafen.

5.2 Versterkt de informerende en verbindende functie

Nabijheid is van grote invloed op de functies die een lokale journalist vervult, getuige de interviews. Geografische, sociale en culturele nabijheid zijn belangrijke 'eigenschappen' van een lokale journalist om de functies informeren en verbinden goed uit te kunnen voeren.

Uit het onderzoek van Karlsson en Hellekant Rowe (2019, p. 17) bleek dat een lokale journalist die in geografisch opzicht dichtbij is, de functie van informeren beter kan vervullen. Dat beeld wordt bevestigd in dit onderzoek: de geïnterviewde lokale journalisten lopen letterlijk tegen het nieuws aan op straat of horen uit hun persoonlijke omgeving wat er zoal speelt, omdat ze nagenoeg allemaal in hun werkgebied wonen. Dat heeft tot gevolg dat ze goed aanvoelen wat nieuwswaardig is voor het publiek, en zo de functie van informeren goed kunnen vervullen. Eén respondent noemt andersom ook het informeren van raadsleden als functie.

Verbinden doen de geïnterviewden in letterlijke zin door mensen met elkaar of met lokale organisaties in contact te brengen. Anderzijds verbinden ze ook door de positieve kanten van de gemeenschap te belichten, door bijvoorbeeld aandacht te besteden aan de sportclub of een lokale bekendheid. Dat soort onderwerpen appelleren aan gevoelens van herkenbaarheid bij het publiek, waardoor het gevoel van gemeenschapszin en gedeelde identiteit wordt versterkt (Nielsen, 2015, p. 16).

5.3 Mogelijk gevaar voor de waakhondfunctie

Tegelijkertijd kunnen geografische, culturele en sociale nabijheid een bedreiging vormen voor de controlerende functie van een journalist. Zoals Poindexter et al. (2006) aangeven, bestaat er een spanningsveld tussen het actief deelnemen aan een gemeenschap, en de functie van kritische waakhond vervullen. Zij stellen echter dat die twee rollen samen kunnen gaan.

De geïnterviewde lokale journalisten in dit onderzoek ervaren zelf geen moeilijkheden om kritisch te blijven, ondanks de grote mate van nabijheid. Eén geïnterviewde geeft echter aan een bevriende burgemeester wel eens uit de wind te hebben gehouden. Een ander spreekt over mogelijke belangenverstrengeling, maar dat daar wel op gelet wordt. In de data van De Jong en Koetsenruijter (2019) zetten ook vooral de communicatiemedewerkers van gemeenten hun vraagtekens bij de beperkte controlerende functie van lokale journalisten, niet de journalisten zelf.

Ook uit andere onderzoeken blijkt dat lokale journalisten zichzelf als objectief en neutraal zien (Nielsen, 2015, p. 11; Firmstone & Coleman, 2014, p. 598). Mogelijk maken lokale journalisten dus een te rooskleurige inschatting van hun controlerende functie en de invloed die nabijheid heeft op het objectief kunnen uitvoeren van hun werk.

5.4 Discussie

Dat brengt dit hoofdstuk op het volgende punt: suggesties voor toekomstig onderzoek. Interessant zou zijn om te ontdekken of lokale journalisten inderdaad positief kijken naar hun stad, dorp of regio, en hoe zich dat verhoudt tot nationale journalisten. Nog interessanter is om te kijken wat die positieve gevoelens dan betekenen: betekent het dat lokale journalisten minder kritisch kunnen zijn? En zo ja, is dat schadelijk voor de kwaliteit van lokale journalistiek, of is die nog steeds in staat om de democratie te controleren? Volgens Poindexter et al. (2006) gaan de rollen van goede buur en kritische waakhond samen, maar uit dit onderzoek lijkt een iets ander beeld te ontstaan.

Een mogelijkheid om dat te onderzoeken is om dit onderwerp aan een groep niet-journalistieke respondenten zoals publiek, lokale politici of communicatiemedewerkers van gemeenten voor te leggen, en op die manier te ontdekken of het hier een blinde vlek bij lokale journalisten betreft.

Hoewel er is geprobeerd om in dit onderzoek de validiteit zoveel mogelijk te bewaken, is er uiteraard een aantal kanttekeningen te plaatsen. Het onderzoek is gedaan op basis van tien semigestructureerde interviews, en een deel van de data uit De Jong en Koetsenruijter (2019). Daarmee kan uiteraard geen uitspraak worden gedaan over alle lokale journalisten.

Daarnaast is er een geografische beperking: er is weliswaar getracht een dwarsdoorsnede te maken van allerlei soorten lokale journalisten, maar allemaal zijn ze werkzaam in Zuid-Holland. Het zou interessant zijn om hetzelfde onderwerp onder lokale journalisten op nationaal niveau te bestuderen. Dan zou er ook een onderscheid kunnen worden gemaakt in het soort journalist: wellicht dat een eenmansredactie van een stadskrant een andere mate of vorm van nabijheid ervaart dan een redacteur bij een regionale televisieomroep.

Literatuur

- Ahva, L., & Pantti, M. (2014). Proximity as a journalistic keyword in the digital era: A study on the “closeness” of amateur news images. *Digital Journalism*, 2(3), 322-333.
- Ali, C. (2016). The merits of merit goods: Local journalism and public policy in a time of austerity. *Journal of Information Policy*, 6(1), 105-128.
- Bednarek, M., & Caple, H. (2012). *News discourse* (Vol. 46). A&C Black.
- Bergström, A., & Wadbring, I. (2015). Beneficial yet crappy: Journalists and audiences on obstacles and opportunities in reader comments. *European Journal of Communication*, 30(2), 137-151.
- Brinkmann, S. (2013). *Qualitative interviewing*. Oxford university press.
- Costera Meijer, I. (2010). Democratizing Journalism? Realizing the citizen's agenda for local news media. *Journalism Studies*, 11(3), 327-342.
- De Jong, J. C., & Koetsenruijter, A. W. M. (2019). Regionale en lokale journalistiek in Zuid-Holland. Verkregen via https://www.zuid-holland.nl/publish/pages/22770/regionaleen_lokalejournalistiekinzuid-holland-onderzoeksrapport.pdf.
- De Keyser, J., Raeymaeckers, K., & Paulussen, S. (2010). Are Citizens Becoming Sources? A Look into the Professional Contacts of Flemish Journalists. In Franklin, B., & Carlson, M. (Red.), *Journalists, sources, and credibility: New perspectives* (pp. 139-151). Routledge.
- Deuze, M. (2005). What is journalism? Professional identity and ideology of journalists reconsidered. *Journalism*, 6(4), 442-464.
- Firmstone, J., & Coleman, S. (2014). The changing role of the local news media in enabling citizens to engage in local democracies. *Journalism Practice*, 8(5), 596-606.
- Galtung, J., & Ruge, M. H. (1965). The structure of foreign news: The presentation of the Congo, Cuba and Cyprus crises in four Norwegian newspapers. *Journal of peace research*, 2(1), 64-90.
- Harcup, T., & O'Neill, D. (2001). What is news? Galtung and Ruge revisited. *Journalism studies*, 2(2), 261-280.
- Harcup, T., & O'Neill, D. (2017). What is news? News values revisited (again). *Journalism studies*, 18(12), 1470-1488.
- Hanusch, F. (2008). Valuing those close to us: A comparison of German and Australian quality newspapers' reporting of death in foreign news. *Journalism Studies*, 9(3), 341-356.

- Hess, K., & Waller, L. (2016). River flows and profit flows: The powerful logic driving local news. *Journalism Studies*, 17(3), 263-276.
- Karlsson, M., & Hellekant Rowe, E. (2019). Local Journalism when the Journalists Leave Town. *Nordicom Review*, 40(s2), 15-29.
- Nielsen, R. K. (Red.). (2015). *Local journalism: The decline of newspapers and the rise of digital media*. Bloomsbury Publishing.
- Poindexter, P. M., Heider, D., & McCombs, M. (2006). Watchdog or good neighbor? The public's expectations of local news. *Harvard International Journal of Press/Politics*, 11(1), 77-88.
- Putnam, R. D. (2000). *Bowling alone: The collapse and revival of American community*. Simon and Schuster.
- Reich, Z. (2010). Source Credibility as a Journalistic Work Tool. In Franklin, B., & Carlson, M. (Red.), *Journalists, sources, and credibility: New perspectives* (pp. 139-151). Routledge.
- Roulston, K. (2010). Considering quality in qualitative interviewing. *Qualitative research*, 10(2), 199-228.
- Rubin, H. J., & Rubin, I. S. (2011). *Qualitative interviewing: The art of hearing data*. Sage.
- Stichting Nederlandse Lokale Publieke Omroepen (2019, januari). De rol van de lokale omroep in Nederland. Geraadpleegd via URL <https://www.nlpo.nl/sites/default/files/inline-files/OLO026ME%20NLPO%20Lokale%20Omroep%20motivatie%20research%202018%20-%20website%20samenvatting.pdf>

Bijlagen

Bijlage 1: Topiclijst

Verschil landelijk en lokaal

1. Waarin verschilt uw werk van het werk van een journalist voor een landelijk medium?
2. Wat zijn volgens u de belangrijkste functies van lokale journalistiek?
3. Kan een landelijke nieuwsorganisatie even goed lokaal nieuws maken als een lokale?

Identiteit van lokale journalist

4. Welke voordelen zitten er aan het wonen in het gebied waarin je werkt als journalist? En de nadelen?
5. Is het denkbaar dat er een journalist uit een andere stad/regio/provincie bij jullie werkzaam is?
6. Wat zijn de belangrijkste kwaliteiten of eigenschappen van een goede lokale journalist?

Lokale producties

7. Kunt u een voorbeeld geven van een goede lokale productie of organisatie? Wat maakt het zo goed?
8. Wat maakt foto's bij uitstek geschikt voor een lokaal nieuwsmedium?
9. Als jullie vergaderen over welk soort nieuws er op de voorpagina komt te staan/welk soort nieuws wordt aangemerkt als het belangrijkste nieuws, wat zijn dan de afwegingen die jullie maken? Wanneer komt iets wel (of juist niet) op de voorpagina?

Bijlage 2: Transcripten van de interviews

Datum interview:	24-05-2019
Interviewer:	Jaap de Jong en Susan Wichgers
Geïnterviewde (naam + functie):	Chris de Waard (hoofdredacteur Sleutelstad) Reanne van Kleef (redacteur Sleutelstad)

1. Verschil landelijk en lokaal

[SW: De eerste paar vragen gaan over het verschil tussen nationale journalistiek en lokale journalistiek. Waarin verschilt je werk echt van dat van een landelijk journalist?]

Chris de Waard: Ja... Nou ja, ik heb niet de ervaring, want ik heb alleen maar lokaal journalistiek werk gedaan, maar het is natuurlijk gewoon leuk, dichtbij, in je eigen leefomgeving. Althans, dat geldt voor mij, want ik woon en werk in Leiden. Je kan natuurlijk ook lokaal journalist zijn in een andere plaats dan waarin je woont, maar dat lijkt mij in ieder geval niet leuk. Want ik vind juist die combi leuk. Dat je het doet in de stad waar je zelf ook leeft en alles doet.

[SW: U zegt dan eigenlijk: je kan ook werken in een ander gebied dan waar je woont als lokaal journalist?]

Chris de Waard: Ja, dat gebeurt natuurlijk best wel vaak. Tenminste, ik ken wel mensen die dat doen. Zelfs een medewerker van ons heeft een tijdje geZZP't bij West, en die is daar om die reden weer mee opgehouden, want hij woont in Leiderdorp. Dan moest 'ie naar Hillegom, naar Pijnacker, en allemaal plekken waar 'ie niks mee had. Maar er zijn natuurlijk mensen die dat wel doen. Maar dat lijkt mij dus niet leuk. Want ik vind het juist leuk de combi, om het in je eigen woon- en leefomgeving te doen.

[SW: Maar het kán dus wel?]

Chris de Waard: Ja kijk, je raakt natuurlijk wel ingeburgerd als je dat een tijdje doet, dus dat kan denk ik wel.

[SW: Want ik zit me dan zo voor te stellen, als ik hier zou wonen en inderdaad moest schrijven over Pijnacker ofzo, je hebt dan eigenlijk geen idee wat daar gebeurt.]

Chris de Waard: Nee, maar we hebben hier ook wel eens een stagiair gehad uit Spijkenisse. En die kwam dan elke dag met de trein hier naartoe, en dat duurt dan een half jaar, in het begin heeft 'ie

natuurlijk geen idee waar de Breestraat is, maar na een paar weken weet 'ie dat wel. Dus als je het een beetje interesseert, dan maak je je dat soort dingen wel snel eigen. Maar dan kost het je wel meer tijd, je moet er wel zijn om het allemaal mee te krijgen. Als je er niet woont, ben je er toch minder vaak. Ik loop heel vaak natuurlijk ook gewoon tegen dingen aan. Maar natuurlijk ook voor een deel wel van de socials, en dat kan natuurlijk ook als je in Pijnacker woont. De Leidse sociale media volgen. Maar ja, dat is minder leuk als dat niet ook gewoon is wat je sowieso al deed.

[JdJ: Als je zegt ik loop er tegenaan, kun je daar dan voorbeelden van geven hoe dat dan gaat?]

Chris de Waard: Soms zijn het maar hele kleine dingetjes, maar omdat je de hele dag in de stad bent en door de stad rijdt, fietst, loopt, weet ik veel, zie je gewoon dingen... Nou, gister. Ik ging even naar mijn moeder. Die woont op de Singel. Ik denk: oh, ze zijn dat hele wandelpad aan het maken. Ik denk: ik stop even, maak wat foto'tjes. Even kijken hoe ver ze daarmee zijn, dan maak ik er straks even een stukje over. Of inderdaad zo'n beeld van Beelden in Leiden wat dan aan barrels ligt. En nu rij ik er elke dag even langs, omdat het toch onderweg hier naartoe is. Dan zag ik dat 'ie met ducttape wordt gemaakt. Dat is dan een aanleiding om even de voorzitter van Beelden in Leiden te appen want dat is dan natuurlijk ook zo: die mensen ken je allemaal, die staan allemaal in je telefoon. Net even wat makkelijker dan als het in Spijkenisse is. En zelfs als je al best wel lang bezig bent en goed ingevoerd in een stad, hoorde ik gisteravond eigenlijk toevallig na de raadsvergadering toen we nog even voor de deur stonden de fractie-assistent van D66 aan één van die partijleden vragen van: gaan we morgen eigenlijk nog naar die Iftar op de Haarlemmerstraat? Ik had geen idee waar het over ging. Blijkbaar wordt er een Iftar georganiseerd. Ik kreeg toevallig vanochtend ook nog een appje van iemand van de moskee, dus het was misschien alsnog wel goed gekomen, maar je krijgt niet automatisch alles maar aangeleverd als je alleen maar daarop gaat zitten wachten.

[SW: Denkt u dat een landelijke nieuwsorganisatie even goed lokaal nieuws kan maken als een echt lokale organisatie?]

Chris de Waard: Dat doen ze denk ik gewoon sowieso niet. Dat is niet hun focus. Roy Klopper ken ik al heel lang, die werkt voor de Telegraaf en woont in Leiden, maar die schrijft natuurlijk alleen maar wat over Leiden als Benno L. hier opduikt of Coen P. een zedenmisdrijf pleegt in z'n waterpoloclub. Maar niet dat de gemeenteraad een miljoen beschikbaar stelt voor kunst in de openbare ruimte ofzo. Dus dat is dan meer op de incidenten dan dat het landelijk in het nieuws komt. Tenzij je samenwerkt, dat doen wij dan bijvoorbeeld al een jaar of 5 met Nu.nl. Die hebben een regiokatern voor 10 regio's. Zij plaatsen daar een selectie van ons nieuws op, en vullen dat een beetje aan met dingen die zij kennelijk belangrijk vinden en wij niet. Ik zie heel vaak bij hun er ook dingen tussen staan als 'het

treinverkeer tussen Leiden en Schiphol ligt stil'. Daar gaan wij gewoon niks mee doen. Tegen de tijd dat ik überhaupt zie dat dat zo is, rijden die treinen alweer. Ik let daar helemaal niet op.

[SW: Wat zijn dan de dingen die zij bijvoorbeeld wel belangrijk vinden en jullie niet? Wat voegen zij toe?]

Chris de Waard: Nou ja, die treinen bijvoorbeeld. En als je niks tegen ze zegt, dan gaat al heel snel het 112-nieuws daar overheersen. Dat is gewoon omdat ze weten dat dat veel bezoekers trekt. Zetten ze er altijd een foto bij van Google Streetview in plaats van de foto die wij erbij gemaakt hebben, blijktbaar zit er dan weer iemand die niet weet dat ze die mogen gebruiken.

[SW: Wat zijn de belangrijkste functies van lokale journalistiek?]

Chris de Waard: Wat wij doen: ik vind het leuk om mensen te informeren over zoveel mogelijk wat er in de stad gebeurt. Dat is natuurlijk meer dan wat we aankunnen, omdat we nou eenmaal gewoon een klein clubje zijn met weinig geld, maar volgens mij doen we best veel. En het is gratis beschikbaar, dat is natuurlijk met heel veel media niet zo. We doen ook soms hele kleine dingetjes, die zet je dan alleen even op insta ofzo. Ik had van de week een foto van loslopende koeien op de Gooimeerlaan. Daar gaan we dan niet een artikel van maken maar op Instagram. Dan zie je gelijk dat mensen dat wel leuk vinden om even te zien. Dus we doen best wel veel via veel publicatiekanalen, brengen we van groot nieuws tot heel klein nieuws.

[SW: Dan is dus echt de belangrijkste functie om te informeren?]

Chris de Waard: Ja.

[JdJ: Wat is de ondergrens van klein nieuws?]

Chris de Waard: Ik heb vanmorgen nog even een paar foto'tjes op Instagram gezet van het stemmen tellen vannacht in het stadhuis. Daar hoef ik dan niet een artikel van te maken. Dat mensen op het stadhuis om middernacht nog stemmen aan het tellen waren, maar we hebben het nog even gekoppeld aan Twitter en ik geloof zelfs aan Facebook.

[JdJ: Waarom doe je dat dan?]

Chris de Waard: Voor de leuk. Je ziet gewoon dat je er veel mensen mee bereikt. Ook een vrachtwagen die vastzat, die heb ik dan toevallig wel op de site gezet, onder het viaduct bij de treinen. Het gaat eigenlijk nergens over, maar ik kwam er gewoon langs en ik denk: wat staat die vrachtwagen daar raar. Iedereen rijdt door, en ik stop dan even om te kijken wat er aan de hand is.

[JdJ: Er zitten ook mensen geld te tellen 's avonds om 12 uur, wat maakt dat je dan wel iets met dat stemmen tellen doet?]

Chris de Waard: Ja, omdat de Europese verkiezingen natuurlijk wat nieuwswaardiger zijn dan geld tellen.

[JdJ: Wat doe je nog meer aan dat onderwerp, die Europese verkiezingen?]

Chris de Waard: In de aanloop hebben we op de radio en de site daar wel een aantal keren aandacht aan besteed, in de vorm van interviews, debatjes, artikelen. We hebben een live-debat hier op de radio gedaan, met mensen die op de lijst stonden. Bijvoorbeeld Maurice Hoogeveen van de VVD. Die heeft hier jaren in de raad gezeten. Die ken je dan nog wel, en heeft wel zijn netwerk hier in Leiden. Dat is dan toch leuk om mensen die een soort band met Leiden hebben voor de microfoon te halen. We hebben in de raadszaal van het stadhuis nog een debat gedaan, het verkiezingsfestival. En we zijn bij al die debatten in de stad geweest, in de Marekerk enzo. We hebben ook een aantal mensen die dat dan weer specifiek volgen, ik heb er zelf niet zoveel mee gedaan. Ik doe meer de lokale politiek. Maar IJsbrand vindt dat dan weer leuk, zo verdeel je dat onderling. Reanne is dan weer van de sport.

[Reanne van Kleef schuift aan]

2. Identiteit van een lokale journalist

[SW: Wat zijn volgens jou de voordelen van hier wonen? Dat je dus echt tegen nieuws aan loopt?]

Chris de Waard: Ja, bijna elke dag wel. Je hoort heel veel, dus als er iets gebeurt heb je daardoor achtergrondkennis die je anders niet zou hebben. Denk dat dat ook wel heel belangrijk is.

Reanne van Kleef: Maar ik denk ook de betrokkenheid.

Chris de Waard: Maar die kan ik ook met Zoeterwoude hebben, als ik daar elke dag naartoe ga.

Reanne van Kleef: Ja maar als je nu in Alphen zou werken, waar je niks mee hebt, dan ga je daarheen om je werk te doen en je gaat weer weg. Maar voor ons is het gewoon ons leven om dit te doen.

Chris de Waard: Het is geen werk, inderdaad.

Reanne van Kleef: Je doet het natuurlijk in je eigen omgeving, waar je binding mee hebt. Dan doe je dat veel sneller en intensiever dan als je het als werk doet in Alphen, bijvoorbeeld.

[SW: Zitten er ook nog nadelen aan dat je zo dicht bij de mensen staat?]

Chris de Waard: Nou ja, ik heb de illusie dat ik daar wel goed mee om kan gaan, ook al is het waar dat ik sommige wethouders best wel goed en heel lang ken. Sommige ook wat beter. Ook mensen waar ik privé mee omga, die pas later wethouder werden. Dan ga je ze niet uit je telefoon halen.

[SW: Maar je hebt dan geen moeite met kritisch ergens over schrijven?]

Chris de Waard: Nee, daar hebben ze het dan toch echt zelf naar gemaakt als ik dat doe. Ze weten wel wat ik vind en meestal vinden ze dat denk ik ook wel zelf. De meesten snappen ook dat je dat dan moet doen. Maar natuurlijk is het lastig, maar dat heeft niks met wethouders te maken, maar met mensen die je kent. Als die iets doen wat heel erg naar is, dan is het natuurlijk wel heel naar om daarover te moeten schrijven als het iemand is die je goed kent. Dat moet je dan misschien niet zelf doen, maar aan één van de anderen overlaten.

[Reanne van Kleef is net voorzitter van een waterpoloclub geworden]

[JdJ: Kan je dan bijvoorbeeld over de concurrerende clubs schrijven?]

Reanne van Kleef: Oh, jawel hoor. We hebben wel afgesproken dat ik in principe niks meer over mijn eigen club schrijf. Juist ook omdat je anders niet meer geloofwaardig bent.

[JdJ: We hadden het er net over, maar informeren is dus het hoofddoel?]

Reanne van Kleef: Ja, maar ik vind het ook leuk en goed om juist ook de dingen die in de stad gebeuren de aandacht te geven die ze verdienen. Dus ook andersom. Er zijn heel veel mensen die vrijwillig, of met hun vereniging of werk allemaal dingen doen voor de stad, en het volgens mij ook verdienen om de aandacht te krijgen.

[JdJ: En waarom zou je dat doen?]

Chris de Waard: Het is een beetje en-en-en. Ik ben nu bezig met verkamering in Leiden. Dat is natuurlijk meer journalistiek. Maar als de speeltuin hier om de hoek met Pasen eieren verstopt, en ze gaan daar een persbericht over sturen, dan gaan we daar niet ieder jaar met Pasen iets mee doen, maar misschien best wel een keer. Omdat het gewoon leuk is, en mensen vinden dat leuk in hun wijk. En als je er een keer heen gaat en je zet er even een filmpje van op Facebook vinden heel veel mensen dat leuk om te zien. Een soort community-building, betrokkenheid, die combi.

Reanne van Kleef: Net als met dat stemmen tellen van jou: het is niet erg als mensen dat niet weten, en het is ook niet alsof mensen er beter van zijn geworden als ze het wel weten, maar het is wel een soort betrokkenheid.

Chris de Waard: Mensen die dat zien, denken: jeetje, zitten die nou nog te tellen.

[JdJ: En wat doet dat dan eigenlijk? Zijn jullie dan de aandachtgevers, voor projecten die te weinig aandacht krijgen?]

Reanne van Kleef: Nou, niet te weinig, dat hoeft natuurlijk niet per se zo te zijn. Er zijn natuurlijk ook dingen die wel aandacht krijgen maar waar je ook bij bent, zoals zo'n marathon. Dat krijgt natuurlijk al genoeg aandacht. Maar daar ben je ook. Het is denk ik toch ook wel een soort community-building, een bijdrage aan je stad. En het is ook omdat je er woont, dus betrokken bij bent, dat je dat belangrijk vindt.

[JdJ: Zou dat in Alphen ook kunnen, bijvoorbeeld?]

Reanne van Kleef: Nou ja, als werk. Op een andere manier dus. Voor mij maakt dat wel echt uit.

Chris de Waard: Voor mij ook hoor. Mensen hebben zo vaak tegen mij gezegd: dat jij nog niet in Hilversum zit. Dan zeg ik: wat moet ik daar dan? Dat lijkt me dus echt het meest verschrikkelijke om te doen. Ik doe al sinds 1982 iets met radio in Leiden. Lokaal wordt er helemaal niks gemeten aan luistercijfers, dus ik heb nooit geweten hoeveel mensen er luisteren, ik ga het ook nooit weten omdat het te duur is om te meten. Maar je krijgt zoveel reacties. Misschien niet eens zo specifiek, van ik hoorde je op de radio, ofzo. Maar zeker, en dat is alleen maar toegenomen met het internet eind jaren '90, omdat je het allemaal combineert, alles wat je doet wordt minder vluchtig. Vroeger toen het alleen maar radio was, zond je één keer uit en dan was het gewoon weg.

[JdJ: Jullie hadden het net over dat aandacht geven, dat doen jullie ook met verschillende sociale media?]

Chris de Waard: Ja, soms doen we een live-stream op Facebook. Je kijkt ook een beetje wat past er bij iets wat gebeurt. De peurbakkentocht gaan we bijvoorbeeld livestreamen op Facebook of YouTube, één van de twee. Volgend jaar hebben we ook een tv-kanaal tegen die tijd in gebruik genomen. Dan zullen we het waarschijnlijk ook op tv uitzenden op die manier live, want dat kan gewoon. Maar als het ook op tv is maken we er misschien net iets meer werk van door iets met een regiesetje en meerdere camera's.

Reanne van Kleef: Zoiets is leuk om naar te kijken, en direct naar te kijken als het gebeurt. Om er dan een radioverslag van te maken wat je pas drie dagen later gaat uitzenden een stukje, ja... Dan kies je toch eerder om het te laten zien. Het kan wel dat je dan toch nog iets doet, want je hebt ook winnaars bijvoorbeeld. Die kan je dan weer interviewen voor de radio. Dan kies je een stukje wat geschikt is voor het medium radio. Maar dat is niet om drie uur lang boten voorbij te horen komen.

Chris de Waard: En ik sta niet bij de peurbakkentocht in de hoop dat er iets gebeurt, dat er nieuws uitkomt. Maar gewoon omdat het een leuk evenement is.

[JdJ: Ik wil nog even door op dat punt waar je mee begon: wat is nou het verschil dat jullie hier wonen, en maakt het bijvoorbeeld uit dat je dan meer items kunt maken? In plaats van dat je in Alphen had gewoond?]

Chris de Waard: Ja, dat weet ik wel zeker. Maar én gefrustreerder, omdat je weet dat er nog veel meer is waar je niks mee hebt gedaan. Dat heb ik echt elke dag.

[JdJ: Stel nou dat je hele redactie uit Alphenaren had bestaan?]

Reanne van Kleef: Ja, dan word je Unity. Dat is het verschil tussen ons, die betrokkenheid. Mensen hier zijn echt Leidenaren. De mensen daar zien het als werk. En dat zie je ook gewoon. Mensen van Unity zie je nooit.

[SW: Hoe zie je dan concreet het verschil tussen wat jullie maken en wat zij maken?]

Reanne van Kleef: Kijk, zij maken echt alleen het nieuws. Gewoon een stukje van: er is een waterpolowedstrijd en dit is de uitslag. Terwijl wij kennen die mensen. Ik ga daar gewoon naartoe op zaterdagavond. En ik ga overal heen en praat met mensen. Als zij ergens zijn, nemen ze op en gaan ze weer weg. Wij zijn er, nemen op en blijven nog even hangen. Er is veel meer betrokkenheid en je kent de mensen ook beter. Daardoor weet je beter wat er speelt, mensen vertellen je eerder dingen. Ik word 's ochtends wakker gebeld: heb je het nieuws van ZVL al gehoord? Er is een voorzitter opgestapt!

[JdJ: Maakt dat uit, dat je er nog een uurtje blijft hangen?]

Chris de Waard: Ja, natuurlijk is dat zo. Dan zit je met elkaar in de kroeg en dan hoor je toch nog even de verhalen achter de verhalen of achter de discussie. Daar ga je dan niet gelijk wat mee doen, want dan is er toch een soort Nieuwspoort-code.

[SW: Dat is een voordeel, dat je iets hoort, maar maakt dat het ook wel eens lastig om objectief te blijven? Of is die grens wel eens lastig, of je er wel iets van mag maken?]

Chris de Waard: Als ik in de kroeg iets hoor, bijvoorbeeld gisteren van Maarten Kersten. Die vertelde: ik ga morgen schriftelijke vragen stellen want in de tekst van het referendum staat een grote fout. Dan heeft 'ie iets gevonden, maar alleen in zijn hoofd is dat dan belangrijk. Maar stel nou dat het iets anders is, dan zou ik er vandaag wel andere mensen over bellen, van: joh, ik zat nog eens naar die tekst te kijken, dat is toch wel heel raar wat er staat. Op die manier ga je er dan natuurlijk wel wat mee doen.

[SW: Zijn er bepaalde kwaliteiten of eigenschappen die een lokale journalist echt moet bezitten?]

Chris de Waard: Een beetje goed nadenken natuurlijk, scherp nadenken. Het is vooral belangrijk dat je er tijd in steekt, zodat je echt weet waar het over gaat. Je moet gewoon zorgen dat je kennis op orde is. Voor mij is dat makkelijker dan voor mensen die nieuw zijn. Ik heb gewoon veel meer dossierkennis omdat ik het al heel lang doe, en soms weet je het dan niet meer precies, maar wel: daar was iets mee. Dan heb je een reden om te kijken wat dat dan ook alweer was. Terwijl als je niet weet dat er wat mee was, ga je ook niet zoeken. Dat is wel heel belangrijk, en dat is een nadeel van mensen die komen en gaan of stagelopen. Maar dat is niet anders, het is altijd een mix. En in die mix kan je natuurlijk wel van elkaars kennis gebruik maken. Dan kan ik tegen iemand zeggen: in 2010 bij de vorige verkiezingen was ook al wat, bijvoorbeeld.

Reanne van Kleef: Het is wel zo dat als ik naar een opening ofzo ga, dat ik dan vraag: Chris, wat was er ook alweer met dit pand? Waarom is het nu pas open, was er iets mee?

[JdJ: Maakt dat dan uit voor de luisteraar of lezer?]

Reanne van Kleef: Ja, je kan veel gerichter bevragen. Aan het begin toen ik hier was, kon ik de vragen stellen: wat gaat er gebeuren, wanneer gaat het open, wat kost het. Inmiddels weet je al de aanloop er naartoe, dus kan je ook veel leukere vragen stellen. Specifiek wat iets met dat onderwerp te maken heeft. Zoals gisteren, ik gaf gisteren een vooruitblikje op die waterpolowedstrijd met een jongen. Maar ik weet dat hun captain ermee gaat stoppen die heel belangrijk is geweest voor het team, in de laatste seconden heeft hij nog gescoord waardoor ze nu in de finale staan enzo. Dat weet ik, dus dan kan ik daarnaar vragen: ja, jullie captain gaat weg, en hoe belangrijk is hij voor jullie. Als ik dat niet weet, dan wordt het alleen maar: nou, en wat verwacht je van de wedstrijd en hoe ging de vorige wedstrijd, snap je.

3. Lokale producties

[SW: Hebben jullie een voorbeeld van een organisatie of een lokale productie die jullie echt heel goed vonden? Of een eigen productie, dat mag ook, wat echt is blijven hangen?]

Chris de Waard: Ik kan wel wat dingen noemen, maar dat is langer geleden. Zo'n debatje op de radio toen er voor het eerst plaatjes gepresenteerd werden van de nieuwbouw van de Lakenhal. Dat twee raadsleden lekker ruzie met elkaar gingen maken in mijn microfoon. Daar komt die uitdrukking van Gijs Holla vandaan: 'dat is zo'n lelijke trekzak'. Die is er altijd in gebleven, die trekzak. Maar ook LEAD is denk ik een onderwerp waar we echt veel mee doen, vanaf de eerste presentatie tot nu. Er zat een hele kentering in dat proces: de eerste avond was iedereen aan het juichen, en achteraf blijkt dat dat

meer een soort informatieavond was voor mensen die interesse hadden om er te gaan wonen, dan mensen die er iets van vonden dat er zo'n hoog gebouw misschien in hun wijk komt.

Reanne van Kleef: Ik heb een keer een filmpje van Douwe Bob gemaakt die op Dumpert is gekomen. Dat sloeg weer helemaal nergens op. Dat hij riep dat mensen in het water moesten springen en dat hij het zou betalen als ze een boete kregen. Ik had daar een filmpje van gemaakt en op Facebook gezet, toen had GeenStijl 'm gejat, Dumpert, Telegraaf. DWDD had ook een stukje gejat, ons logo uit het filmpje gepoetst en verknipt. Helemaal uit context gebruikt. Toen hebben we wel gezegd: geef maar geld.

[SW: Maken jullie ook wel eens iets, of zie je wel eens iets lokaals, waarvan je echt denkt: dat was echt een goed item of stuk?]

Chris de Waard: We hebben niet veel dingen waar we veel tijd in stoppen, want dat hebben we niet. Er moet een uitzending gevuld worden, je wil dat er niet maar twee artikelen op de site komen, en je moet ook nog ergens drie keer naartoe vandaag, dat kost ook al drie keer een uur. We zijn doordeweeks overdag ook niet met zes mensen hier, want die zijn er gewoon niet als je ze niet kan betalen, die zijn dan aan het werk.

Reanne van Kleef: Ik heb wel laatst, toen de begroting van het college werd gepresenteerd, toen zat ik daar, en toen bleek dus dat ineens de coalitie er fel op tegen was. En dan opeens zit je van: oh, er is toch iets mee aan de hand, wat heftiger dan normaal. Maar het gaat over een hele begroting die ik niet in een keer kan doorgronden. Dus toen heb ik heel veel mensen geïnterviewd en er lang over gedaan om het te publiceren, maar wel geprobeerd om het van alle kanten gedegen in een artikel te zetten. En uiteindelijk zeiden beide kanten dat ik er een goed artikel van had gemaakt. Daar was ik dan wel trots op, maar dat vond ik ook heel moeilijk, dat je ineens iets hebt wat best wel heftig is. Omdat het iets best wel groots is, en dat het dan toch lukt om iets te maken waar beide kanten wel positief over zijn, dat is dan wel leuk. Dan denk ik: heb ik toch het verhaal goed te pakken gekregen.

Chris de Waard: Ik voel mezelf ook comfortabeler bij goed uitleggen waarom dingen gebeuren die er gebeuren, dan continue op zoek zijn naar misstanden, wethouders waar koppen moeten rollen, ik heb dat niet zo als drive.

[SW: De beste stukken zijn dus eigenlijk goed uitgezocht?]

Reanne van Kleef: Vooral tijd ingestoken om het verhaal goed op te schrijven. Want een interview zelf is zo gedaan. Dan kan je kiezen voor drie regels erbij, of je gaat er iets omheen schrijven.

Chris de Waard: Ik heb ook wel eens een half dagje tijd gestoken in bijvoorbeeld: in Leiden Zuid-West heb je het Leonardo, dat is die topsportschool, die zit in een oud gebouw en ze willen al heel lang nieuwbouw en dat gaan ze ook krijgen. Dan wordt de ene school gesloopt en daar komt dan een nieuw gebouw voor het Leonardo. En die school die gesloopt wordt die gaat daarheen. Dat je dat hele plaatje, die hele puzzel zo legt in een artikel, met wat foto's van al die plekken erbij. En daar zie je dan wat reacties op van mensen: oh, is dat wat er gaat gebeuren. Want mensen horen dan wel flarden van er gaat van alles gebeuren, maar waar dan. Je moet dingen echt soms honderd keer vertellen voordat mensen het weten. Ook qua nieuws, bijvoorbeeld met zo'n LEAD-toren en dat referendum. Dat heel veel mensen nog steeds geen idee hebben als jij over LEAD gaat beginnen: LEAD? Die decisionmakers in Leiden, ons soort mensen die het Leidsch Dagblad hebben, en dat zijn ook de enige soort mensen die Leidsch Dagblad hebben zo'n beetje, die bekijken zich daar ook op. Die denken: het heeft toch in de krant gestaan. Maar wie leest dat dan? Zoveel mensen zijn dat niet meer. Hoeveel abonnees hebben ze, 9000 ofzo? Er wonen nog wel tienduizenden andere mensen in de stad die dat niet gezien hebben. En die veel meer zien via onze Facebook, Leids Nieuwsblad, dat soort dingen.

[SW: Dat LEAD, dat vinden jullie belangrijk dat mensen daarvan op de hoogte zijn. Maar hoe bepaal je wat het belangrijkste nieuws is op de website bijvoorbeeld? Wat zijn daarbij de afwegingen?]

Chris de Waard: Voor mijzelf is het wel een beetje gevoel, en kijk, we zijn geen agendarubriek ofzo. Dus al die dertig mails die elke dag binnenkomen van wat er allemaal overal georganiseerd wordt, die deleten we.

Reanne van Kleef: Het moet wel echt iets bijzonders zijn.

Chris de Waard: Maar BplusC stuurt bijvoorbeeld iedere week wel twee keer een mailtje over de lunchconcerten. Daar doen wij dus nooit iets mee. Ik heb wel eens gezegd: ontsla die mevrouw die berichten stuurt, en ga gewoon adverteren voor dat geld wat je daarmee bespaart, want dan doen we er wel wat mee. Maar als je op een gegeven moment ziet dat het tien jaar lunchconcerten bij BplusC is, dan doe je er wel wat mee. Dus ik kijk er altijd wel even naar. Dus als er dan een aanleiding is of iets bijzonders of er is toevallig een keer een bekende naam, maar meestal is dat niet zo.

[SW: En op de site heb je wel een soort volgorde, of is het gewoon het laatste nieuws eerst?]

Chris de Waard: Je kan wel dingen sticky maken, maar dat doen we echt heel incidenteel. Als het brekend nieuws is, als de burgemeester onder een bus is gelopen ofzo.

Reanne van Kleef: Of als er een live-uitzending is ook wel eens. Een 3 oktober-blog.

Chris de Waard: Een liveblog, die blijft bovenaan staan. Of mensen die vinden dat ze heel veel tijd in hun ding hebben gestoken, die maken het dan sticky, maar daar ben ik niet altijd blij mee. Dat zeg ik dan ook wel. Maar dat is ook wel eens lastig. Er gebeurt natuurlijk heel veel. Iemand gaat dan de hele avond naar de museumnacht, gaat daar een heel uitgebreid verslag van maken, en de volgende ochtend staan er alweer tien berichten boven. Dan denk je: waar doe ik het voor? Ook als het vrijwilligers zijn die het ook nog leuk moeten vinden om het te blijven doen, is het toch iets waar je ook rekening mee moet houden. Of in ieder geval moet laten merken dat je het ziet.

Reanne van Kleef: Dat is wel iets waar we ook over nadenken als we een beetje nieuwe dingen gaan opzetten, of je een soort splitsing in je website kan maken met snelle nieuwtjes en wat uitgebreidere reportages. Dat het ene niet het andere overspoelt, maar je toch een mogelijkheid hebt om snel nieuws te brengen waar je later misschien iets uitgebreiders mee wil doen.

Chris de Waard: Het nadeel van rubrieken, want dat hebben we in het verleden wel eens gehad, is dat alles wat niet direct op de voorpagina staat niet meer wordt gelezen. Mensen gaan er niet meer naartoe. Bijna niemand. Dat zie je gelijk aan je statistieken. Dus we zijn gewoon eigenlijk selectiever geworden, vroeger plaatsten we veel meer flutberichtjes. Daardoor sneeuwde het echte nieuws onder. Wat dat betreft denk ik dat we nu een beter evenwicht hebben gevonden.

[SW: En als jullie wel iets sticky maken, wat zijn dan de overwegingen?]

Chris de Waard: Als op woensdag bekend wordt dat het referendum van LEAD doorgaat, dat dat even iets is wat je bovenaan wil laten staan. Dat is nooit lang hoor, een paar uur ofzo. Ik ga het geen week bovenaan laten staan.

[JdJ: Nog even terug op dat filmpje van Douwe Bob, waarom ben je daar eigenlijk trots op?]

Reanne van Kleef: Nou, trots niet eens. Ik vind het eigenlijk vervelend. Dat zoiets wat niks is, dat dat dan zo groot wordt gemaakt.

Chris de Waard: Dat is altijd vervelend. Een hele avond raadsvergadering leest geen hond, en dat de vrachtwagen vastzit onder een viaduct wordt honderdmiljoen keer gedeeld op Facebook. Maar je maakt er ook gebruik van dat je weet dat het zo is. Dus let je ook op dat soort berichten, je wil ook gewoon veel bezoekers hebben. Dan hoop je maar dat die ook nog wat andere berichten lezen. Maar wat ik ook nog wilde zeggen over het nieuws wat we brengen: we hebben het nu veel over de site, maar we doen veel meer op de radio. En dat is ook een verwijt naar jullie onderzoek, want jullie hebben veel gelezen, maar niemand heeft een interview van de radio zitten luisteren. Dus ik ben het ook niet eens met de conclusie dat er veel nieuws is, maar oppervlakkig. Ik vind helemaal niet dat wij oppervlakkige dingen doen. Misschien wel als je alleen maar naar de site krijgt, dan kan je die indruk

hebben. Maar als ik een wethouder of een paar raadsleden of interview of een debat hier in de studio, ja, dat zet ik wel op de site, maar ik ga natuurlijk niet een transcriptie maken van dat gesprek.

[JdJ: Maar je gaat wel de kern, of de scherpste formuleringen, dat zet je er dan wel bij neem ik aan?]

Chris de Waard: Tijd is altijd een hele vervelende factor. Want soms heb je een leuk interview en een leuk gesprek en er moet ook nog wat op de site, en oh ja, ik moet eigenlijk daar langs rijden om een leuke foto ervan te maken voordat ik het op de site kan zetten. Want er moet een plaatje bij. Ja, dat wordt dan morgen, dan heb je die foto, maar dan moet je nog steeds het artikel schrijven, daar heb je dan weer geen tijd voor, ben je zo weer drie dagen verder. Dan ben je ook alweer minder enthousiast om dat helemaal te gaan doen. Dat zijn ook dingen die gewoon gebeuren. Want er zijn ook alweer drie andere dingen gebeurd die je hebt opgenomen en die je nog moet monteren. Dat is het vaak.

[JdJ: Wat is de impact van je radio-interviews? Wat merk je daaraan?]

Chris de Waard: Dat weet je niet zo heel goed. Ik weet wel dat de mensen die betrokken zijn dat terug gaan luisteren en gaan delen, dat zie je ook gewoon. En er wordt ook wel af en toe gerefereerd in de gemeenteraad, bij vragen aan het college of schriftelijke vragen, over dingen die bij ons op de radio zijn gebeurd. Maar het is wel heel veel kranten altijd. Via-via wist ik als eerste toen dat Via Mio failliet ging. Was toen nog niet uitgesproken, maar het restaurant was op de zaterdag voor het laatst open, dat Moscow at Sea. Ik had toen nog niet het nummer van die eigenaar. Die had ik nog niet zelf gesproken, dus ik had er nog niks mee gedaan. Ik dacht: ik ga er niet iets mee doen zolang ik die eigenaar niet heb gesproken, want dat is stom, ook al wist ik wel zeker dat het klopte.

[SW: En wat maakt foto's nou bij uitstek geschikt voor een lokaal medium?]

Chris de Waard: Gister zag Reanne ergens op één of andere vrouwenvoetbalsite dat een meisje van 17 uit Leiden bij Ajax gaat spelen, een contract heeft getekend. Daar hebben wij geen eigen foto van, en juist omdat het Ajax is en gelijk landelijk, kan je ook niet zomaar ergens een foto vandaan halen want dan weet je dat je een probleem hebt. Dan hebben we een Tweet ge-embed waar de foto in zat, maar er moet ook een hoofdfoto bij. Ja, dat is dan een stom stuk grasveld met een voetbal wat Nu.nl 9 van de 10 keer doet bij berichten. Ik vind het irritant. Ik vind het veel leuker om wel even naar UVS te rijden als je weet dat dat meisje daar gevoetbald heeft om een foto te maken.

[JdJ: En is het dan belangrijk dat je ziet dat het UVS is?]

Chris de Waard: Nou ja, als dat van belang is. Maar als het over kunstgras gaat, wat vaak een discussie is, dan maakt het niet zo uit of het UVS of Lugdunum is. Maar wel dat je ziet dat het aan de

Boshuizerkade is. Ja, die herkenbaarheid vind ik wel heel belangrijk. Want dat vinden mensen natuurlijk ook leuk, dat ze zien waar het is en waar het over gaat.

[JdJ: Houd je daar bij je selectie echt altijd rekening mee, dat je iets herkenbaars hebt?]

Chris de Waard: Ja, want ik probeer foto's bij het nieuws te maken. Soms maak je natuurlijk ook een berichtje naar aanleiding van een persbericht, dan heb je daar niet per se een foto van. Dan denk ik: ja, ik moet vanmiddag toch nog Yvonne van Delft interviewen bij het stadhuis, dan kom ik ook langs de Hooglandse kerk, maak ik daar even een foto. Of er is een bruggenstoring, nou, die brug had drie jaar geleden ook al een storing, daar heb ik nog wel een foto van. Tuurlijk gebruik je die dan.

[JdJ: Stockfoto's, maak je daar gebruik van?]

Chris de Waard: Nee, eigenlijk niet. Maar als ik nou in Leiden zou wonen en in Alphen zou werken, dan ga je toch minder makkelijk die foto maken. Dan kan je het pas maandag doen, omdat je dan pas weer aan het werk bent. Dan kan je pas weer langs het zwembad om een foto te maken. En hier denk je, ja, kom ik toch langs als ik naar huis ga.

[JdJ: We hebben de belangrijkste vragen gesteld, denk ik, maar toen we vroegen wat de belangrijkste eigenschappen zijn voor een lokale journalist, zei jij twee dingen: nadenken en een soort van kennis. Waarvan?]

Chris de Waard: Misschien is het meer een soort interesse en gedrevenheid. Want dan volg je bijna automatisch van alles.

[JdJ: Vrijwilligers komen binnen bijvoorbeeld, wat heb jij dan als lokale journalist wat je hen graag wil leren?]

Chris de Waard: Ja, ze kunnen allemaal niet schrijven. In ieder geval de stagiairs. Wij krijgen altijd mensen alleen maar van het grafisch lyceum Rotterdam, dat is een beetje een audiovisuele opleiding. Ze moeten niet 17 zijn maar liever 19, dan heb je net wat meer bagage. Je begint altijd, en dat vind ik zelf ook lastig omdat we al zo klein zijn en weinig tijd hebben voor begeleiding, je begint zo bij de basis. Je moet echt bij nul bijna beginnen, merk ik: hoe schrijf je een bericht? Ze weten het gewoon niet. Bij de radio, ja, leuk, dat interview van 14 minuten, maar daar gaat geen hond naar luisteren.

[JdJ: Dus als je het hebt over een ideale lokale journalist, wat zijn dan echt de kenmerken?]

Chris de Waard: Oprechte interesse, dan kom je al een heel eind. Vanuit zo'n betrokkenheid. En dat is natuurlijk vooral in je eigen leefomgeving. Ik vind dat de belangrijkste eigenlijk.

[JdJ: Als je in Amsterdam woont en over Leiden moet schrijven kun je ook vast wat betrokkenheid opbrengen, maar wat betekent het? Je had het over je eigen leefomgeving?]

Chris de Waard: Ja, dat geldt voor mij in ieder geval. We hebben Reanne ook, dat is ook zo iemand die zo in de wedstrijd zit. Die vindt het ook leuk en belangrijk.

[JdJ: Je hebt vast wel mensen gehad die ook in de buurt woonden maar weer afhaakten.]

Chris de Waard: Ja, maar die vinden dan dat ze al heel wat doen, omdat ze iedere week een programma van een uur maken al vijf jaar lang. En dat is natuurlijk ook zo, want als ze het niet doen, moet iemand anders het weer gaan doen.

[JdJ: En wat zijn dan de mensen die goed zijn daarin? Waarom zijn ze dan goed?]

Chris de Waard: Ja, bij de radio zijn dat gewoon de ervaren radiomakers. Heel veel is voorgeproduceerd wat we uitzenden, omdat het ergens is gebeurd in de stad. Dan hoeven ze ook alleen maar aan- en af te kondigen en even te kijken waar het over gaat. En dan toch merk je al heel snel: oh, shit, ik had dat moeten zeggen. Dan nam ik aan dat hij iets al wist, maar dat was dan niet zo. Dat 'ie dan toch net iets niet zegt, of iets verkeerd zegt, of het anders zegt.

[JdJ: Wat is dat dan voor vaardigheid?]

Chris de Waard: Dat is ook weer die tijd. Het zijn mensen die werken, dan komt zo'n presentator om half 5 binnen om de uitzending van 5 tot 6 te presenteren. Hij krijgt dan 5 onderwerpen van ons en er komt ook nog een livegast bij wijze van spreken, Trudy van Rollend Leiden ofzo iets, want daar hoeft je dan verder niks van te weten behalve dat het iets is met eten bij de Pieterskerk. Maar ja, als ik dan denk: we hebben hier al drie keer eerder aandacht aan besteed, dan is dat een fout van mij. Dan moet ik daar zelf ook maar meer voorbereiding in moeten steken.

[JdJ: Dan is dus toch die voorkennis heel belangrijk.]

Chris de Waard: Ja. Bij LEAD is nog steeds, ik zeg het er wel bij nu, want dat is wel eens misgegaan in het begin: er komt een referendum over LEAD. Nee, er worden h ndtekeningen ingezameld of er een referendum komt. Van die dingetjes. Als je dat er niet bij vertelt, dan denken mensen dat er een referendum komt. Dat is wat mensen alleen maar weten.

[JdJ: Ik zat naar de site te kijken, en ik kom in bijna elke kop Leiden tegen of Oegstgeest. Waarom is dat?]

Chris de Waard: Ik doe dat wel expres, maar het is geen regel binnen Sleutelstad. Voor de herkenbaarheid. Ik doe het meer bij de regio dan bij Leiden, bewust dan in ieder geval. Ook om de

buurgemeenten te laten zien dat we aandacht aan Zoeterwoude besteden, bijvoorbeeld. Maar we hebben daar allemaal dingetjes in de loop der jaren in geklust, we hebben ook categorieën. Dan kun je ook Zoeterwoude aanklikken, dan krijg je alleen het Zoeterwoudse nieuws. Van die vijf gemeenten. En er zit ook nog ergens sport en cultuur.

[JdJ: Doe je ook iets om wijken, namen van bedrijven, van mensen, is dat belangrijk in de kop of bericht?]

Chris de Waard: Dat hangt heel erg af van hoe bekend die naam al is. Want dan heeft het een functie. Als ik zeg: Piet Jansen, dat heeft geen zin.

[JdJ: Maar je komt vaak locaties tegen, of namen van belangrijke instituten.]

Chris de Waard: Ik let daar eerlijk gezegd niet zo op. Ik weet wel dat ze bij Leidsch Dagblad mensen hebben die gewoon koppenmaker zijn. Dan wordt er volgens mij specifiek soms over nagedacht, over woordgrapjes in titels, ludieke verwijzingen.

Datum interview:	26-06-2019
Interviewer:	Susan Wichgers
Geïnterviewde (naam + functie):	Michel la Faille (hoofredacteur KBradio)

1. Verschil landelijk en lokaal

[Waarin denkt u dat uw werk verschilt van dat van een landelijk journalist?]

Nou ja, het lokale aspect. Wij doen verslag van wat er hier in de regio gebeurt. Waar landelijk verslag doet van wat er nationaal en internationaal gebeurt. En natuurlijk de excessen op lokaal niveau, maar met name zijn zij natuurlijk landelijk georiënteerd. Wij doen verslag van de stoeptegels die verkeerd ligt, of van een instelling die subsidie nodig heeft, of van een evenement dat hier gehouden wordt, of de voetbalclub die kampioen kan worden. En dat is het grote verschil tussen lokale journalistiek, lokale media en regionale en/of nationale journalistiek en media.

[Wat zijn volgens u de belangrijkste functies van lokale journalistiek? Wat is jullie doel bijvoorbeeld?]

De nationale media, of de nationale pers, is een waakhond voor de landelijke politiek bijvoorbeeld. Dat is een van de belangrijkste doelstellingen van de landelijke pers. Wij zijn dat voor de lokale politiek. Dus op het moment dat een wethouder iets beslist, dan doen wij daar verslag van. En dat

geldt ook voor de uiteindelijke raadsbesluiten die genomen worden door de gemeenteraad. Dus je lokale democratie, dat is ik denk uiteindelijk wel het belangrijkste goed wat je hebt. In combinatie met het verslag doen van van alles wat er gebeurt hier in de regio. Dus enerzijds de lokale democratie verslaan en volgen, anderzijds de actualiteiten die hier gebeuren, die niet zoveel met politiek te maken hebben.

[Wat doet u met dat verslaan van gewone actualiteiten? Wat is daar de functie van?]

Wij zijn een publieke omroep, dus wij zijn verplicht om radio, televisie en online te werken. En uiteindelijk proberen wij alles wat we doen op zoveel mogelijk kanalen crossmediaal terug te laten komen. Doen we niet altijd, want we maken ook keuzes: sommige onderwerpen lenen zich wel voor radio en niet voor televisie of andersom, maar dat doen wij, dat is onze toegevoegde waarde. Wij doen van een brand verslag, de brand hoor je op de radio, zie je op televisie, en lees je op internet. En de beelden en audioreportages zijn uiteindelijk ook op de website terug te luisteren of te kijken. En via sociale media.

[Dus de functie is dan informeren?]

Met name, ja. We hebben een informerende rol. En informeren in de vorm van verslaan, dus verslag doen van wat er gebeurt. Anderzijds informeren door zelf nieuws te maken.

[Kan een landelijk medium hier net zo goed lokaal nieuws maken als een lokaal medium?]

Het AD zit hier, en die doet dat gewoon heel goed. Die hebben hier gewoon een redactie zitten, Alphense journalisten, dus die doen dat goed. Als je er echt op investeert, dus je zorgt er echt voor dat je lokale mensen lokaal laat werken, en je geeft ze daar de tijd en het podium voor, ja, dan lukt dat.

2. Identiteit van een lokale journalist

[Dus het is wel echt belangrijk dat mensen geworteld zijn in de plek waar ze werken?]

Ja, of zich wortelen op de plek waar ze zitten. En natuurlijk, op het moment dat je in Leiden woont dan kan je denk ik prima ook in Alphen a/d Rijn verslag doen, maar dan moet je er wel echt goed voor gaan. Dan moet je wel echt hier in de haarvaten zien te komen. Dat is een stukje netwerk dat je moet opbouwen. Maar een Alphenaar heeft het voordeel dat 'ie nog net even wat meer weet. Die heeft een klein voorsprongetje. Maar iemand die van buitenaf komt, die kan dat zeker inhalen. Ik denk wel dat het goed is als mensen er structureel vast op zitten. Iemand die één keer in de week iets over Alphen moet gaan doen, terwijl 'ie hier niet vandaan komt, is wel lastig, is mijn ervaring.

[Dus je hebt een voorsprong als je er wel vandaan komt, maar het is niet onmogelijk om ergens anders vandaan te komen?]

Ik denk wel dat ik bijvoorbeeld in Leiden kan werken. Maar goed, dan moet ik investeren in mijn netwerk, dan moet ik er tijd voor vrijmaken, dan moet ik de tijd ervoor krijgen. En dan kán het uiteindelijk wel. Alleen je maakt het jezelf vele malen makkelijker en ik denk ook leuker als het echt in je eigen omgeving is. Dat vind ik er ook leuk aan. Ik werk hier met dingen waar ik in het dagelijks leven ook mee te maken heb. En het is hartstikke leuk om de evenementen waar je misschien 's avonds zelf naartoe gaat, om daar overdag verslag van te doen bijvoorbeeld. Dus het kan zeker wel, maar het heeft echt voordelen als je hier echt vandaan komt. Maar ik wil niet zeggen dat het onmogelijk is, dat zou ik erg kort door de bocht vinden.

[Dus het grootste voordeel van ergens geworteld zijn is dat netwerk?]

Ja, maar ook gewoon je eigen kennis. Als je ergens geboren en getogen bent, dan heb je een voorsprongetje. We hebben het hier bijvoorbeeld niet over het centrum, maar over het dorp. Zulk soort dingetjes, dat weten Alphenaren.

[Kun je een voorbeeld noemen van iets wat jullie onlangs gemaakt hebben hier, wat lastig te maken was geweest als je niet uit Alphen komt?]

Nee, niet echt. Het gaat er vooral om dat je gewoon je netwerk hebt. Maar uiteindelijk is een onderwerp gewoon universeel. En natuurlijk, als je hier vandaan komt, zijn sommige onderwerpen makkelijker, maar dat heeft ook vaak met je eigen kennis te maken. Iemand die echt uit Alphen komt, maar twintig jaar is, en misschien een verhaal wil maken over de Tweede Wereldoorlog in Alphen, die kan wel hier vandaan komen, maar voor hem is de Tweede Wereldoorlog ver weg. Het gaat om de kennis die je hebt van bepaalde dossiers. En dat kan je in mijn ogen ook best hebben als je buiten Alphen woont, maar het gaat om de kennis van dossiers. Als je uit Alphen komt, is dat denk ik makkelijker. Wat je ook steeds meer ziet is vraaggestuurde journalistiek. Dus dat je antwoord gaat geven op vragen waarvan je denkt dat die leven binnen de bevolking. En dat kan je denk ik als Alphenaar wel makkelijker doen. Dan stel je jezelf misschien sneller de vraag: waarom heet dit eigenlijk zo? Of waarom gebeurt dit al jaren zo in Alphen?

[Kun je daar een voorbeeld van geven?]

Gemeente Alphen bestond afgelopen jaar 100 jaar, en in Alphen heb je het rode dorp. Dat is een wijk in Alphen, daar hebben alle huizen rode dakpannen. Nou, hoe komt dat? Dat is denk ik een onderwerp, of een vraag, die alle Alphenaren wel weten. Ik kan me voorstellen dat als je uit Leiden komt, dat dat je wat minder snel opvalt. Aan de andere kant: is dat journalistiek? Heeft het journalistieke waarde? Ja en nee. Het is vooral leuk. Maar voor het verslaan van de gemeenteraadsvergadering hoef je niet per se uit Alphen te komen.

[Dus voor het harde nieuws kan iemand wel ergens anders vandaan komen?]

Het gaat om je dossierkennis, in mijn ogen. Ik ben ervan overtuigd dat als je uit Alphen komt dat net iets makkelijker is, en dat je een voorsprongetje hebt, maar ik ken ook best wat journalisten van de krant die niet uit Alphen komen maar die hier wel heel goed werk doen.

[Dus het is ook wel denkbaar dat er bij jullie iemand zou werken die niet hier vandaan komt? En dat gebeurt ook?]

Ja hoor.

[Zijn er ook nadelen aan dat het allemaal zo dicht bij je staat? Dat je bijvoorbeeld wethouders kent?]

Dat kunnen nadelen zijn, alleen dat kun je grotendeels zelf wel filteren. Deels niet. Als je bijvoorbeeld lid bent van een politieke partij, bijvoorbeeld, dan moet je geen politiek verslag gaan doen. Althans, nee, dat kan niet. Ben je lid van een bepaalde voetbalclub, dan kun je op zich wel verslag doen van die wedstrijd, maar als dat lastig wordt omdat je de trainer heel goed kent en je durft daardoor geen kritische vragen te stellen, dan moet je bij een andere voetbalclub verslag gaan doen. Zolang je dat kan doen, is dat niet lastig om die scheiding te maken. Ik ben de hoofdredacteur, en we hebben te maken met gemeentelijke subsidie, dat soort overleg over subsidie, daar zit ik als iemand die ook op de redactie werkt niet bij. Om daar wel een hele duidelijke scheiding in aan te brengen. Anderzijds heb ik me ook wel eens gerealiseerd; we hebben bijvoorbeeld het Ridderhofdrama gehad, die schietpartij in het centrum, of een brug die omvalt. Nou, je kan ook wel eens verslag moeten doen

van een incident waarvan je denkt: hé, ik denk dat ik die persoon wel eens ken. Of: hé, dat is wel een hele bekende auto die ik daar in de kreukels zie liggen. Dat kan, ja.

[En als er nou een vriend van iemand in de gemeenteraad belandt?]

Dat is bij ons niet van toepassing. En misschien is dat wel geluk, omdat het zich niet heeft voorgedaan, maar ik denk wel dat wij zo georganiseerd zijn dat op het moment dat zoiets gaat spelen, dat dat in ons geval geen issue wordt. In het ergste geval moet die persoon dan daar geen verslag van doen. Of toch dat we kunnen aantonen voor onszelf dat hij wel degelijk die kritische vragen durft te stellen. Maar goed, durf je aan één persoon geen kritische vragen te stellen, in het geval van de politiek, ja, dan zit je niet op de juiste plek.

[En bijvoorbeeld met zo'n auto die dan in de kreukels ligt van iemand die je dan kent?]

Ja, dat is toch anders. Dan denk je van: shit, die auto ken ik wel heel erg goed eigenlijk. En misschien wil je er dan op dat moment geen videoshot van maken. Nou goed, dan heb je dat videoshot niet, maar dat is niet dat je een wethouder geen kritische vragen durft te stellen. Maar het maakt het persoonlijk, ja. Maar ik denk journalistiek gezien valt dat nog wel mee. Ga je die persoon interviewen, dan vervolgens, en dat gebeurt eigenlijk nooit, maar van: hoe is het ongeluk ontstaan, of hoe gaat het met je? Ja, dan is het weer wat anders. Maar bij ongelukken puur en alleen het maken van beelden of verslaan wat er gebeurd is, daar kan je niet zo heel veel aan veranderen in objectieve zin.

[En die gemeentelijke subsidies? Heeft de gemeente nog invloed op wat jullie maken?]

Nee. Maar dat is ook voor hunzelf, want zij weten zelf ook dat op het moment dat zij zouden proberen om de onafhankelijkheid aan te tasten of iets dergelijks, dan heeft dat voor hunzelf ook verregaande consequenties. Want dat wordt ook niet getolereerd. Dus als je het goed doet, en kritisch durft te zijn, en op een structurele manier je werk doet, is er niet zoveel aan de hand. En tuurlijk zullen ze echt wel eens een keer in het gemeentehuis op hun lip bijten op het moment dat wij iets plaatsen over hen wat ze niet leuk vinden. Aan de andere kant: ze weten ook dat het erbij hoort. En ze weten ook dat het hen ook een hoop brengt, want het heeft ook positieve kanten om bijvoorbeeld een lokaal medium te hebben. De ene keer heb jij er profijt aan, de andere keer heb je een keertje geen profijt. Dat is ook een beetje all in the game.

[Wat zijn de belangrijkste eigenschappen of kwaliteiten die een lokale journalist moet bezitten?]

Die moet in ieder geval zorgen dat 'ie in de haarvaten zit, dus hetgeen waar 'ie over bericht, daar moet 'ie in ieder geval zorgen dat 'ie er alle vanaf weet. Dat zijn netwerk goed is, want je hebt in principe geen anderen waar je vanaf kan lezen, tenzij je het vanuit een andere krant of ander medium het wil halen, maar dan ben je vaak te laat dus dat wil je niet. Dus je eigen netwerk is heel erg belangrijk. En je moet te vertrouwen zijn. Dat als mensen een keertje wat tegen je vertellen, dat je daar op een correcte manier mee omgaat. Je moet zorgen dat je zorgvuldig publiceert, dus dat je je bij de feiten houdt. En dat je het op een herkenbare manier doet. Wat ik wel heel erg merk is: hoe lokaler je het maakt, hoe beter het is. Mensen vinden het prachtig om hun buurman te zien bijvoorbeeld. Dus probeer het zo lokaal mogelijk te maken, dan is de impact over het algemeen het grootst.

[Hoe maak je iets dan heel lokaal?]

Bijvoorbeeld als je het hebt over de snackbar in het centrum, dat je z'n naam noemt. Of je noemt een straatnaam. Van die herkenningpunten, zeg maar.

[Noem je die dan ook bewust?]

Ja. En het heeft niks met reclame te maken of iets dergelijks, maar echt om het gewoon herkenbaar te maken. We hebben het niet over de pizzeria in het Alphen centrum, nee, we hebben het over de Is Morus in ons geval, bijvoorbeeld. Of een fastfoodketen in het centrum, dat is gewoon de McDonald's.

[Is dat anders dan wat nationale media doen?]

Voor hun zijn die namen wat minder belangrijk. Bijvoorbeeld gisteren hadden ze in het NOS journaal een reportage, en daar werd gezegd: zoals hier bij deze voetbalvereniging in Alphen a/d Rijn. Prima voor heel Nederland. Wij zouden daarvan maken: bij voetbalvereniging puntjepuntje uit Alphen a/d Rijn. Om het gewoon net even iets lokaler te maken, dat mensen denken: ah, kijk, dat is inderdaad die voetbalclub. Terwijl dat voor iemand uit Groningen helemaal niet interessant is hoe die voetbalclub heet.

3. Lokale producties

[Heb je een voorbeeld van iets wat jullie hebben gemaakt, of wat je hebt gezien bij een ander lokaal medium, waarvan je dacht: dat was een goede lokale productie?]

Onze core-business is audio en video, op radio, televisie en internet. Mooie videoproducties. We hebben recent een serie gemaakt over een hospice, een driedelige serie. Is heel mooi. Evenementen die we verslaan, waar we live uitzendingen van maken, dat is mooi. Sport-ontknopingen die op radio of televisie bijvoorbeeld te horen zijn. Of juist hele mooie portretten over bepaalde personen. Een stuk onderzoeksjournalistiek, bijvoorbeeld over een bepaald politiek onderwerp of juist in de culturele sector ergens induiken, of een stukje architectuur of geschiedenis beet te pakken. Eigenlijk heel breed.

[Heb je daar een concreter voorbeeld van?]

We hebben recent een driedelige serie over een hospice gemaakt, en dat is wel een product waar we trots op mogen zijn, wat we daarvan gemaakt hebben. Een hospice in Alphen ging verhuizen naar een nieuwbouwlocatie en we hebben rondom die verhuizing een driedelige serie gemaakt over het werk, wat een hospice doet, over de vrijwilligers, hoe het eruit komt te zien, wat erbij komt kijken.

[Wat maakt dat dan zo goed?]

Omdat het over de dood gaat, dus daar heeft iedereen wel mee te maken. Het is gewoon een onderwerp wat veel mensen raakt.

[Dus een soort herkenbaarheid?]

Ja, en dan kom je bij dat herkenbare, wat eigenlijk heel belangrijk is. Als mensen zich herkennen in het onderwerp, dan boeit het ze.

[Is dat bij lokale journalistiek nog meer dan met nationale?]

Nou, anders. Want als het gaat over je pensioen, dan zijn er ook een heleboel mensen op nationaal niveau die dat aanspreekt of aangaat.

[Als jullie beeld gebruiken, zijn er dan nog speciale dingen waar je op let?]

Je moet gewoon zorgen dat het onderwerp goed in beeld staat. En natuurlijk artistiek kan dat echt wel eens inhouden dat er iets herkenbaars in staat. Kan wel eens leuk zijn, maar dat is niet per definitie noodzakelijk. Het ligt aan het onderwerp. Als je een foto wil maken van iets wat ergens gaat komen en er staat een karakteristiek gebouw of herkenbaar gebouw in de buurt, dan probeer je dat

erbij op de foto te krijgen. Maar een foto van een bepaald evenement, een artiest die optreedt, daar moet je ook weer niet de hele omgeving op zien. Het hoofdonderwerp moet gewoon zo duidelijk mogelijk op de foto staan. En soms kan dan inderdaad een herkenbaar punt uit de omgeving helpen om dat op de foto te zetten. Maar het ligt aan het onderwerp.

[En bijvoorbeeld bij het maken van koppen, letten jullie er dan nog op dat er plaats- of straatnamen genoemd worden?]

We proberen hem zo herkenbaar mogelijk te maken, en het ligt heel erg aan het onderwerp, maar als er een ongeluk of een brand ergens is, dan noemen we daar wel of een naam van het betreffende gebouw, bedrijf of van de straat erin. Is ook goed voor Google. Dan wordt er altijd gefilterd op straat- en plaatsnamen. Dus daar kijken we een beetje naar.

[Zo'n 112-storing van afgelopen week, doen jullie daar ook iets mee?]

Ja, we hebben een servicebericht gemaakt met dat 112 eruit lag, wat het vervangende nummer is. Maar ook waar Alphenaren naar toe kunnen op het moment dat er wat is. Want ook de Alphenese brandweerkazernes die werden bemand, openbare gebouwen waren open, maar dan zijn we servicegericht bezig. Dat hoort ook bij de publieke omroep. Dus waar mensen dan terecht kunnen. Bijvoorbeeld: je kunt naar de brandweerkazerne van Alphen, want daar staan brandweermannen te wachten, op die en die plek in Alphen staat politie op straat die je kan aanspreken, of het gemeentehuis is open.

[Wanneer doen jullie wel of juist niet iets met een landelijk onderwerp?]

Dat is heel erg afhankelijk van of we het lokaal kunnen maken. En je kan alles lokaal maken. Dit onderwerp hebben we best ook even over getwijfeld, uiteindelijk hebben we het wel gedaan. Maar bijvoorbeeld het pensioenakkoord, of het klimaatakkoord, dat niet. Tenzij de maatregelen voor Alphen duidelijk worden. Dus als bijvoorbeeld er een woningbouwakkoord komt en de minister gaat beslissen dat je in al het groen mag gaan bouwen, en toevallig zou Alphen dat willen, ja dan is het weer lokaal nieuws. Want dan kun je zeggen: die en die woningbouwplannen, die eigenlijk nooit door konden gaan, die kunnen ineens wel doorgaan. Dus dat ligt heel erg aan het onderwerp. Gaat het over pensioenen, of over vaccinaties, dat laten we vaak links liggen. Maar soms ook niet, kiezen we er wel voor, omdat er een bepaalde leuke Alphenese link is, dat we er wel wat mee doen.

[Wat was dan de doorslaggevende factor om zo'n 112-storing wel te doen?]

Uiteindelijk om een service-bericht te maken. Ook wat voor maatregelen in Alphen worden getroffen. Wij vinden dat dat bij onze taak hoort. Alleen het melden van een 112-storing zou ook kunnen, maar goed, dat staat overal te lezen, dat weten mensen wel. Uiteindelijk het andere nummer krijg je ook wel via andere media. Maar met name gewoon informeren: ook de Alphenese brandweerkazerne is open, ook de Alphenese politie staat daar en daar op straat, dat soort dingetjes.

[Staat bij jullie het laatste of belangrijkste nieuws bovenaan op de voorpagina?]

Het belangrijkste nieuws staat in het rood, of althans wat wij het belangrijkste vinden of het liefst zo prominent mogelijk willen brengen. En alles in het wit is het overige nieuws.

[Wat zijn de afwegingen die jullie maken bij het bepalen van het belangrijkste nieuws?]

Bepaalde verversing die we erin willen hebben, zodat je niet de hele dag naar hetzelfde bericht bovenaan zit te kijken. Kan een stukje eigen nieuws zijn, iets waar je het eerste in bent, iets waar je trots op bent dat je dat hebt gemaakt, iets wat het meest impactvol is. Een brug die in storing staat,

kan op sommige momenten wel eens heel impactvol zijn, maar een ander moment kan iets anders belangrijker zijn, stel dat er een meisje vermist is. Dan zetten we dat bovenaan. Wat wij denken dat het belangrijkste is voor de mensen. En dat blijft natuurlijk altijd een beetje gissen, want we hebben hier tienduizend mensen, en een bericht kan wel voor vijftienduizend mensen interessant zijn. Maar als het echt urgent is, bijvoorbeeld een vermissing, die zetten we echt bovenaan.

[Wat is echt urgent, en wat niet?]

Dat is een beetje nattevingerwerk. Maar we weten wel ongeveer op wat voor onderwerpen er goed wordt geklikt, maar denk aan calamiteiten. Dat is altijd urgent. Denk aan belangrijke politieke besluiten of gevolgen, dat is urgent. Een evenement waar heel veel mensen op af komen, dat kan urgent zijn. Maar we hadden bijvoorbeeld eerder deze maand een groot festival in Alphen a/d Rijn, er was plek voor vijftienduizend man per dag. Nou, gaat het wel of niet regenen. Dan kan een weerbericht, of juist wat laatste service-informatie over dat je geen paraplu mee mag nemen of hoe laat welke artiest optreedt, kan op dat moment ook urgent zijn. Althans, wat wij kwalificeren tot urgent, omdat dat iets is waarvan wij vermoeden dat veel mensen dat willen weten. Zij denken: oké, ik ga er vanavond heen, wie komt er eigenlijk en hoe laat komen ze? Dus eigenlijk de informatie waar je op dat moment behoefte aan hebt, proberen we dan bovenin te zetten.

[Is jullie functie dan ook voornamelijk informierend, of zit er ook een verbindend karakter aan?]

Ja. Deels doe je dat door te informeren, want één van de belangrijke taken van de publieke omroep is ook, tenminste wat wij vinden, is verslag te doen van wat er gebeurt. Evenementen in beeld te brengen, dat soort dingen. Vanavond is een roeiwedstrijd en de zwemvierdaagse waar we gaan filmen. Door dat in beeld te brengen en te laten zien wat er allemaal gebeurt in je gemeente, heeft dat ook al een verbindend karakter. Maar we hebben bijvoorbeeld ook iedere maand een discussieprogramma over voetbal op de radio en aan het begin van het jaar dopen we dat dan om als nieuwjaarsreceptie. Dan nodigen we alle besturen en trainers en alles uit om gewoon met elkaar te gaan netwerken. Dat is ook een vorm van verbinden. Dus je kan dat echt in allerlei vormen kan je dat zien. Maar ook bijvoorbeeld door zo'n hospice, waar wij dan die serie van hebben gemaakt, is ook een vorm van verbinden. Wel een compleet andere vorm, maar dat kan op meerder niveau's.

[Op welke manier is dat dan verbinden?]

Dat je uiteindelijk dan het hospice wat meer verbindt met de bevolking. Dat je laat zien dat het er is, en wat voor werk ze doen. Mensen die dat mooi vinden, denken: dat wil ik eigenlijk ook wel, of daar wil ik ook wel een steentje aan bijdragen.

[Nog even terug naar dat voorpaginanieuws: wat komt daar nou echt niet op?]

De voetbaluitslag van het laagst spelende voetbalteam uit de regio.

[Zijn er ook foto's die jullie echt niet gebruiken? Stockfoto's?]

We proberen het zoveel mogelijk te vermijden, maar we gebruiken ook stockfoto's. Ja, als er een inbraak is gepleegd, we hebben geen foto van de inbraak zelf. Dus dan gebruiken we een politiestockfoto. Als er een actuele foto is, gebruiken we die nagenoeg altijd.

[Wat doen jullie met persberichten?]

Wij geven voorrang aan het nieuws dat we zelf maken, dus de vertaling van onze audio en video content naar onze website toe, dat is voor ons het belangrijkste. Aangevuld met nieuws wat we uit ons eigen netwerk halen of waar we zelf verslag van doen. Dus als we bijvoorbeeld een

voetbalverslag maken omdat we daar zelf bij aanwezig zijn geweest met een camera of een verslaggever voor radio, dat schaar ik even allemaal onder eigen nieuws. Ingezonden berichten gebruiken we ook, alleen wel op een andere manier. Dat gaat in principe niet ten koste van ons eigen nieuws. We checken daarbij ook: vinden we het interessant genoeg, ja of nee? Soms heb je een keer wat minder eigen nieuws, gebruik je een persberichtje extra. Maar we proberen met name onderscheidend te zijn, en als je weet dat een persbericht niet zo heel interessant is of een servicekarakter heeft, en de kans is best groot dat het overal al te lezen is, dan gaan wij het niet doen. Dus het moet niet ons eigen nieuws teveel verdrukken, anderzijds hebben we natuurlijk ook persberichten die wel impactvol zijn, en daar doe je weer wel wat mee.

[Waarvan willen jullie precies onderscheidend zijn?]

Ten opzichte van andere media en andere pers.

[En hoe proberen jullie dat?]

Door content die wij zelf maken om te zetten in nieuws. Wij zijn in principe de enige die hier voetbalsamenvattingen maken, dus daarmee heb je eigen content, dus ben je onderscheidend. En in principe het nieuws dat we zelf halen omdat we ergens fysiek bij aanwezig zijn, dan kan iemand anders er ook best bij aanwezig zijn, maar je kiest toch je eigen invalshoek. En dan ben je daar toch onderscheidend in.

[Zo'n netwerkborrel, met de voetbalbesturen en trainers, is dat belangrijk voor jullie om zelf bij te zijn voor je werk?]

Deze organiseren we zelf, dus dan moeten we er zelf bij zijn. We organiseren het meer omdat we een verbindend karakter willen hebben, omdat dat ook tot onze publieke taak vinden behoren. Maar wij lopen niet alle borrels af die hier in de regio Alphen worden georganiseerd, dat niet.

[Of na een raadsvergadering ofzo, blijf je dan nog even hangen?]

Ja, meestal wel eventjes. Maar al is het maar omdat je ook je interviews gaat houden. Na al die interviews heb je een droge stem, dus dan wil je ook een slok drinken. Dan blijf je wel even hangen.

[Ervaar je wel eens dat je tegen nieuws aan loopt, heb je daar een voorbeeld van?]

Ja. Je hebt net voor een brug gestaan die kapot is. Zo letterlijk gebeurt dat.

[En dan ga je meteen daar iets mee doen?]

Ligt eraan. We proberen altijd even te verifiëren hoe lang die storing is; is het een storing van een minuut of tien dan is het niet zo erg, maar staat een belangrijke brug gewoon twee uur lang open, waardoor mensen moeten omfietsen of lopen waardoor je een half uur langer bezig bent of beter een andere brug kan pakken. Maar dat heeft dan weer dat servicekarakter. Dus daar proberen we echt een mix in te vinden, eigenlijk hebben we drie trappen: eigen nieuws, waarbij we onze eigen content verwerken tot nieuws en nieuws uit ons eigen netwerk, serviceberichten en ingezonden delen. Waarbij de ingezonden delen de minste prioriteit hebben.

[Heb ik nog ergens niet naar gevraagd, waarvan je denkt dat het nog belangrijk is?]

Ik denk dat het grotendeels voor landelijke journalisten één-op-één over te nemen. Je moet gewoon betrouwbaar zijn, als je afspraken maakt moet je die nakomen, mag je erop vertrouwen dat anderen dat ook doen, je moet zorgen dat je feitelijk juist bericht, dus de feiten die je brengt moeten kloppen, en je moet zorgen dat je iets herkenbaars schrijft. Want je doelgroep moet zich uiteindelijk

herkennen in je product. En dat geldt dan denk ik voor een lokale journalist op een iets andere manier dan voor een landelijke journalist, want als je het als landelijk journalist over het pensioenakkoord hebt, dan moet je zorgen dat je het zo herkenbaar maakt dat een 65+-er zich erin herkent, terwijl je het hier op lokaal niveau eerder doet door het beestje bij de naam te noemen. En dat is denk ik de basis van de journalist. Waarbij je op lokaal niveau ervoor moet zorgen dat je de onderwerpen beetpakt die op lokaal niveau spelen. En dat kan soms hard nieuws zijn, maar dat is nog vaker het verslaan van wat er gebeurt in de regio.

[En het is een kleine wereld waarin je je begeeft, dat maakt het werk misschien ook echt anders?]

Ja, dat kan. Maar dat ligt eraan. Ik denk dat je dat ook wel met landelijke journalisten hebt. Als je een landelijke journalist bent die de Tweede Kamer volgt, of de vaste Ajax-verslaggever van de Volkskrant bijvoorbeeld, die staat ook heel erg dicht op die ploeg. Dus dat hoeft niet, alleen de verslaggever van het NOS-journaal die de ene keer daar naartoe gaat en dan weer daar naartoe, die staat er inderdaad wat verder vanaf. Maar als je het hebt over de echte vaste verslaggevers, die vaste portefeuilles hebben, die staan daar toch best ook dicht op.

[Is het ook wat meer verweven met je persoonlijke leven, waardoor je als lokale journalist bijna altijd in je rol zit?]

Ja, eens. Heb je inderdaad als politicus of als landelijk journalist ergens een fout gemaakt, dan hoor je daar thuis misschien wat minder snel over dan je hier hebt.

[Of politiek actief zijn als lokaal journalist, dat is misschien ook moeilijk?]

Het kan wel, maar dan moet je je niet met de politiek bezig houden als journalist zijnde. Maar je kan een hartstikke goede voetbaljournalist zijn en lid zijn van een politieke partij hier. Je kunt inderdaad niet politiek actief zijn en politiek verslaggever. Al moet ik wel zeggen: ik ken mensen die dat echt in alle eerlijkheid en oprechtheid op een goede manier doen, hier. Alleen blijft er altijd wat aan die persoon kleven. Zonder dat je er erg in hebt, of zonder dat je er iets aan kan doen, kan de buitenwereld daar wat van vinden waardoor je gewoon gezien bent. Dus je moet die schijn van belangenverstrengeling altijd willen proberen te vermijden in mijn ogen. Je moet een bepaalde vorm van afstand zien te bewaken. En als je dat van begin af aan doet, die afstand bewaken, dan kan het in mijn ogen prima.

Datum interview:	02-08-2019
Interviewer:	Susan Wichgers
Geïnterviewde (naam + functie):	Marjanne Dijkstra (Hoofdredacteur het Kompas Sliedrecht)

1. Verschil landelijk en lokaal

Je werkt voor het Kompas Sliedrecht?

Ja, ik werk voor het Kompas Sliedrecht. En dat is eigenlijk de krant waar ik hoofdverantwoordelijk voor ben. Hier op kantoor maken we in totaal negen kranten. Samen met een collega ben ik een duo, zij maakt het Kompas Hardinxveld-Giessendam en de stad Gorinchem. En ik ondersteun haar bij verschillende taken.

Waarin denk je dat je werk verschilt van dat van een landelijk journalist? Wat is het grootste verschil?

Het is een weekkrant, dus het is sowieso vergeleken met een dagblad niet te vergelijken bijvoorbeeld. Maar ook qua orde van grootte, een heel ander soort nieuws. Want de straatkrantverkoper op de hoek kan bij ons al nieuws zijn, terwijl dat negen van de tien keer voor een landelijk medium niet zo snel nieuws is. Iets heel kleins kan al snel nieuws zijn. Ik denk dat dat het vooral is. Natuurlijk ben je als journalist altijd op zoek naar speciale, bijzondere dingen, dat is meestal nieuws. Maar het is gewoon een soort microniveau wat je hier uitoefent.

Heb je daar meer voorbeelden van, zo'n straatkrantverkoper?

Ik heb bijvoorbeeld net een interview gehad met iemand en haar huis bestond 125 jaar. Dat klinkt natuurlijk heel suf, maar daar komen een heleboel mooie oude beelden bij, en ze had in haar huis een aantal grote schilderijen ophangen, een aantal foto's die ze in het archief ergens had gevonden van Hardinxveld-Giessendam in dit geval, dat waren foto's van begin 1900. Ik zie de NOS daar niet gelijk opspringen. Dus dat kleine wat echt wel een soort van belangrijk is voor ons. Tuurlijk pak je ook grote regionalere dingen op, van de week hadden we ook nieuws over een aanbesteding binnen de jeugdzorg die door een bepaalde partij was gewonnen, maar ook dit soort kleine dingetjes als zo'n huis. Het gaat eigenlijk nergens over, maar het maakt het wel speciaal, dan zien de mensen: oh ja, dat is die en die straat, kijk hoe het er vroeger uit zag. Ja, daar zie ik de gemiddelde NOS-reporter niet op zitten.

Zit daar een grens aan, van de kleinheid van zoiets?

Grens is voor mij vaak al, als het echt natuurlijk heel persoonlijk is. We hebben bijvoorbeeld wel eens dat ze een foto opsturen: we zijn vier generaties. Ja, vier generaties, negen van de tien keer de laatste jaren is dat wel... Ja, ik heb er ook eentje van mij met mijn oma en dochter en moeder zeg maar. Dat is voor jou leuk, soms is iets voor iemand persoonlijk leuk, maar eigenlijk niet zo heel bijzonder. Zijn het er nou vijf, dan ja, oké, misschien nog wel grappig. Maar sommige dingen zijn dan ook een beetje te common geworden. Als het te gewoon wordt. Het moet wel echt een eigenheid hebben, echt bijzonder zijn. Niet dat ik er nog veertien dingen van kan pakken.

Wat zijn de belangrijkste functies van lokale journalistiek, van de krant die je maakt?

Een paar dingen natuurlijk. Ik denk voor een groot deel ook wel vermaak, als je dat zo kan zeggen. Dus iemand leest het omdat het leuk is, een huis-aan-huis-krant. Maar wat mij betreft ook echt wel nieuws. Want het moet geen veredeld advertentieblad worden, in mijn optiek. Dus je moet wel ook echt het nieuws blijven brengen uit de gemeente waar je uit komt. Dus echt wat doet de gemeente, wat doen de lokale politieke partijen, waar gaat het over, waar wordt er gebouwd. Wel echt het nieuws, maar ook het vermaken, en ook de achtergrond: wat gebeurt er daar, of kunnen we daar eens wat dieper op induiken.

Dus informeren?

Ja, informeren, maar ook nog wel, hoe noem je dat dan? Vermaak?

Vermaken kan ook een functie zijn, of bijvoorbeeld controleren.

Oh ja, zeker, controleren, dat is wel iets wat we proberen te doen. Dat gebeurt wel, ja zeker. Alleen is het soms lastig om daar geschikte mensen voor te vinden, omdat journalistiek steeds wat kleiner wordt en het lastig is om de juiste mensen te vinden die dat dus kunnen op een goede manier. Omdat het ook een kunst is om bij een raadsvergadering te zitten en daar te kijken wat er gebeurt, wat zeggen ze, klopt het wat ze zeggen.

Maar jullie gaan er wel altijd heen?

Ja, dat is wel een streven om daar zo vaak mogelijk te zijn inderdaad.

Wat ik ook eerder heb gehoord is bijvoorbeeld verbinden: iemand organiseert iets voor een goed doel, dat komt in de krant, en dan hoop je daarmee dat andere mensen daar ook iets voor willen doen.

Ja, zeker, absoluut. Dat is ook wel iets wat we inderdaad proberen. Ik heb pas, maar dat was binnen een andere regio, maar dat is vergelijkbaar, ook een huis-aan-huis-krant, iemand geïnterviewd over een lotgenotengroep voor mensen die hun partner waren verloren. En dan praat je natuurlijk daarover, dan probeer je dus wel dat verhaal zo te schrijven dat er uiteindelijk meer mensen naar die lotgenotengroep de weg weten te vinden, en zij daar in hun dorp of hun kern daardoor elkaar kunnen vinden. En zo heb je daar een heleboel voorbeelden van. Nou ja, het simpele feit dat ik bijvoorbeeld een foto heb laten maken vorige week bij een buitenspeeldag. Er was een grote buitenspeeldag geweest, dat was niet doorgegaan want het regende te hard. Nu is een bepaalde groep, Samen voor Sliedrecht, die organiseren een aantal mini-buitenspeeldagen in de zomervakantie voor kinderen op dinsdagmiddag. Dan heb ik daar foto's van laten maken en een stukje geschreven: er zijn ook meerdere buitenspeeldagen komende weken, volg Samen voor

Sliedrecht op Facebook, of kijk op de Facebookpagina wanneer en waar de volgende is. Dan probeer je daar toch inderdaad mensen heen te halen, te zorgen dat ze daar hun weg vinden, daarheen.

Dus dat is ook een belangrijke functie?

Ja, absoluut. Zeker bij een lokale krant denk ik dat dat misschien nog wel, zeker in de kleinere kernen zoals Sliedrecht. Denk dat je dat minder hebt in de grotere stad, ik woon zelf in Dordrecht, dat je het daar misschien minder hebt. Maar zeker in zo'n dorp, misschien kunnen die toch ook wel relatief gezien makkelijk elkaar vinden, maar ik denk dat er toch wat meer samenhang is, meer gemeenschapszin dan in de grote stad natuurlijk. Daar is het echt meer op wijkniveau. Dat heb je in een dorp misschien ook wel, maar daar is toch net een ander soort gevoel dan als je in een Dordrecht of Rotterdam of Den Haag staat denk ik.

2. Identiteit van een lokale journalist

Je woont dus zelf in Dordrecht, maar je werkt voor de krant in Sliedrecht. Is dat een probleem?

Nee, dat is geen probleem, maar ik denk dat je soms wel dingen meer mee zou krijgen. Mijn functie is vooral een bureaufunctie, en na een heel aantal jaar in Sliedrecht te werken voor een krant weet ik natuurlijk wel wie ik waarvoor moet hebben ongeveer. Wie er bij welke organisatie hoort, of een wisseling. Maar ik denk als je er echt woont, dan sta je ook op een schoolplein, of je loopt bij een lokale bakker binnen, of je loopt zelf over de winkelstraat. Natuurlijk kom ik er wel eens, maar dan is het vaak: ik moet er toch zijn, dan ga ik een foto maken en loop ik door de winkelstraat. Het is anders als je er wekelijks je boodschappen doet dan als je zoals ik op wat meer afstand zit. Want ik weet dat een van mijn collega's, die heeft dan twee kranten onder haar hoede, Gorinchem en Hardinxveld-Giessendam, en zij woont zelf in Gorinchem. Daar heeft zij in die zin dan meer mee, ook omdat ze weet wat er gebeurt en wie er waar zit. Natuurlijk weet ze wel genoeg over Hardinxveld-Giessendam, en die persoon hoort bij die organisatie ongeveer, maar het is toch anders als je er zelf inderdaad woont. De mensen weten je ook te vinden, ik weet van meer collega's die in de kern wonen waar hun krant verschijnt, dat ze ook echt aangesproken worden erop.

Dus die worden herkend, en dan komen mensen ook met verhalen?

Ja, ook wel minder dan een aantal jaar geleden toen ze nog meer veldwerk deden, daar gaan we wel weer naartoe om iets meer veldwerk te doen. Maar ook toch nu wel aangesproken worden. En dat heb ik natuurlijk nooit als ik thuiskom. Ja, mensen in Dordrecht weten dat ik journalist ben, maar ook dat ik niet daar werk.

Je hebt dus wel een netwerk en je weet de juiste mensen te vinden, maar je loopt niet tegen het nieuws aan?

Nee, dat is natuurlijk zo, als je zelf tegen de wegafzetting aanrijdt, bij wijze van spreken, dan pak je dat sneller mee. Of als je kinderen hebt die op school zitten, in Sliedrecht had ik ook iemand, na zoveel jaar ging 'ie weg op school. Ja, bij mijn kinderen ging ook de directeur weg, daar zat RTV Dordrecht en alle lokale kranten zaten daarbij, die zag ik leuk meelopen, en daar hoef ik zelf dan niks mee te doen. Dan denk ik: was een leuk onderwerp geweest. Maar ik kan er natuurlijk niks mee. Maar als je in de kern woont, en naar school gaat, en boodschappen doet waar je werkt, dan is het denk ik makkelijker inderdaad. Dan loop je er tegenaan. Dan zie je dat.

Hoe kom jij dan aan je nieuws?

Ik heb een heel aantal correspondenten rondlopen in Sliedrecht, mensen die daar wonen. Pas kreeg ik een foto opgestuurd: dat is leuk, of daar kan je nog even wat verder over op zoeken of wat over vragen. Of ik bel zelf de gemeente: we hebben dit gezien, heb je daar meer informatie over. Dus wel van de mensen die daar zijn, ja. Of heel suf, ik kreeg een hele mooie foto van een zwaan in een vijver, dan zag je wel dat het Sliedrecht was, dat vind ik altijd wel een vereiste anders kan die zwaan met die kleintjes overal zitten. Dat is heel suf nieuws, maar het is wel een mooie foto, dat is dan toch weer leuk en daar reageren mensen op, want die vinden dat leuk.

Zitten er denk je ook nadelen aan wonen waar je werkt?

Ja, juist dat ze worden aangesproken. Dat ze denken: nou, ik ben er wel even klaar mee, of ik ben vrij vandaag. In zekere zin ben je als journalist nooit vrij, je staat altijd wel aan en je kijkt wel van: oh ja, dit is in Sliedrecht of in Gorinchem. In alle gebieden waar we uitkomen denk ik wel: ah, dat is daar, en dan hebben we contact met de collega's onderling. En negen van de tien keer hebben zij het allang doorgekregen, maar je hebt ook wel eens dat ze bij landelijke media iets oppikken wat wij dan misschien nog niet hebben. Je ziet niet altijd alles. Maar ik denk dat dat wel een nadeel is, dat je dus wordt aangesproken als je in de supermarkt gewoon even relaxed je boodschappen staat te doen, dat het niet altijd leuk is, dat je denkt: ik ben nu even voor mezelf wat aan het doen.

En jij hebt dat wat minder, want je gaat weer terug?

Ja, ik ga weer terug naar Dordrecht, dus dan heb ik er geen last van.

Als er in Sliedrecht iets gebeurt en er komen landelijke media op af, kunnen zij dan net zo goed nieuws maken als jullie? Weten zij ook de juiste mensen te vinden?

Ik denk dat dat niet een probleem is. Ik denk dat je die duiding als journalist altijd wel kan vinden, of het nou op klein niveau is of op groot niveau, ik denk dat dat niet uitmaakt. Ik denk dat je de juiste ingang altijd wel weet te vinden als journalist, mag ik hopen.

Het is niet zo dat het voor jullie misschien makkelijker is omdat je al wat kennis hebt?

Ja, ik heb het nummer van de persvoorlichter misschien in mijn telefoon staan, en die heeft iemand van de NOS misschien niet. Maar ik ga er vanuit dat ze daar dan uiteindelijk wel aan kunnen komen, dat dat het probleem niet is. Misschien dat we net iets sneller zijn soms, misschien, of net een beetje makkelijker de weg vinden. Maar ik denk dat het uiteindelijk voor landelijk of lokaal niet veel uitmaakt. Zeker als er echt iets heel groots gebeurt, dan moet dat volgens mij geen probleem zijn.

Het kan bijvoorbeeld zo zijn dat jullie al een soort dossier hebben opgebouwd.

Ja, dat zou dan kunnen. Maar dat is misschien een beetje lastig qua voorbeeld. Ik zit te denken, ik werk ook wel eens voor een krant in de regio Brabant, een aantal jaar geleden had je die grote branden in Moerdijk bij Shell. Dan denk ik ja, ik vraag me af, zo'n NOS is dan sneller dan een lokale krant van Moerdijk, ik denk het niet. Ik denk dat het niet zo heel veel meer uitmaakt. Die hebben ook geen dossier. Bij iets groots wil een landelijk medium aandacht besteden aan iets, in Sliedrecht, ik kan me niet iets bedenken waardoor zij dat anders zouden gaan doen. Kijk, als Dupont aan de overkant af gaat fikken, dat staat in Dordrecht, dan hebben ze in Sliedrecht ook een groot probleem, heel veel troep, overlast. Wij hebben daar ook een heel dossier over online staan. Maar dat hebben ze volgens mij landelijk ook gewoon. Dat wordt ook gewoon gevolgd: wat gebeurt daar. Misschien niet elke week, wij zijn er misschien wat meer mee bezig omdat ze zich in Sliedrecht heel druk maken over wat daar gebeurt, maar bij zo'n groot iets, een ongeluk, of zo'n chemie-iets, dan denk ik dat je allemaal aan het rennen bent om te kijken of je er iets over kan publiceren. En dat je allemaal in dezelfde vijver zit te vissen. Dus dat het uiteindelijk niet veel uitmaakt of je dan voor een klein krantje werkt of voor de NOS.

Het zou wel zo kunnen zijn dat je dan net iemand kent die daar werkt.

Dat zou zo kunnen zijn, ja. Je belicht het misschien net anders, of je kent net iemand anders. Dat zou dan misschien het verschil zijn. Misschien ken je iemand die daar werkt, of die er net achter woont, dan ga ik die vragen, bel ik even op.

Je woont zelf in een andere stad, maar is het denkbaar dat hier iemand uit een andere regio werkzaam is?

Ik denk niet dat dat een probleem is, nee. Ik denk dat het beter is als je inderdaad wel een beetje kennis van de regio hebt, maar als je bij radio Rijnmond werkt ofzo, dan woon je ook in een van die steden, en als je in Dordrecht woont, dan weet je misschien net zoveel van Spijkenisse als ik ervan weet. Ik denk niet dat het veel uitmaakt. Ik heb ook wel eens een krant gemaakt die in Bunnik uitkomt, dat ligt bij Utrecht, dus ja.

Hoe doe je dat dan?

Ik heb het ook wel heel veel gedaan, de afgelopen jaren. Ik werk zo achttien jaar in de journalistiek, en ik ben begonnen, toen waren er niet veel banen dus toen begon ik met invalstukjes. Ik woonde in Dordrecht en viel in in het Groene Hart, Woerden, Waddinxveen, Alphen aan den Rijn, wist ik veel. Ik wist waar het lag, daar hield het wel bij op. Maar ik heb de hele zomer, misschien wel tien maanden, heb ik daar invalwerk gedaan. Omdat mensen op vakantie gingen, iemand ziek. In het begin weet je niet precies wat je doet, of je weet wel wat je doet, maar je weet niet de goede ingangen te vinden. Op een gegeven moment weet je die dus wel te vinden, dan ken je de voorlichter. Het is ook veel vragen hè, gewoon zeggen: ik weet niet precies ervan, maar kun je het uitleggen, of kun je de achtergrond schetsen. Zo'n voorlichter is echt wel genegen om jou de achtergrond te schetsen.

Je kan natuurlijk ook veel op het internet vinden, bij wie je moet zijn, maar hoe weet je wat daar aan de hand is, in zo'n stad?

Nou ja goed, negen van de tien keer zit er wel een overdracht in, dus dat scheelt. En ja, je krijgt natuurlijk ook input van mensen. Je hebt altijd wel collega's op kantoor die nog wat aandragen. Ik heb begin van het jaar de krant gemaakt in Bunnik, twee maanden. Dan heb je mensen in het veld, die mailen me dan of bellen me dan: er is dit aan de hand, en dat. Dan vraag ik: is dat heel belangrijk, hoe zie jij dat dan? Dan ga ik ook wel af op hun expertise, want als zij daar wonen, weten zij gemakshalve wat belangrijk is en dat wij dat moeten doen.

Tot nu toe zeggen veel mensen dat het bijvoorbeeld belangrijk is om een soort hart voor het dorp of stad of streek te hebben waar je werkt als lokaal journalist, maar jij hebt denk ik niks met Bunnik per se?

Nee, ik heb niks met Bunnik per se, maar door dat een paar maanden te doen, zei ik op een gegeven moment wel: dat is echt een leuk stadje. Het is echt tof, dat was dan Odijk en nog een aantal van die dorpen er omheen. Het is echt wel leuk, ja, dan ga je een beetje patronen herkennen, je leert mensen kennen. Dan weet je een beetje waar het over gaat, dus een hart voor het dorp, ja. Voor Sliedrecht, dat vind ik echt wel een leuk dorp. Het is een leuk dorp, er wonen leuke mensen, er worden toffe dingen gedaan. Dat is toch wel een beetje mijn tweede dorp geworden. Als ik het over

verhuizen heb: ik zou daar best kunnen wonen, ik wil niet in een dorp wonen, maar ik vind het wel een leuk dorp an sich om doorheen te wandelen of te kijken of te winkelen. Er wonen leuke mensen. Dat is hetzelfde met Bunnik. Ik had er niet zo heel veel mee, maar ik vind het dan wel een uitdaging om me dat een beetje eigen te maken. Tuurlijk, ik weet daar niet alles. Maar ja, dat weet ik van Sliedrecht ook niet, ook misschien deels omdat ik er niet woon. Maar daar word je een soort ingezogen. Nu maak ik ook de stad Gorinchem omdat mijn collega op vakantie is, en na een aantal jaar weet ik echt wel meer van Gorinchem, ik vind het echt een leuke stad. Dan weet ik wel hoe de lijnen liggen of hoe dat precies zit in het gemeentehuis en welke wethouder er zit. Het is gewoon leuk om dat een beetje mee te krijgen. Wat mij betreft is het geen belemmering. Dat wil niet zeggen dat je dan geen hart hebt voor een krant. Want ik vind mijn vak gewoon heel erg leuk, het is in mijn optiek het mooiste vak ter wereld. Dus of ik dat nou uitoefen in Bunnik of in Gorinchem of in Dordrecht, dat zou ook ideaal zijn hoor, maar wat niet is dat is niet. Ik zou het ook leuk vinden om bij de NOS te werken.

Dus je hoeft niet per se een hart te hebben voor een bepaalde stad of dorp, maar voor de lokale journalistiek an sich?

Ja, ik denk dat dat het vooral is. Misschien een goed voorbeeld: toen ik stage ging lopen, werd ik geplaatst bij AD Dordtenaar, heette dat toen nog. Dan hadden ze een aantal redacties, stadsredactie, ik dacht: dat is leuk. Maar waar werd ik geplaatst, in Zwijndrecht. Ik dacht: ja, jeetje, helemaal naar Zwijndrecht, wat moet ik daar nou. Maar eigenlijk heb ik daar zoveel geleerd, want ik mocht alles doen. Ik had dat nog beter op moeten pakken toen, als ik dat toen wist met de kennis van nu had ik dat nog meer en beter kunnen doen. Je mocht alles, alles kon: ga er maar heen, ga maar praten met die mensen, ga er maar iets over schrijven. En daar leer je wel het allermeest van. Dan leer je en zie je ook de waarde van de lokale journalistiek en wat andere mensen daarvan vinden. Dat dat voor andere mensen heel veel waarde heeft als je langskomt, of als je daar wat over schrijft, of dat de krant er is. Ik denk dat ik toen heb onderschat hoe belangrijk lokale journalistiek is. Het is jammer dat het niet zo goed gaat in het algemeen binnen de lokale journalistiek omdat het lastig is met advertentiebudgetten: kunnen we nog blijven bestaan, kunnen we nog omhoog blijven. Dat is echt jammer. Want we zitten niet in de Blendle-app bij wijze van spreken. Daar lees je verhalen van De Telegraaf of het AD of het Parool, maar ja, de stad Gorinchem zit daar niet in, of het Kompas Sliedrecht zit daar niet in. Ik werk ook voor de Moerdijkse bode, die zit er ook niet in. Dat is best jammer denk ik, want sowieso wordt het onderschat, lokale journalistiek en wat voor invloed dat heeft op andere mensen.

Je hoeft niet per se trots te zijn op Sliedrecht om bij het Kompas Sliedrecht te werken?

Ja, ik ben wel trots op mijn krant, natuurlijk wel. Ik maak een mooie krant, vind ik.

Maar echt op het dorp zelf?

Ik denk dat ik dat meer ben gaan waarderen in de afgelopen jaren, natuurlijk, ik ben trots op mijn eigen stad waar ik woon. Maar Sliedrecht, er gebeuren mooie dingen, er wonen leuke mensen, mooie mensen. Dus in zekere zin ben ik ook wel trots op Sliedrecht.

Dat komt dan misschien een beetje vanzelf?

Ja, omdat je mensen ziet, wat voor mensen er zijn, wat ze doen. Ieder is op z'n eigen manier met dingen bezig. En ja, ik versla het lokale nieuws in Sliedrecht, dus die mensen die leer je beter kennen. Dus dan word je ook trots op wat daar gebeurt, op wat ze daar doen met z'n allen.

Als er iemand zou komen solliciteren, en die komt echt uit Hoorn, en die blijft daar ook wonen en heeft niks met Sliedrecht. Dat kan dus echt?

Het lijkt me niet heel praktisch, maar het zou in theorie kunnen. Ik denk dat het niet handig is. Maar als jij je er echt voor wil inzetten.

Ook als iemand helemaal geen motivatie verder heeft? Hij vindt het vak leuk, maar heeft niks met Sliedrecht, of geen reden waarom hij daar wil werken.

Als je goed bent in je werk, moet het niet uitmaken waar je woont denk ik. Ik denk dat het praktisch gezien niet haalbaar is. Dat het wel fijn is als je een beetje in de regio woont, want Dordrecht Gorinchem is twintig minuten, Dordrecht Sliedrecht is tien minuten. Qua afstand is het goed te overbruggen. Je moet denk ik wel een beetje de regio voelen. Het gaat niet per se om een dorp, of een stad, maar ik denk dat je wel een beetje de regio moet voelen. Want ik denk dat de mentaliteit gewoon... Wij geven ook een krant uit in Barneveld, daar is de mentaliteit heel anders dan hier.

Op wat voor manier?

Sowieso is dat een heel ander soort gebied, meer Biblebelt, een heel ander soort hoek, ander soort mensen misschien wel. Dat heb je ook al een beetje tussen Sliedrecht en Hardinxveld en Gorinchem. We hebben een cartoon in de krant bijvoorbeeld, en we hebben wel eens een grappige cartoon. Wij vonden hem grappig, de suggestie werd gewekt van overspel. Het ging over een robot, nou ja, het was een hele flauwe cartoon. Maar in Sliedrecht kreeg ik serieus ingezonden brieven, omdat mensen het niet vonden kunnen dat er de suggestie werd gewekt dat er overspel werd gepleegd. Ja, als je die in Gorinchem had geplaatst, was er niemand geweest die erop gereageerd had. Maar ik kreeg serieus vier mailtjes: smakeloze cartoon, of ik alsjeblieft niet meer dit soort dingen wilde plaatsen.

En zo'n cartoon staat dan in alle edities?

Ja, hij is wel wat toegespitst op de krant. Dus per dorp verschilt het hier al een beetje, van wat kun je wel doen, wat kun je niet doen. Misschien is het dan toch belangrijk dat je het gevoel hebt, dat je weet wat je kunt doen. En dat is ook wel een soort van uitproberen, want ik dacht ook: dat kan wel. Maar dat is mijn misschien grootstedelijkere inslag, dat ik denk, die drie mensen die daar aanstoot aan nemen. Maar ja, die drie mensen die aanstoot aan namen, die mailden mij wel. Die echt zeiden: ik wil dit niet in mijn krant.

Misschien dat je, als je in zo'n dorp geworteld bent, dat je dat beter aanvoelt?

Ja, ik weet wel iets beter wat kan en wat niet kan. Sommige dingen kunnen ook gewoon echt niet.

Wat zijn belangrijke goede eigenschappen of kwaliteiten die een lokale journalist moet bezitten?

Open staan voor dingen, openheid. Nieuwsgierigheid, bepaalde open mind. Maar ook wel gevoel voor wat kan, je hebt te maken met heel veel verschillende lagen van de samenleving, en Sliedrecht is best een gelovig dorp. Dus de ene keer zit je met de SGP-wethouder aan tafel, en daar heb je een ander soort gesprek mee dan met de wethouder van de PvdA. Misschien niet heel veel anders, maar toch bepaalde... En misschien ook gewoon, met de slager op de hoek, praat je anders dan met de burgemeester. Je moet wel een soort van gelaagdheid in je persoonlijkheid hebben, dat klinkt een beetje gek. Gevoel voor met wie je praat. Dat je je kan aanpassen aan de situatie.

En dus ook de regio aanvoelen. Dat je bijvoorbeeld in Sliedrecht niet de zondagsrust als onderwerp neemt, want dat is geen issue.

Dat is wel een issue, maar meer een issue tussen twee partijen. Sliedrecht heeft twee verschillende kampen, een groep mensen die zegt: zijn we wel een keertje klaar mee, met die zondagsrust. En er is een groep die echt blijft vasthouden aan de dag van de Heer en dat kan hier niet.

Dat is toch wel iets wat je moet weten.

Ja, zeker. Misschien gevoel voor regio, waar ik daarstraks over praatte, bijvoorbeeld iemand uit Hoorn. Volgens mij speelt dat daar veel minder, religie, in Noord-Holland. Heel anders. Maar goed, in Barneveld is het ook weer anders. En ik werk ook bij een krant in Moerdijk, daar zou je denken: dat is een katholieke buurt, maar soms ga ik wel eens naar iets toe en dan is het op zondag. Nou, in Sliedrecht hadden ze dat niet hoeven organiseren, want dan komt er niemand op af. Kennelijk zijn sommige dingen helemaal geen probleem in de katholieke cultuur, maar als je een protestante cultuur hebt, zondag is dan heilig. Terwijl je hemelsbreed niet veel verder weg zit, want Sliedrecht Moerdijk is denk ik, laat het een half uur zijn. Maar dat het toch zo verschilt. Daar komt een krant op zondag uit, als mijn krant op zondag uit zou komen zouden ze allemaal met rieken en fakkels voor de deur staan bij wijze van spreken. Nee, maar dan krijg je daar wel opmerkingen over. Maar dat kan je natuurlijk leren, maar dan moet je er wel in willen verdiepen. Dat is een beetje wel het criterium: wil je je erin verdiepen, of wil je je er niet in verdiepen. En dan ga je uiteindelijk ook wel van zo'n dorp houden, ik heb daar wel een bepaalde sympathie voor.

Maar als je helemaal niet gelovig zou zijn of zelfs een soort antipathie voor zou hebben, wordt het wel lastig?

Dat is denk ik ook wel een professionele houding, ik bedoel, ik heb ook collega's die daar totaal helemaal niks mee hebben, maar goed, je hebt er wel mee te dealen, met die groep mensen. Als jij gelovige vrienden hebt, dan let je ook op. Je past je natuurlijk een beetje aan aan de mensen met wie je omgaat, maar privé toch ook?

Als ik in Sliedrecht zou werken, zou ik misschien wel moeite hebben met niet vragen naar die zondagsrust. Dat moet je dan misschien toch een beetje passen?

Misschien wel, maar je mag er wel naar vragen, en dan geven ze er ook antwoord op, dat is het punt niet denk ik.

Maar als je het opschrijft, denken lezers misschien wel: dat is toch geen onderwerp?

Er is gewoon in Sliedrecht een ongoing discussie, ze zijn constant er wel mee bezig. Een tijdje geleden is het ook uitgebreid volgens mij, de woonboulevard bijvoorbeeld. Op bepaalde dagen van het jaar, een keer in de maand op zondag, mag dat open, Tweede Paasdag of Tweede Kerstdag. Dus het is niet dat daar helemaal niet over gediscussieerd kan worden in Sliedrecht, maar het is niet helemaal doorgevoerd. Je hoeft er niet op zondag naar de Jumbo te gaan, want die is niet open.

Maar met een ander voorbeeld misschien? Als buitenstaander weet je niet wat nieuwswaardig is voor mensen in Sliedrecht. Maar daar heb jij die correspondenten dan dus voor.

Oh, zo. Ja, deels. En uiteindelijk leer je dat natuurlijk ook wel. In Bunnik is dat anders, daar heb ik meer mensen in het veld zitten, en in Sliedrecht is het ook wel voor een deel mensen in het veld, maar ook een deel omdat ik daar al een aantal jaar een krant maak. Dus dan weet ik wel een beetje: in de zomer hebben we dit en dat. Sommige dingen herhalen zich een beetje. Het zijn ook wel grote nieuwsdingen, maar kleinere dingen. Elke zomer hebben ze een vakantieknutselweek, dus daar schrijven we negen van de tien keer een artikel over, eigenlijk elk jaar wel. De avondvierdaagse is elk jaar goed voor een foto. Maar inderdaad, complexere dingen, politieke dingen, daar moet je een gevoel voor krijgen. Uiteindelijk krijg je dat wel, als je de agenda leest van een raadsvergadering heb je wel een idee: dit speelde al zo lang geleden, dus dit is wel belangrijk.

Dus ook omdat je een soort achtergrondkennis hebt.

Ja, als ik die in Bunnik zou lezen, zou ik dat minder hebben. Dan moet ik wel echt op iemand anders afgaan.

1. Lokale producties

Heb je een voorbeeld van een productie die jullie onlangs hebben gemaakt waar je heel trots op bent, wat een goede lokale productie was?

Ik was wel trots op een artikel wat ik heb geschreven over de sluiting van het ziekenhuis, het ziekenhuis ging sluiten in Sliedrecht. Meestal stuur ik daar dan iemand heen, maar ik wilde zelf op pad, en het was op zaterdag. Dat vond ik echt een mooie productie, een sfeerreportage over de laatste dag dat het ziekenhuis in Sliedrecht open was. Mensen kwamen nog één keer kijken hoe het was in het oude ziekenhuis, daarna ging het dicht en dan komen er straks appartementen te staan. Maar juist om daar heen te gaan en de mensen te spreken die, ja, alleen al: ik kwam binnen, en dat ik mensen met elkaar hoorde praten: waar werk je dan nu, en wat doe je dan nu, lang geleden hè dat we samen hebben gewerkt. Dus om die sfeer te proeven en die sfeer te zien en met mensen te praten en een beetje te observeren, denk ik dat dat gewoon een hele mooie productie is geworden. Omdat je daar dan bij bent en de sfeer daar goed uit kunt pakken.

En wat maakt het dan een goede lokale productie? Dat ziekenhuis betekende misschien iets voor mensen, of zoiets?

Ja, zeker, dat ziekenhuis betekende iets voor mensen. Dat ziekenhuis stond er nu veertig, vijftig jaar geloof ik, iets langer. Dat ging dicht, en voor de mensen is dat wel een ding, want het ziekenhuis gaat dicht. Dan moeten we naar een grote stad, kunnen we niet meer hier op ons eigen dorp naar het ziekenhuis, dan moeten we echt naar buiten. Het heropende wel op een andere locatie, maar heel veel functies gingen naar Dordrecht toe. Moet je geopereerd worden, ja, dat kan niet in het nieuwe gebouw, want er zijn geen operatiekamers. Alleen dagbehandeling, bloed prikken, kleine dingetjes, geen operatie. Dus voor mensen is het toch een beetje: het wordt afgepakt. Mensen hun kinderen zijn er geboren, of je opa is er overleden, of je moeder of vader. Dus ja, voor veel mensen had dat toch een bepaalde sentimentele waarde, want daar zijn mijn kinderen geboren, of daar is opa overleden, en nu wordt het ziekenhuis tegen de grond gegooid. Dus in die zin, dat is wel de lokale waarde. Er waren veel mensen die daar hadden gewerkt. Dat komt wel aan hun identiteit: een ziekenhuis minder, gaan we naar de grote stad, als dorp hebben wij dat niet meer.

Een onderwerp wat dichtbij kwam?

Ja, heel dichtbij kwam, voor mensen: er wordt weer iets afgepakt. Zo voelt dat voor hun natuurlijk wel een beetje, dat hebben we nu niet meer.

Gebruiken jullie ook wel eens stockfoto's of alleen eigen beeld?

We gebruiken wel eens stockfoto's, maar eigenlijk bijna niet. Meer iets van ANP misschien wel eens wat, maar ook vaak wel iets uit onze databank, heel BDU-breed. Je hebt wel eens gewoon een politiefoto van iets, bijvoorbeeld bij een stukje dat je denkt: ik wil er eigenlijk wel een foto bij hebben. Die voegt dan in feite niks toe, maar omdat het op de website dan mooi staat. In de krant eigenlijk niet, maar op de website, bijvoorbeeld een foto van een politieagent. Ik gebruik wel stockfoto's, maar dan die ik zelf heb geschoten, of één van de correspondenten heeft geschoten. Als het over de bibliotheek gaat, en het is een aankondiging, dan zet ik daar een foto van de bibliotheek bij die ik zelf heb gemaakt. Of een artikel en het gaat over de gemeenteraadsvergadering, daar is niet altijd een foto van en het voegt ook niks toe. Evenveel als een foto van het raadhuis waar de vergadering werd gehouden. Of het onderwerp waar het over gaat, als het over de watertoren gaat, dan plaats ik daar een foto van het terrein van de watertoren bij, in Sliedrecht in dit geval.

Moet het nog een bepaalde herkenbaarheid hebben? Dat mensen zien: dat is in Sliedrecht?

Ja, zeker wel. Ja, natuurlijk. Nou, heel soms een politiebericht waar een foto bij komt van een politieagent, maar negen van de tien keer is daar ook gewoon beeld van, van een ongeluk, daar is iemand bij geweest, of bij een grote brand is er iemand van ons bij. Dus dan is het niet aan de orde dat we dan stockfoto's gebruiken.

Je zei eerder bijvoorbeeld van die zwanen, toen zei je erbij: je kon zien dat het in Sliedrecht was.

Ja, daarom heb ik het wel gebruikt. Als iemand zegt: kijk, deze meeuw kwam ik tegen, of kijk: een leuke zwaan. Denk ik, ja, dat is leuk, maar als die niet in Sliedrecht hebben gezeten maakt het niet zo uit.

Of als ze er wel waren, maar dat je niet kan zien dat het daar was?

Nee, dat probeer ik altijd wel te voorkomen, dat je dan niet kunt zien waar het is. Ik vind het wel fijn dat je dan weet waar het is.

En waarom is dat dan belangrijk, die herkenbaarheid?

Om juist die lokaalheid weer te duiden, omdat je dan wel laat zien dat je een lokale krant bent. Je bent een lokaal medium, dus is het belangrijk dat je ook in beeld het lokale nieuws brengt.

Wat zijn de afwegingen die je maakt bij wat er op de voorpagina komt? Wat voor onderwerpen komen er bijvoorbeeld wel op, wat nooit?

Ik heb eigenlijk nooit een 'echt nooit'. We hebben op de voorpagina altijd een grote foto en daaronder een stuk, de opening probeer ik wel altijd nieuws te houden. Soms kan dat niet, zeker in de zomer is die wel iets minder nieuwsgig. Maar de voorpaginafoto, dat geldt eigenlijk altijd wel, is de mooiste foto of de meest recente foto. Een beetje afhankelijk van wat is de mooiste of de meest recente foto. Dus echt per week. Het hoeft niet altijd het belangrijkste nieuws te zijn, het kan ook gewoon een mooie foto zijn. Die zwanen hebben er ook opgestaan. Dat was misschien niet het belangrijkste nieuws deze week, maar het was wel echt een hele toffe foto. De foto is apart, daaronder staat nog een opening, een nieuwsopening. Dus dat is wel apart van elkaar. Ik probeer altijd het belangrijkste nieuws te pakken.

Wat is dan belangrijk nieuws?

Politiek, ik pak altijd een politiek onderwerp. Er is bijna altijd wel een politiek iets, of iets wat echt heel belangrijk is. Ook wel eens politienieuws, maar dat is meer een noodgreep vaak. Een tijdje geleden had ik het. Eigenlijk was het ook weer gemeentelijk gemaakt, want de burgemeester had het pand gesloten waar een heleboel wapens en drugs in was gevonden. Het is wel politienieuws, maar dat maakt het toch ook weer een soort belangrijk omdat de burgemeester eraan te pas kwam om het pand te sluiten. Had hij dat niet gedaan, dan was het misschien een berichtje geweest in een kolom ergens middenin.

Is belangrijk nieuws het nieuws dat jij vindt dat de mensen moeten weten, of waarvan je denkt dat de mensen het willen lezen?

Wat mensen graag willen lezen. Natuurlijk houd je daar wel je eigen referentiekader in, want we zitten allemaal in een bepaalde levensfase, waar een collega in zit is misschien net anders dan ik, die zal iets sneller plaatsen dan wat ik plaats. Het is nooit helemaal objectief nieuws, dat kan gewoon niet. Je zit altijd met je eigen referentiekader ergens in. Tuurlijk probeer je zoveel mogelijk onafhankelijk te zijn en je raadpleegt altijd meerdere bronnen, past hoor en wederhoor toe. Maar je kan nooit helemaal met je eigen hoofd erin zitten, of met wat jij net hebt meegemaakt. Als jij net iets belangrijks hebt meegemaakt in je leven, een groot verlies, en je krijgt een bericht over

rouwverwerking, neem je eerder het bericht over rouwverwerking mee, dan misschien mijn collega die daar niet recent mee te maken heeft gehad. Die pakt misschien een bericht over de bingo. Het is heel suf lokaal nieuws, maar je zit natuurlijk altijd met je eigen blik in.

Zou je kunnen zeggen dat landelijke media meer een agendafunctie hebben, en lokale media misschien meer plaatsen wat mensen graag willen lezen?

Ja, dat denk ik wel, dat we dat doen. Tuurlijk heb je je eigen referentiekader, dat kan ook niet anders. Je bent geen machine, zit altijd met je eigen hoofd erin en met wat je net hebt meegemaakt of hebt gezien of gedaan.

Datum interview:	14-06-2019
Interviewer:	Susan Wichgers
Geïnterviewde (naam + functie):	Marianka Peters (hoofdredacteur Goudse Post)

1. Verschil landelijk en lokaal

[U maakt het weekblad alleen?]

Ja, ik vul tien pagina's. Dat is heel veel, zestig uur per week. Maar het is leuk, ik bepaal zelf wat er in komt. Ik ben natuurlijk ZZP'er, dus ik krijg gewoon een pakket van je zoekt het maar uit daar in Gouda. En we doen het heel goed. Dat komt juist door de betrokkenheid en de lokale journalistiek die dicht bij de lezer zit. Ik was net bij een mevrouw van 91, het is heel divers hè. Die belde op want haar lift doet het al vier weken niet. En als je 91 bent, dan kom je de deur niet uit. Dan ga je verhaal halen bij de woningcorporatie, voor een reactie. Een beetje zoals Kassa, weet je wel. En zometeen heb ik weer een afspraak met een projectontwikkelaar. Dat is heel divers. En gisteravond was ik om 12 uur thuis, had ik een hoorzitting van de gemeenteraad over malafide praktijken. Dus ik maak heel wat mee, ik haal zelf de krenten uit de pap natuurlijk.

[Waarin verschilt uw werk echt van dat van een landelijk journalist?]

Nou ja, het AD is natuurlijk landelijk. En die hebben de regio het Groene Hart. Die hebben als voordeel dat ze iedere dag uitkomen. Gisteravond zat mijn collega van het AD naast me, en die zit zich dan de tandjes te tikken om het nog op tijd in de krant te hebben. Ik kan het iets rustiger aan

doen, want ik werk het gewoon rustig uit. Ik ben niet zo hijgerig dat ik alles meteen online zet. Daar heb ik me ook wel in vergist, want je zet dingen online, en anderen jatten het gewoon. Er wordt heel veel gejat. Van die internetsites enzo. Vreselijk vind ik dat. Dus dan houd ik het liever ook voor mezelf, die primeurs. En waar ik ook echt onderscheidend in ben, is dat ik overal zelf op af ga. Nooit per telefoon het liefst. Ik wil de mensen aankijken, ik wil weten wie ik voor me heb enzo. Ja, voor een reactie kan het wel, maar echt een interview. En het is allemaal lokaal, dus het moet allemaal uit Gouda komen, of in ieder geval de directe omgeving.

[Is het mogelijk om uw werk te doen als je niet in Gouda woont?]

Ik denk het niet. Nou, of je moet mensen om je heen hebben die dus betrokken zijn. Dat je freelancers hebt, of verslaggevers, die dingen in de gaten houden. Maar op afstand een krant maken dat is gewoon heel lastig. Je moet de straten weten, ik kreeg bijvoorbeeld van de gemeente een persbericht. Staat er Kleistraat, maar het is Kleiweg hè, al honderd jaar is dat de Kleiweg. Als je dat in de lokale krant zet, dan krijg je telefoontjes. En de krant bestaat volgend jaar zeventig jaar, met een lezersdichtheid van 92,1 procent.

[En dat weekblad vult u dus in uw eentje?]

Ja, ik vind dat niet zo bijzonder hoor. Maar ja, daar bouw je wel een netwerk van op hè. Ik heb veel te veel nieuws. Mensen bellen naar je, of ik word gewoon aangesproken: 'ik moet jou nog even hebben', enzo.

[Dus het nieuws komt echt op u af, eigenlijk?]

Ja. Doordat je overal bent. Maar je moet er ook wel in investeren. Dat is best wel vermoeiend, zeker als je wat ouder wordt, en dan ga je met je rug tobben. Dat is heel vervelend allemaal. Maar het is gewoon heel leuk, superleuk werk. Ik zou het niet willen missen. Ik woon midden op de markt, ben zo bij het stadhuis. Dus overal dicht bij. Als een stoeptegel scheef ligt, dan weet ik het.

[Wat zijn volgens u de belangrijkste functies van deze krant, en van lokale journalistiek in het algemeen?]

Informatie. Informatief, geen fake news, geen opgeklopte verhalen. Serieus, want je bent dan ook aanspreekbaar. Ik heb een eigen column in de krant. Die worden volgend jaar gebundeld, want de meeste mensen lezen die als eerste. En hij is echt niet altijd zo speciaal, deze week bijvoorbeeld, maar ik durf wel dingen – ik spaar nooit iemand. Maar ik scheld dus niet. Meer op het randje. En die komen volgend jaar dus in een bundel. Niet de beste of de slechtste, maar de meest besproken. De uitgesproken columns waar heel veel om te doen is geweest. Iemand is nu bezig om die allemaal over te tikken, want ik heb ze niet allemaal digitaal, omdat we zo vaak van systeem en uitgever zijn veranderd. We zijn nou drie keer verkocht. Ik ben begonnen als fotograaf bij de Rijn- en Gouwe, toen viel ik wel eens in bij Alphens Nieuwsblad en in de regio, en toen zei de leidinggevende: ik heb een mooie klus voor jou. We gaan in Gouda ook een weekblad opzetten. Er waren er al vier hè. En dit was de grootste, dat was toen Gouds Nieuwsblad. Dat waren vijf pagina's per week, ook zo'n pakket van: zoek het maar uit. Toen werd ik verkocht aan de Goudse Post, en dacht ik: nu ben ik klaar. Daar zaten drie mensen op, drie mensen maakten die krant. Maar ze wilden me er toch graag bij hebben. Twee werden toen al heel snel wegbezuinigd. Met die ander kon ik niet echt overweg, want die kwam dus niet uit Gouda, die kwam uit Rijswijk. En we hadden toen net het busincident gehad. Nou, hij schreef de gekste dingen over van de Telegraaf en alles. Dat was zo verschrikkelijk. Daar kon ik helemaal niet mee overweg, ik zeg: ik word aangesproken hier in de stad hè, en jij stapt in je auto en gaat naar

Rijswijk. Ik word aangesproken: wat hebben jullie nou geschreven? Dus toen zei de grote baas: dan haal ik hem bij je weg, dan moet je het alleen doen.

[Dat is dus ook een nadeel, dat u werkt op de plek waar u woont?]

Ja, dat is ook een nadeel. Je bent bekend, je kop staat iedere week in de krant. Ik kan geen misstap doen. Ik heb wel eens door het rode licht gefietst, nou dan krijg je achter je aan: oh, je denkt omdat je van de krant bent, dat je alles mag? Dat soort dingen. Het heeft z'n voor- en nadelen.

[Zitten er bijvoorbeeld ook mensen in de gemeenteraad die u persoonlijk kent? Maakt het dat wel eens lastig om nog kritisch te blijven?]

Ik heb heel goed contact met alle raadsleden, al heel lang. Voor de lokale televisie doe ik ook wel eens gesprekken met de burgemeester en wethouders. En dan hebben we dus verkiezingen gedaan, dus een debat, en de avond zelf. Dat is gewoon heel erg leuk. Daar heb ik heel veel geleerd, ik ben echt niet Eva Jinek, maar het was heel grappig om te doen. Een beetje amateuristisch, maar ja. Maar privé ben ik niet met ze hoor.

[Dus dat is geen moeilijk spanningsveld?]

Nee. Ze weten heus wel wat we denken. Je kan bij mij heel ver gaan maar je moet wel strikt blijven, eerlijk blijven. Ik ben ook hartstikke eerlijk, en heel direct. Dat wordt ook niet altijd in dank afgenomen, maar dat hoort er een beetje bij.

[Zou een landelijke organisatie hier even goed lokaal nieuws kunnen maken als een lokaal gewortelde krant?]

Ze kennen meestal de achtergrond niet. En daar gaan ze op mank. En daar heeft het AD ook last van. Ik loop hier al 35 jaar rond, dus ik ken de pappenheimers. Ik weet precies, ik wil niet pochen hoor, maar als er iets in de gemeenteraad wordt voorgesteld, dan denk ik: oh, dat hebben ze tien jaar geleden ook al geprobeerd, dat is ook mislukt. En dan komen ze wel naar me toe: wat was dat dan, en hoe ging dat dan? Er is bijvoorbeeld laatst zo'n raar idee gelanceerd, zo'n fietsenkelder ergens onder de grond ofzo. Dat is allang onderzocht, dat gaat dus helemaal niet in de historische binnenstad. Dat zijn dan van die ideeën die gelanceerd worden, van die proefballonnetjes, en dat werkt dus niet. Ondergrondse containers hebben ze geprobeerd, bij de kade, bij de grachten. Ik zeg: doe dat nou niet. Zijn ze toch begonnen onderzoek te doen, stortte bijna de hele kade in. Ja... Dat kan gewoon niet. En dat is dus dossierkennis die je hebt. En die hebben de raadsleden niet, want dat zijn allemaal tijdelijke banen eigenlijk. Vier jaar, hooguit acht jaar, dan zijn ze weer weg.

[En landelijke media hebben dat ook niet?]

Nee, nee. Dan moet je echt zoals de jongens in Den Haag, Xander van der Wulp enzo, die zitten wel helemaal geworteld. Ja, die kunnen dat daar wel. Maar ja als die in Gouda iets zouden verslaan, zouden ze ook tegen een muur lopen. En zelfs de ambtenaren weten niet alles. Dat kun je ze niet kwalijk nemen, want 70 procent woont niet in Gouda. Daar maak ik me ook wel eens zorgen om. Die stappen op de trein, en gaan naar Zoetermeer ofzo.

2. Identiteit van een lokale journalist

[Wat zijn nou echt de voordelen van wonen in het gebied waar je als lokale journalist werkt?]

Het heeft voor- en nadelen. Voordeel is dat je overal dichtbij zit, bovenop zit. Dat je hier kan afspreken. Nadeel is dat je nooit vrij bent. Ik ga nu één week per jaar op vakantie. Met pijn, want ik wil niks missen. Vorig jaar heb ik op vakantie nog de krant zitten maken. Was heel slecht weer hier, heel mooi weer op Mallorca. En m'n man zat helemaal verzonken in zijn boek, ik denk: nou, dan ga ik maar wat doen. Je kan tegenwoordig overal inloggen, dus heb ik artikelen uit zitten werken. Dat is een nadeel: nooit vrij. Als je een weekend vrij wil, moet je echt weg. Want ik zit constant te kijken op Twitter enzo wat er gebeurt.

[Wat zijn de belangrijkste eigenschappen of kwaliteiten die een lokale journalist moet bezitten?]

Kennis van de stad. Mensen kennen. Ik ken ook niet iedereen hoor, mensen kennen mij wel, dat vrouwtje van 91 van vanochtend bijvoorbeeld, stond ik voor de deur. Zegt ze: oh, u bestaat echt?! Zo grappig. Ze dacht dat het een nepnaam was ofzo. Ze was helemaal vereerd, heel overdreven, helemaal zenuwachtig. Ik kan me dat helemaal niet voorstellen. Maar mensen hebben dat toch.

3. Lokale producties

[Heeft u een voorbeeld van een goede lokale productie? Van uw eigen hand, of door een ander medium.]

Nou, waar ik heel trots op ben, dat is vorig jaar gebeurd: de begraafplaats hier, die heet IJsselhof. En het wordt beheerd door Yarden. Toen had Yarden bedacht, en dat stond ook in het contract met de gemeente, dat ze na tien jaar een aanvraag kunnen doen om de naam te veranderen. Nou, dat hebben ze dus gedaan, het Yardenhuis Gouwestreek. We hebben hier ook Rabobank Gouwestreek, dus het was net alsof je bij een verzekeringsbedrijf binnen kwam. Ik had een uitvaart, toen zag ik die letters op een mooie historische muur staan, en dacht ik: jeetje wat raar. Even kijken wat ik daarmee moet. Dus ik was begonnen met een column, en ik had een beetje rondgevraagd. Plots belt er een man op, huilend: mijn vrouw ligt op IJsselhof, daar ga ik iedere week naartoe, maar straks ben ik er ook niet meer en lig ik op Yardenhuis. Zijn we nog niet bij elkaar. Ik dacht: dit is het. Het is allemaal emotie, dat ik denk: daar moet ik wat mee. Ik heb er een paar columns over geschreven, en door een paar politici werd dat weggevaagd als flauwekul. Zevenduizend reacties heb ik erop gekregen. Op Twitter, Facebook, telefoontjes, noem maar op. Niet belangrijk? Je mocht willen dat je zoveel voorkeursstemmen had, weet je wel. Uiteindelijk werd Yarden zelf ook helemaal overspoeld en de wethouder deed er niks aan. Die zei: we hebben het goedgekeurd. Toen ging SGP vragen stellen, nou, daar red je dus niks mee. Uiteindelijk werd Yarden ook gek van telefoontjes van boze mensen, die hebben het weer teruggedraaid naar de oude letters die er stonden. Dat vind ik een succesje, en daarmee ben ik ook bij Nieuwsuur gekomen. Dat is de kracht van lokale journalistiek. Nou ja, de lezers hebben het gedaan, die hebben massaal gereageerd.

[Maar dat maakt het dus zo goed, omdat het echt een verandering teweegbracht?]

Ja, dan staat Nieuwsuur ineens op de stoep. Ik dacht: wat is dit nou? Echt geweldig.

[U bent eigenlijk fotograaf. Fotografeert u dus ook zelf voor de Goudse Post?]

Ja.

[Wat maakt een foto bij uitstek geschikt voor een lokaal blad?]

Nou ja, dat is de basis eigenlijk: wie, wat, waar, waarom, en hoe. In een foto moet dat eigenlijk allemaal zitten. Van te voren maak ik dan een planning, dus ik weet al wel de foto. Die op de

voorpagina moet altijd een beetje knallen. En ik wil altijd unieke foto's hebben, dus daarom doe ik het altijd zelf. Of soms aangeleverde foto's hoor, van scholen, maar nooit als die ook naar een andere krant zijn gegaan. En dat weet men.

[Is het bijvoorbeeld nog belangrijk dat er iets herkenbaars op staat? Dat mensen meteen zien: dat is in Gouda?]

Nee, hoeft niet hoor. Ik ben nogal van de close-ups, dus ik pak graag een detail eruit. Het is maar net waar het over gaat. Gaat het over de Kaasmarkt, ja, dan moet je wel de Kaasmarkt hebben natuurlijk. Maar nee, het moet wel bij het onderwerp passen. En interviews doe ik alleen maar exclusief. Heel arrogant als ik dat zo zeg, maar ik kan niet overal achteraan lopen. Vijf, zes interviews in de week vind ik zat. En ik wil ook niet als derde wiel aan de wagen hangen. Dat het AD ook een interview heeft. Dan denk ik: nou, stuur zelf maar een stuk in, en een foto, en dan komt het ook wel goed. Dan willen ze dat ik overal voor kom, dat gaat niet. En mensen inhuren, dat kost geld, en dat moet ik allemaal zelf betalen.

[Werkt u met vrijwilligers?]

Nee, nou ja, er wordt wel aangeleverd natuurlijk, door scholen ofzo. Dan zeg ik: maak zelf maar een stukje. Dan is het vaak heel krom Nederlands, maar daar maak ik wel wat van. Maar dat noem ik niet echt vrijwilligers. Dat is ook in hun belang.

[Hoe bepaalt u wat er op de voorpagina komt?]

Actueel nieuws. Zoals die autobranden waar we mee te maken hebben. Maar soms heb ik gewoon een hele mooie, van het weekend hebben we bijvoorbeeld Havendagen, en dan ben ik van plan om over de hele breedte een foto te doen. Het is dus afhankelijk van het onderwerp. En dan zit je nog met advertenties.

[En wat zijn dan de afwegingen? Het moet dus actueel zijn?]

Ja, voorpagina moet knallen. Je moet gelijk denken: hé, wat is dat. En dit [de autobranden, red.] is natuurlijk heel oud nieuws, dat heeft al in het AD gestaan een paar dagen ervoor. Maar ja, niet iedereen leest het AD. En op pagina drie, daar staat mijn column. Daar wil ook iedereen op adverteren, is een gewilde pagina. Altijd het meest actuele nieuws en ook exclusief. Hoe exclusiever, als ik merk dat er geen collega's rondlopen, dan pak ik het groot aan. Dus hier [wijst naar pagina drie, red.] was ook niemand bij. [Bladert verder, red.] Dit zijn de gemeentepagina's altijd. Nou, dit is de huldiging van de waterpolodames. Een collega-fotograaf die voor de gemeente werkt, die zorgt altijd dat ik dan een andere foto heb. Anders krijg je twee keer dezelfde foto in de krant. Juffrouw Jannie, van Heel Holland Bakt was hier op bezoek, nou ja, dat vinden mensen leuk. Hier is nog een keer de waterpolodames, maar een andere foto. Er was heel veel sport deze week. En we hebben hier in de stad bijvoorbeeld ook een *wall of fame*. Nou, dat komt ook van een column af. Ik dacht een paar maanden geleden: in 2016 was het laatste bordje erbij gehangen. Dat was dus al drie jaar niet bijgehouden. Daar heb ik een column over geschreven, en de wethouder bedankte me nog even daarvoor: dat zetje had hij net nodig.

[Eigenlijk heeft u dus ook een soort politieke functie?]

Ja, als ik mezelf zo hoor praten eigenlijk wel ja. Alleen ik sta er nooit bij stil. Dan zeggen mensen wel eens: je moet daar eens over schrijven. Dan denk ik: doe het lekker zelf. Mijn column is mijn mening en stuur maar een ingezonden brief. Met tips kan ik wel wat, dat ik ergens eens moet kijken. De ene keer is het een artikel, de andere keer een column. Maar meestal is dat een hersenspinsel.

[Nog even terug naar die voorpagina: weet u dan van te voren al wat het grote nieuws gaat worden? Of komt dat gedurende de week?]

We hebben iedere week college-overleg, dus collegebesluiten worden besproken. En dan heb ik al een beetje een idee. Maar ja, als er iets actueels voorbij komt, moord en doodslag, dan gooi ik het helemaal om.

[Moord en doodslag zegt u, dat is dus het grote nieuws?]

Als iemand vermoord is ofzo, ja. Dan haalt dat de voorpagina. Het gaat niet over een braderie. Er is zaterdag braderie, nou, dat gaat dus niet op de voorpagina. Echt actueel, hard nieuws. En eigenlijk is een huis-aan-huisblad daar niet voor, formeel, maar de Goudse Post heeft een status aparte. Omdat het AD maar vierduizend abonnees heeft hier in Gouda, dat is heel weinig. En ik kom in vijftigduizend brievenbussen, ja, dat is anders.

[Zijn er meer huis-aan-huisbladen?]

Nee, die zijn allemaal weg. Ja, nog een internetkrant. Die komt één keer per maand uit in een folderpakket. Nou, dat kun je geen krant noemen. Die hebben wel subsidie gekregen voor onderzoeksjournalistiek.

[Vind u het jammer dat u dat niet kan aanvragen? Want dan zou u bijvoorbeeld wel een keer iemand kunnen inhuren.]

Ja, onderzoeksjournalistiek vind ik heel erg leuk, maar daar heb ik veel te weinig tijd voor. Dat moet dan tussen de bedrijven door.

[Heeft u wel eens het idee dat u dingen moet laten schieten omdat er te weinig tijd voor is?]

Ja, soms wel. Maar dat zijn dan ook onderwerpen die een weekje uitgesteld kunnen worden. Een interview over iets, als het niet tijdsgebonden is kan het best een weekje of twee weken wachten. Dat vinden mensen niet leuk, maar actueel nieuws gaat voor. Dus het is altijd afwegen, altijd passen en meten. Ik heb maar tien pagina's. Maar ik kan wel twee kranten vullen. En ik wil ook mijn eigen interviews erin hebben, en zeker de onderwerpen die een ander dus niet heeft. We hebben hier nog een digitale krant, die schrijft alles over, dat is heel irritant. Die was gisteravond ook bij de raad, ik vraag: waarom kom je hier, je schrijft toch altijd alles over? Dat vindt ie niet leuk, maar ja. We hebben volgende week de Samenloop voor Hoop, van KWF, een heel weekend. Een oud-gemeenteraadslid die heeft mij overgehaald om daarover te schrijven een half jaar geleden. Ik zei weet je wat, ik word mediapartner, met gesloten beurs maar wel met prioriteit, exclusiviteit. Dus daar heb ik bijna wekelijks over geschreven, daar weer een loop op scholen, daar weer een actie. Dan zijn die anderen gepikeerd: die krijgen geen informatie. Maar ja, ik steek wel mijn nek uit. En dat is met meerdere dingen zo, dat ik in een organisatie zit, van Gouda 750 jaar over 3 jaar, een hele grote happening. Daar hebben ze me gevraagd voor communicatie. Ja, dat zorgt ook dat ik de eerste nieuwsdingen heb. Dan kunnen die anderen niet gaan huilen, moet je ook maar vrijwilliger worden, zeg ik dan.

[Als er iets misgaat binnen zo'n organisatie, bent u ook de eerste die het weet. Levert dat soort dingen wel eens moeilijkheden op?]

Ik heb het één keer gehad, met onze vorige burgemeester. Die moest toen eigenlijk weg. Maar daar ben ik heel goed bevriend mee. We hadden een Ghana-project, en hij had een huis laten bouwen daar. Ik zei nog: doe dat nou niet, communiceer dat nou juist. Nou, dat liep dus fout, er kwam een verkiezing met een nieuwe politieke partij. En die ging dat aan de kaak stellen. En er was niets

gebeurd, geen gegraai, niks. Hij had gewoon de schijn tegen, en hij moest weg. Maar dat was een lastig parket natuurlijk, ik was daar een kinderziekenhuis aan het bouwen met sponsorgeld. Heel lang verhaal weer. De VNG vereniging, die had aan gemeentes gevraagd om een samenwerkingsplan op te zetten met een stad of een land in Afrika, op bestuurlijk niveau. En dat werd El Mina, in Ghana. Omdat dat een Nederlandse kolonie is geweest. Onze vorige burgemeester was nogal reislustig, dat kwam er ook nog bij. Dus dat convenant werd gesloten. Hier vandaan gingen ambtenaren daar naartoe, en daar vandaan kwamen ze hierheen. Het afvalprobleem, plastic afval met name, werd dan het eerste aangepakt. Dan werd er een persconferentie belegd, grote verhalen enzo, en ik dacht: wat zit ik hier eigenlijk te doen? Mooie verhalen aan te horen. En dat zag de burgemeester: wat zit je nou raar te kijken? Ja, ik had er niks mee. Ik ben er nooit geweest, ik heb geen idee, je kan me alles wijsmaken. Hij zei nou, dan moet je een keer mee. Toen ze er daarna met alle fractievoorzitters naar toe gingen, mocht ik ook mee. Ik wilde het wel zelf betalen, dat was ook de bedoeling. Als het me niks zint, schrijf ik het op. De burgemeester zei: ja, is goed.

[Dus om een soort onafhankelijkheid te waarborgen?]

Ja. Dat vond hij goed. Na twee dagen dacht ik: waar ben ik nou beland? Ik zag kinderen helemaal niet zoals je dat op televisie ziet met vliegen enzo, echt helemaal niet. De kinderen, ze hebben niks, ze waren met steentjes aan het spelen, maar zo blij. En ik dacht: wat is dit nou? Een hele andere wereld. Toen vertelde de burgemeester dus dat hij daar een stuk grond had gekocht. Een huis ging bouwen, twintigduizend euro, het ging nergens over, maar goed. Omdat hij na zijn pensioen daar nog wat wilde blijven doen. Hij wilde ook twee logeerkamers, voor iedereen die daar wat zou gaan doen. Inmiddels was de ambulancedienst actief, de brandweer, en de afvalverwerker. Er was een plasticfabriek gebouwd. En ik wilde ook wat doen, dan pak ik wel de zorg. Ik heb niks met zorg, maar vond het wel mooi om wat te doen, dus helemaal onafhankelijk. Dus in vier jaar tijd ben ik wel dertien keer geweest om het project te bekijken, en iedere keer had je natuurlijk weer voer voor de krant, weer een mooie pagina. En dat huis dat kwam er dus, maar toen kwamen er verkiezingen met die nieuwe politieke partij, en dat verhaal met Fred Leers speelde toen ook net, die moest ook weg vanwege een huis. En deze ging ook. Dus dat was heel vervelend. En toen lag mijn project ook gelijk stil, niemand die meer geld wilde geven. Alles droogde op. We hebben het toch nog af kunnen bouwen met anderhalf jaar vertraging. Dus ik trek een lange neus nu, maar het was heel vervelend.

[Heeft u daar wel over geschreven ook? Vond u het moeilijk om vanuit een neutraal perspectief te schrijven?]

Ja, ik heb hem wel verdedigd hoor, ik steek echt mijn hand in het vuur voor hem. Nou ja, daar neemt de oppositie natuurlijk geen genoegen mee: ja, dat zijn vriendjes. Er werd zelfs een nepaccount van mij gemaakt op Twitter. De gekste dingen. Dat gaat heel erg ver.

[Dus mensen hadden daar wel moeite mee, met die vriendschap?]

Ja, de politiek hè, de nieuwe politiek. Echt bevriend dat wisten ze niet, maar intimi wel. Over het algemeen deden we altijd heel afstandelijk tegen elkaar. En nu is hij met pensioen, en woont hij nog steeds in Gouda, dus kunnen we heerlijk bomen over dingen. Ik heb hem wel uit de wind gehouden, dat wel. Maar ik heb nooit voordeel gehad van hem. Hij heeft me nooit dingen toegespeeld. Dat vond ik wel eens frustrerend: ik houd jou uit de wind, dan moet je mij ook een primeur geven, maar dat deed hij niet. Nee wat dat betreft was hij heel strikt. En je wordt in de gaten gehouden. Ik woonde aan de Singel, en hij woonde aan de overkant, en aan de andere kant woonde een gemeenteraadslid. En die zag precies wanneer ik daar naar binnen ging. Echt vreselijk, dat ging hij natuurlijk Twitteren.

[Is dat iets waar je als lokaal journalist voor moet waken? Dat mensen je als objectief blijven zien?]

Men is altijd op zoek naar om fouten bij je te ontdekken. Niemand weet ook wat ik stem, mijn beste vriend de burgemeester, die weet dat echt niet. En zijn nieuwe vrouw vindt het heel frustrerend dat ik dat niet wil zeggen, maar hij begrijpt dat wel. Laat ze maar gissen. De ene keer ben ik PvdA, dan weer VVD, van alles wat. Iedereen heeft wel iets wat hem aanstaat. En soms doe ik het ook een beetje om onrust te zaaien. Van: hoe kan ze daar nou voor zijn? Iets van Partij voor de Dieren ofzo. Je moet altijd wel uitkijken, altijd op je hoede zijn.

[Waarvoor uitkijken?]

Voor als je een primeur gegund wordt, dan zeggen mensen: zie je wel, ze krijgt weer een primeur van die of die. Als dat twee of drie keer dezelfde partij is, dan gaat dat opvallen. Dan moet je eens iets van een andere partij. Dat wordt heel erg in de gaten gehouden, dat is best lastig hoor. Als ik met een collega-adverteerder zit te praten, dan denken ze dat ik vreemd ga. Zo ver kan het gaan.

[Dat is dus wel een groot nadeel ook van lokale journalistiek, dat dat allemaal wordt gezien?]

Ja, ik merk bijvoorbeeld als mensen zeggen dat het AD nog belde, en ik vraag wie ze dan gesproken hebben, dat ze dat niet weten. Bij mij weten ze natuurlijk altijd wie ze aan de lijn hebben. Dat is het verschil.

[Heeft u zelf nog iets, waar ik niet naar heb gevraagd, wat wel belangrijk is?]

Nou, wat ik belangrijk vind is je eigen identiteit geven aan een krant. Dat probeer ik echt gewoon, ja, heel divers. Je moet altijd op de stoel van de lezer zitten. Ik heb heel weinig met dat zweverige gedoe, met yoga enzo. Mensen zweren erbij, mindfulness enzo. Houd ik niet van, maar dat is mijn mening. Dat vind ik ook heel moeilijk om over te schrijven, maar het hoort er toch bij. Er is toch een groep mensen die dat wel interessant vindt. Is er zo'n klankschalencursus, dan ga ik daar een avond zitten, en dat vind ik verschrikkelijk. Maar ik doe het wel. Met alle doelgroepen moet je wat hebben. Je kan niet eenzijdig berichten, je moet over alles schrijven. Dat is lastig.

[En ervaart u dan ook wel eens dat u letterlijk tegen het nieuws aan loopt?]

Ja. Bram Versteeg, dat is de oud-hoofdredacteur van het AD, allang overleden, die zei: het nieuws ligt op straat. En dat is zo. Ik kom altijd wel wat tegen, of ergens wordt gebouwd ofzo, of je ziet dingen als overlast. Er is altijd wel wat. Bijvoorbeeld bij de Museumhaven, zit een restaurantje, die hebben het terras mogen uitbreiden op het grasveld, maar daar worden ook honden uitgelaten. Opruimplicht, maar niemand doet dat natuurlijk. En die man moet iedere dag voor zijn terras open is eerst een half uur hondenpoep opruimen. Dat soort dingen zie je dan, ik heb zelf ook een hond. Daar zit een verhaal in, dan kan hij zijn ei kwijt, zijn gal spuien. En dat werkt wel, mensen durven het niet meer te laten liggen en gaan het heel braaf opruimen. Dus dat is een voordeel. Het nieuws ligt op straat.

Datum interview:	02-07-2019
Interviewer:	Susan Wichgers
Geïnterviewde (naam + functie):	Iris Olsthoorn (Community Manager Indebuurt Delft)

1. Verschil landelijk en lokaal

Met hoeveel mensen zitten jullie bij Indebuurt?

In Delft zitten we met twee mensen, commercieel redacteur en een community manager, ik ben de community manager. In de andere steden zitten ze soms met drie mensen, bijvoorbeeld in Rotterdam en Utrecht, de grotere steden. Daar is dat wel nodig.

En je schrijft zelf ook?

Ja. Ja, ik noem mezelf wel journalist, maar het is wel een hele andere baan dan krantenjournalisten. Want journalisten schrijven vaak gewoon een stuk, leveren het in, hebben er geen feedback op. Tenminste, ze horen misschien nog wel wat terug, maar het komt in de krant en daar is het mee gedaan. Wij verzinnen zelf de verhalen, werken ze zelf uit, maken zelf foto's of de video's, zetten het zelf op het CMS, op de site en publiceren het zelf. We zorgen dat het verspreid wordt op social media, dus dat doen we eigenlijk allemaal in één. Plus ik houd ook nog de reacties bij op Facebook en reageer weer terug naar mensen. Als ze nog een vraag of opmerking hebben reageer ik daar ook op. Dus vandaar dat het community manager heet, omdat je eigenlijk vanaf het beginproduct tot helemaal het eind behandel je het.

Behalve dat het dus sowieso anders is dan een krant, waarin verschilt jouw werk van dat van een landelijk journalist?

Ik denk dat lokale journalistiek heel lang een beetje het ondergeschoven kindje is geweest. Dat komt denk ik voornamelijk omdat de huis-aan-huiskranten heel duur zijn om te maken dus daar moeten veel advertenties in, daardoor wordt de kwaliteit van de krant weer iets minder, er wordt natuurlijk overal bezuinigd, dus er zijn nog maar twee mensen ofzo om de krant te maken. Dus de huis-aan-huis heeft niet een hele goede naam, denk ik. Plus de doelgroep is vrij oud. Wat bij Indebuurt heel erg opvalt is dat onze doelgroep denk ik tussen de 25 en 35 jaar is, de rest hebben we ook hoor, van tieners tot tachtigjarigen, maar het is een redelijk jonge doelgroep. En ik denk juist dat het heel belangrijk is om de lokale journalistiek te blijven houden. Want je ziet echt dat wij dingen kunnen brengen die mensen echt... We doen ook heel vaak servicegerichte artikelen. Het moet mensen echt helpen om de stad misschien anders te zien, om dingen te ontdekken, om ze op pad te sturen naar een nieuwe winkel of evenement of weet ik veel, gewoon om het levendig te houden. En te laten zien tegelijkertijd wie er allemaal in zo'n stad wonen en leven en ondernemen. En ik denk juist voor

Delft, dat is een stad met heel veel lokale ondernemers, dat het belangrijk is om die te laten zien. En dat kan bij ons. En een landelijke krant, ik bedoel, ik vind het ook niet interessant om te lezen over een koffieboer in Woerden. Maar hier, in de stad, is dat natuurlijk wel heel interessant. Je kan ook veel meer doen op wijkniveau bijvoorbeeld.

En hoe doen jullie dat dan? Op wijkniveau?

Ik heb bijvoorbeeld vorige week een stukje geschreven over waar de nieuwe ondergrondse containers in Tanthof komen, Tanthof is dan een wijk van Delft. Ja, dat is voor de rest van de mensen niet interessant en die zullen het ook niet lezen, maar toch breng ik het. Omdat ik weet dat het voor de mensen die in Tanthof wonen wel relevant is.

Dat is dan ook een soort servicebericht?

Ja, eigenlijk wel. Serviceberichten zijn een beetje breed hoor, maar we doen ook wel eens, dat is niet echt journalistiek hoor, maar als er een evenement is maken we ook vaak een bericht met '5 dingen die je moet weten over festival x', dit kost het, daar koop je je kaartje, dit zijn de huisregels, dit is de plattegrond. Eigenlijk allemaal dingen die misschien dat evenement zelf ook doet, alleen gooien wij er dan nog wat dingetjes bij, van: dit zijn onze tips voor de beste plekken om te gaan staan ofzo tijdens het Varend Corso. Dat zou een organisatie natuurlijk zelf nooit doen, omdat zij willen over het hele evenement hebben en niet per se op specifieke dingen. Terwijl mensen daar wel heel erg mee geholpen zijn.

Wat denk je dat de belangrijkste functies zijn van wat jullie doen, van lokale journalistiek?

Mensen informeren, maar dat is natuurlijk heel breed. Dat geldt ook voor landelijke journalistiek.

Dat informeren, daar wil je misschien ook iets mee bereiken. Wat is het idee ervan?

Ik denk dat wij schrijven al vanaf het begin af aan veel over bijvoorbeeld nieuwe zaakjes. En je merkt dan toch heel erg dat die ondernemers naar je terugkomen, zeggen: superleuk, ik heb heel veel reacties gehad van mensen die het hebben gelezen en dan denken superleuk ik moet er naartoe. Dus het klinkt misschien een beetje vergezocht, maar je houdt ook wel een beetje de economie draaiende, of het leven draaiende, in Delft. Ik denk dat dat ook wel een soort rol is. En ik denk ook wel dat een groot deel bestaat uit een betere of makkelijker begrijpbare blik te geven op een stad dan dat een orgaan als de gemeente bijvoorbeeld doet. Want zij praten natuurlijk heel erg in beleidstaal, mensen snappen dat niet. En dat is ook heel logisch. Mensen gaan ook niet zelf in de archieven zoeken naar wetsvoorstel voor dat en dat, het voorstel voor of we hier de stoep om gaan

gooien of niet. Maar het is wel belangrijk voor mensen, want het gebeurt in hun leefomgeving. En wij proberen dat wel op een laagdrempelige en begrijpelijke manier aan mensen door te geven eigenlijk.

Doen jullie nog iets behalve dat informeren?

Ja. We doen ook wel veel lijstjes met, meer grappige lijstjes, met hier kan je sushi eten ofzo. Meer uittips-achtige dingen. Dit kan je gaan doen dit weekend, hier scoor je goede aanbiedingen. Is natuurlijk allemaal wel een beetje te herleiden op dat informeren, maar we hebben bijvoorbeeld ook een best succesvolle rubriek Delftse Mysteries. Dan lossen we elke keer iets op, van waarom staat die kerk scheef, of waarom liggen er gouden straatstenen in die ene straat, van alles. We doen ook veel met geschiedenis enzo. Dat is natuurlijk in een zin ook wel informeren, maar meer op de lange termijn ofzo, meer gewoon je stad leren kennen. We merken dat dat heel goed werkt, omdat mensen de stad dan beter leren kennen. En ook al wonen ze er al veertig jaar, dan zeggen ze alsnog: ik wist het niet, dat dat zo zat. Ik denk dat het ook wel een beetje mensen verliefd laat worden op hun stad.

Dus ook community building?

Ja, een soort waardering ofzo, voor wat er hier allemaal is. Natuurlijk zijn we kritisch, als het moet, maar ons uitgangspunt is wel gewoon: Delft is leuk, en dat willen we laten zien.

Een soort trots? Dat mag misschien wat meer bij lokale journalistiek dan bij landelijke journalistiek?

Ik denk het wel, ja.

Denk je dat een landelijke nieuwsorganisatie hier even goed nieuws kan maken als jullie?

Nee, dat denk ik niet. Omdat wij staan heel dicht bij de mensen waar we over schrijven. Niet alleen in een manier van waarop we schrijven, maar ook: mijn collega bijvoorbeeld die is commercieel redacteur, die heeft klanten dat zijn lokale ondernemers. Daar schrijft zij een soort branded content voor. Maar tegelijkertijd hoort zij superveel nieuws van die mensen. Als er iets gebeurt aan het einde van de straat, dan weet de hele straat van ondernemers het natuurlijk. Voor ons is dat een heel kort lijntje. Zij komen vaak zelfs nog naar ons toe. We krijgen dagelijks superveel mailtjes met tips enzo, en omdat ik hier zelf ook ben opgegroeid, weet je toch iets meer van de dieper liggende structuren ook. Wie wie kent, wie waar belang in heeft. Ik denk dat als je als journalist uit Amsterdam hier komt, dat je het dan wel een heel stuk moeilijker hebt. En je weet ook niet, je voelt ook niet wat mensen belangrijk vinden. Want daar gaat het denk ik vaak mis bij mijn collega's van het AD bijvoorbeeld, die doen het supergoed hoor, voor hun doelgroep is het helemaal prima wat ze doen. Maar zodra er bijvoorbeeld een beleidsstuk van de gemeente vrijkomt, dan pikken ze daaruit: die van die partij

vindt dat, die van die partij vindt dat, en die van dat orgaan is het er niet mee eens. Wat vindt Jan op de straat? Dat weten ze niet. Maar wij weten juist wel: wat speelt er, wat vinden de bewoners belangrijk. Niet wat vindt dat kleine groepje van 1% wat daar aan de top alles een beetje zit te regelen. Dat vinden wij niet belangrijk. Wij willen weten wat het voor ons betekent.

2. Identiteit van een lokale journalist

Dat is dus ook een voordeel, van dat je hier woont en een soort geworteld bent?

Ja, binnen Indebuurt proberen ze altijd wel te zoeken naar mensen die in ieder geval minimaal een aantal jaar in een stad wonen. Dat is wel een soort vereiste van als je ergens wil gaan werken. En dan het liefst gewoon iemand die ook weet hoe het op de middelbare scholen zit, en die ook weet hoe het er vroeger aan toeging in die uitgaansstraat, en dat soort dingen. Je bent zelf eigenlijk je collectieve geheugen. Ik bedoel, ik weet ook niet alles, ik ben natuurlijk relatief jong, dus ik weet niet wat de veertigers weten. Maar het is wel makkelijker dan iemand die hier komt en niet weet dat die ene straat die er nu heel gezellig uit ziet vroeger echt de Gazastrook werd genoemd bijvoorbeeld. Dat soort dingetjes. Dat is denk ik wel belangrijk, voor lokale journalistiek.

Zitten er nog meer voordelen aan, dat je werkt in je eigen leefomgeving?

Ja, je bent overal snel bij. Ik heb nooit problemen om het nummer van iemand te zoeken bijvoorbeeld, als ik iets wil weten van de surfclub ofzo. Dan weet ik wel weer iemand die iemand van de surfclub kent, en dan kan ik zo op die manier makkelijk ergens binnenkomen. En mensen zoeken je zelf ook heel snel op. Dat is ook wel heel voordelig. Ze weten dat wij er zitten, en ze sturen of een mailtje of ik word een keertje aangesproken, of ik ben op een feestje en iemand zegt: heb je trouwens daar wel eens over nagedacht? Het is wel een beetje een scheidingslijn, tussen... Je bent natuurlijk wel onafhankelijk, je blijft een onafhankelijke journalist. Maar tegelijkertijd willen we onszelf wel heel erg een gezicht geven in de stad. En we hebben best wel strenge regels over wat mag er bijvoorbeeld commercieel gebracht worden en wat niet. Daar heb je wel een beetje een kompas voor nodig. Maar ik denk dat dat wel goed gaat.

Dus het is ook een beetje verweven met je persoonlijke leven?

Ja. Ik heb nog niet dat ik dagelijks op straat word aangesproken hoor, gelukkig, dat hoeft van mij ook helemaal niet. Maar mensen weten me wel te vinden.

Zitten er ook nadelen aan?

Nou, veel mensen willen wel iets van je. Als je mensen kent die een belang hebben bij een stukje op de site, dan proberen ze het altijd. Je moet wel sterk in je schoenen staan en goed zelf nadenken: heeft het waarde, of doe ik het alleen omdat iemand er beter van wordt? Of vind ik het echt zelf leuk, iets wat mensen moeten weten?

Als je dan iemand goed kent, is het misschien lastig om nee te zeggen?

Ik kan het me voorstellen, dat sommige mensen dat hebben. Ik heb daar zelf echt geen problemen mee. Ik ben best wel streng daarin, en als ik het niet weet, meestal schuif ik het altijd af. Ik zeg meestal altijd gelijk nee. Maar als ik er toch over twijfel of het misschien iets leuks is voor een stukje, dan vraag ik het gewoon aan mijn collega. Die komt zelf uit een hele andere setting, die heeft heel andere vrienden, vriendinnen, kennissen. Dan zeg ik tegen haar: dit is aan de hand, wat vind jij? Vind je dit een onderwerp, of zeg je nee? En als zij dan zegt ja, vaak pakt zij het dan zelf ook nog op, want ik heb geen zin om mijn beste vriendin te gaan zitten interviewen zeg maar, dus dat is op zich wel een goede verdeling. En andersom gebeurt dat ook. Als zij iets van een ondernemer hoort die ze heel erg mag, en die vraagt iets extra's ofzo voor een stukje, dan zegt ze altijd: ik geef het door aan mijn collega, want zij beslist.

Dus jullie controleren elkaar?

Ja, ik denk dat dat ook wel belangrijk is.

En als je kritisch op iets moet zijn, is dat dan wel eens lastig als je mensen kent?

Nou, op zich zijn wij niet een heel hard streng medium, maar als we ergens kritisch op moeten zijn dan... Ik heb nog nooit echt meegemaakt dat er iets heel ergs gebeurde bijvoorbeeld en dat ik daar mensen van kende ofzo, dat ik dan iets moest schrijven. Of dat een ondernemer een ontzettende grote fout maakt en dat we daarover schrijven. Het is nog niet heel dichtbij gekomen, maar ik denk sowieso dat wij al heel erg alle kanten bekijken. Dus ook, ik kan een voorbeeld uit de praktijk geven: we hebben een recreatieplas, in Delft. Daar heeft echt zes jaar achter elkaar op warme dagen, dan was het drie dagen warm en zat er blauwalg in dus dan kon je er niet meer in zwemmen. Er is een man die ik ken, die heeft daar een surfclub, en die verhuurt supboards. Nou ja, hij heeft mij op een gegeven moment opgebeld, en hij zei tegen mij: ik ben vandaag geïnterviewd door TV West en ze hebben echt een vreselijk stuk geschreven wat helemaal niet klopt en feitelijk onjuist is en het gaat nu juist heel goed met dat water. Maar wij hebben in het verleden ook wel eens geschreven: er is nu blauwalg dus je kan er niet zwemmen. Dat is gewoon zo. En dan probeert hij eigenlijk te zorgen dat ik nu ga schrijven dat het allemaal goed is. Wat ik dan doe, ik zeg dan: luister, ik kan nu schrijven 'het is allemaal goed', maar ik ga er ook bij zetten dat het voorgaande jaren niet goed was. Het is voor mij

gewoon feitelijk, het moet de waarheid zijn. Ik ga het niet mooier maken dan het is. Tuurlijk ga ik dan eindigen met: weet je wat, anders gaan we toch niet zwemmen, maar eet een ijsje op het strand, weet ik veel. Maar ik ga er niet omheen draaien. Het is heel belangrijk dat je dat niet doet, en dat je beide kanten van het verhaal laat zien. Want dat mis ik ook vaak in de lokale journalistiek, dat ze één iemand aan het woord laten, en geen wederhoor plegen zeg maar, dat vind ik ook altijd lastig.

Verder zitten er geen nadelen aan dat je werkt in je leefomgeving?

Nou, vast wel. Je zit natuurlijk wel in een bepaalde bubbel. Af en toe dan moet mijn collega wel eens zeggen: in die wijk gebeurt ook veel, ga even een rondje fietsen daar dan, en kijk wat daar gebeurt. Andersom is dat ook zo, zij woont aan de andere kant van Delft, zij weet niet wat er in de binnenstad gebeurt. Dus we moeten elkaar daar wel op wijzen. Maar zolang je je daar bewust van bent... En Delft is ook niet zo heel groot, dat scheelt ook wel. Ik kan me voorstellen dat je dat in Utrecht wel hebt. Maar daar richten ze zich meer op de binnenstad en minder op de buitenwijken qua nieuws. Maar Delft is klein genoeg om alles te kennen, of in ieder geval alles goed genoeg te kennen.

Ga je dat dan ook echt doen, zo'n rondje fietsen?

Ja hoor, ja.

En wat zie je dan bijvoorbeeld?

Nou, ik probeer ook altijd goed te kijken naar interviews bijvoorbeeld. Ik heb een rubriek Delftenaar van de week, probeer ik toch ook altijd wel om niet alleen mensen uit de binnenstad maar ook in Buitenhof en die wijken, zodat ik in ieder geval ook een reden heb om daar naartoe te fietsen, en dan zie ik: oh ja, dit koffietentje zit er al een half jaar, maar ik ben er nog nooit langs geweest, of dat soort dingen. Of oh, hier is de weg opgebroken, of hier zijn ze opeens heel hard aan het klussen, of er staat hier een bord, blijkbaar komt hier een nieuwe flat, wist ik nog niet. Allemaal dat soort dingen. Maar het geldt ook andersom: als je elke dag hier langs fietst, zie je op een gegeven moment ook niet meer wat er verandert. Terwijl als mijn collega in de binnenstad een rondje maakt, dan is het van: oh, daar is trouwens iets aan de hand, en daar zag ik iets anders. Dus het werkt een beetje twee kanten op.

Dus het is soms moeilijk omdat het zo normaal is dat je het bijna niet meer ziet?

Ja, en daar moet je wel bewust van zijn. Het is op zich een nadeel, maar als je er bewust van bent hoeft het niet in je tegendeel te werken.

Is het denkbaar dat er bij jullie iemand komt werken die niet in Delft woont?

Het is gebeurd. In het begin toen Indebuurt net bestond, toen werkte mijn collega er, die woonde net een jaartje in Delft, en nog iemand anders, die woonde helemaal niet in Delft. Het kan, maar dan moet je wel echt ontzettend goed aan je netwerk werken. Dan ben je heel veel tijd kwijt aan het praten met mensen zonder er een artikel uit te halen denk ik. Gewoon puur om te laten zien dat jij er bent en om zelf de stad te leren kennen.

Waarom is dat netwerk belangrijk?

Omdat je daar heel veel nieuws uit haalt, en heel veel diepere structuren die je misschien niet ziet als je gewoon ziet: oh, er is weer iets gebeurd in die straat. Dat kan je dan als één evenement zien, maar eigenlijk is er al tien jaar rotzooi in die straat. Dan weet je dat niet, als je niet met mensen praat. Of je kan onwijs de archieven in gaan duiken, maar daar heb je ook geen tijd voor waarschijnlijk.

En bij Indebuurt is dat dus ook een vereiste om te komen werken?

Het gebeurt wel hoor, dat er mensen zijn die bijvoorbeeld net in een stad komen wonen en dan aan het werk gaan. Maar dat ligt denk ik ook aan de collega die er zit. Als er een collega zit die wel heel erg geworteld is, kan dat misschien meer dan als je twee mensen hebt die allebei net een paar maandjes ergens wonen.

Wat zijn belangrijke eigenschappen of kwaliteiten die een lokale journalist moet bezitten?

Goed moreel kompas, omdat je dus toch veel te maken krijgt met mensen die iets van je willen. En je dus altijd wel goed moet nadenken of het het waard is of niet, of het echt leuk is of niet. En ik denk dat je ook heel erg moet kunnen kijken vanuit de bewoner. Dus niet de raadsvergaderingen, niet de raadsleden, niet alle hoge piefen die iets over iets zeggen, of misschien die ene buurtbewoner die op elk plan van de gemeente bezwaar aantekent en elke keer de krant haalt. Want die hebben we ook. Daar besteden wij geen aandacht aan. Want op die ene vrouw, zijn er nog vijfduizend andere mensen in die wijk die misschien wél het voordeel zien van die nieuwe supermarkt die daar dan zou komen. Dus ik denk dat je ook heel goed naar het complete plaatje moet kunnen kijken. En dus wat belangrijk is voor het grootste deel van de mensen, of waar de voordelen en de nadelen liggen.

Zou je dan kunnen zeggen dat jullie een soort spreekbuis zijn voor de mensen?

Nou, niet nee. Niet een spreekbuis, omdat wij ergeren ons altijd heel erg aan de individuele gevallen die altijd wel ergens iets over te zeiken hebben, daar besteden we ook geen aandacht aan. Kan natuurlijk wel zijn dat we een keer een berichtje hebben van: bewoners zijn niet blij met dit en dat. Maar dan zouden we denk ik eerder voor de aanpak kiezen: dit is het plan, deze mensen zijn voor, deze mensen zijn tegen, wat vind jij? Dat we al veel meer kijken van, is er nog een soort diepere laag.

Dat hebben we bijvoorbeeld een keer gedaan hier iets verderop is een pleintje met een parkeerplek, dat is een van de weinige parkeerplekken in de binnenstad nog, bovengronds waar je zonder vergunning betaald kan parkeren. Er is een soort actiegroep, die wil daar nu een park van maken. Maar er zijn ook bewoners die zeggen: wacht even, dat is de enige plek waar mijn bezoek z'n auto kwijt kan, dus laat het maar gewoon zo. Nou ja, wij vonden het best wel lastig omdat die groep best veel mensen om zich heen had verzameld, de stadsarchitect, de TU, allemaal instituten, en dan zeiden ze: deze mensen staan achter ons, dus we hebben een belangrijke zaak, dit moet een park worden. Maar die bewoners zijn net zo belangrijk. Dus wij hebben een poll geopend op de website. Dit is er aan de hand, dit vinden zij, wat vind jij? Vervolgens zie je veel beter zelf ook wat er nou echt gedacht wordt over die plannen. Want heel vaak wordt er door een paar mensen heel hard iets geroepen, maar is het helemaal niet de mening van iedereen. En we zijn ook heel erg bewust van dat wij dat ook niet allemaal weten, dus lossen we het op die manier op.

Wat willen jullie daar dan mee bereiken?

Nou, het is vooral voor onszelf ten eerste, om te kijken wat mensen dus echt vinden. Maar ook voor de stad, omdat als we zoiets doen, dan kunnen we een artikel maken met: oké, zij vinden dat, zij vinden dat, wat vind jij? Vervolgens kunnen we dan weer zeggen: hé, mensen vinden dit. En dan gebaseerd op een veel grotere groep, natuurlijk nog steeds niet alle Delftenaren, want niet iedereen heeft onder dat artikel gestemd enzo, maar je hebt wel een beter beeld denk ik. En je kan een beter stuk maken uiteindelijk over wat er nou echt speelt, dan dat je uitgaat van bepaalde bronnen.

Dan proberen jullie te verwoorden wat de mensen vinden? En wat is dan het doel? Dat de gemeente het leest?

Ik weet niet of we echt een direct doel hebben, meer gewoon in kaart brengen wat de meningen zijn. Omdat op het moment dat er wel of niet iets wordt uitgevoerd, dat we dan wel met een kritische blik kunnen zeggen: hé, niemand was het ermee eens, maar omdat zij het willen, gebeurt het toch. Ik denk daarom. De gemeente leest ons wel trouwens, elke dag. Die hebben een soort rapport en ze kijken naar de Facebookreacties. Dus er wordt wel ook echt veel mee gedaan. Dat is wel grappig om te zien.

Is dat dan ook wat jullie zelf graag willen bereiken?

Ik vind het lastig om te zeggen, maar ik denk dat wij stiekem toch best wat invloed hebben in een stad. Maar dat is natuurlijk niet meetbaar. Maar ik denk dat er best wel wat is veranderd sinds de komst van Indebuurt in Delft. We bestaan nu drie jaar, dus dat is best vroeg om te zeggen. Ik weet niet of dat vooral bij mij terechtkomt, maar je merkt wel gewoon veel meer dat mensen veel meer

weten over wat er speelt in een stad en welke zaken er open zijn maar ook qua nieuws wat er speelt. Ik denk ook omdat de gemeente ons wel serieus neemt, en ook dus echt kijkt naar hoe mensen dan weer op ons reageren. Dat het daarom toch wel belangrijk is wat we doen, ofzo.

Indebuurt is ook een beetje in een gat gesprongen in de lokale journalistiek?

Ja, dat denk ik ook. Zeker omdat het zo laagdrempelig is, we hebben hier in Delft de Delft op zondag, Delftse post, dat zijn twee huis-aan-huis-kranten, en AD Delft. Die hebben alle drie hier een vrij andere doelgroep. Maar het AD heeft een doelgroep, die wordt alleen gelezen door mensen die het kopen, of op de website maar ze schermen steeds meer stukken af. En de huis-aan-huis-krant, ja, daar staat niet zo heel veel nieuws meer in. Dus ik denk dat het toch heel belangrijk is voor je leefomgeving om op de hoogte te zijn van alles. Maar ik snap ook dat je geen zin hebt om de gemeenteberichten en vergunningen allemaal door te gaan lezen in een stadsblad. Maar als er iets gebeurt, proberen we dat wel op te pikken en te zeggen: hé, wat is er aan de hand, er worden daar een heleboel vergunningen aangevraagd. Of er komen allemaal laadpalen bij, want de gemeente heeft hiervoor vergunningen afgegeven, dat soort dingen. Ik denk dat dat veel makkelijker leest en mensen veel eerder signaleert van hé er gebeurt iets, door het op zo'n manier te brengen.

3. Lokale producties

Kun je een voorbeeld geven van een goede lokale productie die je zelf hebt gemaakt, of die je ergens hebt gezien, waar je trots op bent?

Ja, omdat wij zijn een vrij positief platform, we brengen vrij veel leuke nieuwtjes. We proberen het altijd wel gewoon vrolijk, en natuurlijk gebeurt er ook wel eens iets niet leuks. Vorig jaar was het geloof ik, anderhalf jaar geleden, waren er wat schietpartijen hier in Delft. Dat is natuurlijk supermoeilijk voor ons als platform om daar mee om te gaan. Omdat we niet een soort 112-platform zijn. We hebben ook geen weekenddiensten of avonddiensten. Als er iets gebeurt, is het meestal pas de volgende dag dat we het oppakken, of dezelfde dag als het overdag gebeurt. Maar dat was in dit geval natuurlijk niet aan de hand. Hoe pak je dat dan aan? Nou, we hebben natuurlijk alles gewoon gebracht als sec nieuwtje: dit is er gebeurd jongens. Foto van de calamiteiten en politie erbij, dit is er gebeurd, zus en zo. Het is nu afgesloten, je kan er niet langs, fiets even om. Maar ik merkte dat er steeds heel veel vragen waren, over wat er nou allemaal aan de hand was. Wij hebben toen best wel veel aan het AD gehad voor de eerste informatie van dit is er gebeurd en zo is het gebeurd. Maar nog steeds vond ik dat ze niet zo heel volledig waren. En ik weet niet of dat komt omdat zij een krant zijn moeten ze waarschijnlijk ook aan een bepaald aantal woorden houden, kunnen ze niet overal de hele lap tekst in doen. Dus ik heb op een gegeven moment een artikel gemaakt met vijf vragen en antwoorden over de schietpartijen in Delft. Daarvoor heb ik gewoon gekeken en geluisterd naar wat

mensen zich afvroegen, dus de reacties op onze stukken, maar ook wat ik me zelf gewoon afvroeg, wat ik zelf niet terug zag komen. Vervolgens heb ik daar best een uitgebreid stuk over geschreven. Dat is bij ons in een lijstjesvorm, dus dat je een vraag ziet en het antwoord. Als dat niet je vraag is, kun je gewoon doorswipen. Ik denk dat dat wel een hele goede aanpak is geweest, om zo'n serieus stuk eigenlijk naar de mensen te brengen. Omdat het ook gewoon echt vragen waren die speelden in de stad. Misschien waren er nog tien andere vragen, dat zou kunnen, maar ik denk dat het een hoop duidelijkheid heeft geschept. Ook gewoon vragen als 'hoe zit het nu met mijn veiligheid? Kan ik 's nachts nog wel veilig door die straat?'. Andere kranten beantwoorden dat niet, die zeggen gewoon: dit is er gebeurd, alsjeblieft. Dus ik denk dat dat toch wel belangrijk is ook. Om dat ook te brengen.

Kun je concreet maken wat dat dan zo goed maakt, waarom je er zo trots op was?

Omdat het echt vragen zijn van de mensen. Het is een soort metajournalistiek bijna, want je leest het stuk, er is iets gebeurd, je hebt vragen, maar het wordt niet beantwoord. Waar kan je dan naartoe? Bij ons. Ik denk dat dat het sterker maakt.

Dus jullie zijn ook niet zozeer op zoek naar het heftigste nieuws als eerste brengen?

Nee, gewoon goed uitleggen wat er aan de hand is en wat het voor jou betekent.

Als jullie beeld gebruiken, wordt daar nog over nagedacht? Proberen jullie bijvoorbeeld altijd iets herkenbaars in beeld te brengen?

Ja, we proberen altijd lokaal beeld te gebruiken. We gebruiken wel eens stockfoto's, maar minimaal. We zijn ook zelf dichtbij overal, kunnen zo even de straat op lopen. Als ik een stukje over fietsen schrijf, dan loop ik de deur uit, loop ik twintig meter, maak ik even een foto, dat is het probleem niet. Beeld is wel belangrijk bij ons, omdat bij elk nieuwtje hebben we beeld. In de krant is dat natuurlijk niet altijd zo. En het hoeft ook niet het aller hoogstaande kwaliteitsbeeld te zijn. Tuurlijk, als het wel eens ver weg is, gebruiken we wel Streetview ofzo. Maar er moet wel iets herkenbaars bij staan.

Waarom moet dat?

Omdat het mensen kan aanmoedigen om te klikken, want we gebruiken heel vaak 'dit is waarom' ofzo, of 'op deze plek', 'op deze plekken', aanwijswaarden. Er moet dan wel een goede afbeelding bij zitten. Ik had gister bijvoorbeeld een artikel met 'op deze plekken wil de gemeente nieuwe fietsenstallingen bouwen'. Dan wil je wel zien een foto van één van die plekken. Dat roept al reactie uit. Als mensen dan denken: superhandig dat daar eentje komt, of juist het is superstom dat ze er daar één gaan bouwen. Dan gaan ze natuurlijk al meteen reageren en daarover praten. En het zorgt ervoor dat ze willen kijken op welke plekken er dan nog meer iets komt.

Hebben jullie een soort voorpagina met het belangrijkste nieuws?

Nee, we hebben volgens mij een soort één grote afbeelding, het allerlaatste bericht is een grote afbeelding links. En dan daarnaast heb je twee iets minder grote afbeeldingen, en dan daaronder komt een hele rits met kleine afbeeldinkjes. Maar op het moment dat je een artikel schrijft, schuift alles weer door.

Dus je hoeft geen selectie te maken van het belangrijkste?

Alles komt een keer bovenaan. We proberen ook wel te letten op dingen als genoeg gezichten op je website, niet teveel hetzelfde beeld, goede compositie, dat soort dingen. Maar het is wel vrij basic.

Plaats je ook alles door op Facebook?

Ja. Daar zijn we wel een beetje van aan het terugkomen, maar in principe wel. De commerciële dingen niet, de redactionele dingen wel. Commerciële dingen daar zit dan een verdienmodel aan, als ze op Facebook willen dus meer bereik willen, betalen ze daar iets extra's voor.

Dus je hoeft nooit een onderscheid te maken in dit is belangrijk en dit niet zo?

Nee, dat ligt meer aan de tijd waarop we iets plaatsen. We hebben wel bepaalde tijden op een dag die het beter doen dan andere tijden, dus als we echt een heet nieuwtje hebben, doen we die meestal bijvoorbeeld om 5 uur. Omdat om half 6 ongeveer onze piek is. Dus dan willen we dat dat erop staat. Maar het is niet extreem belangrijk.

Maar hoe maak je dan zo'n selectie? Van wat er dan om 5 uur wordt geplaatst?

Nou meestal is dat gewoon het nieuwtje wat wij het belangrijkste vinden voor het publiek, dat plaatsen wij op de beste tijd, dus dat is 5 uur.

Heb je daar een voorbeeld van?

We plaatsen ook niet gek veel, ik denk dat we zeven of acht artikelen op een dag hebben, dus je hebt natuurlijk geen oneindige keuze ofzo. Maar gewoon het nieuwtje van de dag, waar mensen het waarschijnlijk over gaan hebben, dat moet als eerst. En minder belangrijk doen we om 6 uur of om 7 uur. En vaak doen we iets leuks nog, een doorkliklijstje of een fotolijstje, om 8 uur.

Welk soort onderwerpen zijn dan belangrijk en welke niet?

We hebben best veel rubrieken ook, dingen die we altijd doen, bijvoorbeeld die interviews met die Delftenaren. Die hebben we gewoon op vaste tijdstippen. Om 7 uur 's ochtend bijvoorbeeld, dan is er

een kleine piek. Als we echt een heet nieuwtje hebben dan plaatsen we het wel meteen, dan moet het er gewoon op.

Wat voor onderwerpen zijn dat dan?

Opmerkelijke dingen, dus als er een auto in de gracht rijdt ofzo. Soms ook nieuwe winkels die open gaan, of nieuwe cafés en restaurants, moet wel een beetje een hotspot gehalte hebben zeg maar. En dingen waarvan we denken: oh jee, anders gaat een ander medium ermee vandoor. Niet dat we echt veel concurrentie hebben, maar toch willen we dat dan wel. Als de gemeente iets superbelangrijks bekend maakt ofzo, dan willen we dat wel zo snel mogelijk.

Waar is dat belangrijk voor, zo'n auto in de gracht?

Het verschilt een beetje per geval hoor, maar bijvoorbeeld hier in de binnenstad is het wel eens gebeurd, zelfs hier of een bruggetje terug. Dat er gewoon door het hek een auto heen rijdt. Dan staan er superveel mensen te kijken, iedereen stuurt het naar elkaar door, maakt foto's, enzovoorts. Dus het is echt iets wat heel veel mensen gezien hebben. Dus de kans dat mensen snel op je artikel klikken als jij het er meteen op zet, is heel groot. Want iedereen denkt: even lezen wat er gebeurd is, ik heb dat gezien, of ik heb dat gehoord van iemand die daar langs reed. Ik denk dat dat een beetje het criterium is.

Zijn er nog andere voorbeelden van dingen die dus belangrijk zijn?

Ja, bepaald 112-nieuws. We zijn niet per se een 112-medium, maar als het iets is wat echt het gesprek van de dag is, bijvoorbeeld hier is iemand een jaar geleden op klaarlichte dag doorgeschoten voor een koffietent, ja dan moet je dat natuurlijk wel meteen brengen. Daar heeft iedereen het over, dus dat is gewoon wel echt belangrijk.

Dus het is meer dat je echt op het gesprek van de dag inspringt? Omdat het anders misschien ook raar is dat jullie daar niks mee doen?

Ook dat, en ook onderwerpen die gewoon lang spelen of hot topic zijn in Delft. We hebben heel veel wegafsluitingen, dus dat de gemeente in een vergadering heeft gezegd: die weg gaat ook dicht voor twee jaar, ja dan willen we dat ook gewoon meteen. Want dat heeft een onwijze impact op Delft. Dan vinden we het ook belangrijk om dat snel en goed te brengen.

Denk je dat ik nog ergens niet naar heb gevraagd, en heb je daar zelf nog een gedachte over?

Ik weet niet, ik vind het wel grappig: ik ben nu iets minder dan drie jaar bezig, en ik heb steeds vaker dat mensen me kennen ofzo, of dat we ergens met een kraampje staan en dat ze zeggen: huh, Iris van Indebuurt, besta jij echt?! Maar ze hebben niet echt door dat er echt mensen achter zitten die er

echt over nadenken wat ze daar neerzetten, voor diegene. Maar ik denk wel dat als je bij de Volkskrant werkt bijvoorbeeld, dat je dan weer juist een soort expertise op kan bouwen. En mijn expertise is eigenlijk Delft. Maar niemand uit het land kent mij ook verder, dat is eigenlijk best een rare tegenwerking. Je kan niet echt een bekende journalist worden want je bent lokaal, maar tegelijkertijd is het wel heel belangrijk dat mensen lokaal weten wie er achter Indebuurt zitten.

Denk je dat je daardoor ook minder snel fouten mag maken bijvoorbeeld?

Nee, dat heb ik nog niet echt ervaren denk ik. Het scheelt denk ik ook wel heel erg dat we gewoon wel een positief medium zijn. Want ik kan me voorstellen, als jij in zaakjes zit die wat gevoeliger liggen, bijvoorbeeld misdaad ofzo, of faillissementen of weet ik veel wat, dat je dan wel wat meer aan je broek krijgt als je een fout maakt. Maar wij zijn er ook wel heel open in dat we af en toe een foutje maken, we hebben ook een foutje gespot formulier, als er iets niet klopt weten mensen ons supersnel te bereiken, dan passen we het even aan.

Dus het is niet zo dat je als lokaal journalist een fout maakt, dat niemand meer met je wil praten?

Nou, ik heb wel toevallig een collega in het Westland, zij is nu net volgens mij twee maanden bezig ofzo en hiervoor zat ze bij het AD. En daar heeft ze heel veel geschreven over de leegstand daar, dat schoot bij sommige ondernemers in het verkeerde keelgat. En toen ze net begon bij Indebuurt hebben sommige ondernemers ook wel tegen haar gezegd: wat je toen hebt gedaan, dat kan niet hè. Ik weet niet in hoeverre haar dat nu problemen op gaat leveren, maar volgens mij heeft ze wel nu weer een interview gedaan met een ondernemer die vervolgens wel even een nare opmerking maakt. Maar wel gewoon meewerkt aan dat interview.

Omdat zij echt kritisch is geweest?

Ja, volgens mij nog niet eens. Volgens mij was het meer omdat zij gewoon schreef over dat het slecht ging daar, en dat er veel leegstand was. Zij heeft toen echt wel telefoontjes gehad van hele boze ondernemers, die zeiden: maar als je dit schrijft, komen er nog minder mensen, want jij schrijft dat het niet gezellig is. Een beetje die toon had het verhaal. Er was één ondernemer die zei: je kost me mijn brood, ofzo. Gewoon alsof het haar schuld was dat er niet meer mensen kwamen. En dat is wel een lastige scheidslijn. Want je moet het feitelijk brengen, dat heeft zij ongetwijfeld gedaan, het is gewoon zo, dat het daar slecht gaat. Maar tegelijkertijd zou je je af kunnen vragen van: moet ik dit wel schrijven? Maar dat is onze zaak niet, eigenlijk. Ik denk dat je je heel erg moet beseffen en dat je dat ook aan die ondernemer uit kan leggen: het is gewoon zo gebeurd. Mijn werk is om dingen feitelijk te brengen. Ik kan niet gaan zwijgen, want dat is geen journalistiek, dat is propaganda.

Dat is met lokale journalistiek misschien wel wat lastiger: je mag trotser zijn op je stad of regio, maar dat maakt dit soort dingen dan wel moeilijk. Dat mensen denken: ja, hallo, je bent er toch voor ons?

Ik denk ook niet zo snel dat wij het op die manier zouden aanpakken. Dat faillissementsverhaal wat zij toen voor AD heeft geschreven, zouden wij op een andere manier aanpakken denk ik. We kunnen ook kritisch zijn door te zeggen: er is heel veel leegstand, maar wij hebben hier vijf leuke ideeën, misschien willen deze ketens wel komen, zoiets.

Dus meer oplossingsgericht?

Ja, of gewoon een grapje ervan maken ofzo, in ieder geval iets luchtigs eraan toe voegen. We hebben hier in Delft extreem veel nieuwe ijssalons, echt bizar. In een jaar zijn er misschien vijf geopend ofzo. En we hadden het daarover, en je ziet nu ook dat heel veel mensen op die artikelen reageren van: oh, weer een ijssalon? Weer een koffiebar? Weer een kapper? Dus ik heb laatst een artikel gemaakt: funfact, zoveel ijssalons hebben we in Delft per inwoner. Dan zeg je eigenlijk: hé, dit is eigenlijk heel bizar, super vreemd, weer een ijssalon. Maar we maken er een grapje van. Ik denk dat het veel omdenken is bij ons.

Ik krijg uit de interviews het gevoel dat de landelijke journalistiek zich voornamelijk richt op het controleren van de macht, en dat brengen naar de mensen. En lokale journalistiek is meer mensen brengen naar de politiek – een beetje andersom: lokale staan meer bij de mensen, landelijke meer bij de top.

Ik denk dat dat wel zo is, ja, en ik denk dat dat ook wel logische verdeling is. Je kan niet elke Nederlander vertegenwoordigen als je landelijke journalist bent. Je kan niet in twintig verschillende steden aanbellen en vragen wat diegene van dat en dat nieuwtje vindt. Dus wat je dan doet, is objectief brengen wat er gebeurt. Maar als lokale journalist kan je natuurlijk wel denk ik meer doen voor mensen, met lokale problematiek dan hè, want wij hebben niet zoveel met landelijke dingen, het moet wel een lokaal haakje hebben.

Bijvoorbeeld met zo'n 112-storing, doen jullie daar wat mee?

Daar doen we wat mee, maar wat we dan doen, is: er is een storing, hier kan je de Delftse hulpdiensten bereiken. Dit is het adres van het politiebureau in Delft, dit is de Twitter van politie Delft, dit is de Facebook van de brandweer in Delft, meer wat het voor jou betekent: als er nu iets gebeurt, waar kan je dan naartoe.

Wanneer doen jullie dat wel of niet, zo'n landelijk onderwerp?

Ik kan daar denk ik niet echt een eenduidig antwoord op geven. Ik denk op het moment dat het mensen in Delft direct aangaat. Dus met zo'n 112-storing wel, maar met de schietpartij in Utrecht hebben we bijvoorbeeld alleen in het nieuwsoverzicht gebracht dat de gemeente de vlag halfstok had gehangen. Maar verder doen we daar niets mee. Want als ik hier woon, het beïnvloedt mijn leven niet echt.

Datum interview:	04-07-2019
Interviewer:	Susan Wichgers
Geïnterviewde (naam + functie):	Henk Ruijl (hoofdredacteur RTV West)

1. Verschil landelijk en lokaal

Waarin verschilt uw werk van dat van een landelijk journalist?

Wat ik daarvan weet, en denk, is dat ik zit hier nu acht jaar, en daarvoor 32 jaar bij de krant gezeten: AD, Haagse krant, Binnenhof, is dat de reflectie die je krijgt als lokaal journalist vele male groter is dan dat je wat anoniemer op afstand zit. Dat is voor mij altijd een reden geweest om in de regionale journalistiek te blijven, omdat ik dat interessant vindt. Mensen dichtbij lezen jouw verhaal en reageren erop. Maar het heeft ook een andere kant: als je het niet goed doet, weten ze je ook te vinden. En in mijn contacten of toen ik werkte op de landelijke AD redactie, merk je dat de afstand tussen het publiek en de schrijver of auteur of maker een stuk groter is. Dat maakt het leven aan de ene kant makkelijker: je durft wat sneller te schrijven, omdat je denkt: daar hoor ik toch nooit meer wat van. Het nadeel is dat ook de betrokkenheid of de geworteldheid in die lokale samenleving ook een stuk minder is. Dat is voor mij altijd reden geweest om in dit speelveld actief te blijven. Maar ik heb ook veel collega's die vinden het landelijk podium ook interessant. Maar ik vind het wel een hele andere dynamiek hebben, daardoor met name.

Dus echt die nabijheid?

Ja, zeg maar dat de mensen die je spreekt, ook de mensen zijn die het doen in jouw gebied, die je ook op meerdere manieren volgt. En dat ook de mensen zijn die praten over wat jij produceert of

maakt of doet. Dus dat dat wel erg kort op elkaar zit. Dat heb ik altijd heel aantrekkelijk gevonden. Dat deed het meest met mij. Dat is misschien het tweede punt, het eerste weet ik zeker, het tweede vermoed ik: dat je als lokaal of regionale journalist de impact beter merkt, dat vond ik altijd wel een stuk aantrekkelijker.

Heb je daar een voorbeeld van, die impact?

Ja, dan moet ik even graven. Ik heb ooit toen ik bij de krant werkte was er een periode dat Den Haag nog een eigen camping had, een gemeentecamping. Die camping werd te koop aangeboden want de gemeente vond dat geen kerntaak meer van de gemeente. Die werd uiteindelijk gekocht door twee ambtenaren, namelijk de makers van het voorstel om de camping te verkopen. Het vermoeden dat die wat bevoordeeld waren hebben we onderzocht. Dat heeft geleid tot twee jaar lang een hoop plezier en verhalen tot aan een bijna aftreden van een wethouder aan toe. Dat zijn wel de momenten, als je er zo bovenop zit, dat elke stap die gezet gevolgd wordt, en die onderschrijft wat ik net zei. Dat maakt die journalistiek wel heel erg nabij en daarmee voor mijzelf ook weer.

Heel veel lokale journalisten zeggen juist: aftreden van wethouders enzo, daar zijn we helemaal niet zo naar op zoek. Meer positieve veranderingen.

Oh, maar dat kan ook. Wij zijn hier bij omroep West begonnen na twee jaar praten met nieuwe redactieprocessen, een andere manier van journalistiek bedrijven. Ik vat die journalistiek altijd samen in één zin: we willen hier met elkaar in de journalistiek in deze regio beter maken. Dat doen we op allerlei manieren, van lokale samenwerkingen tot dat we geformuleerd hebben hoe onze journalistiek eruit ziet. Constructief, opbouwend, samenwerkend met het publiek, dat soort dingen. Maar het belangrijkste is dat ik vind dat we moeten zijn van drie dingen, namelijk de feiten, de feiten, de feiten. Gewoon uitzoeken hoe het zit. Daar is het vak om begonnen, en dat vak is heel erg veranderd. Andere landen waar het nog erger is, in meningen vragen aan mensen en meningenjournalistiek. Dat is namelijk het makkelijkste als je begrijpt hoe televisie werkt. Jou een microfoon onder je neus duwen en vragen: wat vind je ervan? Dat kan ik nu doen. Dat vergt niet zoveel onderzoek. Ik kan je vragen wat je van de koffie vindt, of van het papier, of van deze tafel. Maar als ik moet uitzoeken hoe het koffiebekertje wordt gemaakt, dan moet ik wat meer werk gaan doen. Ik ben wel van dat meer werk. Daarvoor zijn we allereerst een regionale publieke omroep, maar dat is ook de reden waarom het vak is begonnen. En dat is het proces wat we hier zijn aangegaan, de afgelopen jaren ook al. Maar gewoon uitleggen hoe het zit, dat is voor mij wel de kern van de journalistiek. Dat kan ook zijn: hoe zat het met de naam van een begraafplaats? Het kan ook zijn: hoe zit het met een voorstel van de ambtenaren. Dat zit voor mij een stuk minder in 'wat vindt de buurt van de winst van het Nederlands elftal'. Dat kan onderdeel zijn van je totale pakket, wij

doen ook aan shownieuws, wij hebben ook verhalen waarin we reacties vragen van mensen, maar dat vind ik altijd aanvullend op dat eerste, namelijk de kijker/luisteraar/volger laten weten hoe het zit.

Wat zijn dan de functies van lokale journalistiek? Ik hoor nu informeren, denk ik?

Dat sluit voor mij heel erg wel aan nog steeds bij de luis in de pels-rol, daar begint het wel mee. Dus zeker in deze tijd van filterbubbels en nepjournalistiek en meningenjournalistiek, op Facebook en Twitter vindt iedereen van alles, je komt om in de meningen. Dan is de basis voor de journalistiek is mensen uitleggen hoe het echt zit, en daarmee informeren om ze zelf een mening te laten vormen. Dat hebben wij gekoppeld aan een paar dingen, één van de belangrijkste is dat we niet alleen problemen willen signaleren, waar vanouds de journalistiek wel een beetje mee stopten. Wij zijn ook van de constructieve journalistiek, de cojo-opmars, in Denemarken, Zweden, Noorwegen, heb je dat gezien, komt nu een beetje deze kant op. En dat gaat over enerzijds problemen signaleren, maar ook proberen de kijker en luisteraar antwoord te geven op: waar liggen nu de oplossingen. Leuk dit probleem, maar wat kan ik er nu mee? En wat word ik nou als volger van dat medium wijzer daarover? Ik zeg niet dat wij van actie-journalistiek moeten zijn en problemen moeten oplossen, maar ik vind wel dat we de oplossing van het probleem ook in kaart moeten brengen. Dat vergt heel kritisch zijn naar het probleem zelf, ook kritisch te zijn naar mensen die zeggen slachtoffer te zijn geweest, want dat slaan we ook nog wel eens over. Klopt het wel wat een slachtoffer zegt, hoe zit dat nou eigenlijk? Dus constructief zijn we, en we willen heel erg samen met het publiek optrekken. Dat hebben we hier vraaggestuurde journalistiek genoemd. Dat doen we onder andere door elke vrijdag een Facebookvergadering op Facebook uit te zenden, waar mensen interactief met ons bezig kunnen zijn. Dus dat is echt van: nou, jij vindt dat er wat moet worden geschreven over de bomen in jouw straat, dan kun je dat melden. Het is ook niet: u vraagt, wij draaien, maar we proberen er wel wat mee te doen en te laten blijken dat we er wat mee doen. En dat koppelen we onder andere op een module op de website die Hearken heet, althans technisch gezien heet dat Hearken, een Amerikaanse methode, die hebben wij vertaald in Rake Vragen. En dat zijn vragen die het publiek ons stelt, waarbij we dan in de beantwoording met de vraagsteller op pad gaan om het antwoord te vinden. Het fascinerende daarvan is, is dat we hier op dagbasis met dertig journalisten bij elkaar zitten, dat we allemaal denken te weten hoe het zit, maar dat drie keer per dag komt er weer eens een vraag binnen via die module waar we nog nooit aan hebben gedacht, wat een geweldig verhaal oplevert. Dat is echt fascinerend. Ik heb nooit zo geloofd in de burgerjournalistiek, de mensen die zelf op pad gaan om verhalen te maken, want die zoeken het vaak niet uit maar die geven hun mening. Hier geloof ik wel heel erg in, omdat het heel erg participatie creëert met het publiek, en mensen stellen echt zinnige vragen. Bijvoorbeeld was hier ook de vraag: wat krijg je dan binnen, moeten we

dat wel doen. We zijn het toch maar gaan doen, en gister hadden we een verhaal op de site over, die vraag had ik mezelf niet zo vaak gesteld, maar waarom ligt er in de Krimpenerwaard niet een ondergronds elektriciteitsnetwerk, maar waarom staan er alleen maar palen met elektriciteitskabels? Nou, dat hield een lezer bezig, die stelt de vraag. En het antwoord daarop is onwijs fascinerend. Dat zit in de bodemverzakking, en iets met vogels, kan ook nog op die palen. Dus, nou ja, de vraag is verrassend, het antwoord is verrassend, dan ga je met die vraagsteller op pad. Dat vind ik wel een mooi voorbeeld van samen met je publiek optrekken. Dus het is constructief, vraaggestuurd, uitzoeken hoe het zit. Dat is voor ons wel de basis van de journalistiek hier.

Kan dat ook misschien beter bij een lokaal of regionaal medium?

Wij werken samen met lokale omroepen. Vertel ik dat ook nog even: we zijn een regionale omroep, dus we krijgen 11 miljoen per jaar van de Rijksoverheid om ons werk te doen. We zitten in Den Haag, maar we moeten toch aan de Bollenstreek, Gouda, Leiden, Zoetermeer en Delft doen, en daaronder begint dan Rijnmond. Dus een enorm groot gebied, daarvan hebben we een paar jaar geleden vastgesteld: dat lukt ons toch niet helemaal alleen, hoe gaan we dat nou oplossen. We hebben ook niet de menskracht om iedereen maar in de regio te zetten. Dus we zijn de samenwerking aangegaan met lokale omroepen: WOS in het Westland als eerste, Unity in Leiden, Studio Alphen in Alphen, recent BO Bollenstreek, en we hadden de hoofdredacteur van Den Haag FM. Dus we hebben vijf grotere lokale omroepen. Daar stallen wij een verslaggever, en in ruil voor het onderbrengen van de verslaggever, die ook menskracht is voor de lokale omroepen, die ook werkt onder supervisie van de lokale hoofdredacteur, krijgen wij terug: een werkplek, een netwerk, ideeën en contacten. En we zorgen er ook voor dat we een paar keer per jaar workshops geven voor de lokale omroepen zodat we ze opleiden en verder helpen. Een traject waarbij we geholpen werden door het Stimuleringsfonds voor de Journalistiek, een project wat nu afloopt en wat we nu zelf moeten gaan doen. Dat is een onwijs gave samenwerking, en dan merk je ook hoe schraal het is in de lokale journalistiek. Want zelfs de WOS is een grote lokale omroep in Nederland, veel prijzen gewonnen, omroep van het jaar geweest. Maar als we daar iemand neerzetten, dan hebben zij een vergroting van de redactiecapaciteiten met 25 procent. Dus dan maak je al gauw het verschil als regionale omroep. In het begin waren ze argwanend: dat grote omroep West komt ons inpikken. Nou, die argwaan is wel van tafel als je drie jaar met elkaar praat en samenwerkt. Maar dat is wel een mooie manier om die hele regio te doen.

Wat zijn de functies van lokale journalistiek? Wat doen jullie nog meer dan landelijk?

Vooraf een gevoel van trots vinden bij luisteraars en kijkers, aansluiten bij wat daar speelt.

Dat is ook wat jullie doen met die vraaggestuurde journalistiek?

Dat, en door de samenwerking met de lokale omroepen, zitten we er toch korter op dan dat we zaten. We hebben nu veel meer verhalen uit de Bollenstreek dan we vorig jaar hadden, want dan moest er wel iets heel groots gebeuren wilden we van hieruit uitrukken. Dus die lokale samenwerking levert voor ons op dat we veel beter in haarvaten zitten, maar ook dat we begrijpen welke trots of welke gevoelens er leven in de Bollenstreek of Alphen.

Is die trots een belangrijk onderdeel? Op welke manier dragen jullie dat uit?

Ons probleem als omroep West is dat we geen factor hebben die mensen verbindt. Als je bij Rijnmond gaat praten en je noemt daar Feyenoord, iedereen die naar Rijnmond luistert of kijkt, vindt Feyenoord het best. Die spelen in Rotterdam, maar als je in een ander gebied woont van Rijnmond dan hebben ze dat ook. Als je in Brabant woont, daar is een enorme trots op Brabant. Omroep Brabant heeft het wat dat betreft makkelijker. Friesland praten ze dezelfde taal, Limburg hoef je het al helemaal niet over te hebben, met je handen af van Limburg. Bij lokale omroepen zie je al gauw die trots ook, in Westland in extreme mate bij de WOS, in Alphen en BO speelt dat ook.

Waar zie je dat dan aan?

Dat zie je aan hoe de lokale omroep in de samenleving staat, hoe ze reacties krijgen en gevolgd worden en kijkdichtheid en bereikcijfers, die van lokale omroepen over het algemeen vrij hoog zijn. Het lastige voor ons is: als wij een verhaal maken over Zoetermeer, dan vinden ze dat in Zoetermeer geweldig, maar verder nergens. Dat geldt ook voor Den Haag. Die gemeenten hebben met elkaar niet zoveel. We zijn toevallig één regio omdat we een regionale omroep zijn en daar staat een soort grens omheen, maar dat is een soort verzonnen grens op basis van financiering. En ons probleem is, dat was in mijn krantentijd ook al zo, toen maakte ik edities Westland, Delft, Zoetermeer, Den Haag, toen gingen de telefoontjes niet over wat zij nu doen, maar over het feit dat er Haagse doden stonden op de Westlandse pagina van overlijdensberichten. Hoe we het in ons hoofd haalden om Haagse doden daar neer te zetten. Nou, duidelijker kan ik die trots op eigen gebied niet uitdrukken: blijf van onze doden af. Dat speelt een beetje in zo'n lokaal gebied. We hebben als West het voordeel dat we door die samenwerking dat meepakken, het lost ons probleem een beetje op dat we niet zo'n gemene deler hebben. En dat is anders dan bij heel veel andere regionale omroepen, als je daarnaar zou vragen.

En je mag dus ook echt een bepaalde mate van trots uitdragen?

Oh, ja, ik vind wel dat ze als ze in Alphen iets doen wat geweldig is, dat je daar als regionale omroep in mag meegaan. Dan moet je nog steeds blijven uitzoeken hoe het zit en of het allemaal klopt, maar als Sarina Wiegman zondag wint, dan zijn wij een trotse regionale omroep, omdat Sarina Wiegman

uit onze regio komt. Als coach van het Nederlands vrouwenvoetbalteam. Dan hoef je geen polonaise te dansen met, maar het makkelijke van trots is dat het heel makkelijk appelleert aan gevoelens van trots bij luisteraars en lezers en volgers, dus dat is wel een fijn iets om aan te raken. Wij hebben hier Sjaak Bral op de radio als Haagse cabaretier. Nou, dat programma is natuurlijk vooral voor de Haagse luisteraar interessant, omdat hij het Haagse publiek aanspreekt, omdat hij de Haagse trots verwoordt. Omdat hij scheldt op Rotterdammers in dat programma, dat vinden ze in Den Haag wel leuk. Dat ze in de Bollenstreek daar minder mee hebben, dat is ook zo. Dus trots speelt wel een belangrijke rol in wat we doen.

Als we winnen met voetbal, staat er in de Volkskrant misschien ook een jubelverhaal over de overwinning. Maar die zullen misschien ook wat kritischer op het spel zijn: daar en daar ging het niet goed. Misschien dat jullie wat meer zouden benadrukken wat Sarina Wiegman heeft gedaan?

Ja, of de andere speelsters uit onze regio. Dat heeft ook wel een andere kant hoor, in de regionale journalistiek vind ik ook wel eens dat het een beetje bekrompen of beperkt overkomt. Mooi voorbeeld: we hebben hier een bericht gehad dat Ajax kampioen werd. Dan zou je zeggen: waarom bericht omroep West dat. Dan hadden we een kop gemaakt omdat er één van de spelers uit Alphen kwam geloof ik. Pietje Puck uit Alphen is ook kampioen. Ja, dat vind ik nou niet zo'n geslaagd voorbeeld van regionale journalistiek. Dan is het regionaliseren om te regionaliseren. In het geval van Wiegman moet je een verhaal met haar maken en zeggen van: ze komt uit deze regio en wat gaaf dat ik ben opgegroeid in, hè. Toevallig hadden we het vanmorgen in de redactievergadering over: moeten we niet eens naar Terleede, in dat dorp is ze opgegroeid, en hoe zou het zijn met de trots op Sarina Wiegman in dat dorp. Nou, ik weet niet of we het gaan maken, maar in de praktijk van alledag komt dat dus ook voorbij, trots, en hoe vertaal je uiteindelijk een landelijk onderwerp regionaal.

Als er hier in de regio iets gebeurt en de NOS komt daar op af, kunnen zij dan net zo goed lokaal nieuws maken als een lokale of regionale omroep?

Nee, ik durf wel te zeggen nee. Dat is ook wel de reden dat we samenwerken met de NOS, heel intensief, dat is beter dan ooit. Dus in de praktijk is het zo, we hadden vandaag een bericht over dat de Haagse gemeenteraad vanavond beslist dat als je eendjes voert dat je binnenkort een boete krijgt in Den Haag, in het kader van de aanpak van rattenoverlast. Dat bericht neemt de NOS over van ons, daar slaan ze natuurlijk ook op aan, zoals wij daarop aanslaan. Dat bericht hadden zij niet beter kunnen tikken, want wij wisten dat het vanavond op de gemeenteraad staat, welke wethouder dat dan was, we weten wat er speelt aan rattenoverlast in de wijken. Dat weten ze bij de NOS allemaal niet, daar hebben ze geen specialist Den Haag, daarom werken ze met ons samen omdat ze weten dat wij in deze regio aarden. Andersom is het wel zo: als de NOS ergens binnenkomt gaan er meestal

meer deuren open dan voor omroep West alleen. Zoals wij met de Bollenstreek ergens binnenkomen, dan gaan er meer deuren open dan voor de Bollenstreek alleen. Dit zijn onze plopappen die we in het Westland gebruiken [laat plopap zien met logo van WOS en omroep West erop, red.]. Waar het vroeger nog wel eens zo was, zeker omdat de WOS lokaal word gesubsidieerd, is het voor de WOS lastig om aan de wethouder lastige vragen te stellen. Op het moment dat we met z'n tweeën binnenkomen, een plopap, met één persoon. Is het toch wat lastiger voor die wethouder om nee te zeggen. Want dan komt omroep West wel mee. Nou, je kunt je voorstellen als hier nog het signaaltje NOS boven zou staan, wat in de praktijk zo is want als dit een verhaal oplevert over gedoe in Westland dan neemt de NOS het over, dus die trap tussen lokaal, regionaal, en landelijke journalistiek die is enorm geborgen nu vanuit de publieke financiering. En dat is wel mooi: dat was vijf jaar geleden absoluut niet zo, toen hield de NOS heel erg de boot af. Koninklijke NOS die keek toch een beetje neer op de regionale journalistiek. En er was een groot wantrouwen van de lokale journalistiek tegen die regionale omroepen die hun wel willen overnemen. Nou, dat is nu in een paar jaar tijd wel helemaal omgeslagen in waardering voor elkaar en verhalen van elkaar overnemen. Maar ieder speelt daar wel zijn eigen rol in. De NOS maakt andere verhalen in deze stad, vooral over de politiek die wij weer wat minder maken, en als ze verhalen maken dan vliegen ze natuurlijk wat landelijker aan. Dus het niveau waarop de beginnen te vertellen, is een ander niveau dan wij beginnen.

2. Identiteit van een lokale journalist

Welke voordelen zitten er aan werken in het gebied als journalist waar je zelf ook leeft?

Allereerst met zestig mensen hier uit onze regio, niet allemaal, maar verreweg de meeste wel, hoor je op feestjes wat er in jouw regio leeft, dus dat maakt het makkelijk. Ik hoor hier niet zo vaak wat er in Groningen speelt. Dus daarom is het goed dat ik hier werk en hier verhalen maak. Ik had het al even over die verbintenis tussen als je iets maakt of doet of schrijft is heel snel feedback. Je hebt een groot netwerk met elkaar om in die regio ogen en oren te zijn. Gevoegd bij die lokale omroepen vind ik dat wij aardig voor elkaar hebben dat we zouden kunnen weten wat er speelt. Nou, als je dan ook nog eens die vraaggestuurde journalistiek erbij hebt, die module op de site, dan durf ik wel te zeggen dat de manier waarop wij dat doen, er wel voor zorgt dat als iemand nu tegen mij zegt: ik krijg bij u nooit gehoor, dan vraag ik: heeft u dat en dat al geprobeerd? En dan is het antwoord vaak nee, ik wist niet dat dat er was, of ik heb de moeite niet genomen. Dus in die zin proberen we en ons eigen netwerk enerzijds, anderzijds door de manier van journalistiek bedrijven wel die verbinding met de mensen te maken.

Zou je dan zeggen dat je ook wel eens tegen nieuws aanloopt, omdat je iets hoort op een feestje, of misschien letterlijk?

Ja, eergister nog. Reed ik langs een ongeluk in de stad. Ja, dat is dan wel makkelijk hè. Hoewel wij niet heel veel ongelukken doen, proberen we een beetje terug te schroeven omdat we geen 112-zender zijn, daar zijn weer anderen voor. Dus dat is makkelijk. Ja, mijn kinderen gaan op stap en kopen in een café veertig lachgasballonnetjes. In een café, op zaterdagavond. Kennelijk verkopen cafés in deze stad lachgasballonnetjes, kun je die vrij krijgen. Dus wij zijn nu dat verhaal aan het maken. Als het dan gaat om welke verantwoordelijkheid vindt horeca Nederland nou, of vindt die café-eigenaar nou dat er is. Daar is natuurlijk een hoop gedoe over nu, moet er nou wetgeving over komen of niet, maar vind je nou als cafébaas dat je dat kan maken? Veertig ballonnetjes uitdelen aan jongeren waarvan onduidelijk is wat het gevolg is, of ze daar last van krijgen. Nou, dat komt gewoon uit het feit dat mijn kinderen thuiskomen met de mededeling. Dus zo plat is het vaak. Zo hebben we zestig collega's die allemaal met deze verhalen komen.

En de nadelen, zijn die er ook? Ik hoorde er net al één, dat WOS geen kritische vragen kan stellen aan zo'n ambtenaar bijvoorbeeld.

Nou, dat is wel eens lastig voor ze. Wij hebben die tijden ook gehad hè, wij zijn lang gesubsidieerd geweest door de provincie, tot een jaar of vijf geleden denk ik. Dat weerhield ons er niet van om vervelende vragen te stellen, maar het was toch wel eens ongemakkelijk. Als je dan de woordvoerder van de mediawethouder het lastig maakt, dan heb je natuurlijk ergens in je achterhoofd: volgende week moeten ze wel vergaderen over onze subsidie. Dat zijn een beetje uitwassen. Dat is nu niet meer zo. Het nadeel kan zijn dat mensen er kort op zitten. Als het goed is, maar ook als het fout is. Dus op het moment dat wij schrijven dat mensen in Duindorp discrimineren of dat we zeggen dat de vuurstapel van Duindorp lager was dan Scheveningen, dan moet ik de politie bellen omdat we grondig ons werk moeten kunnen doen. Dus dat zit er dan wel kort op. Dus in positieve zin, maar we hebben ook wat gevallen gehad dat mensen ofwel weten waar ons pand ligt, of telefonisch het weten, of weten waar de hoofdredacteur woont. Ja, dat heb je bij landelijke journalistiek wel wat minder. Telegraaf recent wel een keer natuurlijk, maar mensen weten je ook wel snel te vinden. Het is wat minder anoniem. Ik zal niet zeggen: daar hebben ze bij landelijke journalistiek minder last van, want je zal maar John van den Heuvel heten, of Peter R. de Vries, maar ik heb wel de indruk dat het op lokaal niveau voor mensen de drempel wat minder hoog is om even binnen te stappen en tegen de receptionist te zeggen: kan ik even die of die spreken?

Of misschien ook dat je een wethouder persoonlijk kent, en dat je dan moeite hebt met iemand het vuur aan de schenen leggen?

Ja, zeker. Maar dan moet je toch je professionele plicht doen om dat wel te doen. Nou is voor mij de journalistiek altijd wel een beetje geven en nemen. Toen ik zelf nog verslaggever was bij de krant en ik werkte in de Haagse gemeenteraad, dan zijn er altijd momenten dat je denkt: als ik nou deze even laat lopen, dan krijg ik een groter verhaal ervoor terug. En dat wat ik laat lopen is dan misschien niet een hele grote schande, of ik benadeel er niemand mee. Maar het vak journalistiek is natuurlijk per definitie netwerken. En volgens mij doe je het het beste als je uiteindelijk het respect verdient van de andere kant, dat ze begrijpen als je iets publiceert wat hen onwelgevallig is, maar dat ze je wel weten te vinden als het ze ook goed uitkomt. Dat is uiteindelijk het soort optimum wat je kunt bereiken. En dat speelt lokaal of regionaal wat meer dan landelijk, waar je toch wat meer langsscheert en een paar keer per jaar misschien die wethouder spreekt, terwijl onze politiek verslaggever misschien drie keer per week die wethouder spreekt. Ja, dan moet je niet teveel fouten maken, dan moet je ook wel wat verdienen. Maar uiteindelijk gebeurt dat vooral door goede journalistiek te bedrijven denk ik, en niet door heel lief te zijn, of door dingen onder het tapijt te schuiven.

Is het denkbaar dat hier iemand zou werken die uit een andere regio komt?

Ja hoor, die zijn er. De journalistenmarkt is dusdanig, zeker als je online- en socialmensen zoekt, dat wij in onze arbeidsvoorwaarden hebben staan: als je in deze regio woonachtig bent of bereid bent te komen wonen. Maar zeker voor freelancers, dat geldt dan voor vaste mensen, maar als wij een goede freelancer uit Amsterdam kunnen krijgen die zijn vak goed verstaat, ja, dan vinden we het erg jammer dat 'ie in Amsterdam woont, maar die hebben we dan misschien toch wel nodig. Je moet er alleen wel voor zorgen dat hier het bureau niet wordt bemenst door Amsterdammers, dan is het mis. Maar er werken hier mensen uit andere regio's. Sowieso de regionale journalistiek, tegenwoordig mag je maar twee dagen ergens werken als je ZZP'er bent: twee dagen hier, twee dagen aan de omroep Brabant, één dagje naar de NOS. Dat zorgt ook voor kruisbestuiving, informatieuitwisseling. En onvermijdelijk tot mensen die niet in de regio wonen en er toch werken. Voordeel is dat je goede mensen hebt, die ook veel weten van andere partijen. Nadeel is dat ze wat minder van hun feestje komen met het verhaal wat er bij mij in de buurt dan speelt.

Of misschien meer moeite met mensen bereiken ofzo?

Ja, nou het netwerk van zo'n redactie pak je dan wel mee. Stel dat je uit Groningen komt en je komt hier vandaag werken, dan hebben we wel een informatiesysteem dat je die wethouder wel bereikt. Maar het is natuurlijk vaak het gevoel of het verhaal wat je op dat feestje nou eigenlijk wel wilt horen maar ja, je komt uit Amsterdam, dus daar gaat het niet zo vaak over Den Haag of Boskoop. Dus ja, dat speelt wel. En ik heb liever mensen uit deze regio, maar ik heb ook wel graag goede mensen. En dat gaat niet altijd samen.

Wat zijn de belangrijkste eigenschappen of kwaliteiten van een lokaal journalist?

Zijn geworteldheid en zijn netwerk, zijn of haar netwerk. Zijn vak goed verstaan, verstand hebben van hoe de verhoudingen liggen en hoe je je daarin gedraagt. Maar uiteindelijk maakt het woordje lokaal regionaal of landelijk mij daarin niet zoveel uit, als het maar iemand is die wel weet hoe het zit. Dat vind ik toch wel heel belangrijk. Het begint voor mij met een goede journalist zijn, en dan heb ik wel graag als je hier werkt, dat je wel weet hoe het hier werkt. Dan zou het helemaal mooi zijn als, en die verdeling is er aardig, en mensen uit Boskoop en de Bollenstreek hebben, en uit Gouda en uit Den Haag en Zoetermeer. Dus die combinaties. En je hebt verstand van je regio en je woont er en je hebt een netwerk, gecombineerd met je bent een goede journalist. Dat is wat je probeert te bereiken als hoofdredacteur, dat je vooral die mensen hebt. Maar daar moet ik eerlijk in zijn: dit was ooit een radio-organisatie enerzijds en een tv-organisatie anderzijds, dat waren vooral programmamakers. Dus de omschakeling die we de laatste jaren hebben gemaakt is om van programmamakers te komen tot journalisten. En nieuwe mensen aan te nemen. En dat is wel een ander vak: programmamaker zijn of journalist. Dus dat is met elkaar wennen en opleiden en veranderen.

3. Lokale producties

Heb je een voorbeeld van een lokale productie, die jullie hebben gemaakt of een ander lokaal medium, die je echt heel goed vond?

Toevallig zat ik met een collega te praten over een opiniestuk wat we morgen in NRC hebben staan, over de veranderingen in de regionale omroepen en de landelijke NPO3-discussie. Daar staat het voorbeeld in van de documentaire Fitgirl. Dat komt van het feestje van die collega die programmamaker is, die hoort van die vrouw dat ze aan het trainen is voor die wedstrijd. Dat ze tachtig eieren per dag moet eten, of veertig. Dus die denkt: hé, wat gebeurt hier. Dus die komt met een voorstel: daar moet een documentaire over komen. Nou, en dat dat dan lukt, om met die vrouw enerzijds in haar schoolklas in Den Haag te zijn, en anderzijds haar weg te beschrijven in haar poging om nog één keer in die strakke bikini te staan op dat podium, maar ook vervolgens drie maanden later weer te zien dat ze dat toch niet meer wil. Ja, dat vind ik wel mooie voorbeelden van hoe je een lokaal onderwerp uit eigen kring opdiept, waar geen persbericht over gestuurd wordt, waar ook geen Tweetje over gestuurd wordt, wat je echt zelf opdrukt. En als je dan het vakmanschap verstaat om dat tot zoiets moois te maken, het is op landelijke tv uiteindelijk uitgezonden, ja, daar ben ik wel trots op. Maar ik ben ook trots dat we op 4 augustus het Varend Corso samen met de WOS in beeld gaan brengen, waarbij al die boten door het Westland varen en we live televisie en radio maken. Omdat we aanvoelen dat dat een trots is op de streek, en dat je vanuit die trots een prachtig

programma kan maken. Of dat we afgelopen weekend op Parkpop voor het eerst dit jaar vooral online en social inzetten en wat minder radio en tv. En dat ons Instagramaccount bijna ontplofte van wat we daar deden, en dat we heel veel meer volgers hebben. Daar vertaalt zich dan die trots in, en die geworteldheid.

Dus het element wat het dan goed maakt is dat je blijkbaar als omroep goed hebt verstaan wat mensen willen zien?

Ja, dus dat je verhalen ziet, dat je hoort wat er speelt. Dat je ook in staat bent om te organiseren dat wat je dan zelf niet hoort op dat feestje of in je netwerk, dat mensen toch naar je komen. Of omdat ze morgen live op Facebook reageren. Of omdat ze die Rake Vragen module invullen. Dus je moet er vooral voor zorgen dat wat er speelt wel bij je binnenkomt. Of omdat we samenwerken met lokale omroepen. Dus ik vind wel dat we daarin zijn geslaagd de laatste tijd. En dat maakt denk ik ook het verschil met landelijk niveau, heel erg het borgen dat de mensen die hier wonen ons weten te vinden, of wij hen, andersom. Via West, of via de partners met wie we samenwerken.

Ik krijg het idee dat landelijke journalistiek meer een kritische bewaking is van de top, naar de mensen, en lokale en regionale journalistiek eerder voor de mensen, tussen de mensen. Kunt u zich daarin vinden?

Ja. Ja het klopt, en tegelijkertijd zijn er wel bewegingen in. Ik zie de bewegingen op landelijk niveau om of door samenwerkingen, of doordat men dat zelf doet, ook tussen die mensen in te willen staan. En ik zie op regionaal en lokaal niveau de beweging om wel die kwaliteit te willen leveren die landelijk ook wordt geaccepteerd. Dus ja het is waar wat je zegt, maar het is niet een soort wetmatigheid die niet aan het veranderen is. Het is enorm aan het veranderen, dat speelveld. Wat ik zei over de NOS, vijf jaar geleden kregen we geen voet aan de grond, keken ze op ons neer: wat denk je wel niet dat we samenwerken? En nu maken we samen tv-journaals om twaalf en drie uur, en als hier een ramp is dan zijn wij de eersten die ze bellen. En andersom weten we hen te vinden als er iets gebeurt. Dus dat zie ik wel verschuiven, net zo goed als het tussen regionaal en lokaal verschuift. Waar wij onze neus ophaalden voor wat er in de Bollenstreek gebeurde, of de nieuwe brug in Leiden, vind ik wel dat dankzij Unity of dankzij BO, wordt ons duidelijk gemaakt dat die brug echt wel belangrijk is. Want zes weken lang kan men het centrum niet in. Dus dan gaat het er even om hoe je dat bericht opschrijft, of hoe je dat vertaalt. Daar moet je dan wel de kwaliteit in zoeken, dat het meer mensen aanspreekt dan alleen de Bollenstreek. Maar het is waar wat je zegt, en het is ook waar dat het aan het verschuiven is.

Als jullie beeld gebruiken, letten jullie dan nog op dat er iets herkenbaars op staat bijvoorbeeld? Wat maakt beeld bij uitstek geschikt voor een lokaal medium?

Ja, dat is zo, maar het lukt niet altijd. Want er spelen ook een aantal andere wetmatigheden: je hebt een goede foto die het ook op de app goed doet. Op moment dat ik laat zien dat die eendjes bijvoorbeeld in het Haagse bos zwemmen, dan zie ik veel bos, maar als je dan de app opent denk je: wat is dit voor foto. Dan is een close-up van een eendje weer handiger. Dus soms werkt dat elkaar een beetje tegen, de wetmatigheden van social of online of app versus wat je zou willen. Maar natuurlijk proberen we zoveel mogelijk om herkenning te hebben. Want dat is dan het woordje wat je nodig hebt. In wat je uitdraagt. En daar mag ook best die trots in zitten. En er zijn ook heel veel momenten dat het wel lukt. Als wij de weerfoto's laten zien in ons tv-nieuws, dan zijn dat de weerfoto's van deze regio, herkenbaar in de plas of de gebieden waarin ze gemaakt zijn. Als wij live tv maken op een plek, dan doen we dat natuurlijk in onze regio, dan gaan we voor een herkenbaar gebouw staan. Vanmiddag stond onze verslaggever, ongetwijfeld over de eendjes en de vergunningen gaat het, die staat voor het Haags stadhuis. Als icoon van de stad Den Haag. Dus ik denk dat we het onbewust vaker doen dan we ons realiseren.

Dat is dan misschien ook omdat die herkenbaarheid aanspreekt?

Ja, absoluut. Dat maakt het makkelijk om je verhaal te verkopen of goed voor het voetlicht te brengen.

Als jullie vergaderen over het belangrijkste nieuws, wat zijn daarbij de afwegingen?

Wij tikken zo'n dertig berichten per dag, als het gaat om de website. Die dertig berichten komen op de voorpagina, tenzij het sport is. Niet elk sportbericht komt op de voorpagina. Maar die andere dertig, dat is wat we de hele dag doen. Dus daar hebben we niet nog een selectie in.

Jullie hebben geen hoofdverhaal, die dan uitvergroot is?

Ja, goede vraag, op een leuk moment. Tot een tijdje geleden was dat: we denken dat dat het best scoort. En natuurlijk hebben we Google Analytics-cijfers, dus wat het best scoort laat je dan het meest prominent staan. Sinds kort hebben we een nieuwe tool, SmartOcto. Die kan heel goed laten zien welk verhaal waarom het goed doet. Of welk verhaal het meeste reacties uitlokt op Facebook, of welk verhaal het het beste doet op Instagram. En dat is nu mede een tool waardoor we dat laten leiden. Dus ik denk dat de eendjes [wat nu op de voorpagina staat, red.] nog steeds veel bekeken worden, het meeste verkeer trekt, of het meeste interactie losmaakt. Daarom staan ze daar. Laten we ons alleen maar leiden door cijfers: nee. We vinden ook dat als we een goed verhaal hebben over elektriciteitspalen in de Krimpenerwaard, dat voldoet aan onze missie en visie namelijk interactie hebben en vraaggestuurd en constructief. Dat is dan misschien niet het verhaal wat het het beste

doet op dat moment, maar we zetten het toch bovenin, omdat we ook vinden dat we als regionale publieke omroep iets moeten uitstralen van: dit zijn we.

Aan de ene kant laat je je dus leiden door wat de mensen willen, maar aan de andere kant vinden jullie soms andersom ook dat mensen iets zouden moeten weten. En in het geval van dat laatste, wat voor soort onderwerpen zijn dat dan?

Wij hebben in onze nieuwe missie en visie dan over: we vinden dat we verhalen moeten maken die mensen beroeren, dus die wat doen met mensen, die mensen hun hart raken. En we hebben een aantal gebieden die we hebben geselecteerd op basis van publieksonderzoek die mensen belangrijk vinden: gezondheidszorg, cultuur en vrije tijd, politie en justitiezaken, politiek, sport. Dus dat zijn de gebieden die we vooral laten blijken. Dus als het niet de cijfers zijn die ons verordonneren... Op basis van een lezersonderzoek, de verhalen die we maken. En uiteindelijk gebruik je ook gewoon je gezond verstand natuurlijk. In de zin van: het zou best kunnen als we nu drie verhalen over 112-nieuws bovenin zetten dat we daarmee de beste korte termijn succes online score van veel kliks. Maar wij vinden niet dat we als regionale publieke omroep alleen van veel kliks moeten zijn, maar ook bijvoorbeeld van engagement. En dat verhaal over dat ongeluk kan misschien wel heel veel losmaken in de zin van: wat is er gebeurd? Klikken. Maar als mensen dat in kijktijd vijf seconden bekijken, terwijl als we een verhaal maken over iets anders, waar mensen drie minuten leestijd aan besteden, ja, dat vinden we misschien wel veel belangrijker. Dus het is niet alleen kliks, leestijd, gezond verstand, waar staan we voor in onze missie en visie, dat samenspel bepaalt wat de volgorde is van verhalen.

Ik wilde nog iets vragen over iets wat u helemaal aan het begin zei, toen ik vroeg naar de functies van lokale journalistiek. U noemde trots. Is dat ook een soort verbinden?

Zeker. Ja, als ik iets vergeten ben te noemen is dat wij een verbinder willen zijn in deze regio, door zelf dat voorbeeld te geven met lokale omroepen, maar ook door de binding te maken tussen mensen in de regio. Dat is dus in deze regio best lastig, want er is niet zo'n verbindende factor, dus dan moet je het heel erg zoeken in onderwerpen of vragen die leven. We zijn geen missionarissen dat we iedereen hand in hand willen laten lopen in deze regio, maar er zit wel, als het gaat om welke footprint we als omroep West willen achterlaten, dan is verbinden wel één van de woorden die daarin thuis hoort. Zorgen dat mensen wat hebben met deze regio. Ik ben wel blij als mensen samen een probleem oplossen, dat wij signaleren, waarbij we aandragen: er liggen oplossingen. Als mensen dat oppakken. Een tijd geleden hadden we een verhaal over iemand die heel eenzaam was met kerst, dan hoop je aan de voorkant dat mensen gaan reageren: nou, ik vind het wel mooi als diegene dan op kerstavond ergens aan tafel zit.

Dat is ook gebeurd?

Ja, dat is gebeurd. Dat is heel klein, maar in essentie wel waar regionale journalistiek ook voor is. Absoluut.

Datum interview:	09-07-2019
Interviewer:	Susan Wichgers
Geïnterviewde (naam + functie):	Willemijn Sneep (eindredacteur Vers Beton)

1. Verschil landelijk en lokaal

Waarin denk je dat je werk verschilt van dat van een journalist bij een landelijk medium?

Ik denk sowieso dat Vers Beton best wel atypisch is, omdat we niet hard nieuws maken. Dus ik denk dat mijn werk specifiek heel erg verschilt van een landelijke krant of medium omdat het gewoon niet per se hard nieuws is, dus echt achtergrondverhalen zijn. Je kunt veel langer de tijd nemen voor een verhaal, het is niet een krant die elke dag eruit moet, dus dat is natuurlijk ook een voordeel van online media.

Zitten er nog verschillen in de functies van lokale en landelijke journalistiek?

Ik denk dat je je wel meer bezighoudt met wat er om je heen heel erg speelt, dus ik denk dat je misschien wat meer volgt wat er eigenlijk in de samenleving om je heen belangrijk is. Ik heb geen ervaring met hoe dat bij een landelijk medium is, maar ik merk hier wel dat het heel tof is dat je direct impact hebt. Je merkt dat er iets leeft, er zijn een paar mensen die zich ergens druk om maken, dan ga je dat uitzoeken. Er was laatst een artikel dat ik gemaakt heb, daar heb ik heel veel tijd in gestoken, en dan is dat op dat moment het meest complete document wat er op dat onderwerp is. Vervolgens gaan raadsleden zich daarmee inlezen en in de raad dat ter discussie stellen. En dan heeft het effect, dat er dan dus opeens een hele andere houding van de gemeenteraad tegenover een onderwerp is.

Wat was dat voor onderwerp?

Dat ging over Staatsbosbeheer, over beleid dat Staatsbosbeheer voert in het Lagerbergsebos, het kappen van bomen, het behandelen van een ziekte, Essentaksterfte. Daar merkte je gewoon dat je

dan echt een heel groot verschil kan maken. Ook omdat lokale politiek denk ik alle tijd heeft om zich heel goed in onderwerpen te verdiepen. En dat kun je dan als achtergrondjournalist wel doen. Daarmee maak je echt een belangrijk verschil.

Wat was dan de uitkomst daarvan? Was het echt voor hen als achtergrond, of kwam er ook een soort mening of iets in naar voren?

Nee, zelfs de woordvoerder van Staatsbosbeheer noemde het een genuanceerd verhaal, dat is in principe de partij die er slecht in naar voren komt, dus als die erover zegt dat het genuanceerd is, dan heb je wel nuance bereikt denk ik. Wat je heel erg zag, toen ik nog aan het stuk bezig was, toen kwam het in een subcommissie van de raad ter sprake, dat onderwerp. Toen had de wethouder die ervoor verantwoordelijk was, gezegd: leuk, GroenLinks, maar ik vind het een beetje flauwekul, Staatsbosbeheer weet prima waar ze mee bezig zijn, die houden van bomen, dat was de houding. Een week later stond het op de agenda van de raad om het af te handelen. En toen was zijn houding totaal anders, toen was inmiddels dat stuk gepubliceerd, had iedereen het gelezen. Zijn houding was totaal veranderd, hij had opeens een andere mening: we gaan een second opinion vragen van Wageningen over dit beleid. En het werd opeens niet meer behandeld als hamerstuk, maar als onderwerp met uitleg erbij. Dus dat was heel duidelijk een verschil. De wethouder was eerst niet geïnformeerd, en heeft zich wel geïnformeerd door dit stuk en daardoor zijn mening veranderd.

Dus een duidelijk zichtbaar gevolg van zo'n stuk wat je dan maakt?

Ja, en je ziet ook echt wel vaak, we hebben nu een dossier over Feijenoord City bijvoorbeeld. En er kwamen heel veel vragen al een hele lange tijd van mensen: duik nou eens in Feijenoord City, dat zijn de plannen voor een nieuw stadion voor Feijenoord. Dat loopt al tien jaar lang, en niemand snapt meer hoe het zit en wat nou de obstakels zijn. Duik daar nou eens in, en doe daar nou onderzoek naar. Dat is nu gebeurd, en dat wordt nu gepubliceerd. Superveel mensen zijn heel erg blij daarmee, iedereen reageert echt veel. Het gaat heel hard op social media, op Twitter, allemaal mensen die dat heel waardevol vinden dat dat uitgezocht is. Ook mails, op alle media directe berichtjes, reacties op de website soms. Dat is altijd een beetje een drempel voor mensen, merk je. Gewoon via via, echt via alle kanalen zeg maar. We hebben bijvoorbeeld een redacteur die helemaal niet hiermee bezig was, die de cultuursector dingen schrijft, die krijgt dan complimenten aan Vers Beton eigenlijk. Die krijgt voor andere redacteurs binnen Vers Beton krijgt zij complimenten. Dat is wel heel leuk.

Als hier iets gebeurt, en de NOS komt erop af, kunnen zij dan even goed lokaal nieuws maken als jullie?

Over het algemeen, er is bijvoorbeeld ook op de Correspondent iemand die schrijft over Rotterdam, en NRC heeft ook een Rotterdambijlage, ja, daar hebben we wel vaak dat we zeggen: nou, dat is wel een beetje kort door de bocht. Had nou even dat ook erbij gepakt, dan had je een helder verhaal gehad. Dus ik denk wel dat we als lokale journalisten altijd nog wel wat toe te voegen hadden of wat af te geven hebben op landelijke media.

Waar komt dat dan door?

Ja, als je gewoon al langer met een onderwerp bezig bent, dan heeft het altijd veel meer kanten, veel meer lagen dan dat je merkt als je er op het eerste gezicht de experts, de go-to mensen erover spreekt. Dan speelt er toch altijd meer, of hangt er meer mee samen, ja, een ander verhaal van mensen die niet heel erg naar voren treden, wat je niet snel hoort.

Heb je daar een voorbeeld van, van zo'n artikel waar jullie verbeteringen zagen?

Weet ik niet, vind ik lastig. Misschien kom ik zo nog op iets.

2. Identiteit van een lokale journalist

Wat zitten er voor voordelen aan werken in de omgeving waar je over schrijft?

Ik denk dat je veel meer verhalen tegenkomt. Ook toen ik bij Open Rotterdam een tijdje werkte, dan altijd als ik erheen fietste, dan kwam ik altijd met drie ideeën voor verhalen van die dag, door wat me opviel. Doordat iemand iets roept, doordat je aanplakbiljetten van iets ziet, briefjes van iets tegenkomt in de supermarkt, doordat je een brief van de gemeente in de bus krijgt over werkzaamheden die ergens gaan gebeuren.

Dus je loopt er echt tegenaan?

Ja, je wordt gewoon op veel meer ideeën gebracht. Doordat je continue van alles in de stad ziet gebeuren om je heen.

Zitten daar ook nadelen aan?

Ja, nou ja, Rotterdam is niet zo klein. Dus ik denk dat dat meer voor media in kleinere steden geldt.

Mensen weten je misschien wel sneller te vinden als je een fout maakt.

Nee, dat hebben we nooit gehad eigenlijk. Ik kan eigenlijk niet zo direct een nadeel bedenken.

Of bijvoorbeeld als iemand die je kent in de gemeenteraad zou zitten, en dat je daar dan nog kritisch over moet schrijven, of dat iemand die je kent iets naars doet.

Ja, we hadden op een gegeven moment een redacteur die werd raadslid. En ja, die is toen gestopt. Want hij kon niet meer onafhankelijk schrijven. Dus dat heb je wel soms, inderdaad. Dat zou je misschien met lokale media sneller hebben, dat er toch belangenverstrengeling kan ontstaan, of dat je daardoor functies neer moet leggen.

Is het denkbaar dat er bij jullie iemand werkt die niet in Rotterdam woont of geworteld is?

Nou, niet zomaar van buitenaf, nee. Iemand die opgegroeid is in Rotterdam en er nu niet meer woont, dat zou kunnen. Want iemand kan prima een expertise in Rotterdam zoals cultuursector nog steeds hebben als 'ie ergens anders woont, bijvoorbeeld. Of iemand die veel weet van architectuur, je kunt wel een onderwerp nog heel goed volgen. Maar als je nooit iets met Rotterdam gehad hebt, dan zou je niet bij ons kunnen werken, nee.

Waarom niet?

Omdat je dan gewoon niet echt, ja, Vers Beton is best wel kritisch, en ik denk dat je dan een beetje de ingewijde mist om over een onderwerp echt toonaangevend te schrijven.

Waarom is dat belangrijk, zo'n ingewijde?

Nou ja, mensen lezen je, omdat ze weten: als ik echt wil weten hoe het zit, dan moet ik naar Vers Beton. Of tenminste, ik weet niet of dat zo is, maar dat is wat we willen, wat je doel is. Dus ja, je wil dan niet iemand hebben die voor je schrijft en dat je daarin leest dat lezers het beter weten. Natuurlijk heb je altijd iemand die het leest die echt helemaal expert is op een gebied, je kan in een artikel natuurlijk nooit alles helemaal honderd procent genuanceerd of ingewijd brengen. Maar ik denk wel, je wil gewoon niet hebben dat iemand het leest en denkt: deze persoon weet eigenlijk niet echt waar 'ie het over heeft. En ik denk dat je sneller dat gevaar loopt als iemand niet uit Rotterdam komt. Ja, je kunt je wel inlezen en de juiste mensen spreken, maar je hebt dan snel wel blinde vlekken denk ik, of dingen die je toch over het hoofd ziet, omdat je gewoon niet echt weet wat er speelt.

En is het hebben van een netwerk bijvoorbeeld dan ook nog belangrijk?

Ik denk, als je uit de stad komt, dan is het niet per se je eigen netwerk, maar dan weet je al wel welke mensen te maken hebben met een onderwerp. Wie er vaak over iets naar buiten treden, of wie daarover gaan, of dat soort dingen. En je kunt natuurlijk altijd het netwerk van de redactie inzetten. Meestal hoef je het niet eens te vragen, als iemand weet dat je hier en hierover gaat schrijven, komt vanuit de hoofdredactie of andere redactieleden een hoop informatie naar je toe: dan moet je even

met die en die praten, of dan heb ik nog wel een verhaal voor je, of wij zeggen: dan moet je met die en die uit de redactie praten want die woont in de buurt of heeft er eerder over geschreven.

Dus het is niet zozeer mensen kennen, maar de stad?

Ja. Gewoon weten hoe de hazen lopen zeg maar.

Wat zijn goede kwaliteiten of eigenschappen die een lokale journalist moet bezitten?

Ik denk dat je ook waakzaam moet blijven, en dat je echt wel genuanceerd en kritisch blijft. Want juist ook omdat het dicht op je zit, denk ik dat je heel snel vooringenomen in een onderwerp gaat. Juist omdat je er al mee te maken hebt. Kijk, als je als landelijk journalist elke keer in iets moet gaan verdiepen, dan is dat sneller een genuanceerd beeld. Maar als je al jarenlang met familie of vrienden een bepaalde mening een beetje hebt over een onderwerp, dan denk ik dat je daarvoor op moet passen als je daarover gaat schrijven.

Heb je een voorbeeld van iets waar je zelf over schreef, waar je al een mening over had?

Ja, ik ben er wel heel scherp op geweest met dat artikel waar ik het net over had, met het beleid van Staatsbosbeheer. Via mensen dicht bij mij kwam ik ook het onderwerp op het spoor. Die stonden er heel activistisch in. Dus ik moest wel echt een goed genuanceerd verhaal maken, en zorgen dat ik eigenlijk hun mening, de mening van de mensen dicht bij mij, dat ik die niet door mij liet spreken zeg maar.

Ik vroeg net al even over die functies van lokale journalistiek, is verbinden misschien ook een functie?

We willen denk ik vooral een soort van uitdragen of laten zien of delen dat Rotterdam ook gewoon een stad is waar we trots op zijn, en waar over na gedacht moet worden. Waar er gewoon heel veel interessante dingen gebeuren, Rotterdam is natuurlijk in veel opzichten een voorloper geweest en op sommige gebieden nog steeds voor andere steden, voor landelijke politiek, dat soort dingen. Ik denk dat dat ook wel een soort van doel is, om dat aan mensen te laten zien en dat een beetje te delen en bevorderen, dat beeld. Het is wel een stad waar over nagedacht mag worden, waar we trots op mogen zijn.

Dat trots zijn, moet je dat ook een beetje hebben als je bij jullie komt werken?

Nee, dat hoeft niet per se. We schrijven ook juist altijd kritisch over de stad, maar wel met het doel om de stad beter te maken. Wel omdat we het beste met de stad voor hebben. Dus ik denk dat dat wel een soort voorwaarde is, dat je het beste met de stad voor hebt. Maar ja, anders zou ik ook niet inzien waarom je bij een lokaal medium wil werken, als je het een klotestad vindt.

Als de NOS zou zeggen: we willen wel graag dat mensen trots zijn op Nederland, dan zou dat heel raar zijn. Dus dat is een verschil met lokaal en landelijk. Herken je je daar ook in, dat dat als lokaal journalist wat meer mag of kan, of juist de bedoeling is?

Ja, ik weet niet of het de bedoeling is, maar je ziet het wel inderdaad heel duidelijk. Dat je gewoon inderdaad wel mag uitdragen dat je trots bent op de stad, als journalist. Dat gebeurt inderdaad in landelijke media niet heel veel, daar zou het een soort van ongepast zijn. Ik weet eigenlijk niet waarom dat zo is. Maar dat verschil is er wel, inderdaad.

Misschien zijn lokale media toch wat meer gericht op verbinden. Sommige media doen dat letterlijk, door te schrijven over een actie voor het goede doel, en te hopen dat mensen willen helpen of doneren.

Ja, die rol heeft Vers Beton niet heel erg hoor. Verhalen moeten bij ons altijd wel een zekere diepgang hebben. Dus we schrijven niet zozeer over een beginnend initiatief, of iets wat misschien iets kan worden, of dat soort dingen. En ik denk dat dat meestal de fase meer is waarin je nog op zoek bent naar verbinding. We schrijven meestal meer over ontwikkelingen die je al ziet.

Verbinden kan ook zijn dat mensen iets lezen, en denken: wat een mooie stad is dit toch, waar we wonen.

Nou ja, we schrijven ook verhalen over markante ondernemers, bijvoorbeeld. Of echt hele toffe initiatieven. En dan heb je wel al een beetje als doel om te laten zien, om die persoon een beetje voor het voetlicht te brengen. Ik heb bijvoorbeeld op een gegeven moment als oudejaarsinterview de directeur van Blue City geïnterviewd, dat is een plek, een oud tropisch zwembad, en dat is een hele grote plek geworden waar allerlei duurzame start-ups, maar ook inmiddels echt grotere bedrijven en grote initiatieven hun plek vinden, en wat ook heel erg bezig is met het circulair maken van Rotterdam. Dus ook vanuit de gemeente zijn er hele grote onderzoeken naar de afvalstromen die er zijn, met het hele bedrijfsleven. Er komen ook heel veel grote bedrijven daar over de vloer om meer te leren over circulair denken. Dus dat is echt wel een hele belangrijke speler aan het worden. En ik merkte toen, ik vond het heel tof dat zij als directeur dat heel erg binnen een paar jaar zo opgezet had, en een duidelijke visie daarin had. En toen had ik wel echt zoiets van: ik wil haar als oudejaarsinterview, want er zijn best wel veel mensen die zeggen: oh, dat soort verzamelgebouwtje voor duurzame start-upjes, toen dacht ik: dat is echt totaal niet het niveau waarop zij werken. Dan wilde ik wel heel graag dat ik daarmee iets kon rechtzetten, en iemand echt op de juiste plek zet. Dat kan wel daarmee.

3. Lokale producties

Heb je een voorbeeld van iets wat je zelf hebt gemaakt, of Vers Beton, waarvan je echt dacht: wat een goede lokale productie?

Ja, we hebben nu recent een kaart gemaakt, waarin de woningmarktontwikkeling van de afgelopen tien jaar te zien is in Rotterdam. Maar dat is natuurlijk landelijk iets wat speelt, dat de woningprijzen natuurlijk enorm gestegen zijn, dat in grote steden heel veel opgekocht wordt door beleggers, dat soort dingen. Dat is een gigantische berg data, die in die kaart super goed te bekijken is. En dat is gewoon eigenlijk heel tof, dat je daarin je eigen buurt of een andere wijk kan gaan en je kan zien wat de gemiddelde WOZ-waarde in de afgelopen tien jaar is geweest, hoeveel procent van de huizen in bezit is van corporaties, hoeveel van particuliere beleggers, hoeveel van instituties. Dat je gewoon al dat soort data ziet. Ik denk dat dat super waardevol is, daar ben ik eigenlijk wel heel trots op. Dan maak je gewoon iets wat gewoon data ontsluit die je anders niet zou weten, en het laat in één klap precies zien wat de tendens is. En natuurlijk, iedereen roept wel: vroeger woonde hier een aantal oude mensjes, nu wonen er alleen maar expats en zijn de panden zes keer zo duur. Je kunt dat gewoon nu in die kaart letterlijk zien, of dat zo is. Dat is wel heel tof.

Wat het dan zo goed maakt, is dat er heel veel werk in zit en dat het een duidelijke weergave is?

Ja, dat je eigenlijk in één klap die data die weer van een stad is, ontsluiten. Dat je voor iedereen zichtbaar maakt: zo zit het. En dat je gewoon een soort naslagwerk hebt gecreëerd daarmee.

Als jullie beeld gebruiken, letten jullie er dan bijvoorbeeld nog op of er iets herkenbaars op staat?

Dat is wel grappig: beeld bij Vers Beton is ook wel echt een beetje anders dan gemiddelde media. Wij gebruiken nooit stockfoto's, of een plaatje, of een portretje van iemand wat 'ie aanlevert. Bij ons wordt er voor ieder artikel apart illustratie of fotografie gemaakt. Dus dat is echt altijd meerdere beelden, worden voor elk artikel dedicated gemaakt. Daar wordt ook altijd ongeveer een week de tijd voor genomen, soms zijn het echt beeldreportages, soms krijgt de illustrator het hele stuk en gaat 'ie gewoon aan de slag om het te vertalen in een infographic of hele toffe illustraties. Dus we zorgen altijd dat het beeld echt het artikel versterkt en ook op zichzelf een productie is eigenlijk.

Waarom doen jullie dat zo?

Heeft een beetje te maken met hoe Vers Beton ontstaan is, in het begin was het best wel een belangrijk podium voor beginnende beeldmakers, om een soort van portfolio op te bouwen, om te laten zien wat ze konden. Het is voor beeldmakers net zo belangrijk podium geweest als voor schrijvers in het begin, en dat is er altijd in gebleven. En nu merk je ook dat er best wel grote fotografen, die op landelijk niveau ook best groot zijn, dat die nog steeds graag bij Vers Beton ook hun werk maken. Omdat Vers Beton best een hoog niveau van beeld heeft. Dus als je beeldmaker

voor Vers Beton bent, dan zegt dat echt iets, dan geeft dat een bepaalde kwaliteit aan, waar mensen dan bij willen horen.

En is lokaliteit daarin ook nog belangrijk? Dat je iets van de stad daarin terugziet?

Alles wat we doen gaat over Rotterdam, dus dan is automatisch in de beelden zie je Rotterdam eigenlijk altijd wel terug. Het is wel altijd fotografie waarop Rotterdammers staan, of in de illustraties zit ook wel heel vaak een herkenbaar iets. Ik weet niet zo heel gauw nu een goed voorbeeld. In de illustraties zie je niet per se altijd Rotterdam ofzo, dat zou een beetje saai worden. Maar ik denk wel dat het vaak herkenbaar is. Omdat het bijvoorbeeld Rotterdamse locaties of Rotterdammers zijn.

Hebben jullie een soort voorpagina?

Ja, een homepage. Daar staat altijd één groot uitgelicht artikel, die we in ieder geval wel dagelijks wisselen. En dan daaronder de drie nieuwste artikelen, en daaronder vier etalage-artikelen, die wisselen we één of twee keer per week.

Hoe kiezen jullie wat dat uitgelichte artikel wordt?

Dat is vaak het verhaal van de dag. Wat die dag gewoon het belangrijkste is. Wat ofwel het meest actueel is, ofwel het nieuwste grote verhaal is. Soms als het lastig kiezen is, je hebt altijd nog de artikelen eronder. Dus je kunt altijd ook nog wat langer iets anders uitlichten. En we hebben sowieso de onderzoeksjournalistieke verhalen altijd, er staat daaronder een kopje dossiers en daar staan de laatste onderzoeksjournalistieke verhalen. Dus het is gewoon een mooie afspiegeling van de artikelen maken.

Maar wat voor soort onderwerpen staan er meestal als uitgelicht?

Nou, een column bijvoorbeeld zal er niet zo snel staan, tenzij we die dag geen grote publicatie hebben, en de column wel heel leuk is, dan zet je hem er wel neer. Maar eigenlijk gewoon het belangrijkste onderwerp, of iets wat politiek is, dus wat echt nu speelt, wat urgent is. Bijvoorbeeld vorige week was Ketu Koti, de afschaffing van de slavernij werd in Rotterdam gevierd. Dan hadden we een artikel wat daarbij aansloot, ook het slavernijverleden, nou, dat is dan duidelijk die dag een belangrijk artikel. Gister hadden we een verhaal over het tekort aan huisartsenpraktijken in het centrum door de gestegen huizenprijzen. En vanmorgen stond 'ie er dan nog, en die hebben we vervangen door het interview wat we vandaag gepubliceerd hebben. Dat is niet per se super actueel, maar het is een heel mooi interview, en het is leuk om er vandaag iets nieuws neer te zetten.

Dus soms is het actualiteit, en andere keren is het iets waarvan jullie als redactie denken: dit moeten mensen weten?

Dit is mooi, dit is waardevol, ja. Dit verdient een plek in de etalage zeg maar.

Ben ik nog iets vergeten te vragen, heb je zelf nog een idee over de identiteit van lokale journalisten?

Ik denk dat alles wel gewoon ter sprake is gekomen, eigenlijk.

Wat ik nu een beetje uit de interviews haal, is dat lokale journalistiek meer zich tussen de mensen begeeft, en ook de verhalen van mensen naar de mensen brengt, meer dan landelijk.

Je deelt verhalen die in de stad leven denk ik, ook, en je brengt ook verhalen die in de stad leven naar de politiek juist. Ik denk dat dat zeker wel vaak zo werkt.

Spreekbuis is het verkeerde woord, maar wel dat lokale media misschien meer in kaart proberen te brengen: wat willen de mensen die hier wonen? En daar ook echt graag verandering in willen zien.

Ja, het is heel duidelijk bijvoorbeeld in de cultuursector. We hebben best wel veel verhalen geschreven waarin we allerlei mensen in de cultuursector spreken over diversiteit, dat is binnen de cultuursector een grote discussie. In hoeverre diversiteit nou gerespecteerd is in de grote instellingen zeg maar. Dus heel veel opkomende initiatieven, en dat is allemaal heel leuk en ze worden allemaal ingehuurd door de grote instellingen om iets te doen. Maar de beleidsmakers van de grote instellingen zijn vaak hele traditionele, hele witte organisaties. Daar is heel veel kritiek op, en ook wel terecht, want het past niet echt bij wat er in de stad leeft. Maar dat is heel erg dat de jonge makers dan heel erg via ons zo'n verhaal brengen, dat wij dat dan eigenlijk aan de kaak stellen, of naar buiten brengen. Dus dat je dan daarmee eigenlijk, dat wij dan een soort van hun verhaal politieke druk kunnen geven. Onder de aandacht kunnen brengen. Dat is niet groot genoeg denk ik, voor landelijke kranten. Het is snel te specialistisch of te klein. Als het natuurlijk landelijk gedeeld wordt, landelijk relevant is, dan is het natuurlijk eigenlijk al politiek meestal.

Datum interview:	05-07-2019
Interviewer:	Susan Wichgers
Geïnterviewde (naam + functie):	Marjo de Waard (hoofdredacteur Klokradio)

1. Verschil landelijk en lokaal

Werk je vijf dagen per week als hoofdredacteur?

Nee, zeven. Als je het goed wil doen, zeven dagen in de week, 24 uur per dag, maar dat zou natuurlijk niemand volhouden. Maar het komt er wel grotendeels op neer. Je leidt de hele omroep, dus alle programma's moeten doorgang vinden, je wil professioneel zijn, ook al ben je met vrijwilligers werkzaam. Dus als er iets is... Ik heb altijd de radio aan: hé, ik hoor niks. Dan hebben we gelijk rechtstreeks mail kan ik naar mijn technisch team sturen, en die pakken het meteen op.

U luistert altijd naar de radio?

Altijd. Ik heb hem altijd aan staan. Zelfs op vakantie, ben net terug, in Italië, staat 'ie aan. Omdat je het toch wil volgen. Zo hadden we afgelopen zondag bijvoorbeeld, dan wordt de kerkdiensten doorgegeven, allerlei kerkprogramma's. Dan hebben we heel veel luisteraars. Toen was er een storing, via KPN digitaal en Ziggo digitaal. Dat kwam niet hier vandaan, we zijn gelijk gaan checken. Alles werkte goed, maar mensen hangen aan de telefoon, sturen mailtjes, willen antwoord. Ja, dat moet je wel even oppakken.

Waar zit het grootste verschil met landelijke journalistiek, qua werk?

Sowieso landelijk zijn natuurlijk mensen die echt een opleiding hebben gevolgd tot journalist, met hoor, wederhoor, bronvermelding. Ik heb dat wel meegekregen, maar ik heb daar geen studie voor gekregen. En niet betaald worden. Dat is denk ik een heel groot verschil. Hier is het liefdewerk en een passie, een passie voor je dorp, nieuwsgierigheid. Ik denk wel dat je in je hart dezelfde ambities hebt als een journalist, alleen ik denk een heel groot verschil is de opleiding, en dat wij hier allemaal vrijwilligers zijn.

Je moet wel van je dorp of stad echt houden?

Ja, en van de mensen, en alles wat er gebeurt. Je moet eigenlijk een heel grote gemeenschapszin hebben, ik denk dat we daarom ook veel medewerkers hebben die al op allerlei gebieden betrokken zijn: bij sportverenigingen bijvoorbeeld. Er is niemand die alleen maar radio maakt. Er is eentje bij de ijssclub, en bij de volleybal. Het is er nooit één, het zijn altijd meerdere verenigingen die ze nog pakken. Dus gewoon meeleven, belangrijk vinden dat je gezellig woont met elkaar. Des te kleiner de kern, des te meer saamhorigheid. Want je hebt elkaar nodig.

Wat zijn volgens u de belangrijkste functies van lokale journalistiek? Ik hoorde al een soort gemeenschapszin?

Een verbindende factor willen we zijn, zeker in een gebied wat zo uitgestrekt is met zoveel kernen, dat je verbindend bent. Dat je mensen een podium geeft, dus een sportvereniging die leden zoekt, of

iets organiseert, zeggen wij: kom maar vertellen, of door een telefonisch interviewtje. Of we gaan er naartoe. Zo zijn we vorige week live in het zwembad van Groot-Ammers en dan worden we elk jaar gevraagd, die hebben ons daar zo graag. Bij de zwemvijfdaagse, dan zijn wij op de slotavond. Dan gaan we met een heel groepje. Met een heel team in het zwembad, met alle leuke reacties die je krijgt, ook van de mensen in het zwembad. Echt feest. Plus leuk voor het team, je werkt met elkaar, anders zit je hier vaak in je eentje of met z'n tweeën.

En dat verbinden, dat doen jullie door ergens heen te gaan, mensen een podium te geven? Heb je daar nog meer voorbeelden van?

Op politiek gebied, nu moet ik wel even zeggen dat we verschillende programma's hebben. Op maandagavond hebben we een uur voor de politiek. We hebben twee burgemeesters op dit moment, burgemeester van Molenlanden en Alblasserdam. Eén keer per maand is Alblasserdam aan de beurt, een keer per maand de burgemeester van Molenlanden. En er worden echt vragen gesteld van zaken die leven, de raadsvergaderingen worden afgeluisterd om te kijken wat er aan de hand is, er worden hele kritische vragen gesteld, maar wel met respect. Dat willen wij hier wel in de polder. We willen geen mensen afbranden, dat vind ik heel belangrijk. Wel kritisch, maar wel met respect. En ze komen heel graag hier naartoe de burgemeesters. En er wordt gewoon eerlijk verteld. Dat vind ik belangrijk. Dan hebben we nog twee avonden over van de maand, dan komen de raadsleden aan de beurt, of we doen een raadslid met iemand van een commissie als er iets is, over jongerenwerk of over nou: maak maar discussie. Dus dat vind ik belangrijk, dat je laat zien wat speelt. Op kerkelijk gebied hebben we twee dagen in de week, woensdag en zondag. Dan komt er van alles langs: programma voor kinderen, interviews, het zomergastenverhaal, dat hebben we op woensdagavond voor de kerkelijke luisteraars en maandagavond voor het algemene. Dan komen er ook wel eens mensen, zeggen we breng je eigen muziek mee. Zoals je bij Zomergasten de film hebt. Er komt dan ook wel eens iemand met psalmen, nou, prima, ook al is het in de gewone programmering, moet kunnen. Er is een heel mooi gesprek ook op de woensdagavond over zoveel uiteenlopende zaken. Een imker bijvoorbeeld, komt vertellen waarom het zo belangrijk is dat de bijen blijven. En dan komt er voor het uur erna een raadslid aanrijden, en die heeft dan onderweg de radio aan staan, die heeft dan de imker gehoord: oh, wat een mooi interview. En die weet dan ineens: die imker woont in mijn gebied, en dat speelt er. En zo probeer je mensen bij elkaar te brengen.

Dus ook informeren?

Informeren, wij moeten ICE-norm, moet je bij de publieke omroep. Je moet tussen 's morgens zeven en 's avonds elf uur moet je zestig procent van je programmatijd besteden aan informatie, cultuur en educatie. En dan wil niet zeggen een kwartiertje in een uitzending van een uur, maar echt de helft

van de tijd. En die moet je echt halen die norm, vind ik. En die halen we ook. Dat vind ik belangrijk. Echt gewoon informeer de mensen over het gebied waarin ze leven, en dan op allerlei gebieden. Dus uitgaansnieuws, politiek nieuws, dingen om over na te denken, verstrooiing, echt alles voor iedereen. Dat is ontzettend belangrijk. En gewoon op een goede manier, goede informatie, en op een leuke manier. Dus dat er niet met kromme tenen mensen gaan zitten.

In die zin verschilt het misschien ook van landelijke journalistiek? Omdat die echt een soort waakhond van de democratie zijn.

Ja, nou, wij brengen geen nieuws, want dat kan niet met mensen die overdag werken. Wij brengen achtergrondinformatie. En dat is zeker net zo belangrijk, wij hebben hier heel goed werkende schrijvende pers. We hebben nog heel goed gelezen suffertjes, zoals ze die noemen, de plaatselijke kranten. Wat daar dan als nieuws gebracht wordt, heb ik of eerder, want wij krijgen ook de persberichten. Dus of ik kan ze eerder brengen dan de krant, die komt op woensdag en wij hebben op zaterdag het informatieprogramma. Of ik licht het uit, er wordt iets geschreven bijvoorbeeld: er werden bij ons zoveel zwanen vermoord een poos geleden, een paar maanden lang, in een bepaald stukje. Daar hebben we ook de burgemeester vragen over gesteld. Op een gegeven moment is het ook helemaal stil gevallen, mocht er helemaal niks meer over verteld. Dat zat me helemaal niet lekker. Maar dan probeer je daar toch achtergrondinformatie over te krijgen. Alleen als iets bij de politie ligt, blijkbaar mag dan een dierenambulance ook niks meer zeggen. En dan ligt daar denk ik het verschil. Dan moeten wij eigenlijk stoppen, en de landelijke journalisten kunnen denk ik dan doorgaan. Wij krijgen dan hoor, wederhoor, dat vind ik een lastige. Je wil het wel, maar om dat op een goede manier te doen... Dan moeten we uitkijken natuurlijk, dat we niet verkeerd bezig gaan zijn dan.

Waarom moet u dan stoppen en een landelijk journalist niet?

Die kunnen er misschien toch wat gehaaid induiken, zijn ook overdag beschikbaar. Misschien zou het hier ook wel kunnen, maar ik vind dat een moeilijke. Dit is ook een lastig voorbeeld denk ik.

Een landelijk journalist heeft hier misschien niet zoveel te verliezen? Het maakt niet zo uit als de dierenambulance denkt: die gaan we nooit meer wat vertellen, en hier wil je de volgende keer ook nog leuk met iemand kunnen praten.

Nee, dat vind ik dat dat niet uit mag maken, ook voor de politiek niet. Je bent een onafhankelijk journalist, hier ook. Alleen wat ik dan zou willen, dat ik ook zie dat er restaurantjes zijn die zwanenvlees op het menu hebben, dan zou ik daar willen gaan posten. En dat zie ik dan wel bij landelijk gebeuren, ik ga hier niet zo gauw mensen ergens op af sturen, van ga maar posten daar.

Denkt u dat een landelijk medium net zo goed lokaal nieuws kunnen maken als jullie, of een ander lokaal medium?

Zou moeten kunnen, natuurlijk. Want het is hun vak. Alleen wij zitten in de haarvaten, en wij horen bij de slager en de bakker dingen, die zij niet horen. Dat is denk ik voor ons heel belangrijk. Je hoort het op straat.

2. Identiteit van een lokale journalist

Merkt u dat vaak, dat u tegen nieuws aanloopt?

Ja. Maar dat ligt aan jezelf, daar moet je voor openstaan. En dat zie ik wel bij iedereen die hier eigenlijk bezig is, die hebben daar allemaal belang bij, een antenne bij.

Heeft u daar een voorbeeld van, van iets wat u bij de bakker of slager hoorde?

Wel iets van heel ver geleden, bijvoorbeeld van toen we hier alleen nog maar een kabel hadden, van een kabelexploitant, ik wil geen namen noemen, maar een hele bekende. Vier, vijf dagen was er geen tv-ontvangst, niks mogelijk, en iedereen werd hier in het dorp van het kastje naar de muur gestuurd, ik ook. En dan sta je in de winkel, en dan hoor je iedereen erover lekken: kijk. Op zo'n moment ga je dus bellen, en dan ga je zeggen: wat is er aan de hand? Dan kan je er dus als journalist achteraan. Je kan er dan ook items aan besteden.

Dus echt iets uit uw eigen leven, en dan hoort u dat het bij iedereen leeft.

Ja, en dan moet je dat oppakken. Ook bijvoorbeeld Qbuzz, dat hele verhaal, dat is een heel mooi voorbeeld. Dat is natuurlijk een ramp wat er gebeurd is, de hele verbinding langs de dijk hebben ze weggehaald. Ik weet niet hoeveel mensen die daar gewoon werk en school op hadden gebaseerd, van: als ik in Streefkerke woon, dan kan ik om 9 uur met de bus en dan ben ik om 10 uur in Utrecht om te studeren. Dat is allemaal veranderd. Ik heb gelijk een week later dus gebeld met de persvoorlichtster, maar dan krijg je een persvoorlichtster, die houdt natuurlijk een net verhaaltje. We hebben nu een jongen die is journalist, die komt bij ons vlieguren maken, hij studeert in Ede. Hij woont in Groot-Ammers en die liep er tegenaan. Die heeft ook bij de gemeente ingesproken, bij Qbuzz, bij de provincie. En hij krijgt bij ons dus ook gewoon zendtijd. Hij heeft ook contact gekregen met de provincie, iemand van de VVD, ik ben even zijn naam kwijt. Daar heeft hij ook mee mogen spreken. Want de provincie heeft natuurlijk bepaald dat alles moest veranderen: minder geld kosten, de lijnen moesten veranderen, Qbuzz wordt er wel op aangekeken, maar de provincie is uiteindelijk de opdrachtgever van het nieuwe idee geweest.

Het doel is dus misschien ook om dingen te veranderen?

Ja, tuurlijk. En het weer terug willen buigen. De vraag die ik toen stelde: Waarom hebben jullie in vredesnaam die hele lijn veranderd, weggedaan? Nu zijn uiteindelijk gelukkig de gemeenten Molenlanden en Alblasserdam ervan doordrongen geraakt dat ze toch wat moesten doen, want eerst zeiden ze: dat is ver van ons bord, dan moet je bij de provincie zijn of bij Qbuzz. Nu hebben ze dan toch een vuist gemaakt, en als het goed is gaat die lijn terugkomen langs de dijk.

Dat komt dus mede door jullie?

Door alle schakeltjes, niet door Klokradio, maar dus zo iemand die ook eigenlijk een journalist is, de studie doet. Dus die heeft dat ook helemaal in zich. Die dat beetpakt, in gaat spreken, wij stellen vragen aan de burgemeester, aan de raad in een uitzending. En al die beetjes stapelen.

Wat voor voordelen zitten er nog meer aan werken in het gebied waar je leeft?

Ja, als je dat zelf belangrijk vindt, dat je daar echt met plezier woont. En dat je het idee hebt dat je ook kan sturen, en weet wat er speelt, en wat leuker kan proberen te maken voor iedereen. Wat eerlijker misschien, en leuker, en beter. Dus dat je wat doet voor je woongemeenschap, net als dat iemand zegt: ik ga iets voor de badmintonvereniging doen, dat is altijd als je iets vrijwillig doet. Zo verzorgen wij radio. We hebben ook gewoon hele leuke amusementprogramma's, dat mensen zeggen: goh, ik luister altijd, en dan zit ik 's avonds gezellig, dan ben ik niet zo alleen. Ik zeg altijd tegen mensen: al heb je maar één luisteraar, en die heeft zich niet alleen gevoeld, en jij hebt hier een leuke avond gehad. Ik heb ooit eens een bestuurslid gehad, die was het met die uitspraak niet eens, die was nog maar net bestuurslid. Die is vertrokken om die uitspraak. Dus ik doe nu heel voorzichtig, maar ik bedoel natuurlijk bij wijze van, want ik wil natuurlijk graag heel veel luisteraars. Dat is wel het streven. Maar om even duidelijk te maken: het is wel heel belangrijk, als jij gewoon maar iemand bereikt die helemaal alleen is, alleen woont. En ik zeg ook altijd: als je de radio zachtjes zet, en het klinkt gezellig, want heel veel mensen hebben het als achtergrond, dan doe je het goed. En als je dan ook nog mooie informatie brengt of leuke muziek. Want heel veel mensen hebben hem op de achtergrond, en je kan er alles mee doen: je huis opruimen, strijken, een wijntje drinken, of onderweg in de auto. En dan heb je ook nog als je radio maakt informatieve programma's, net als NPO1. Daar zal je echt naar moeten luisteren. En je hebt ook verstrooiing. Overal heb je luisteraars voor. Maar gewoon het idee: hij staat zachtjes, de stemmen zijn mooi, dat vind ik belangrijk.

Dus dan is het voordeel dat je iets voor je directe omgeving doet?

Ja, een beetje minder eenzaam, een beetje vrolijker. En het leuke is, die kennen vaak degene die presenteren, dus dat is dan dubbel. Je kent iemand, dan luister je ook liever, die spreekt een beetje

dialect misschien, sommigen hier van de streek. We zenden de kerkdiensten uit, en dan hebben we hier geloof ik twaalf of dertien kerken die meedoen met toerbeurten. Iedere zondag en dan doen ze op zondagavond de verzoekplaten. Op woensdag hebben we drie uur aan verzoekplaten. Er zitten hier dan vier dames de telefoon aan te nemen, die staat roodgloeiend.

Dan weet je ook wel dat er veel mensen zijn die dus luisteren?

Ja, zeker de programma's, de kerkelijke bij ons. En de sport zaterdagmiddag van twee tot zes. Klokradio sport, allemaal voetbalclubs hier uit ons gebied, die worden gevolgd. Dus wij hebben heel veel mensen langs de lijn, op het veld, om verslag te doen. En vaak gaan ze ook nog eens uitwedstrijd, dan gaan ze verder weg: naar Zeeland, Alphen aan den Rijn.

Zitten er ook nadelen aan, dat de lijntjes zo kort zijn?

Nee, ik vind dat eigenlijk een voordeel. Ik hou van heel persoonlijk. En dat is misschien inherent aan mensen die op het platteland wonen.

Een nadeel zou bijvoorbeeld kunnen zijn: een bekende doet iets naars, en daar moet je dan iets kritisch over vragen, of er zit een vriend in de gemeenteraad, dat soort dingen.

Nee, als je het maar netjes doet, als je het maar met respect doet. Zij weten ook dat je daarvoor zit. Zeker bij de gemeente. Bijvoorbeeld: mijn man doet de politieke programma's sinds een paar jaar, niet iedereen vindt dat leuk om te doen. Maar hij is ook voorzitter sinds een paar jaar van de Molenstichting. Ja, daar zit wel eens een conflictsituatie.

Heeft u daar een voorbeeld van?

Een nieuwe woonwijk ofzo plannen in de buurt van de molen, zodat dus de wind uit de zeilen van de molen gehaald wordt.

En hoe gaat dat dan? Vindt hij dat moeilijk om mee om te gaan?

Nee, dat hangt misschien ook van degene af, dat moet je dan wel kunnen. Als je maar gewoon nette vragen stelt en geen eigenbelang. En daarvoor hebben we ook wel een waakhond, dat heet het Programmabeleidsbepalend Orgaan, dat ben je verplicht te hebben. Moet uit alle kernen eigenlijk waar je te beluisteren bent iemand zitting in hebben. En uit allerlei lagen van de samenleving, dus werkgeverscultuur, sport. En drie keer per jaar minimaal kom je bij elkaar. Zij kunnen dus zeggen: dat gaat niet goed. Daarom kijk je dus heel goed voor welke programma's je wie vraagt. Dat je ook weet: die kan daar mee omgaan.

Iemand die bijvoorbeeld heel fanatiek is bij een bepaalde voetbalclub, kan misschien ook niet die club verslaan?

Dat gebeurt wel, ja hoor. Bijvoorbeeld we hebben de Zwerver, Kinderdijk. Dat is de club waar wij het allereerste programma van onze omroep, wij hadden toen een ruimte op de Kinderdijk, en die ruimte was vlakbij het veld van de Zwerver. En heel veel van onze mensen zijn ook lid van de Zwerver. We hebben een jongen die heel leuk voetbal verslaat, hij is fanatiek lid van de Zwerver. Maar ja, je moet wel neutraal blijven. Het is inderdaad één keer niet gebeurd, maar dat kwam niet door hem, dat kwam door een andere verslaggever uit de polder. Die voor zijn club was, en de Zwerver weer niet zoveel aandacht gaf. En dan krijgt 'ie gelijk een brief op hoge poten, van de Zwerver. Dan zeggen we: ja jongens, we zijn allemaal vrijwilligers, kan gebeuren.

Maar er zijn dus wel mensen en organen die dat in de gaten houden.

Je wordt altijd in de gaten gehouden. Er wordt ook altijd gereageerd door mensen, als iemand iets zegt wat niet helemaal klopt, kan je een reactie krijgen van buiten.

Dat zou misschien een nadeel kunnen zijn.

Ja, het ergste is, je kan zelfs voor de rechter moeten komen. Ik ben verantwoordelijk voor alle programma's die uitgezonden worden, en alles wat iedereen zegt. Dat is nou eenmaal inherent aan hoofdredacteur zijn. Dus ik neem ook niet zomaar nieuwe mensen, die zitten er vaak om te springen, maar ik heb er ook een paar die vertrokken zijn. Of ze gaan zelf weg, omdat het toch niet helemaal past. We willen ook niet dat mensen vloeken, of van andersdenkenden iets zeggen. Dat willen we niet hebben, het moet allemaal netjes, en alle honderdtachtig doen dat ook. En er zijn ook dominees, we hebben ook dominees als medewerker, van alles.

Is het denkbaar dat hier iemand zou werken die niet uit de regio komt?

Ja, maar dat werkt niet. Het mag wel, maar dat wordt lastig. Want hoe kom je aan het nieuws? Hoe kom je aan het nieuws uit dit gebied? Ja, je krijgt persberichten, oké, die kan je dan voorlezen. Maar je moet er ook wel een hart bij hebben, weten waar je moet zijn voor bepaalde dingen en wat er speelt. Een persbericht is een persbericht, maar dat is een dood ding. Ik zeg meestal: probeer mensen te bellen die 'm ingestuurd hebben, er staat ook altijd een nummer onder. Dan ga je vragen stellen. Maar als je hier niet woont, wat moet je dan? Dan weet je toch niet precies tussen de regeltjes te lezen, vaak.

U zei eerder, en nu eigenlijk ook: er moet wel een soort passie zijn voor het dorp. Is dat echt belangrijk, en op welke manier?

Als je geen passie hebt voor iets, dan kun je het niet overbrengen, denk ik, aan degene aan de andere kant. Als dingen jou niet interesseren, denk ik dat de luisteraar ook denkt: ja. Misschien als je hier een ander spreekt dat er anders over denkt hoor, er zijn ook mensen die een passie voor muziek hebben. Die hebben we ook. Je doet het voor niks, dus je moet er wel iets van plezier in hebben. Dat is wel een verschil. Als je betaald krijgt en je hebt een journalistieke opleiding gedaan en je gaat een baan in die richting zoeken, dan is het iets wat je goed wil doen, waar je voor opgeleid bent, waar je verder op wil. Heel veel van die dingen vallen bij ons weg. Daartegenover staat dus plezier beleven aan wat je doet. Dus moet je een beetje passie hebben. Want als je er geen plezier in hebt, waarom zou je dan op je vrije zaterdag of zondag komen zitten voor nop.

En omdat het een lokale omroep is, is het ook wenselijk dat je een hart voor de streek hebt?

Ja, maar we hebben ook mensen die een cabaretprogramma samenstellen. En die zijn betrokken bij het theater in Papendrecht. Daar hebben we een mooi theater. Zij maken hele leuke twee uurtjes, maar als ze presenteren is het al cabaret. Dus ze kondigen een nummer aan, maar da's niet zomaar aankondigen. Het is een echtpaar, maar ze doen het op zo'n ontzettend leuke manier. Dat kan ook een passie zijn.

En stel dat ik hier kom wonen, ik heb niks met deze streek. Dan zou ik niet zo makkelijk zo'n programma kunnen presenteren?

Nee, want dan ga je je ook niet verder informeren, als het je niet raakt. Dan ga je denk ik ook niet verder zoeken. En dan zou je wel gewoon, we hebben ook amusementsprogramma's. En dat moet ook kunnen, dat is educatie. Dat kan wel iets landelijks zijn.

Heeft u een voorbeeld van zo'n educatief onderwerp?

Een vlindertelling vertellen, waarom, of waarom bijen belangrijk zijn. We hebben een programma voor kinderen, dan wordt er verteld hoe de tulpen ontstaan en de bloembollen. Dat doet een schooljuffrouw, dat programma. Dat zelfs mijn pa van 92 zegt: da's leuk, luister ik altijd naar op woensdagmiddag. Daar hebben we er veel van, vanuit het onderwijs. Dat is hun passie, om mensen iets te vertellen.

Als u nieuwe vrijwilligers aanneemt, waar let u dan op? Wat zijn goede kwaliteiten of eigenschappen die een lokale journalist moet hebben?

Bij ons in de polder: geen kapsones. Geen stadsefratsen. Even rustig de kat uit de boom kijken, hoe wordt iemand in de groep gewaardeerd. Dat weet ik gewoon, dat mensen die rustig kijken, waarvan je denkt: die zijn serieus. Je merkt gewoon als je met iemand spreekt vaak wat voor vlees je in de

kuip hebt. Als ze gaan presenteren: hebben ze een leuke stem? Dat doe ik meestal door te bellen. Je stem klinkt altijd anders in de ether. Met bellen klinkt het ongeveer hetzelfde. En we hebben ook mensen die alleen maar komen voor de techniek.

Is het nog belangrijk dat iemand een bepaald netwerk heeft?

Nee, het is handig, het is geen vereiste. Omdat er al heel veel mensen zijn met een groot netwerk, waaronder ikzelf. Ik vind dat voor mij een belangrijke taak. We hebben heel veel informatieprogramma's waarbij we ook gasten uitnodigen. En ze mogen mij altijd bellen: heb je een idee, wie zal ik vragen. En dan denk ik: die past nou heel mooi bij jou, of dat onderwerp. We hebben ook iemand die is zelf journalist, die schrijft ook voor de krant van Gorinchem. En ik weet: zij houdt van sociale interviews, dus schuldhulpmaatje. Ik ben zelf lid van de vrouwenclub, en dan komen er ook sprekers. Dan ga ik altijd vragen: mag ik je een keer uitnodigen voor de radio? Dat kan een logopediste zijn, of een schuldhulpmaatje. En dan denk ik: dat is een goede voor die. Er zijn er die weten altijd zelf alles te vinden, en er zijn er die wat hulp nodig hebben omdat ze een drukke baan hebben buiten de regio.

U vertelde eerder van de persberichten, dat je niet weet wat wel en niet leeft als je hier niet vandaan komt. Dus er moet wel een bepaalde mate van geworteldheid zijn?

Ja. Je moet wel met de blik van deze streek kijken denk ik. Dat vind ik heel leuk met RTV Rijnmond. Die zoeken steeds meer de lokale omroepen op om dingen samen te doen. Want ook zij moeten hun bestaansrecht verdedigen. En Rijnmond kwam niet ver uit het Rotterdamse. Dus nu komen ze straks weer deze kant op, het is zomer, voor reportages. Maar we hebben dan vorig jaar een debat, het gemeenteraadsdebat van Alblasserdam, in het voorjaar hebben we met elkaar gedaan. Dat vroegen ze. Ik zei eerst: we doen het altijd zelf, al jaren. Dan doen we er wel twee, een met jullie en eentje zelf, wij doen dat altijd 's avonds, en zij willen tussen de betaalde uren van 4 en 7. Dus hebben we er twee gedaan. Het was leuk, maar we hebben gezegd: we gaan het niet over de zondagsrust hebben. Is bij ons geen issue. Dat vinden partijen zelf ook, daar wordt met respect mee omgegaan. Want Rijnmond wil natuurlijk nogal graag wat discussie, dan wordt het leuk luisteren. Ja, dat gaan we dus niet gebruiken om het programma op te leuken. Dat wilden zij dus wel. Ik heb ook heel de serie geluisterd, vanuit de Hoeckse Waard hebben ze overal die debatten uitgezonden. En dan willen ze wat spektakel. Maar doe je dan recht aan de politieke partijen? Dat is de afweging, en dat vind ik een belangrijke. Het is ons ook niet altijd helemaal goed bevallen. Want in het najaar kregen we de fusiegemeenten, de verkiezingen in het najaar. Toen hadden ze ons niet eerst benaderd, maar gelijk met de gemeente afgesproken dat ze een uur voor ons een heel debat uit zouden zenden, daar wisten we niks van. Toen belden ze wel mijn man, die is de debatleider, of die ook het debat wilde

leiden. Dat gaan we toch niet doen? Dan is alle kruit verschoten, dat gebeurt niet. Dat was niet zo leuk. Dan doen ze het buiten ons om. En dan doodleuk wel vragen. Dat moet je niet doen, daar zitten de verschillen. Netjes fairplay.

Dat is misschien een moeilijk spanningsveld, tussen regionale en lokale journalistiek?

Ja, als het gewoon op een leuke manier was geweest, als ze het gewoon hadden gevraagd, was het leuk, dan kiezen we weer een aparte datum. Maar niet op eigen houtje buiten ons om.

En wat u net zei van die zondagsrust? Rijnmond beslaat best een grote streek, zij proberen het dan misschien op de stadse manier, en voor jullie is zo'n zondagsrust geen onderwerp om te behandelen.

Dat leeft niet bij de mensen die hier wonen. Tenminste, het gros. Er zijn natuurlijk altijd mensen die een beetje boos zijn dat je geen geld kan pinnen, of ik weet eigenlijk niet of dat nog steeds zo is. Of dat de terrasjes pas na elf open mogen. En je hebt hier hele, zoals de SGP, die zou het liefst zien dat de molens niet draaien op zondag. Dat is natuurlijk zo. Maar er wordt bij ons geen punt van discussie gemaakt, niet in de politiek en niet bij de bevolking. We wonen hier al zo lang als we weten, en nu is er nog een verschil tussen Alblasserdam, waar het iets stadser is en mensen misschien wel gewoon de achtertuin maaien en de ramen zemen. Maar vanaf Nieuw-Lekkerland tot aan Giessenburg gebeurt dat gewoon niet, met een paar uitzonderingen misschien. Over het algemeen houd je rekening met je burens en doe je dat niet. Dat zijn ongeschreven regels. En hier is het ook: steek je kop niet boven het maaiveld, verbeeld je niks. Ga je wat verbeelden, dat doen we niet.

Die regels zou ik als buitenstaander niet weten, als ik hier zou komen werken. Dan zou ik bij zo'n raadsvergadering verbaasd zijn. Dus dan is het toch belangrijk dat je weet dat dat geen onderwerp is.

Voor bepaalde programma's inderdaad, niet voor al onze programma's is dat. Dus degene die hier de politieke programma's maakt, dat was voorheen onze hoofdredacteur die dat twintig jaar geweest is, en nu mijn echtgenoot, die komt zelf ook een beetje uit die kringen. Dus die weet een beetje hoe het werkt. En toch wil hij ook altijd de boel een beetje opjuinen, dus dat doet hij wel, dus dat is een goede combinatie. Maar je moet wel weten bij welk onderwerp.

En Rijnmond heeft daar dan dus geen gevoel voor?

Nee, anders. Ik ben zelf naar school gegaan in Rotterdam Zuid, van mijn twaalfde tot m'n twintigste, dus ik vond de stad altijd een verademing vergeleken met het dorp. Dus ik weet ook wel hoe het in Rotterdam werkt, ik heb er niet zo'n moeite mee. Maar vorig jaar hadden we een uitzending van Rijnmond doorgezeten, die hadden ze bij de molens van Kinderdijk hadden ze een heel programma. Ik kreeg alleen maar slechte recensies van luisteraars: veel te snel gesproken, veel te... Ik doe het dit

jaar dus maar niet. Te vlug spreken werd niet gewaardeerd, niet deemoedig genoeg zal ik maar zeggen, niet onderdanig genoeg. Beetje te Rotterdams. Dan zeggen ze: stadsefratsen. En met name snel spreken, bij een lokale omroep... Nou vind ik het moeilijk, want ik moet toch een stukje generaliseren, en we hebben in ons gebied zoveel verschillende mensen. Zoveel achtergronden. Ik denk dat ik dan ook moet zeggen: wat zijn je luisteraars bij lokale omroepen. Je hebt ook mensen met een academische opleiding, die zal een heel ander soort programma zoeken. Die zal geen moeite hebben met snel gesproken waarschijnlijk. Dus het is ook wel een moeilijk verhaal, want wie zijn jouw luisteraars.

Heeft u daar zicht op?

Ja, dat zal ook verschillend zijn, want wat ons uniek maakt bij Klokradio is dat we twee dagen kerkelijke programmering hebben, dat zie ik nergens terug. Hele andere achterban. En dan hebben we de sportprogramma's, dat is anders, een cabaretprogramma. Trekt allemaal verschillende soorten luisteraars. Maar of wij echt de academici iets kunnen bieden... Maar dat wil ik wel, ik wil er voor iedereen zijn. Dus ik nodig ze wel uit, en daar hebben we de maandagavond voor, het uurtje voor de politiek. Dus toch wel mensen die ook echt iets te vertellen hebben, al is het maar over schuldhulpmaatje. Ik heb notaris Van Leusden, dat is een hele beroemde notaris uit de polder, die heeft zichzelf aangeboden, dat vond ik mega leuk.

3. Lokale producties

Kunt u een voorbeeld noemen van een goede lokale productie? Van Klokradio of een ander lokaal medium?

Er zijn er best wel veel. Dan ga ik toch even eerst naar onze locatie-uitzendingen, omdat je daar een heel technisch team nodig hebt dat een hele studio opbouwt, en een team dat presenteert en een team onderweg. Allemaal op elkaar afgestemd. En dan is het heel leuk, want wij doen in Alblasterdam eenmaal per jaar het Havenfestival, dan krijgen wij gratis een truck van een transportbedrijf. Onze jongens bouwen met al die kisten die er staan een hele studio op. En van 's morgens acht zenden we uit tot 's middags vijf. Heel groot team. En hele leuke reportages, zoveel mensen die daaraan meewerken. Daar ben ik nog steeds ieder jaar trots op. Ook nu zo in dat zwembad, dat er toch weer twaalf man zeggen: ik neem op de vrijdag wat uurtjes vrij en we komen. En als je dan kijkt naar wat een plezier en echt mooie interviews, de techniek gaat goed. Als dan alles klopt, en nergens gaat iets mis. Dan denk ik nou: dat is echt professioneel. Ik ben mega trots. Dan ga ik met een goed gevoel naar huis.

Dan bent u trots omdat er zoveel mensen meedoen?

Meedoen, en het goed doen ook, professioneel doen, iedereen doet zijn dingetje. Echt heel serieus, met plezier. Daar ben ik wel trots op. Ik ben heel trots geweest afgelopen jaren op de twee debatten, eigenlijk drie dus. Eentje met Rijnmond, een keer zelf in Alblasterdam, en eentje voor Molenlanden. Dat ging zo mooi, en ook de techniek, alles ging goed. Dan ben ik trots op onze omroep, mensen die het voor niks doen, we rekenen er niks voor. Zitten mega uren in. Dan ben ik trots op de omroep, eigenlijk. Dat hebben we toch mooi gedaan.

Heeft u nog een voorbeeld van bijvoorbeeld iets dat jullie hebben uitgezocht, of een bepaald onderwerp wat jullie behandeld hebben?

Ik denk dat wij zo niet werken. Wij laten de gasten vertellen, want dan heb ik er zoveel. Dan ga ik bijvoorbeeld naar de woensdagavond, de gesprekken die daar zijn. Op zendingsgebied, er komen mensen uit het hele land komen naar Nieuw-Lekkerland [waar de studio gevestigd is, red.], die op kerkelijk gebied iets doen. En die komen toch maar. En mensen weten ze ook dus over te halen om te komen. Want iedere presentator moet z'n eigen gast zien te regelen, bedenken, regelen. En die voegen allemaal iets toe. En op de maandagavond is dat hetzelfde verhaal. Zoveel mensen, elke week één. En of dat nou iemand van de motorclub is, of een notaris, we hebben een dierenarts bijvoorbeeld die we hebben laten vertellen, een arts, maar ook een jongen die heel goed is in schaatsen. Alles kan langskomen, als het maar een verhaal heeft. Heel divers. En als dan die interviews mooi zijn, ze lukken goed en er wordt echt iets verteld, denk dat dat heel veel toevoegt. Vind ik belangrijk, dat mensen die luisteren, als je er nooit iets van geweten hebt, van hoe belangrijk een bij is, en die man kon zo mooi vertellen en bracht potjes honing mee, die had een passie. En die passie klonk door. Ja, geweldig.

Dus dat is ook een beetje dat verbindende misschien?

Ja, educatie. Dat je gewoon: oh, hé, dat leeft ook. Je wereld wordt wat groter. En er zijn heel veel mensen die het misschien wel weten, maar ook veel die het niet weten. En ik denk de groep waar wij ook voor zijn, dat je daar best nog wat nieuwe dingen kan vertellen.

Zijn dat ook nieuwe dingen over de eigen leefomgeving? Want bijen kunnen ook landelijk onderwerp zijn.

Ja, eigen leefomgeving is op de zaterdagmorgen een programma, de Wekkerradio. Daar hebben we ook zoveel diverse onderwerpen. We hebben bijvoorbeeld een team, Team Tundra heet dat, dat gaat naar het hoge Noorden in januari. En dan rijden ze voor Kika. Dan kun je natuurlijk denken: stukje eigenbelang, je laat je sponsoren en je gaat gezellig daar rijden, maar je zit dus 24 uur achter het

stuur. En je komt wel met een bedrag terug. En ook die mensen hebben een passie. Zo hebben we ook mensen die dus een polderrun hier organiseren, dat is dan in de streek, en daar halen ze dus geld mee op. Daar gaan ze dan voor een organisatie mee naar een bepaald land, wordt uitgezocht, waar mensen nog wonen. Zoals Roma-zigeuners. Die een zetje nodig hebben. En daar gaat dat geld naartoe, en er wordt hier veel geoefend en gedaan zodat je ik weet niet hoeveel kilometer kan rennen. Mensen die dat nooit hebben gedaan. Nou, halen wij naar de studio: kom maar vertellen. Wat is een polderrun, waar gaat het geld naartoe, hoe train je, wat heb je ervoor over. En ieder jaar is er weer iemand bij ons uit Bleskensgraaf die dat oppakt, ieder jaar een nieuwe en een nieuw doel. Komen hier heel veel goede doelen. Dan zie ik ook weer die passie terug bij mensen, en dat iedereen in de regio meedoet. Daar word ik helemaal blij van, dat is positieve energie. Daar geven we dan zendtijd voor.

Dus mooie persoonlijke verhalen uit de eigen omgeving?

Ja, maar ook wat mensen doen, vooral op het gebied van goede doelen, zie je heel erg. Geef die maar een podium, en probeer maar heel veel mensen dat die belangstelling krijgen en bijvoorbeeld naar zo'n week gaan, of lootjes kopen. Verbinden.

Jullie hebben niet echt een nieuwsprogramma, maar bijvoorbeeld voor die achtergrondprogramma's: welke onderwerpen zijn daarvoor belangrijk genoeg, en wat voor onderwerpen zouden daar nooit in komen?

A moet je ook weer kijken: is het educatie, is het informatie, is het cultuur. En je moet een beetje kijken naar het soort programma, op zaterdagmorgen is het informatief maar moet het ook luchtig zijn. Dus mensen die daaraan meewerken weten al eigenlijk wat ze moeten selecteren. Maar bijvoorbeeld, we hebben hier dieselgemalen in de polder. Nou, zaterdag komen de dieselgemalen aan de beurt. Komt iemand in de studio van die stichting over de gemalen vertellen. Want je hebt ook mannelijke luisteraars. We hebben de dijkverzwaring gehad, is iemand van de dijkverzwaring naar de studio gekomen om te vertellen. Dus iemand die bij een aannemer werkt, de aannemerscombinatie die dat hele traject vijf jaar lang heeft gedaan, die is komen vertellen hoe dat helemaal gegaan is. Met alle ellende en leuke dingen en alles. Dat zijn mooie interviews. Maar dat kan bijvoorbeeld ook zijn: hier hebben wij een bejaardenhuis, zo heette dat vroeger, heeft nu een andere naam. Appartementen, daar wonen dus mensen in die niet echt verzorgd worden maar wel beschermd. Daar komt dus nu een toneelstuk door een amateurtoneelgezelschap wat heel goed aangeschreven staat daar opvoeren, mag er ook in. Laat maar iemand komen vertellen. Hoe komen jullie erbij om dat te gaan doen? Wie heeft het georganiseerd en waarom, waar gaat het toneelstuk over, is het leuk voor de bewoners en waarom? Want ik weet, in dat tehuis staat de radio altijd op

Klokradio, dus sowieso wordt er geluisterd. Dat mag geen reden zijn, maar als we dat doen, omdat we nu meer kernen hebben, moeten we dat ook ergens anders doen. Dus als daar wat is... Dan zeg ik ook let op tegen het team, dat je dat ook meepakt.

Is er wel eens iets geweest dat voorbij kwam, een onderwerp, waar jullie bewust niks mee doen juist? Of is eigenlijk niks te klein?

Als het echt heel politiek gevoelig is, en je moet hoor- en wederhoor doen, dan komt dat niet op de zaterdagochtend. Dan wordt het op de maandagavond. Maar alles moet natuurlijk kunnen, want je bent een omroep. Je moet onafhankelijke journalistiek doen, en je moet alles brengen. Maar het is aan mij dus om te kijken van: waar hoort het?

En als mensen zelf iets aandragen, proberen jullie daar altijd iets mee te doen?

Nee, in feite vind ik moet alles verteld. Als het maar in het goede programma gebeurt. Een hele politieke verhandeling op zaterdagmorgen, dan houd je geen luisteraars over. Kun je wel doen, maar kort.

Ik zoek een beetje de grens van onderwerpen die jullie wel of niet behandelen. Bijvoorbeeld zo'n landelijke 112-storing? Doen jullie daar iets mee?

Da's nieuws. Nee. Dan is het misschien al voorbij voordat wij hier achter de microfoon zitten. Maar we hebben de brand gehad in Molenaarsgraaf bij Montapacking, ik weet niet of je dat hebt meegekregen, dat is een bedrijf dat midden tussen de huizen staat. Daar is toen brand uitgebroken, en die rookwolken trokken over het hele gebied. Dan hebben wij iemand in Langerak, die thuis werkt, dat is een websitebouwer. Die kan thuis vandaan in het systeem, en die mag dan alles overrulen. Die geeft dan een nieuwsbulletin. Dus dat doen we dan wel. Als er echt iets heel belangrijks is voor het gebied. We hebben in Alblasserdam een tankauto gehad die op zaterdagmorgen in ene keer via een klepje een of ander gas uit ging stoten, dat ze tot in Groningen hebben geroken, niemand wist of het schadelijk was of niet. Was in maart denk ik, heeft landelijk nieuws gehaald. Er stond een geparkeerde tankwagen met iets erin en toen was het te warm geworden ofzo, toen was er een klepje open gegaan, en kwam er één of andere vieze geur, die is hierlangs getrokken en wel richting Groningen voor lieverlee gegaan. Het hele land stond op z'n kop. Ja, dan wordt er hier natuurlijk ook een alert uitgezonden, en steeds op de hoogte. We hebben een journalist, Peter Stam, die doet het via het internet. Iedereen kijkt dus altijd als we de sirene horen eventjes op Alblasserdams Nieuws, wat is er? Want die geeft onmiddellijk al die nieuwsfeiten, wij zeggen daarom ook: wij hoeven het niet te doen, want hij is zo bekend. Maar Peter en wij werken

wel samen. Dus Peter heeft elke keer bij ons dus even ingebeld, of andersom, en die stond daarbij: hoe zit het? Kijk, zo werk je samen. En dan brengen we het wel.

Dus als er echt iets belangrijks in de regio gebeurt?

Ja. Er is ook een verschil: wij zijn geen rampenzender, zoals Rijnmond. Maar je hebt lokale omroepen die ook rampenzender zijn.

Wat houdt dat precies in?

Als er zoiets is, als er zo'n melding is. Doe de ramen en deuren dicht. Dan moet je dat brengen, of met zo'n 112-storing. Maar wij zijn geen rampenzender, dan ben je dat verplicht zelfs. Maar wij zijn nu ook de omroep verder aan het professionaliseren, we hebben een nieuw bestuurslid techniek, die bouwt ook websites en die heeft hele specifieke ideeën hoe het beter kan. Omdat hij thuis die websites bouwt, kan hij ook meer. Je bent nooit klaar natuurlijk. En ik houd ook wel van vernieuwen en professionaliseren. Dus als er nu wat is tussen de programma's door, komt er gewoon een piep en dan spreekt hij wat in. Thuis vandaan. Nou, dat kan natuurlijk.

En wat zijn dan de dingen die echt ingesproken moeten worden tussendoor?

Nou, zo'n ramen en deuren dicht. Omdat je niet weet of het om een giftig gas gaat. Ze hebben maanden nodig gehad om te analyseren. Omdat het een samengestelde stof was, of dat nou wel of niet giftig geweest is. Maar ook zo'n brand bij Montapacking die over de hele polder rookwolken trekt, zo'n inpakbedrijf. Ook mensen die ver van de arbeidsmarkt staan, hadden daar een baan. Dus het was op zich al een ramp voor die mensen dat dat afbrandde, die gingen met veel plezier naar het werk. Er zijn ook hele voorraden verbrand, van dat Koopjesdeal, waar je van las dat het failliet gaat. Die hadden daar alle voorraden, dat is allemaal verbrand. Dus dat wordt dan onmiddellijk gebracht. Maar we zijn in beweging. Ik vind het geweldig om dat steeds mooier te maken, maar het valt of staat met beschikbare man en vrouwkracht, techniek, en de financiële middelen, maar die zijn bij ons wel goed. We krijgen netjes van de gemeente 1,30 per woonhuisaansluiting en we hebben nog eenzelfde bedrag aan advertentie-inkomsten. Omdat iedereen ons wel heel erg steunt in deze dorpen. Maar we hebben ook, zo leuk, een adverteerder uit Barendrecht, een keukenboer. Blijkbaar zijn we daar ook te beluisteren. Hij zegt: ik hoorde van jullie, ik heb jullie website bekeken, jullie zijn de doelgroep die we zoeken. Dus voor een leuk bedrag een advertentie daar vandaan.

Ik heb al mijn vragen gesteld, maar misschien heeft u zelf nog een idee over de identiteit van een lokale journalist?

Even denken, de identiteit. Kunnen we dat over één kam scheren? En wij hebben natuurlijk niet echt journalisten in dienst hier, maar mensen die achtergrondinformatie brengen. Maar dat zijn ook journalisten, ja. Je moet nieuwsgierig zijn, begaan zijn, denk ik, met anderen. Ja, anders heb je er ook niet zo'n zin in. Je moet graag wat willen doen voor je samenleving, of je nou landelijk bent of lokaal, dat zal niet veel uitmaken. Ik denk dat heel veel van die dingen wel gelijk opgaan, nieuwsgierig zijn, enzo.

Wat ik vooralsnog uit de interviews haal, is dat de landelijke pers heel kritisch beschrijft wat de top doet, naar de mensen toe, en lokale en regionale media staan letterlijk tussen de mensen, en brengen van de mensen naar de mensen.

Ja, verbinden dus. En een podium bieden. Ik was bij Rijnmond vorig jaar, waren we uitgenodigd, een aantal van de lokale omroepen. Op een gegeven moment zei iemand tegen me: jullie willen graag het positieve nieuws brengen. Ik zeg, ja. Dan mag je wel kritisch zijn, maar ik vind in Nederland, ook zelf als ik tv kijk. Ik vind zo vaak zoveel negatief, en dan denk ik: moet dat nou? Ik noem even het voorbeeld van Pauw, Jeroen Pauw, moet dat nou? Dan vind ik dat Eva Jinek, die doet het al leuker. En haar vervangster deed het nog leuker. Maar daar zijn dus zulke verschillen. Ik kijk niet graag meer tv, zeker niet meer naar de Nederlandse tv. Heb ik nog liever België, mooie documentaires, diepgaander. In Nederland is alles snel, oppervlakkig. Je kan ook lelijk nieuws brengen, maar nog op een bepaalde manier, dat je niet met kromme tenen hoeft te zitten. Ik heb zelf heel veel dingen waar ik me boos over maak. In mijn rol als hoofdredacteur moet ik daar heel erg voor oppassen, als journalist ben je een doorgeefluik, het gaat niet om jouw mening. Ik kan me echt heel erg boos maken over bepaalde dingen, stropers in de polder, noem maar op.

En hoe probeert u daar dan toch iets van te maken?

Door mensen te bellen hoe het zit, objectieve informatie. Dat is niet altijd simpel.

Proberen jullie ook met zo'n stroperverhaal bijvoorbeeld niet alleen te kijken hoe het zit, maar ook te zoeken naar oplossingen?

Ja, dat doe ik dan op de maandagavond in het politiek programma, door te zeggen: vraag toch de politiek nou wat er gebeurt op het moment, of er al wat opgelost is, worden bedragen uitgelooft door mensen en je hoorde op een gegeven moment niks meer, het ging de doofpot in. Toen heb ik aan mijn man gezegd: vraag er nou nog eens naar, want ik hoor niks meer, het zit in de doofpot. De ambulance die elke dag verslag deed wat er gebeurde, dat ze zoveel dode zwanen hadden opgehaald, die mochten niks meer zeggen, want het was onder de politie. En dan spelen er zoveel belangen, want er zijn hier ook agrariërs, die niet willen dat er zoveel op hun land lopen. Dan denk ik

wel eens: ja jongens, wat is nou het echte verhaal hier achter. Dat zou ik eigenlijk wel uit willen diepen, maar dat krijg je niet helemaal los. Er zijn teveel belangen. En dat is in een polder houdt iedereen elkaar de hand boven het hoofd. Ook al zou iemand het weten, want bij de dierenambulance, ik had een zwaan tegen de lichtmast zien vliegen, dus die lag dood en ik had gebeld, dus die kwamen uit Nieuwegein aanrijden. Ik vroeg: hoe zit het nou met dat verhaal, want ik lees niks meer. Ja, dat mogen we niet zeggen. Nou, in Den Haag hebben ze in de Hofvijver met harpoenen alle zwanen gevestigd. Dat waren mensen uit Oost-Europa, blijkbaar. Ik zeg: hoe zit dat hier? Ja, gebeurt hier ook overdag, dus je weet, dan moet het gezien zijn. Mogen ze niks meer zeggen. En het gebeurt op het land van de boeren, zo denk ik dan. Een boer ziet toch wat er op zijn land gebeurt overdag? Een en een is toch twee? Toen kwam er ook nog een ingezonden brief van de boer, zonder naam erbij. Ja, de boeren hadden wel eens zwanen op hun land, die waren dan tegen de masten gevlogen. Wat de politie als kanttekening eronder had gemaakt, nou, dat was maar voor een paar. Maar als ik al die dingen bij elkaar verzamel, maar je hebt het echte verhaal niet, en je durft ook niks te zeggen want je hebt zo smaad. Je moet het zeker weten. Daarom had ik wel eens door de polder willen gaan posten, maar wat zie je dan? Want je kan in zo'n grote polder nooit op alle plekken tegelijk zijn. En weet jij veel of er een boer in zijn land loopt met een zwaan of een stroper. En dan zou ik wel eens willen dat ik dus wel een journalistieke achtergrond zou hebben: hoe ga ik dat aanpakken? Dan mis ik dat wel eens.

Zo'n zwanenverhaal, zou dat ook iets zijn voor Klokradio om te brengen? Ook als het iets pijnlijks is, als de boeren het doen?

Als dat inderdaad bewezen is, ja, natuurlijk. Als dat echt zo is. Maar zolang het niet zeker is, dan kan je er niks mee. Maar als dat wel zo is, tuurlijk. Alleen dat onderzoek, dat doen dus nu nog de journalisten van de kranten bij ons, van streekbladen. Want die hebben daar wel betaalde mensen voor in dienst. En dan denk ik nou, we hebben mooi gelezen kranten, die krijgen ervoor betaald, dat is hun inkomen. Waarom zouden wij dan hetzelfde doen. En dat is natuurlijk ook hetzelfde met moderne media, wij hebben op de website geen nieuwsberichten. Alleen als er een calamiteit is, dan zetten we 'm erop, dan knippert 'ie ook. Dus ramen sluiten, dat zetten we er gelijk op. Maar omdat wij dus zeggen: we hebben hier echt hele goed gelezen streekbladen, en het Alblasterdams nieuws, wat echt constant alles meldt en waar we heel leuk mee samenwerken.

Dan willen jullie niet het gras voor hun voeten wegmaaien?

Nee, het is hun manier van leven, hun inkomsten. En de mensen weten dat gewoon feilloos te vinden, dus ik vind: je hoeft niet alles dubbel te doen. Klokradio is gewoon aanvullend, dat zeggen de burgemeesters ook.

Datum interview:	27-06-2019
Interviewer:	Susan Wichgers
Geïnterviewde (naam + functie):	Herman Rosenberg (hoofdredacteur Den Haag Centraal)

1. Verschil landelijk en lokaal

Wat maakt uw werk anders dan dat van een landelijk journalist?

Dat is niet zo moeilijk te beantwoorden, want wij richten ons specifiek op nieuws uit Den Haag en omgeving. Waarbij Den Haag wel heel erg de nadruk heeft hoor, Den Haag heeft een paar zelfstandige randgemeenten, dus Rijswijk, Voorburg-Leidschendam en Wassenaar, en daar doen we relatief weinig aan. Het gaat echt wel om Den Haag. En het onderscheid met landelijke kranten is dus dat we specifiek de Haagse politiek volgen en het Haagse cultuuraanbod, en niet alleen maar daarover schrijven als er iets heel groots is of één of andere crisis is, maar dat we het structureel volgen.

En van dag tot dag, wat maakt de werkdagen hier anders?

Nou ja, qua schaal, wij zijn natuurlijk een hele kleine organisatie, maar qua journalistiek bedrijf zal het nog niet zo gek veel verschillen. We hebben dan redactievergadering, dat is op maandag, dan wordt bekeken van welke onderwerpen gaan we doen en welke onderwerpen zijn al bedacht of wat is al binnen. En dat is natuurlijk bij elke krant en redactie zo. Ja, goed, bij een dagblad vergaderen ze natuurlijk bijna elke dag wel met verslaggevers, bij ons is dat dan op maandag. Dus de journalistieke werkwijze verschilt niet heel veel. We werken volgens de normale journalistieke normen, dat we onafhankelijk zijn, en dat hoor en wederhoor wordt toegepast, enzovoorts. Dus in die zin wijken we denk ik niet veel af. Maar qua schaal natuurlijk wel, en qua scope, dat het specifiek over Den Haag gaat.

Doen jullie ook nog online?

Ja. Er was al een site, maar vorig jaar is dat opnieuw opgezet, en doen we daar ook meer mee. Er wordt ook voorzichtig gekeken naar commerciële mogelijkheden, dus er staat ook wel eens een

advertentietje op. Maar we zijn eigenlijk pas sinds vorig jaar digitaal heel goed op poten aan het zetten, dat wil zeggen de site, Facebook, Twitter, en Instagram, dat daar dingen gebeuren. Maar ook hier is de schaal kleiner en de intensiteit geringer dan bij de dagbladen, in onze regio dan specifiek AD en Haagse Courant, en omroep West die veel doen over Den Haag. Die hebben natuurlijk een veel intensiever gebruikte site en ook telkens weer ververste site. Wij zijn daarvoor te klein, maar we zorgen wel dat er bijvoorbeeld elke dag een nieuw stuk op de site hebben staan.

Met hoeveel zijn jullie dan hier?

We zijn met vijf vaste redacteurs, en daarnaast nog een eindredacteur en een vormgever. Daar omheen zit wel een groep medewerkers, freelancers dus. Die leveren natuurlijk ook een belangrijke bijdrage.

Wat zijn volgens u de belangrijkste functies van lokale journalistiek, wat jullie doen?

Het is misschien een beetje een afgezaagd antwoord, maar het is toch wel het controleren van de democratie zal ik maar zeggen. Dus we volgen vrij nauwgezet de gemeenteraad en het college van B&W. Ja, volgen dat ook kritisch, dus op verschillende manieren. Behalve gewone verslaggeving schrijven we ook analyses. En ook commentaren, dat laatste doe ik dan zelf. Niet in elke krant, maar waarin we wel dan een mening geven over bepaalde dingen, beleid dat wordt gevoerd. Dus we dragen wel bij aan de controlerende functie van de pers. Kijk, het is alweer de schaal, de intensiteit is minder dan de dagbladen, maar wij spelen wel onze rol en worden als zodanig ook serieus genomen. Want we hebben ook een verslaggever die altijd bij de gemeenteraden is. Er wordt gezegd: die gemeenteraden worden slecht gevolgd, maar dat geldt niet voor de Haagse gemeenteraad. Want bij elke vergadering zijn dus verslaggevers van AD/Haagse Courant, omroep West, en van ons. En als er heftige dingen zijn, dan schuiven ook de correspondenten van NRC en Volkskrant ook aan. Dus er is best nog een behoorlijke media-coverage van het Haagse politieke bedrijf. Het lokale politieke bedrijf. Het échte Den Haag.

Dus de functie is voornamelijk controlerend?

Ja. Er wordt ook nog wel eens een beetje hoogdravend over gedaan, maar het is controlerend, maar ook natuurlijk gewoon informeren van de mensen. Voor een heleboel mensen is zo'n krant toch de enige vorm waarmee ze dan met het politieke bedrijf van de stad in aanraking komen. Want niet veel mensen gaan zo'n gemeenteraadsvergadering online volgen. Dat kán, maar ja, dat duurt uren en dat is eindeloos, dat is onaantrekkelijk. Dus er zijn niet veel mensen die dat doen, laat staan dat ze er naartoe gaan.

Is er nog een functie van de krant, naast controleren en informeren?

Dat zijn wel de belangrijkste dingen. Wij hebben niet een doelstelling van dat we bijvoorbeeld een gemeenschapszin willen creëren, wat de gemeente natuurlijk altijd wel wil, maar dat is niet iets wat we specifiek nastreven. Maar we zijn natuurlijk wel Haags en ook kritisch, maar ook weer niet. We zijn natuurlijk ook wel, hoe zal ik dat zeggen, vóór deze stad. Chauvinistisch is te sterk uitgedrukt, maar zoals het Parool in Amsterdam is, zo'n typische stadskrant, zo zie ik ons ook wel.

Dat mag een lokaal medium misschien wat meer dan een landelijke? Een soort trots zijn?

Ja, wij maken bijvoorbeeld aan het eind van de zomer een bijlage van 48 pagina's over het nieuwe culturele seizoen. En dat is één van de belangrijke momenten voor ons in het jaar, om allerlei redenen, omdat die krant dus heel dik is, en omdat een van onze speerpunten de cultuur is in de stad. Dat is voor ons dan een belangrijke uitgave. Met kerstmis hebben we weer zo'n grote bijlage erbij zitten, iets anders van opzet, maar die trots zit daar natuurlijk wel in. We volgen natuurlijk de grote Haagse culturele instellingen, dus het Nationale Theater, wat in de Koninklijke Schouwburg zetelt, dat is een toneelgezelschap maar ook de hele theaterorganisatie er omheen, en het residentie-orkest, en het Nederlands danstheater, dat zijn eigenlijk de hele grote instellingen maar je hebt natuurlijk nog veel meer. Je hebt de musea nog, Mauritshuis, gemeentemuseum. In die zin, daar besteden we natuurlijk aandacht aan omdat we vinden dat we dat moeten doen, omdat dat bij Den Haag hoort.

Dat is toch dan een soort gemeenschapszin, misschien?

Misschien wel, ja, toch ook wel. Dat is niet het directe doel, maar dat zit er ook wel een beetje achter. Dat gevoel leeft ook wel een beetje bij de hele Den Haag Centraal-club, maar ook wel bij abonnees. De krant is ontstaan als een reactie op de voortdurende fusies in het krantenbedrijf, die uiteindelijk leidden tot de vorming van de AD-fusiekrant zoals die nu is. Daar had niemand om gevraagd van de lezers, om zoiets, het was een move vanuit de uitgeverijen. Dat had van alles te maken met kosten en dalende abonnee-aantallen, maar dat werd door een hoop mensen als een verlies beschouwd, dat Den Haag een zelfstandige eigen krant, de Haagse Courant verloor. Dus daar zijn wij een beetje in dat gat gesprongen.

Waarom was dat zo erg, dat verlies?

In plaats van de Haagse Courant werd het AD/Haagse Courant, en toch meer eenheidsworst, door dat algemene katern. Dat krijgt iedereen, ook in Rotterdam, Utrecht, en nu nog veel breder. Ook het idee dat je dus dan minder Haags nieuws zou hebben. Dat is niet helemaal zo, dat was toen misschien wel, maar nu zeker niet omdat dat Haagse katern best groot is. Op zaterdag hebben ze ook een heel mooi aanbod. Maar goed, dat werd toen wel zo beleefd.

Als er iets gebeurt in zo'n Haagse raad, en Volkskrant of NRC schuiven aan, maken zij dan net zo goed nieuws als jullie?

Nou ja, vaak hebben zij iets meer afstand. Wij hebben natuurlijk bepaalde dossiers waar we de hele tijd over schrijven, en dat doen zij natuurlijk niet. Soms maken ze zo'n mooie round-up, maar zij hebben ook wel eens een primeur. En dat is natuurlijk wat minder leuk voor ons, maar dat is nou eenmaal het spel. De primeur, zegt men vaak, is een spel tussen journalisten vooral, maar aan de andere kant is het ook wel belangrijk, want het houdt de kranten scherp. Als je als enige krant in een stad zou zijn, dat leidt dan ook weer tot gemakzucht.

Is dat belangrijk, die dossierkennis?

Volkskrant en NRC hebben ieder iemand die in Den Haag woont en veel van Den Haag afweet, ik geloof dat die jongen van Volkskrant ook Rotterdam erbij doet, maar die woont hier gewoon en die heeft dus zelf ook al een hele kennis opgebouwd. Maar dat is inderdaad zo, dat wij in het voordeel zijn omdat we dingen al heel lang volgen. Eén heel groot dossier in Den Haag is de bouw van een nieuw cultureel complex, een theatercentrum in het hart van de stad, met vier zalen erin, het lijkt qua opzet een beetje op Tivoli in Utrecht, maar dan minder duidelijk een functie voor popmuziek. Hier is het een combinatie van een dans- operazaal en een klassieke muziekzaal en het Koninklijk Conservatorium wat daar ook in komt. Dat is een project dat al jaren voor allerlei politiek gedoe zorgt. Een paar keer is het plan gewisseld, er is min of meer ook een wethouder op gevallen, maar het is nu wel in aanbouw. Zo gaat het altijd met die grote projecten. Maar iets met zo'n ingewikkeld dossier, als je daar goed over wil schrijven, dan moet je daar ook in zitten. En ook in feite het geheugen hebben van wat er in die voorgeschiedenis allemaal is gebeurd. Daar zijn wij natuurlijk wel in het voordeel boven iemand die gewoon even langskomt van een andere krant.

2. Identiteit van een lokale journalist

Woont u zelf in Den Haag? En de rest van de redactie?

Ja. Ja, die wonen allemaal in Den Haag.

Wat zijn de voordelen van wonen op de plek waar je over schrijft?

Nou, dat heeft allerlei voordelen. Je hebt meer betrokkenheid, je kunt meer dingen onmiddellijk plaatsen. Voor een Hagenaar betekenen bepaalde straatnamen of adressen meteen iets. Landelijk is de Schilderswijk wel bekend, maar als je zegt Transvaal of Regentes-Valkenbos, of het Zeeheldenkwartier of Statenkwartier, dat zijn allemaal buurten met een heel eigen karakter. Ze

zeggen wel eens dat dat in Den Haag sterker is dan in andere steden, dat het allemaal eilandjes zijn. Ja, dat weet je niet, dat kun je niet navoelen, als je niet in Den Haag woont.

Wat bedoelt u met die betrokkenheid?

Als je zelf inwoner bent, dan interesseert het je ook extra. Maar jij bedoelt misschien: dan sta je er niet meer neutraal tegenover, ofzo?

Nee, helemaal niet. We zijn op zoek naar: wat maakt nou de identiteit van een lokale journalist? Dus betrokkenheid, dichtbij staan, letterlijk tegen het nieuws aan lopen.

Ja, dat kan ook, dat is best een belangrijk ding. Ik had het over die gemeenteraad, dat is vaak een eindeloze opeenvolging van gemeentelijke stukken, persconferenties, interviews met wethouders. Voordat je het weet, ben je alleen daar mee bezig, en dan vergeet je dat er ook gewoon op straat in de stad hele leuke dingen, óf minder leuke dingen, kunnen gebeuren. Dat proberen we natuurlijk ook wel mee te nemen. Nog steeds wordt onze krant relatief goed gelezen in het beter gesitueerde deel van de stad. Dan zou je ook kunnen denken, dat is überhaupt waar nog gelezen wordt. Andere delen van de stad waar om allerlei redenen minder gelezen wordt, dat het mensen niet interesseert of omdat er veel mensen zijn die niet makkelijk Nederlands lezen, dus die lezen dan ook geen krant. Maar goed, wij zitten van oudsher sterk in wat in Den Haag 'het zand' wordt genoemd, het deel van de stad dat op zand gebouwd is, is simpel gezegd deftiger dan het stuk wat op het veen is gebouwd. En daar worden we goed gelezen, maar dat heeft in het verleden wel toe geleid dat we ook heel veel over die buurten schreven, en over onderwerpen die daar leven. Toen ik kwam als hoofdredacteur hier, heb ik er bewust naar gestreefd dat we ook de ramen naar de andere delen van de stad wat meer openzetten. Dus ook schrijven over de Schilderswijk, en dan kom je onmiddellijk bij de problemen daar. We zijn recent met een serie begonnen over de arbeidsmigranten waarvan er een heleboel in Den Haag wonen. Bulgaren en Polen die elke ochtend om 5 uur naar het Westland worden gereden, om daar onze tomaten te plukken. Die zorgen voor problemen, maar die zitten ook vaak in slechte omstandigheden gehuisvest. Dat is iets, dat gaat langs die bewoners in Den Haag op het zand heen. Die zien die hele wereld niet. Dat laten we ze dus zien in de krant.

Zitten er ook nog nadelen aan wonen in het gebied waar je over schrijft?

Ik zie de nadelen niet zo. Het voordeel is dat wij heel goed weten wie onze abonnees zijn en waar ze zitten. Die concentratie op Den Haag, dat is de reden dat mensen de krant hebben. Dus dat maakt het vrij makkelijk om keuzes te maken. Maar jij bedoelt misschien iets anders, dat je er te dicht op zit of zo. Nou ja, voor dat soort dingen waken we natuurlijk wel. Dat je niet een platform wordt voor vriendjes. Natuurlijk hebben we wel onze eigen kennissenkringen waarvan ook wel informatie komt,

en onderwerpen. Maar daar moet je wel voor oppassen, omdat je nou toevallig iemand kent die een restaurantje begint, dat je die dan uitgebreid aan het woord laat. Horeca is trouwens ook één van onze dingen waar we veel aandacht aan besteden, omdat blijkt dat dat enorm gelezen wordt, een restaurantrubriek.

Dus daar waken jullie voor, maar dat is niet een groot probleem?

Nee, volgens mij is dat geen groot probleem. We hebben nooit klachten ofzo in die sfeer gekregen. Als er klachten zijn, dan zijn ze vaak toch dat we te negatief over bepaalde dingen schrijven. Maar ja, wij willen gewoon kritisch die gemeenteraad volgen en niet als een applausmachine ofzo. Maar er zijn mensen, met name in die politieke partijen, die vinden dat al gauw te zuur. We zijn natuurlijk onafhankelijk, niet een spreekbuis van de gemeente ofzo.

Hoe horen jullie dat dan? Uit jullie eigen kring?

Er komen soms wel eens mails van lezers, die zeggen soms: daar waren jullie te negatief. Dat beantwoord ik allemaal en probeer ik te weerleggen. Je moet er wel voor waken dat kritisch schrijven niet omslaat in negativisme, of een zure toon ofzo. Dat willen we wel vermijden. We krijgen ook wel kritiek uit de raad. In Den Haag is een bijzondere situatie, politiek, dat we hier als een van de weinige grote steden een hele grote lokale partij hebben. Wat je normaal in een dorp eigenlijk ziet, mensen zeggen ook wel: Den Haag is ook eigenlijk een dorp. Er is gewoon een lokale partij, die heette ooit Groep de Mos, heet nu Hart voor Den Haag, maar die is dus begonnen bij de PVV en heeft zich daar los van gemaakt. Hij is door een soort hele slimme campagne de grootste partij geworden, en nu is hij wethouder en loco-burgermeester. Dat is de grootste partij, dus die heeft best veel invloed. Maar zij, ja, zij vinden ons natuurlijk aan de elitaire kant, zij zitten meer aan die volkse kant. Zij doen dan aan wat ze noemen ombudsmanpolitiek, dus als er ergens een caféhouder is die een terras wil uitbreiden en gemeentelijke inspecteurs moeilijk doen, dan staat De Mos meteen op: wij regelen het. Dat soort dingen. Daar kun je jezelf populair mee maken. Wij hebben natuurlijk wel geschreven dat daar bedenkelijke kanten aan zitten, aan een partij die zo direct telkens overal op reageert en geld ontvangt van ondernemers en daar niet helemaal open over is. Daar hebben we over geschreven, dat vinden ze dan natuurlijk niet zo leuk. Maar de laatste tijd hadden we wel weer beter contact. Maar je merkt aan De Mos dat 'ie een beetje wantrouwend is naar ons.

Maar zolang het niet een bekende is, is dat natuurlijk niet zo'n probleem.

Dat wordt heel erg moeilijk dan. Daar moet je voor waken. Zo iemand zou dan niet meer die portefeuille politiek kunnen doen, eigenlijk. Dat speelt hier natuurlijk ook een rol. We hebben hier een burgermeester die onder vuur ligt, letterlijk, door die toestanden met oud en nieuw hier, die

vreugdevuren. Dat is een enorme crisis geworden, omdat er nu die club van Tjibbe Joustra, die ongevallenraad zeg maar, die staan erom bekend dat ze met snoeiharde rapporten komen, dus dat wordt nou voor het najaar verwacht. En dan komt de burgemeester daar opnieuw over in de problemen waarschijnlijk. Dus we kunnen niet te close worden met die burgemeester.

Is het denkbaar dat hier iemand werkt die niet in Den Haag woont, en nooit heeft gewoond?

Dat lijkt me eigenlijk niet. Het is niet zo dat dat absoluut niet kan, maar het ligt niet voor de hand. Dat zou wel een minpunt zijn. Maar het is eigenlijk nooit voorgekomen, het is toch echt heel lokaal geworteld allemaal. We hebben wel eens stagiairs hier, van fotografen, van een school in Rotterdam. Die moeten dan een beetje bijgepraat worden over Den Haag, maar goed, dat zijn dan fotografen, die hoeven niet te schrijven.

Maar het zou kunnen?

Het zou in theorie kunnen maar het is tot nu toe helemaal niet voorgekomen. Dat iemand met een niet-Haagse achtergrond heeft gesolliciteerd.

Wat zijn de belangrijkste kwaliteiten of eigenschappen die een goede lokale journalist moet bezitten?

Dat 'ie nieuwsgierig is, dat 'ie onafhankelijk is, en dat 'ie goed kan schrijven. Dat de beheersing van het Nederlands afneemt, dat merken wij ook, dat merken de kranten al jaren. Ook aan hun stagiairs, aan nieuwe mensen, aan het overwerk dat de eindredactie moet doen. Dus dat vind ik ook wel belangrijk.

En het lokale aspect ervan? Wat is hier nog specifiek belangrijk?

Dat je natuurlijk ook wel wat af weet van Den Haag, en dat je ook Den Haag wel leuk vind zal ik maar zeggen. Je moet wel een beetje van Den Haag houden om hier te werken. Wat niet wil zeggen dat je niet kritisch kunt zijn, want Hagenaars zijn juist heel erg kritisch, anders dan Amsterdammers en Rotterdammers, die zijn veel trotser op hun stad dan Hagenaars. Maar dat vind ik wel een vereiste eigenlijk, dat je ook wel wat met Den Haag hebt.

Waarom is dat belangrijk?

Je kunt er niet direct iets aan koppelen, maar het heeft meer te maken met de manier waarop je dan in de stad rondloopt hier. Als je hier alleen maar bent en het allemaal niks vindt en het liefst zo snel mogelijk naar Amsterdam wil doorstomen om voor het Parool te gaan schrijven ofzo en Den Haag alleen als een tussenstation beschouwt, dan vind ik dat onvoldoende motivatie. Het heeft ook wel met motivatie te maken. Je moet het echt leuk vinden om over de stad te schrijven. En dat kan ook best negatief zijn, als dat nodig mocht zijn, kritisch. Maar ook dat is weer van belang voor een stad.

3. Lokale producties

Heeft u een voorbeeld van een goede lokale productie? Van Den Haag Centraal, of een ander medium?

We hebben bijvoorbeeld, maar dat is alweer twee jaar geleden, op Scheveningen, daar gebeuren natuurlijk allemaal dingen. Dat is een heel groot gebied, een badplaats met gigantisch toerisme, en ook nog een haven, waar voor een deel dus havengebonden bedrijvigheid zit. Daar zie je constant die druk tussen bewoners en toeristen enzo, want dat zit daar natuurlijk in de zomer en als er vuurwerk is of evenementen, dan komen er zoveel mensen daar naartoe. De gemeente heeft verzonnen dat er een nieuwe attractie bij moet komen, en dat is een Legoland. Dat is eigenlijk een soort afgeleide van dat oer-Legoland in Denemarken, een soort Madurodam-achtige attractie, maar verspreid over de wereld heb je kleinere Lego Discovery Centers. Dat komt op Scheveningen, zijn ze nu mee bezig. Maar om dat mogelijk te maken, daar zat een hele schimmige onroerend goed transactie met verschillende eigenaren en met dat buitenlandse bedrijf dat eigenlijk weer tussen Lego en de lokale autoriteiten in zit. Daar hebben we een aantal keren over gepubliceerd, omdat dat naar onze mening en ook van een aantal experts hier, ongeoorloofde overheidssteun werd toegekend. En dat heeft niet kunnen voorkomen dat het toch door is gegaan, maar goed. Dat waren mooie verhalen, en die hebben ook veel losgemaakt in de zin van dat er in de gemeenteraad vragen over werden gesteld, en dat de wethouder zich moest verweren daartegen, enzovoort.

Dus daar bent u trots op omdat het iets teweegbracht?

Ja, je kunt wel een hele mooie primeur hebben, maar als het dan verder helemaal doodvalt, dat is ook weer niet leuk. Of als niemand het overneemt. Verder hadden we begin dit jaar over het Bronovo-ziekenhuis. Eén van de grote ziekenhuizen van de stad gaat dicht, als gevolg van ziekenhuisfusies. En daar werd lang schimmig over gedaan en er werd de hele tijd gezegd: ja, we zijn er eigenlijk nog niet uit en we hebben nog geen keuze gemaakt. Toen konden wij brengen dat die keuze achter de schermen al wel was gemaakt, en dat heeft toen ook veel losgemaakt. Toen moest ik opeens op Radio 1 en weet ik veel, werd ik weer door andere kranten gebeld, of ik niet even dat rapport wat we hadden even konden doorsturen, een ongebruikelijke journalistieke tactiek trouwens, maar goed. Ik kan me wel voorstellen dat ze zeggen: heb je misschien een contactpersoon, ofzo. Ik vind dat heel merkwaardig. Ik had een geheim rapport, met alle cijfers en dingen over die drie grote ziekenhuizen. Daar viel een heleboel uit af te leiden, toen belde de Volkskrant: kun je niet dat rapport geven? Afgezien dat ik dat journalistiek ongebruikelijk vind, dat rapport is mij door een bron gegeven. Die bron verwacht niet dat ik dat vervolgens ga uitventen aan iedereen. Uiteindelijk heb ik met die bron contact opgenomen, in overweging gegeven dat er belangstelling voor is en de

naam van de journalist en e-mail doorgegeven. De bron vond dat in zijn belang, dus die heeft besloten om dat ook aan de Volkskrant te geven en uiteindelijk ook aan AD enzo.

Jullie zijn ook niet directe concurrenten, misschien.

Dat proberen we natuurlijk toch wel een beetje. We zijn natuurlijk al anders dan AD want geen dagblad, dus we kunnen een heleboel dingen niet op dezelfde manier brengen zoals zij doen. Maar we willen wel zorgen dat we toch geregeld ook eigen nieuws hebben of een primeur hebben.

En die twee producties die u noemde, dat zijn goede producties omdat het echt een verandering als resultaat had?

Nou, nog niet eens een verandering, want dat Lego Discovery Center dat komt er gewoon, en dat Bronovo ziekenhuis gaat vermoedelijk binnen twee jaar dicht. Dus in die zin verandert het niet. Maar wat wel verandert, is dat betrokken autoriteiten en een betrokken ziekenhuisdirectie gedwongen worden om openheid van zaken te geven. En dat is ook belangrijk. Dat bepaalde dingen transparanter worden.

Als u beeld selecteert, let u dan nog op bepaalde dingen? Dat er iets herkenbaars op moet staan, of wat maakt een foto nou bij uitstek geschikt voor een lokaal medium?

Ik weet niet of dat heel veel verschilt. Uiteraard geldt ook hier weer dat het natuurlijk bijna altijd om Haagse onderwerpen gaat, maar onze mogelijkheden en middelen zijn niet zo groot, dus we kunnen niet altijd dure fotografen inschakelen. Nou zijn er wel fotografen die het ook leuk vinden om voor ons te werken, wat echte toppers zijn. Maar nee, we proberen natuurlijk kwalitatief goede foto's te hebben, die ook wel weer het verhaal moeten illustreren. De ene keer is dat makkelijker dan de andere keer, een enkele keer moet er ook iets afgewezen worden. Ik had het daarnet over die serie van die arbeidsmigranten, dan was dus dat eerste verhaal, de eerste fotograaf die toen op pad was gestuurd, kwam terug met een foto van een groepje lachende Bulgaren of zoiets die ergens stonden. Maar dat illustreerde helemaal dat verhaal niet, dus dat kon niet. Dus heeft een andere fotograaf het opnieuw gedaan.

En gebruiken jullie bijvoorbeeld wel eens stockfoto's?

Ja, ook wel. We hebben elke week ook een cultuurbijlage, en daar zitten veel foto's in die aangeleverd worden door de theaters. Dat zijn vaak hele goede foto's, dus waarom zouden we die niet gebruiken. Maar je bedoelt misschien dat er op onze foto's altijd iets Haags herkenbaar moet zijn?

Ja, of zoveel als mogelijk.

Nee, zo is het niet. Dan zou het heel erg kneuterig worden. Als je altijd ergens het Binnenhof of het Vredespaleis moest hebben. We kijken er natuurlijk wel naar, als je niet oppast dan staan er alleen maar gebouwen in, dat we ook mensen op de foto hebben. Dat de foto's levendig zijn. Ook met archieffoto's wordt wel opgepast, dat je niet midden in de zomer opeens een foto hebt met allemaal kale bomen, dat is ook gek.

Doen jullie wel eens iets met landelijk nieuws, bijvoorbeeld maandag met de 112-storing? Hebben jullie daar wat mee gedaan?

Dat vind ik teveel een landelijk onderwerp eigenlijk. Daar hebben we het niet zo over gehad. In Den Haag was het natuurlijk ook allemaal uitgevallen, wij zaten ook in die rode vlek die je op de kaart zag. Eigenlijk misschien best een goed idee om dat te doen. Het was na onze vergadering, en we hebben het er niet meer over gehad. Het was wel een onderwerp geweest wat je ook had kunnen regionaliseren, kijken hoe dat hier in Den Haag zat. Komt ook wel omdat we geen signalen kregen dat dingen helemaal mis zijn gegaan daardoor.

Dus als iemand jullie had gebeld met een verhaal over een buurvrouw die tijdens de storing een hartaanval kreeg, dan hadden jullie het misschien opgepakt?

Ja, dan hadden we dat misschien wel gedaan.

En wat zijn de afwegingen bij het voorpaginanieuws?

We proberen altijd iets op de voorpagina te hebben wat dan eigen nieuws is, wat niet ook al elders heeft gestaan. En we proberen natuurlijk ook af te wisselen, dat je ook een licht onderwerp erop hebt, of dat je vast een interview ankeilt bijvoorbeeld. Dat is ook niet anders denk ik dan gewone voorpagina's. Hoewel onze voorpagina's eigenlijk een beetje lijken op de zaterdagse voorpagina's van de grote kranten, waarbij die voorpagina meer een soort inhoudsding is dan dat er specifiek nieuws op staat. Hoewel we dat ook wel eens doen, als er belangrijk nieuws is.

En wanneer is nieuws belangrijk?

Dat het bijvoorbeeld toevallig uitkomt dat we dan nog heel actueel kunnen zijn. Vorige week bijvoorbeeld, toen de gemeente bekend maakten wat ze met het gebouw van de voormalige Amerikaanse ambassade gaan doen, dat staat aan het Lange Voorhout, een heel markant punt. Dat werd toen in de woensdagmiddag bekend, toen hebben we dus ook daar een stuk over gemaakt en op de voorpagina gezet.

En waarom is het belangrijk dat het eigen nieuws is? Kan het ook iets zijn wat jullie ergens vandaan hebben gehaald maar wel eigen hebben gemaakt?

Dat zou misschien kunnen, maar omdat wij ook wat langer in het schap liggen dan gewone kranten, proberen we dat je iets onderscheidends moet hebben. Dus dat proberen we dan wel. Hoewel, met die ambassade was natuurlijk iets, dat hadden alle Haagse media over de hele linie en ook landelijk trouwens. Iedereen was daar, op de persconferentie.

Wat komt echt niet op de voorpagina?

Sport, dat is iets wat bij ons klein is. Dat is ongeveer een pagina per week, dat is niet echt een speerpunt, dus dat komt ook maar zelden op de voorpagina terecht. Wel laatst met die zeilschepen, maar dat is eigenlijk nauwelijks sport, meer toerisme. Maar voor de rest kan alles in principe er op.

Heb ik nog iets niet gevraagd?

Niet echt, ik zou niet zo snel iets kunnen bedenken. Wij merken dat we relatief betrokken lezers hebben, want die hebben heel bewust gekozen ooit voor die krant. Bij AD heb je ook nog een heleboel mensen die van oudsher dat abonnement hebben en daar zie je ook dat een heel groot deel van het abonneeverlies, dat zijn gewoon sterfgevallen. Het abonneebestand van de krant, dat geldt voor ons ook wel, zijn relatief vergrijsd. Een meerderheid van de lezers is 50+, misschien 60+. Dus komen de stakingen door overlijden, dat is een relatief groot aantal. Maar we merken dat we hele betrokken lezers hebben die het ook leuk vinden dat die krant er is, en die ook de beperkingen accepteren. Die het op een bepaalde manier ook fijn vinden. Dat is ook een sentiment wat je tegenwoordig merkt. Een dagblad, dat leidt ook weer tot zo'n stapel oud papier, en een hoop mensen komen er gewoon niet meer aan toe om dat allemaal te lezen. Dat merk ik zelf ook. Het is best veel. Plus, als je dan ook nog andere dingen op tv volgt.

Waar merken jullie aan dat die lezers zo betrokken zijn?

Omdat we relatief vaak complimenten krijgen, en mensen die zeggen: ik ben van begin af aan abonnee en ik vind het zo leuk. Dat horen we meer dan mensen die opeens kritiek hebben.

Hebben jullie ook wel eens contact met de lezers, of dat iemand u op straat aanspreekt?

Een enkele keer wel. Laatst hoorde ik: u bent toch van Den Haag Centraal? Omdat ik een enkele keer ook wel met mijn gezicht in de krant sta.

Datum interview:	30-07-2019
Interviewer:	Susan Wichgers
Geïnterviewde (naam + functie):	Hélène Ouwerkerk (hoofredacteur Streekblad Zoetermeer)

1. Verschil landelijk en lokaal

Waarin denkt u dat het grootste verschil zit tussen het werk wat u doet, en dat van een landelijk journalist?

Ja, je hebt natuurlijk twee soorten landelijke journalisten. Journalisten die zich met heel Nederland bezig houden, en ik heb het idee dat die vaak erg gespecialiseerd zijn, dus die schrijven alleen maar over economie of onderwijs of buitenland, noem maar op. En je hebt natuurlijk ook landelijke kranten die lokaal nieuws verslaan. Daar zit denk ik ook al een verschil in. En wij zijn natuurlijk van de huis-aan-huis-bladen, dus dat is denk ik nog een stapje dichterbij de lezers zelf. Meer toegankelijk voor de lezers. Het verschil zit er bij ons in dat wij weliswaar alleen maar over Zoetermeer schrijven, in dit geval dan, of over je gebied, wat dat ook mag zijn. Maar dat je heel allround moet zijn, eigenlijk. Want de ene keer gaat het over politiek, de andere keer gaat het over sport, en eigenlijk moet je van alles wel een beetje weten. En dat is weliswaar allemaal in Zoetermeer, maar dat is toch een veelheid aan onderwerpen. Landelijke journalisten kunnen zich helemaal specialiseren. Ik denk dat dat een groot verschil is. Onze specialisatie is de stad. Maar ja, daar speelt natuurlijk ook weer van alles, waardoor je niet heel gespecialiseerd kan zijn.

En van dag tot dag?

Je komt natuurlijk niet iedere dag uit, wij komen een keer per week uit, dus de dynamiek is anders. Het is verspreid, je werkzaamheden, over de hele week. Als ik ons vergelijk met het AD Zoetermeer, dan maken we ongeveer evenveel pagina's, alleen zij maken er iedere dag drie, en wij maken ze in één keer. Dus dat is dan natuurlijk een verschil. Zij kunnen daar dan veel meer op de actualiteit zitten. Als je een actueel iets hebt, dan is dat voor ons vaak al een paar dagen geleden. Voor de lezers natuurlijk niet, als die het AD niet hebben, weten die niet beter dan nu. Maar er is dus een verspreiding van werkzaamheden denk ik, en ik heb ook het idee dat zij minder dingen tegelijk moeten doen. Dat de lokale journalisten van de huis-aan-huis-bladen werkelijk alles moeten doen: de Facebook, de website. Er is niet een andere afdeling die iets daarin doet.

Je doet dus ook zelf de website? En die update je één keer in de week?

Nee, iedere dag dat ik werk. Ik werk maar drie dagen, dus dan maar drie dagen. En dat is natuurlijk ook wel een gemis. En dat is bij landelijke kranten natuurlijk niet zo, daar gebeurt het iedere dag en in het weekend. Bij ons niet. Je kunt wel dingen vooruit plaatsen, waardoor de lezers iedere dag iets nieuws te zien krijgen. En dat kan ook met Facebook, dus dat is op zich technisch te ondervangen. Maar in mijn takenpakket doe ik het drie dagen in de week. Zodra de krant uit is, zet ik nog wat extra dingen online, maar ook die verspreid ik dan weer. En wij werken tegenwoordig zo dat we de berichten die binnenkomen via de mail, die geschikt zijn voor plaatsen natuurlijk, dat we die gelijk online zetten. Omdat je dan heel goed vindbaar bent via Google en zoekmachines, en daarom doen we dat nu op die manier.

Met de website kunnen jullie wel inspelen op actualiteiten?

Ja, mits je er tijd voor hebt, want dat vind ik ook een verschil als je er zo over nadenkt. Landelijke kranten hebben vaak veel grotere redacties, veel meer mensen werken eraan. En ik ben de enige in vaste dienst, en de rest schrijft af en toe een verhaal, als ik zeg: schrijf daar wat over, dan gaan ze dat maken. Maar het denkwerk gebeurt allemaal bij één persoon. Ja, dat is ook een groot verschil.

Wat zijn de belangrijkste functies van lokale journalistiek, denk je?

Mensen informeren over wat er in de stad speelt, en dat is enerzijds natuurlijk besluitvorming, en plannen die gemeentes hebben met de stad, woningbouwplannen en noem maar op. Maar anderzijds ook gewoon de agenda van wat je dit weekend allemaal kan doen. Dat ook.

Waarom is dat belangrijk voor lezers om te weten?

Lijkt mij dat het fijn is als je in een stad woont en je weet wat er speelt. Als je dat niet weet, dan leef je volgens mij wel heel vreemd in je stad. Ik heb toevallig vrienden, die wonen achter mij en hebben een nee/nee-sticker op hun brievenbus. Grote ergernis, uiteraard. En dan lopen we door de stad, en dan zegt mijn vriendin: nou, hier zouden ze toch wel wat kunnen gaan bouwen. Ik zeg: nou, dat had je kunnen lezen, dat gáán ze ook doen. Maar ja, dat krijg je als je die kranten niet leest, ze hebben ook geen dagblad. Dan denk ik: je woont toch wel heel raar in je stad, je hebt geen flauw idee wat er allemaal gebeurt. Misschien gaan er wel allemaal dingen gebeuren waar je het niet mee eens bent, daar kun je dan ook niet meer tegen ageren.

Dus ook een beetje politieke functie?

Soort van, ja, je informeert mensen in een vroeg stadium, want dan kunnen ze eventueel nog een actiegroep beginnen als ze het er niet mee eens zijn of wat dan ook. Ook in een later stadium, dat je

denkt: hé, deze bouwkraan, wat gaat die bouwkraan hier doen bij mij om de hoek? Ja, informatievoorziening voor een belangrijk deel.

En behalve informeren, doen jullie nog iets met de krant?

Ik schrijf iedere week wel een column, en daarin geef ik mijn mening, opinie. Een opiniërende column is dat. Dus daarin stel ik een beetje dingen aan de kaart die ik dan gek vind, of raar vind, of waarvan ik hoop dat er een beetje discussie over los kan barsten.

Dus een soort controleren?

Ja, precies. En dat is met de artikelen natuurlijk ook. Als we naar raadsvergaderingen gaan, dan enerzijds informeer je de mensen, maar ook, ja, volg je natuurlijk het debat. En wat speelt daar. Dus dat is natuurlijk ook een beetje beeldvorming voor mensen. Ik probeer het natuurlijk uiteraard neutraal op te schrijven, maar daar kunnen mensen wel hun opinie door laten vormen.

Uit vorige interviews kwam ook vaak verbinden als functie, mensen bij elkaar brengen. Doen jullie dat ook?

Ja, dat gebeurt natuurlijk ook veel. Er zijn heel veel organisaties die mensen zoeken om te helpen, vrijwilligers worden heel veel gezocht. We hebben een vaste rubriek zelfs, althans rubriekje, een kolommetje. Dat is voor een vrijwilligersbank, die hebben iedere week een oproepje: we zoeken voor mevrouw hier iemand die met haar wil wandelen. Dus dat ook, mensen op die manier in beweging laten komen. In principe plaatsen we alles wat niet commercieel is, dus alles van vrijwilligersorganisaties, verenigingen, cultuur, dat soort dingen. Alleen bedrijven komen alleen in de krant als ze ook bij ons willen adverteren. Maar alle andere doelgroepen kunnen een stukje krijgen, mits er ruimte is. We hebben wel heel veel pagina's, maar soms is het ook vol gewoon. En soms heb je ook geen tijd meer.

Dus daarmee verbinden jullie dan ook?

Ja, daarmee verbind je dan ook mensen. En nu speelt er dan op dit moment, hier achter is een hertenkampje, en er is één bewoner die heeft er last van en die wil dat het weggaat. Dan is er een petitie gestart, en daar schrijf je dan een artikel over. Daarmee, ja, breng je mensen natuurlijk ook bij elkaar. Die dan of voor of tegen zijn, dat mag natuurlijk allebei.

Als hier iets heel groots gebeurt, en de landelijke pers komt erop af, maken zij dan net zo goed nieuws als jullie?

Nou, we hebben het twee jaar geleden gehad. Toen zou hier een groot outletcenter komen, en daar kwam ook de landelijke pers inderdaad op af. Ze schrijven er ook artikelen over, en die zijn echt niet

heel slecht ofzo. Maar je merkt wel dat ze de mensen minder goed kennen. De raadsleden, de wethouders. Wij, als lokale journalisten, heb je daar een veel directere band mee. Als er iets is, dan stuur ik een appje naar de wethouder, en dan heb ik gelijk antwoord. Dat vindt voorlichting natuurlijk niet zo leuk, die zeggen: je moet het aan ons vragen. Maar je hebt natuurlijk wel heel direct contact met ze. Dat missen landelijke journalisten wel. Die komen ineens in zo'n gebied, en ineens tijdens die raadsvergaderingen zijn ze aanwezig. Maar niemand kent ze natuurlijk. Dus zo'n wethouder loopt dan wel eventjes naar mensen die hij kent om nog even wat te zeggen of informatie te geven. En dat doet hij bij anderen minder, denk ik.

En jullie hebben misschien wat meer dossierkennis?

Ja, je hebt het natuurlijk van begin af aan gevolgd. Zoals met dat outletcenter, wij waren daar al een half jaar mee bezig toen dat ineens landelijk ook hot werd. En toen kwamen ineens al die andere kranten erop af. Ja, dan waren wij er eigenlijk allang mee bezig. Want je wist het al vanaf het allereerste moment.

2. Identiteit van een lokale journalist

Dus dat is ook een voordeel van werken waar je zelf woont? Dat alles dichtbij is?

Ja, wonen hoeft niet, ik woon ook in Zoetermeer, maar dat is niet per se een meerwaarde denk ik. Nee, ik denk als je een goed netwerk opbouwt, en goed in je gebied werkt, dat dat ook prima kan ook al woon je zelf ergens anders. Ik heb ook heel lang in Delft gewerkt, en daar wist ik ook van alles, en kende ik ook iedereen. Maar je werkt daar, dus je bent daar elke dag aanwezig, in die tijd was het elke dag, toen was er nog niet heel erg bezuinigd op de kranten. Ik heb wel het gevoel dat ik hier een iets groter netwerk heb, maar het heeft denk ik ook te maken met dat ik hier langer zit. Dat ik dit al tot nu toe het langst doe. Ik heb in heel veel verschillende steden gewerkt voor de lokale kranten, en Zoetermeer is wel waar ik het langste zit. Omdat niemand in Zoetermeer woont en Zoetermeer wil doen. En ik vind het niet erg. Dus ik denk wel dat mijn netwerk iets beter is, maar in Delft was mijn netwerk ook heel goed. Dat was de tijd voor Whatsapp dus had je dat contact niet, maar als de burgemeester langs kwam rijden, fietsen, dan vroeg ik ook: hé, hoe gaat het. Dus ik denk niet dat dat een verschil hoeft te zijn. Het gaat er meer om: hoe duik je in zo'n samenleving en hoe zet je je daarin.

Ik kan me voorstellen, als je ergens woont dat je sneller tegen nieuws aanloopt.

Dat wel, ja. Maar goed, in Delft liep ik bijvoorbeeld heel vaak door de stad. Ik ging altijd even pauzeren, en we zaten midden in het centrum, dus ik liep altijd wel eventjes door de stad heen. En je hebt ook freelancers die voor je werken, die ook je oren en ogen zijn. Want ook al woon ik in

Zoetermeer, je kan niet overal zijn. Er zijn gebieden in Zoetermeer waar ik nooit kom. Dus dan heb je toch anderen ook nodig die dan zeggen: heb je gehoord dat...? En social media, speelt ook natuurlijk een hele belangrijke rol. Ik ben erg actief op Facebook, in ieder geval ook kijken. En zoals met dat hertenkamp, het is wel hier vlakbij en ik fiets er iedere dag langs, maar toch wist ik niet dat dat ineens een probleem was. Maar dat zie je dan weer op Facebook. Dat kan natuurlijk in principe vanuit alles. Het gaat erom dat je een netwerk hebt, en met mensen praat, en niet achter je bureau blijft zitten. Naar netwerkborrels gaan of bijeenkomsten gaan, dat mensen je kennen.

Hoor je ook wel eens dingen letterlijk bij de bakker of slager?

Ja, misschien wel. Maar ik geloof niet dat ik ooit bij het boodschappen doen... Ik vind het meer een last, dat ze weten dat ik van de krant ben.

Ja, zitten er ook nadelen aan?

Ja, ik vind dat echt vervelend, dat je er op aangesproken wordt. Soms, ja, dat je gewoon niet in je vrije tijd vrij kan zijn.

Omdat mensen op je af komen?

Ja, ze zijn wel vaak positief hoor, als ik met mijn hond loop te wandelen: we vinden je stuk zo goed, en dan hebben ze het over die column, omdat die vaak wat prikkelend is en dat vinden ze leuk. Dus het is niet zo dat het negatief is, maar ik heb dan zoiets van: ik ben nu gewoon even niet, ik sta nu even niet aan. Maar je staat als journalist natuurlijk nooit niet aan. Je bent altijd daarmee bezig. En zelfs als ik op vakantie ben dan kijk ik nog elke dag van wat is er in Zoetermeer aan de hand, en ik kijk op Facebook.

Zitten er verder nog nadelen aan dat het zo dichtbij is?

Nou, ik kan me ook een periode herinneren, toen was het bij ons in de wijk heel onrustig, er waren hangjongeren en die werden door de politie verjaagd. Er waren rellen en de ME moest erbij komen, heel vervelend allemaal. En toen op een gegeven moment nodigde één van die mensen mij uit op Facebook, en toen dacht ik: hoe kent 'ie mij? Toen bedacht ik me dus, mijn Facebookpagina stond helemaal open. En je zag dus ook zo dat ik in die buurt woonde. Want je herkende de bouwstijl die alleen maar daar is. Dat vond ik wel heel vervelend. Dus toen ben ik ook bezig geweest met mijn Facebook af te schermen, want ik heb geen zin dat die mensen ook nog eens weten waar ik woon, dat gaat me echt te ver. Dat vond ik toen echt wel een nadeel.

Als je wethouders bijvoorbeeld goed kent, en die doen iets wat niet door de beugel kan, is het dan moeilijk om daar kritisch op te blijven?

Nee, vind ik niet moeilijk. Nee. Dat weten ze ook. Ja, de wethouder die vorige periode wethouder Wonen was, die heeft in mijn ogen heel veel steken laten vallen. Ik vind het een hele vriendelijk man, we kunnen ook heel goed met elkaar overweg, maar ik ben wel kritisch naar hem geweest. In zijn afscheidsinterview zei hij: ik vind het helemaal niet leuk dat je dit nu weer oprakelt. Ik zei: ja, maar het was wel een heel belangrijk item in je periode. En tegelijkertijd ging er een andere wethouder weg, en ik had een uur later met haar het afscheidsinterview. Dat was alleen maar koetjes en kalfjes en gezellig en leuk. Ja, maar die heeft ook niks lelijks... Ja, lelijk is ook het slechte woord, maar die heeft ook geen steken laten vallen. En hij heeft gewoon, hoe vriendelijk en aardig hij ook is, hij heeft het niet goed genoeg gedaan. Waar we nu nog steeds last van hebben. Het ging over wonen. Hij had veel harder moeten zijn. Dus dat vind ik niet moeilijk, dat weten ze ook, en die wethouders kennen echt het spel wel. Die weten heus wel dat ze mij niet alles moeten vertellen. En ze vertellen ook alleen maar wat ze naar buiten willen brengen. Je merkt wel bij raadsleden dat dat nog wel eens fout gaat, die zijn zeker in het begin kennen ze het spel nog niet zo goed. Dan denken ze: waarom schrijf je dat nou, dat had ik toch niet zo bedoeld. Dan denk ik: moet je het ook niet zeggen, moet je het ook niet op je Facebook gooien. Maar die wethouders die weten dat wel. Die kennen het spel.

Zijn er nog andere voordelen aan in je eigen leefomgeving werken? Bijvoorbeeld, als je in Delft werkt, moet je het dan niet ook een leuke stad vinden?

Ja, ik denk wel dat je het leuk moet vinden. Als je het een verschrikkelijke stad vindt... Maar ja, aan de andere kant kan ik me ook niet voorstellen dat er een stad is die je echt heel verschrikkelijk vindt. Alles heeft wel zijn charme. Toen ik hier kwam wonen vond ik Zoetermeer ook niks, en diep in mijn hart wil ik nog steeds naar Den Haag. Dus ik vind Zoetermeer niet de allerleukste stad om in te wonen, er zijn wel mooiere steden.

Dat is interessant, want tot nu toe hoorde ik heel veel: je moet toch wel trots zijn op het gebied of de stad waar je over schrijft.

Ja, ik ben wel trots op Zoetermeer, ik vind wel dat ze het goed doen, en het is een hele comfortabele stad om te wonen. Alle voorzieningen kloppen hier, onze kinderen zijn hier opgegroeid, die konden over mooie fietspaden naar school rijden, het is allemaal goed geregeld hier. Maar mijn hart ligt meer bij een oude stad. Dus ik zou heel graag terug naar Den Haag willen, waar ik ook vandaan kom. Het is niet mijn favorietste stad, maar het is wel een prima stad om in te wonen. Ik vind wel dat Zoetermeer het goed doet.

Maar het is dus niet een voorwaarde, als jij iemand aanneemt, dat iemand een beetje hart voor de stad heeft?

Nou, je moet er geen hekel aan hebben. Er zijn heel veel mensen die hebben echt een hekel aan Zoetermeer. Die denken dat er alleen maar nieuwbouwwoningen staan, dat het een slaapstad is, dat hier geen mensen werken. Dat is absoluut niet zo, dat was wel toen ik hier kwam hoor. Toen was het wel enigszins ingeslapen, maar dat is afgelopen jaren enorm veranderd, zeker onder de huidige burgemeester. Qua bedrijvigheid. Maar mijn vrienden uit Den Haag, die hebben echt een verschrikkelijke hekel aan Zoetermeer. Die zou ik inderdaad niet aannemen, want ik denk dat niemand daar gelukkig van wordt, als je alleen maar cynisch bent. Maar ik ben op een gegeven moment overgeplaatst naar Gouda, toen dacht ik: ja, Gouda, ik ken Gouda helemaal niet. Maar dat sluit je dan toch wel in je hart als je ervoor werkt. Maar ik ben ook wel eens een jaartje in Voorschoten aan de slag geweest, omdat daar iemand wegging, ja, daar werd ik niet heel gelukkig van. Ik ben niet zo'n dorpenmens.

Spreekt dat dan ook uit artikelen die je maakt, bijvoorbeeld?

Dat is al lang geleden hoor, dus ik weet het niet zo heel goed meer. Ik geloof dat ik wel, ja, er gebeurt niet veel in Voorschoten. Ik geloof wel dat ik er net zo enthousiast over kon schrijven, maar het is daar niet zo, er is niet zo veel.

Mag er ook wat trots zitten in de stukken die je maakt?

Ja, zeker. Ja. Wij hebben als opdracht voor onszelf wel: wij zijn trots op Zoetermeer. En dat dragen we ook uit. Zonder zoetsappig te zijn, en alles weg te schuiven, geen kritiek te hebben, dat ook weer niet, maar we zijn wel trots op Zoetermeer.

Misschien dat dat ook weer een soort verbindend idee erachter heeft?

Ja, ik neem aan, onze lezers vinden Zoetermeer ook fijn. Want als je hier met tegenzin woont, die zullen er ongetwijfeld zijn, dan ga je ook dat huis-aan-huis-blad niet lezen, dan denk je: kan mij het schelen. En de eerste jaren dat ik hier woonde, wij zijn hier vanwege de woningnood naartoe gekomen, we konden in Den Haag geen geschikte woning vinden voor ons groeiende gezin. En in het begin vond ik het helemaal niks, en ik las inderdaad de kranten ook niet, ja, ik las het AD, dat heette toen nog de Haagse Courant. En dan las ik de stukken over Den Haag, want dat interesseerde mij. Wat ze in Zoetermeer deden, dat vond ik natuurlijk niet zo interessant, maar dat kantelt dan wel. Omdat je toch wel met plezier woont waar je woont, anders houd je het niet zo lang vol. Maar ik denk, mensen die maar tijdelijk ergens wonen en het niet leuk vinden, die gaan ook onze krant niet lezen.

Is het denkbaar dat er een journalist uit een andere regio bij jullie werkt?

Nee. Ja, freelancers moeten zelfs allemaal uit Zoetermeer komen, want we nemen ze aan omdat zij de oren en de ogen zijn, omdat je dus niet overal kan zijn, en ieder zijn eigen netwerk heeft. Ik bedoel, ik heb een freelancer die bijvoorbeeld heel erg in het groen zit, met de tuinen en de wijktuinen en weet ik veel, al dat soort dingen. Daar is zij weer heel erg mee bezig, en daar ben ik niet zo mee bezig. En ik heb ook een sportverslaggever. En tuurlijk heb ik wel eens ideeën voor hem: die gaat dit of dat doen, dat is misschien leuk. Maar in principe moet hij met de ideeën komen voor de sport. Want ik ben niet overal van. Maar dat is de eis die de werkgever stelt aan de freelancers. Maar ik denk de eindredacteur, die toch een overkoepelende blik moet hebben en iedereen moet aansturen, denk ik dat dat wel kan, ja. Dat is een verschil dus hè, tussen de freelancers en de eindredacteurs.

Wat zijn de belangrijkste eigenschappen of kwaliteiten die een lokale journalist moet hebben?

Je moet als journalist sowieso nieuwsgierig zijn, anders wordt het niks. Met mensen om kunnen gaan, oog hebben voor nieuws, netwerken, niet verlegen zijn, kunnen schrijven vind ik ook belangrijk.

Is er nog iets wat een lokale journalist moet hebben en een landelijk journalist niet per se?

Ik weet niet of ik daar nou echt een groot verschil in vind. Inderdaad, dat geldt ook voor landelijke journalisten, ja. Nee, ik denk dat dat puur is, het gebied waar je mee werkt, ik denk dat dat het gewoon is. En inderdaad, je moet niet negatief zijn, waar we het net al over hadden, over je gebied. Als je Zoetermeer haat, gaat het 'm nooit worden. Maar dat geldt ook voor de landelijke journalist die over onderwijs moet schrijven, ja, als je onderwijs niks vindt. Je moet natuurlijk altijd wel blij zijn met hetgeen waar je het voor doet.

Maar aan de andere kant zou je wel bij de NOS op de binnenlandredactie kunnen zitten en niet per se trots zijn op Nederland.

Nou, dat denk ik niet. Nee, als je Nederland een verschrikkelijk land vindt, lijkt me de binnenlandredactie niet zo geschikt. Net zo goed als met sport, ik zie mij niet op een sportredactie zitten, ik ben niet echt een sportfan. Ik vind wandelen en fietsen leuk, maar daar houdt het wel mee op. En ik zie mij ook niet op een sportredactie zitten. Cultuurredactie is weer anders, dat vind ik weer wel leuk. Ik denk wel dat in alle gevallen, het materiaal waar je mee werkt, of dat nou landelijk iets is of lokaal, daar moet je wel in ieder geval affiniteit mee hebben.

3. Lokale producties

Heb je een voorbeeld van een productie die je zelf hebt gemaakt, waar je echt heel trots op bent?

Waarvan je dacht: dit is een goede lokale productie?

Ja, ik denk dan vooral de dossiers die je dan hebt behandeld, zoals wat ik net al zei die outlet. Daar hebben we heel erg op gezeten, veel artikelen van allerlei kanten benaderd, dat is natuurlijk ook heel belangrijk, dat je meerdere partijen aan het woord laat. Het zijn eigenlijk vooral die grote dingen waar ik dan aan denk. Op het moment schrijven we ook regelmatig over de energietransitie, en daar ben ik ook wel trots op, hoe we daar over schrijven. Dus het zijn niet echt projecten zeg maar. Het zijn meer artikelen of meerdere artikelen over bepaalde onderwerpen.

Wat maakt dat dan zo belangrijk of goed?

Ja, dat het gewoon iets is wat heel erg speelt in Zoetermeer. Maar ik vind ook de mensgerichte verhalen die we met elkaar maken, vind ik ook heel goed. Ben ik ook altijd wel erg dol op.

Heb je daar een voorbeeld van?

Nou, er worden natuurlijk altijd mensen geïnterviewd. Ik vind het altijd heel moeilijk om dat ineens zo op te diepen, een verhaal waarvan ik zeg: dat was wel een heel mooi verhaal met die persoon. Want je komt dan heel gauw weer uit op de mensen die wel vaker in onze krant staan: René van Kooten, dat is een artiest, een musical-artiest. Die staat regelmatig in de krant, Zoetermeer is gek op die man. Dat zijn leuke verhalen. Ja, ieder mens is leuk om te interviewen.

Maar zo'n René van Kooten maakt het leuk omdat je weet dat bewoners daar trots op zijn?

Ja, Zoetermeesters zijn trots op hem, want hij zit in de musicalwereld. Hij doet heel veel musicals, en heeft hoofdrollen, en aan de Beste Zangers van Nederland meegedaan. En Zoetermeer heeft echt zoiets van: onze René van Kooten. Zoetermeesters vinden het fijn als hij in de krant staat. Maar ze vinden het ook leuk als die twee ondernemers uit de Dorpsstraat erin staan, die proberen iets van de straat te maken, dat vinden ze ook leuk.

Het gaat om de lokaliteit van de mensen?

Ja, de local heroes zeg maar.

Gebruiken jullie altijd eigen beeld bij de stukken?

Niet altijd, we schrijven bijvoorbeeld ook recensies van theatervoorstellingen in overleg met het Stadstheater, die willen dat graag en wij vinden het leuk om te doen. Daar zitten aangeleverde foto's bij uiteraard, je kan niet zelf gaan fotograferen. Dat geldt ook voor persberichten die geschreven worden, of gestuurd worden, daar zitten ook aangeleverde foto's bij van de organisaties. Onze eigen verhalen, daar laten we door de fotografen, of maken we zelf foto's bij. Ik doe het niet, maar mijn freelancers maken wel zelf foto's. Mijn verhalen gaat dan een fotograaf mee. Ik fotografeer uit principe niet. Wij hadden ooit heel veel fotografen in dienst, en toen kregen we op een gegeven

moment allemaal een camera, een digitale camera. En toen gingen die fotografen ons uitleggen hoe we daarmee om moesten gaan en hoe we de beste foto's konden maken. Ik zei: jullie graven je eigen graf. En inderdaad, ze werden allemaal ontslagen. Toen ben ik ervoor gaan liggen, en zei tegen mijn chef: ik doe het niet, ik fotografeer niet, want ieder z'n vak, en ik vind het belachelijk dat ze eruit gegoooid zijn. Dat is me altijd gelukt. Iedere chef, want dat zijn er nogal een aantal geweest, die zei: we vinden het wel goed als jij dat niet doet, maar je moet het niet tegen iedereen zeggen. Dat doe ik wel. Maar dat was dus een principekwestie.

Als jullie beeld maken, of laten maken, is het dan nog belangrijk dat er bijvoorbeeld iets herkenbaars op staat van de stad?

Nee, dat hangt een beetje van het onderwerp af. Nee, het is niet zo dat je dan iemand heel geforceerd bij de watertoren of weet ik veel wat gaat neerzetten. Soms wel hoor, in dat geval van René van Kooten, toen zat ik binnen met hem en toen kwam de fotograaf, ik zei: ga maar buiten in de Dorpsstraat staan, dat is leuker voor de foto. Maar meer omdat dat café een beetje donker was, dat was niet zo'n leuke foto. Maar het is niet zo van het moet per se. We hebben nu ook een interview erin staan met een persoon, een fotograaf, en die zit gewoon in een tuin heb ik het idee. Ik kan niet aan de foto zien waar dat nou is. Dus dat hoeft niet per se. En de wethouders worden soms gewoon gefotografeerd achter hun bureau. Ja, soms gaan we wel met ze naar buiten, maar dan moet het toevallig over een onderwerp gaan. Ik had een keer de wethouder een interview over dat zonne-energie en klimaatmaatregelen. Toen zei ik: mag je niet bij die zonnepanelen op het dak gaan staan? Maar dat mocht niet. Maar toen is 'ie wel met de fotograaf naar buiten gegaan om bij een elektrische laadpaal te gaan staan. Dus het gebeurt wel eens, maar het gebeurt ook vaak genoeg niet. Het verschilt een beetje.

Welke onderwerpen komen op de voorpagina bij jullie?

Onze voorpagina heeft over het algemeen heel weinig ruimte. Alleen voor een opening en een foto, en de rest is volgebouwd met advertenties. Alleen nu in de zomer gaat dat ietsje beter. Dus ik heb maar ruimte voor één verhaal eigenlijk, en dat is een nieuwsverhaal. Altijd nieuws. We hebben op woensdagochtend altijd persuurtje van de gemeente, dan zijn de wethouders en de burgemeester er, niet allemaal hoor, één of twee. Dan worden er belangrijke zaken besproken, dat is natuurlijk ook heel actueel, wij komen op donderdag uit. Dus meestal zijn het dat soort onderwerpen. Nieuwsachtige onderwerpen. Soms onderwerpen die we al zelf hebben gedaan, of gemeenteraad. Dat soort nieuws.

En zijn er ook dingen die echt nooit op de voorpagina komen?

Ja, bingo, sport, uit. Het meest urgente nieuws van die week, als je een primeur hebt staat dat natuurlijk op de voorpagina. Soms heb je ook een primeur die op de voorpagina begint en naar binnen doorleest, want we hebben heel weinig ruimte voor die verhalen. Dus als je echt veel te vertellen hebt kan je het er haast niet in kwijt.

Wat voor afwegingen maak je daar dan bij? Want in zo'n persuaasje hoor je meerdere dingen.

Nou, wat altijd de belangrijkste afweging is: hoe belangrijk is het voor de lezers. Dus nieuws wat dichtbij de lezers staat. Soms zit er een wethouder een heel verhaal op te houden over een innovation factory waar start-ups zitten, heel interessant, maar dan denk ik: het verhaal van de belastingen gaan omhoog, dat raakt de mensen meer. Dat vind ik dan belangrijker. Of: we gaan vuurwerkvrije zones instellen. Dat zijn ook dingen die meer bij de mensen liggen.

Dus dan ga je zitten op de stoel van de lezer.

Ja, wat vindt mijn moeder, bij wijze van spreken, nou het belangrijkste. Nou, die vindt het wel belangrijk als ze hoort of ze meer belasting moet gaan betalen. Maar dat is überhaupt altijd wel het uitgangspunt, als wij een artikel schrijven. Wij hebben altijd voor ogen: dit vinden onze lezers belangrijk of leuk om te weten. De lezer is altijd leidend. En niet wat de wethouder graag wil vertellen.

Wat je in landelijke kranten misschien wat meer hebt, is dat de redactie bepaalt wat voor de lezer belangrijk is om te weten. Ik krijg het idee dat bij lokale journalistiek meer vanuit de lezer gedacht wordt: wat wil die weten, en bij landelijk: wat moet die weten volgens ons?

Ja, dat is denk ik inderdaad een heel groot verschil. Kijk, je maakt natuurlijk een inschatting, ik kan wel vinden dat die lezer vuurwerkvrije zones belangrijk vindt, maar misschien is dat helemaal niet zo. Maar je probeert de inschatting daarvan te maken. Wat ze belangrijk vinden. En dat weet je natuurlijk op een gegeven moment ook wel een beetje.

Stel, bij het persuaasje hoor je iets waarvan jij denkt: dat is heel belangrijk, maar niet zo'n aansprekend onderwerp. Wat doe je daar dan mee? Wel op de voorpagina, of liever iets dat mensen trekt?

Ja, je kan jezelf natuurlijk nooit helemaal uitschakelen. Dat merk ik ook wel een beetje. Ik vind bijvoorbeeld milieu en klimaatdingen heel belangrijk, dan merk ik toch dat ik dat snel kies ten opzichte van iets anders. Bouwen en wonen vind ik ook heel belangrijk, maar dat is niet zozeer vanwege mezelf. Ja, ik denk toch dat je gaat voor het onderwerp waar iedereen het over heeft. Dat je dat toch prefereert boven het onderwerp waar mensen het dan niet over zullen hebben.

Wat landelijke kranten misschien meer doen, is dingen op de agenda zetten, en hier is het meer inspielen op dingen waar over gepraat wordt?

Ja, we gaan het niet van te voren al bedenken. Soms bedenk je het wel van te voren, maar dan ga je op zoek naar iets waarvan je denkt dat dat speelt. Bijvoorbeeld in de zomer heb je altijd blauwalg in die zwemplassen, vandaag fietste ik hierheen en dacht ik: even kijken hoe het zit met die blauwalg. Omdat ik denk: er zal wel weer blauwalg zitten. Dus meer dat je dat dan verwacht. Maar niet echt een agenda, van: nu gaan we het daarover hebben.

Ik heb alles gevraagd, maar misschien heb je zelf nog een gedachte over de identiteit van lokale journalisten?

Ja, ik heb het idee dat lokale kranten heel toegankelijk voor mensen zijn. Dat ze heel makkelijk naar ons mailen, bellen, ze kunnen er ook altijd in. Hun eigen stukjes mogen ze insturen, en die worden gewoon geplaatst. Ik denk dat dat bij een landelijke krant een stuk minder is. En wij hebben bijvoorbeeld ook een fotopagina van lezers, die sturen gewoon foto's op die ze zelf maken. Dat zijn soms scholen die iets doen of een diploma-uitreiking, maar ook lezers die door de stad fietsen en denken: dit is mooi, of een zonsondergang. Die komen er ook allemaal in. Ik denk dat je als lokale krant heel laagdrempelig bent voor de mensen, het is echt hun krant.

Zou je zeggen dat je ook meer tussen de lezers staat dan een landelijke krant? Wat je eigenlijk net zei, een laagdrempelige krant die meer met de lezers doet.

Ja, ze worden bijvoorbeeld op onze website uitgenodigd om mee te schrijven. Dat doen ze natuurlijk niet echt, maar zo uit je het wel. Van schrijf mee, en dan plaatsen ze een stukje, en dan kijken wij of het te plaatsen is, anders krijg je allemaal bagger op je site. Dan bewerken we het, en dan staat het erin. Dus ja, ze maken veel meer onderdeel uit. Daardoor hebben ze ook wel een hele sterke mening, dat ook wel. Maar dat is niet erg, dat is alleen maar leuk.

Weten mensen je ook persoonlijk te vinden?

Ja, ik sta met mijn naam en foto in het colofon, dus ja, ze vinden me ook persoonlijk, ik word ook aangesproken op straat, mensen herkennen me. Door die foto. Dat vind ik dus zelf gewoon vervelend, dat vind ik echt niet leuk. Maar goed, het is niet zo dat ik word uitgescholden ofzo. Mensen zijn juist over het algemeen heel positief. Maar ze zeggen wel eens: daar zou je over moeten schrijven, ofzo. Dat hoor je dan heel veel. En soms zitten daar goede tips tussen, het is niet erg op zich. Maar dat geldt ook voor mijn freelancers, die staan weliswaar niet in het colofon maar hun foto staat ook naast de verhalen, en die zijn ook bekend in de stad. Die worden ook aangesproken door mensen. Het is nou niet zo dat ik als een soort BN'er door die stad heen ga hoor, zo erg is het ook

weer niet, er zijn genoeg mensen die me niet herkennen. Maar er zijn ook mensen die me wel herkennen.

En had je dat in Delft dan ook?

Dat was met de mensen iets minder, maar toen hadden we geen foto. Daar komt het door. De organisaties of de mensen die je gesproken had kenden je wel, en spraken je aan als ze je zagen. Maar het feit dat er tegenwoordig foto's worden geplaatst van redacteurs, dat maakt de herkenbaarheid veel groter, waardoor ook wildvreemden je aan gaan spreken.